benyehuda.org/mapu/ahavat_zion_complete.html

_ ספר/י לנו מה שגוי

דואל:

זכרו שאין משמעות למספרי שורה או עמוד בטקסט רציף באינטרנט. אנא ציינו מספר פסקה, ו/או העתיקו כמה מלים סביב כל שגיאה, כדי להקל עלינו למצוא את הטעון תיקון.

רשימת הגהות:

נודיע לך בדואל כשנעיין בהגהות ונתקן את הטקסט.

אהבת ציון

אברהם מאפו

א

אוֹהֵב ה' שַׁעֲרֵי צִיּוֹן

(תהילים פ"ז, ב')

תּוֹכוֹ רָצוּף אַהֲבָה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלָיִם

(שיר השירים ג', י')

איש היה בירושלים בימי אָחָז מלך יהודה ושמו יוֹרָם בן אֶבְיעֶזֶר, אלוף ביהודה ושר אלף, ויהי לו שדות וכרמים בכרמל ובשרון ועדרי צאן ובקר בבית לחם יהודה; ויהי לו כסף וזהב, היכלי שן וכל שכיות החמדה, ושתי נשים היו לו, שם האחת חַגִּית בת עִירָא, ושם השנית נַעֲמָה. ויאהב יורם את נעמה מאד, כי יפת תואר היא. ותקנא בה חגית צרתה ותכעיסנה, כי לחגית היו שני בנים ולנעמה לא היה ולד. אך נעמה היתה נעימה בתארה ובמעלליה, ויעש לה יורם בית לבד, למען לא תצור אותה חגית צרתה.ועָכָן היה בן-משק בית חורם, ויתן יורם לו את חֶלְאָה, שפחת חגית הכנענית, לאשה. ואוהב דבֵק מאח היה ליורם ושמו יְדִידְיָה הנדיב, מגזע מלכי יהודה, ושר הרכוש אשר למלך, איש חמודות, רך בשנים , עשיר ומגן לבני הנביאים לְמודי ה', כי אהב נועם לקחם ויט למשל אזנו, ויתמכם בנדבת ידו, על כן קראו שמו ידידיה הנדיב. ויתנוססו יורם וידידיה כאבני-נזר בדור תהפוכות, דור אחז, כי נאמנה רוח שניהם עם אל ועם קדושיו, ויתהלכו בין למודי ה', אשר תעודת בן אמוץ צרורה אתם ותורת ה' חתומה בם.

ומַתָּן השופט, בן יוֹעָבָד העריץ, התחבר ליורם ויהי איש-עצתו, ויתַּמֵּם עם יורם באהבה מגולה ועברתו שמר בלבו, מיום קחת יורם את חגית אהובתו לאשה. וזה הדבר אשר לא נשמר יורם ממנו ויחשבהו לאוהב לו: כי יוזבד העריץ, אבי מתן, היה איש-חמסים, רודף בצע מעשקות, אשר עשה עושר ולא במשפט, ויבלע חיל-זרים, והעשוקים לא יכלו להוציא את החמס מיד עושקם כח, כי היה יוזבד איש-זרוע ונשוא-פנים, וידכא בשער אנשי ריבו. ועירא אבי חגית היה גם הוא איש ריבו ובעל משפטו, כי התעשק עם יוזבד על אודות חלקת שדה דשנה ושמנה, אשר השיג העריץ גבולה. וכאשר צרר יוזבד את עירא, כן אהב מתן, בן העושק, את חגית בת העשוק. ויוזבד זקן מאד בעת ההיא, וחגית היתה אז בנעוריה בית עירא אביה.

ויאמר מתן לחגית: "יקרבו ימי אבל אבי והשיבותי לאביך את חלקת שדהו וגם כל חלקת האדמה אשר אצל גבולה, רק הטי לי חסד נעוריך, כי יורש אחד אני לאבי ונחלתי רבה מאד".

אך חגית עגבה על יורם האלוף בעת ההיא, ותתן תקוה בלב מתן, כי כן היתה לה מצות עירא אביה, ולבה בל עמה, כי ליורם היתה תשוקתה, ולו יעד אותה אביה בסתר. ויוזבד העריץ מת לשמחת לב מתן בנו ולשמחת כל העשוקים, וינסו דבר אל מתן, והנה לבו כלב אביו.

ואמר מתן אל עירא אבי חגית: "הנה אבי בעל משפטך מת, ועתה קחה-נא את חלקת שדך, וכל השדות אשר אצל גבולה אנכי נותן לך שלומים למספר שני התבואות, אשר אסף אבי משדך. ואם מצאתי חן בעינך , הואל-נא והרבה עלי מוהר ומתן ותנה לי את חגית בתך, אשר אהבתי, לאשה".

ויאמר עירא אל מתן: "הן אביך עשק דלים, רצץ אביונים, ועליך תהיה קללתם, ואיככה אתן את בתי לאיש, אשר יִקָּבוּהו רבים? ועתה אם יש את נפשך להתחתן בי, שמע לדברי, ואביך אני: קרא לכל העשוקים אל ביתך והשיבה להם את העושק, אשר עשק אביך וסרה מעליך תלונתם".

ויאמר מתן: "הרבית, אדוני, במחיר בתך, ואולם לא יקר לי גם המחיר הזה באהבתי את חגית בתך מאד".

ויאמר לו עירא: "אם כה תעשה ונתתי לך את חגית בתי כאשר יִתַּמו ימי אבל אביך".

וילך מתן מאת עירא שמח וטוב לב. ולא אחר לעשות ככל אשר שאל עירא ממנו, ויאסוף את כל העשוקים אליו בלילה ויאמר אליהם באזני עדים נאמנים: "הלא אנשי ריב הייתם לאבי ותתעשקו עמו שנים רבות, וידיכם לא עשו תושיה, ותנסו דבר אלי ולא האזנתי אליכם, כי איש זרוע גם אני, ומי מכם יעוז לדבר אתי בשער, או מי יַקשה אלי וְישלָם? ואולם דעו-נא היום, כי לא בחיל ולא בכח ידיכם, כי-אם בצדקתי וביושר לבבי הנני משיב לכם רגע אחד את אשר בקשתם ולא מצאתם שנים רבות – את האלוהים אני יראו!".

ויברכוהו העשוקים, ויאכלו וישתו עמו בלילה ההוא, וילכו ממנו שמחים וטובי לב. אף הקים מתן את דברו, וישב לעשוקים את נחלתם, וישתאו וישתוממו כל שומעי צדקת מתן, ויגידו ישרו בשערים וישימוהו לשופט.

ויהי למועד, אשר יעד לו עירא לתת לו את חגית בתו לאשה, והנה כאֵב אנוש, כי בבוא מתן אל בית עירא לקחת את חגית, אשר נכסף אליה, ולא מצאה.

ועירא אמר לו: "בושתי מאוד, כי נתנה חגית בתי את דודיה ליורם האלוף, ואנכי לא ידעתי".

ומתן הבין, כי רמוהו עירא וחגית מרמת ערומים, וכי צדקתו אשר עשה אין להשיב, ויכס שנאתו במשאון ויאמר: "אין זאת כי-אם ליורם הוכיח ה' את בתך, ואנכי לא נחמתי בכל זאת על הטוב אשר עשיתי , כי אם התיצבתי על דרך טוב, לא אסור עוד ממנה, ומעיל צדקה אשר לבשתי לא אפשוט מעלי. יתן ה' ומצאה בתך מרגוע בבית יורם אישה, וישמח לבי גם אני לראות אותה מאושרה".

ויאחז עירא ביד מתן ויאמר: "על כן יודוך ישרים וישתוממו על צדקתך , ועתה הגדל-נא חסדך עמדי ולכה עמדי אל בית יורם , ואמרת לו ולבתי, כי סלחת למו על אשר גמלוך לא כצדקתך , וכבוד לבבך, כי בעבור זאת ערבה שמחתם".

ויאמר לו מתן: "הבה נלֵכה".

וילכו יחדיו אל יורם. ויספר לו עירא את צדקת מתן, כי סלח למו אשר גמלהו רעה.

ויאמר יורם למתן: "לכן אינני רואה פניך כפני אלהים, ועתה היה לי אוהב נאמן והשיבותי אהבה אל חיקך".

ומין העת ההיא התהלך מתן עם יורם כרֵע כאח לו, ובסתר לבבו חרש עליו רעה להצמיתו בעת אשר תמצא ידו.

וַחֲנַנְאֵל, אחד משועי אפרים, היושב בשומרון, עלה מדי חג בחגו ירושלימה להֵרָאות את פני ה'. ויהי היום ויעל חנאל ירושלימה לחוג את חג הסוכות, ויבֵא אתו את תִּרצָה בתו, נערה יפת תואר ויפת מראה בת שבע עשרה שנה, וכל בני האלופים חמדו את יפיה. ויראנה גם ידידיה ותחשק נפשו בה, ויעש משתה ויקרא ליורם אוהבו ולנשיו ולחננאל ולבתו ולבני הנביאים ולכל יראי ה'. ויהי כאשר טוב לבם ביין ויאמר ידידיה אל חנאל: " הן כל יקר תראינה עיני אדם בציון, תהיה-נא גם בתן כאחת יקרותיה ותפרח כשושנה על הררי ציון".

ויאמר לו חנאל: "פרוח תפרח אם אטענה בכרם חמד, אשר ישתה מטל שמים".

ויאמר לו ידידיה: "אהיה-נא אנכי כרם חמד לבתך, הן יראת שדי לי כטל שמים וגם משמני ארץ לא אָצל אלוהים ממני, כי ברכני ה' בהון רב".

ויאמר לו חנאל: "הן זה שנה תמימה אשר דפקו שועי אפרים דלתותי וישחרוני לתת להם את תרצה בתי, אך נפש בתי בחלה בהם ובעשרם, באמרה אלי: חבור עצַבִּים אפרים, על כן שנאתים, ונפשי חפֵצה להיות לאיש יהודה וליושב ירושלים, – ואביאנה הלום לתתה לאשר תחפוץ בו. ועתה דבר-נא על לב הנערה, ואם חפֵצה היא בך וברכתי אתכם בשם ה'".

ויגש ידידיה אל תרצה ויאמר לה: "הגידי-נא לי, עדינה! מה ציון בעיניך ומה אנשיה?"

ותאמר לו תרצה: "ציון כגן עדן לפני ואנשיה כמלאכי אלוהים".

ויאמר לה ידידיה: "לכן אתגאה הפעם על-פי דבריך, כי יושב ירושלים אני".

ותאמר לו תרצה: "יתגאו כל יושבי ירושלים, אם ידמו לך".

ויאמר לה ידידיה: "רב לי , אם זך וישר פעלי בעיניך, ומי יתן ויֵראה פעלי והדרי על נפש האהובה לי".

ותאמר תרצה: "הנפש ההיא תהיה ברוכה לה'".

ויאמר ידידיה: "הייי-נא, עדינה, אַת ברוכה לה' ולי".

ותרצה ענתהו בענות חן לאמר: "היה–נא, אדוני , לי לפה אל אבי, ואשר יגיד לו פיך, אותה חשב לבבי".

מדי דברה נגש חננאל אליהם, בעמדם בירכתי הבית, ויאמר: "לו, בתי, לעצתי תקשיבי, הנה האיש הנצב לפניך, אותו ראיתי בתפארת אדם".

וישחק ידידיה ויאמר: "ואולם לא כראותך תראני בתך העדינה, כי כמלאך אלהים ראתני".

ויאמר חננאל: "לכן אהיה אנכי כמלאך בא בשם ה' לחבר את נפשותיכם ולברך אתכם לפני ה' השוכן בציון".

ותאמר תרצה לידידיה: "הן אחד מצאתיך ואחת אהיה-נא לך גם אני, ובדבר הזה הנני לך".

ויאמר לה ידידיה: "יחידתי תהיי לי, עדינה, ואחרת לא תתערב בנו".

בדברים האלה נוסדה אגודתם יחד, וידידיה נתן מתנות לבני הנביאים ביד נדיבה, וממחרת היום ההוא היתה תרצה לידידיה לאשה. ויואל חננאל לשבת עם ידידיה חתנו בציון שנה תמימה, ונפשו רותה עונג לראות את בתו מאושרה בציון, כי אהב אותה ידידיה כאישון עינו.

ויהי מקץ שנה לשבת חננאל בציון, והפלשתים פשטו בערי השפלה והנגב ליהודה , וילכדו ערים ובנותיהן. ויורם אשר היה משרי הצבאות, היה נכון גם הוא לצאת למלחמה עם הפלשתים, ותלד לו חגית אשתו בעת ההיא בן שלישי ויקרא שמו עַזְרִיקָם, לאמר: אלהים יעזרנו מקמינו. וחלאה, שפחת חגית, ילדה בעת ההיא בן לעכן אישה ותקרא את שמו נָבָל. ותצו חגית את חלאה לתת את נבל בנה על ידי אחת השפחות, ולהיות מינקת לעַזְרִיקָם בנה, ויחר לעכן מאד על אודות בנו. ונעמה הרתה ללדת בעת ההיא, ויאהב אותה יורם משנה אהבה. ותרצה גם היא הרתה ללדת. ויקרא יורם לידידיה אל בית הקיץ אשר לו על הר הזיתים ויאמר לו: "הנני יוצא מחר למלחמה, ומי יודע אם אשובה בשלום אל ביתי, לכן נכרתה ברית עולם, אשר תקום גם לזרענו אחרינו. אולי אִסָּפֶה במלחמה, או אלך שבי לפני צר, והיית לאב לביתי ושמת עינך על צאצאי ופקדת פקידים על נחלותי כטוב וכישר בעיניך, זולתי סְתָרִי, מבני הנביאים, היושב על נחלותי אשר בכרמל, ואֲבִישַׁי אחיו הזקן. אותם לא תהדוף ממצבם, כי יראי אלהים הם וקרובים אל נעמה אשתי. הנה נשותינו נעמה ותרצה הרות, ואם תלד האחת בן והשנית

בת , אז נתחתן איש באחיו, כי כאהבתי אותך, כן תאהב נעמה אשתי את תרצה אשתך, ומה תגדל האהבה בצאצאינו! ותבואות הכרמל תהיינה לכלכל את בני הנביאים למודי ה', ומדי חג בחגו יעֲרך שלחן לארבע מאות אביוני אדם, יתומים ואלמנות כאשר בהיותי בביתי, והנני נותן לך את בית הקיץ הזה מתנה".

ויאמר לו ידידיה: "הן כל חפצים לא ישוו באהבה, אך אזכרתה יקרה מאד לאוהבים נאמנים. הא לך חותמי, שימָנו על ימינך והיה לך מנחת זכרון, מזכרת אהבתנו הנאמנה' והשיבך ה' בשלום וזבחנו יחדו זבחי תודה לה' ושמחנו בבית הקיץ הזה, אנחנו ונפשות בתינו".

וישקו איש את רעהו ויבכו, ויפָּרדו איש מעל אחיו. וממחרת היום ההוא, כעלות השחר, קרא יורם לנשיו ולבני ביתו ויברכם, וישק לנשיו , ויבך על צוארי נעמה ויצא עם הצבא.

אחרי הדברים האלה ילדה תרצה בת לידידיה ותקרא שמה תָּמָר. ויעש חננאל טבעת, אשר שמו ושם תמר מפותחים בה, מעשה ידי אמן, ויתננה לתרצה בתו ויאמר: " אות היא לתמר בתך, כי בין בנַי תחלוק נחלה, ונשאה תמר את הטבעת הזאת על ידה כאשר תגדל".

וישב חננאל עוד ירח ימים בציון ויברך את בניו וישב אל ביתו שומרונה.

ומבשר בא להגיד, כי נפל יורם שבי בידי הפלשתים. ותרב התוגה בבית ידידיה, ותבך נעמה מאין הפוגות, אך חגית ראתה בצרת נפש נעמה ותנחם בה אחרי שבות אישה ותאמר: "עתה לא ירום ראש נעמה עלי, ואנכי אהיה גברת בית!" – וכן עשתה, כי הרחיבה ממשלתה במשרתי ביתה ותיסרם מוסר אכזרי, אם סרו מדבריה. ונעמה לא שמה לבה לזאת, כי התאבלה על אישה כי איננו. ועכן נשא בשרו בשניו בראותו, כי כבדה יד חבית על חלאה אשתו לענותה ולהכותה בחרפה כאחת השפחות, וישח וימס בקרבו, ויבקש תחבולה למצא רוָחה לנפשו ולנפש אשתו.

ב

ומתן השופט כראותו, כי לא האמין יורם בו, כי אם בידידיה, אשר שמהו לאב ביתו, ויחר אפו ביורם ויקנא בידידיה, וישמח לשמועה, כי נשבה יורם. ויאמר בלבו: הן זה היום שקויתיו לשית קציר לבית יורם. ובבואו אל ביתו, נחם את נעמה ואת חגית בפיו ובשפתיו, ולבו שש לראות חגית כאלמנה חיה, עגונה אל אישה.

ויהיה היום ויבא אל בית חגית וירא והנה היא מכה את חלאה בעֶברה מכה רבה מאד, וכבוא מתן ופתה ממנה. ותאמר אל מתן: "את שפחתי זאת יעדתי להיות מינקת לעזריקם בני, ואצא מחדרי כמעט ואשובה והנה חלאה איננה, כי באה אל בית השפחות ותֵּינֶק את נבל בנה השקץ".

ועכן, אשר עמד וראה את אשתו נקלה לעיניו, ויבך ויאמר אל מתן: "שפוט-נא אתה, אדוני! אנכי ראיתי את בני העולל עזוב בערשו ומן השפחות אין דורשת לו והוא בוכה מאין הפוגות ואקרא לאמו להיניקהו; ואם עולה היא, הלא העון בי ועלי, גברת, תנחת ידך".

ותתן עליו חגית בקולה ככפירה לאמר: "הוי עבד נקלה ונרצע, ומי בקש זאת מידך לשבת פה? הלא חפץ יורם אישי לשלח אותך חפשי טרם צאתו למלחמה, ואתה אמרת: אהבתי את אדוני, את אשתי ובני. לכן שים יד לפה, פן תכבד גם עליך ידי!.

ומתן ראה, שמע ולא ענה דבר.ויאמר בלבו: אפח באוד העשן הזה, בעכן, והיה ללפיד בוער, והניחותי חמתי בחגית אשת עברתי.

ויהי בלילה ויבא עכן אל בית מתן ויאמר אליו: "הלא ראית, אדוני, עָתתי, שפטה משפטי, הבה-נא עצה ועזרה מיד המרשעת.האם תמו העבדים והשפחות לגוע?"

ויאמר לו מתן: "הנה חמתך בוערת כאש, שלח בה את כל נאות יורם אדוניך ובערה בבתים וביושביהם והניחות חמתך באשת עברתך".

ועליצות עכן הפיצה ברק אור מעיניו ויאמר: "האמת תדבר אלי, אדוני, או תלעג לי?"

ויאמר לו מתן: "הוי, כסיל ובער! האלעג לרש כמוך, שבע קלון וחרפה?"

ויאמר לו עכן: "ולמה תשא נעמה עון חגית המרשעת, והיא אשה טובת לב?"

יאמר לו מתן: "שמע עצתי ואחר תדבר, הצת אש בבית חגית ובבתי העבדים והשפחות, ואת בנך תציל, כי אותו תמיר בעזריקם, כי שניהם בני ירח ימים הם, וידידיה ותרצה לא יכירוהו, כי בשנאתם את חגית הארורה לא שמו עיניהם על בנה; ועל בית נעמה תפסח, לא תבער-בו אש, למען יכבד העון עליה, כי יאמרו: קנאת נעמה אכלה את נאות יורם; ואנכי אכונן מעשי בערמה להבריח את נעמה, אשר לא תשוב עוד, ומבית אדוניך לא ישאר איש, ולנבל בנך עזריקם יִקָרא ויירש את הון אדוניך, את שדותיו וכרמיו, עדריו ויקביו. זה קצירך והלקט לי הוא, כי לפני הציתך אש בנאות יורם, תריק את בית-אוצרו, אשר סגולת כל יקר בו, ואנכי אשלח לך את חֻפָּה ואת בּוּקָנֶיהָ, שני אנשים ערומים ונוכלים – ותמימי-דרך בעיני כל יושבי קריה, והם יביאו היקרות אלי. מן מפתח בית-האוצר בידי: בהיותי נאמן בבית יורם, עשיתי לי מאז מפתח כמפתח, אשר היה בידו, כי על ידו אבדתי הון אבי, וסגולות אוצרו תהיינה לי שלומים לחגית ולהוני".

ולב עכן פחד ורחב וַיִּתַּר ממקומו בהמון עליצותיו ויאמר: "אך זאת היא עצה, לא שמעוה שאול ואבדון!"

ויאמר לו מתן: "אל תבַהל ברוחך, בוא אלי שנית והוריתיך את כל אשר תעשה".

ויעש כן עכן

ויתיעצו על צפונותיהם, ודבר חליפות הבנים הסתירו גם מחפר ובוקיה.

ויהי בלילה חשך ואפלה, ליל ענן ורוח, וכל בני בית יורם הוזים שוכבים – ועכן הריק את בית-האוצר, וחפר ובוקיה נשאו כל שכיות חמדתו אל מתן השופט, אשר טמן אותן במערה. ויעל עכן על הגגות לזרות על נאות יורם גפרית, וירד ויוצא את נבל בנו מבית השפחות ויסגור דלתים ובריח מחוץ, וחלאה אשתו עשתה כן לבית חגית גברתה. ויצת עכן אש בארבע פנות הבתים, ותעל לבת אש ויתאבכו גאות עשן. ויהי כאשר אכלה האש סביב, ויבא עכן אל בית נעמה השלום מפחד וידיו על ראשו ואמר: "והה, גברתי! אש אוכלת נאות יורם ואין מכבה, ואשתי קפצה עם עזריקם בן חגית בעד החלון, וחגית רצתה להציל את שני בניה הנותרים, והלהבה להטה בה. אהה, כי גם בני נשרף בבית העבדים והשפחות!"

עודנו מדבר וחפר ובוקיה עברו לפני חלון נעמה ויאמרו איש אל רעהו: "אהה! קנאת נעמה אוכלת בית יורם!"

וחלחלה אחזה את נעמה ותבך ותאמר: "הן חורש בליעל כָּלה היום רעתו, ועלי יחשבו עון הבערה. אויה לי! אנה אני באה?"

ואמר לה עכן: "לבשי, גברתי, בגדי גבר והתחפשת ונסת עד יעבור זעם, בטרם יבואו הלום גואלי דם חגית להתגלגל ולהתנפל עליך".

ותמהר נעמה לעשות כדבר עכן ותצא בעד החלון למלט נפשה. ועכן אמר אל שתי שפחותיה: "צאינה מפה והסתרתי אתכן במקום שוקט ובוטח עד יעבור זעם".

ויסתירן עכן בבית-האוצר ויסגור דלתיו בעדן ויצת אש בארבע פנותיו. והשפחות צרחו בקול מר עד אשר להטה בהן הלהבה ולא נשמע עוד קולן.

ויאמר עכן לחלאה אשתו: "אין איש עוד מבית יורם יודע אתנו עד מה, חבקי הפעם את נבל בננו וקראי לו עזריקם".

עודם מדברים והנה שכני בית יורם מסביב הקיצו ויבואו, ועכן וחלאה שִנו את טעמם והנה הם צועקים ומיללים, וגם ידידיה ותרצה לא אחרו לבוא, ויספקו כפיהם ויקראו: "אהה שוד ושבר!" וימהרו לבוא אל בית נעמה, והנה הבית ריק, ויצאו וישאלו את עכן וחלאה: "אנה באה נעמה?"

ויאמר עכן: "אהה, שוד משדי בא! אנכי אחרתי היום על עבודתי בשדות, ויהי בבואי והנה צחנת גפרית עולה באפי, ואמהר אל חגית גברתי להציל אותה ואת בניה, והנה היא מורידה את עזריקם בנה בעד החלון אל חלאה אשתי, ותשב להציל את שני בניה הנותרים והלהבה להטה בה ולא יכלה למלט גם נפשה. ואבואה אל בית נעמה ולא מצאתיה, ואמהר להציל את בני מבית העבדים והשפחות ולא יכולתי עוד".

וחלאה זעקה מרה: "אהה לקנאת נשי יורם, כי קשתה כשאול ותאכל נפשות נקיים! אהה לבן-בטני כי נשרף!"

ויאמר עכן: "הן תמול התקוטטה חגית בנעמה ותכעיסנה תמרורים, ותאמר: 'רב לך, נעמה, לקחת לך קרנים באהבת יורם אישנו. הן אין עוד יורם בביתו ובני יורשים אותו. ואַת תהרי, תחילין וילדת רוח, ובני יגדלו ויגרשוך מהסתפח בנחלתם, כי נכריה אַת פה'".

וידידיה ותרצה עמדו מרעידים ושוממים ויספקו כף. וגואלי דם חגית באו ויזעָקו: "איה נעמה המרשעת המַבערת הבערה?"

ויאמר ידידיה לעכן ולחלאה: "שאו את עזריקם אל ביתי, ואַת, חלאה, שבי אתו בביתי והיי לו מינקת, למען לא יאבד נר ליורם עמיתי ולא תכבה גחלתו".

וגואלי דם חגית צעקו בחרון אף: "איה נעמה המרשעת? איה הכפירה? מי יתננה פה לכבות בדמה את השרפה הזאת!"

ויאמר ידידיה: "נחכה-נא, כי ימים יודיעו, אנה היא באה".

ונעמה חשה מפלט לה אל אבישי קרובה, פקיד עדרי יורם בבית-לחם, וישלחנה אל סתרי אחיו ויסתירנה שם במסתרי הכרמל, ומקץ שנים-עשר יום ילדה תאומים, בן ובת, ותקרא לבנה אַמְנון ולבתה – פְּנִינָה. וילך סתרי ירושלימה לדבר דבר על אודות נחלת יורם, כי שמע, כי ידידיה פקידו. ויהי בהיותו בירושלים, וחפר ובוקיה עלו השערה אל הזקנים ויגידו להם לאמר: "מגבול ארץ פלשתים באנו ונפגע בדרך היורדת עֶקְרוֹנָה את נעמה, אשת יורם, נשואה בעגלה רתומה לרכש ויושבת לימין איש רך בשנים, ואחריהם גמלים נושאים כל טוב, ושתי שפחות רוכבות עליהם. ונשאל את נעמה: למי אלה? ותאמר אלינו: את אלה אוביל שי למורא, מנחה לסרני פלשתים לפדות בה את יורם אישי, והאיש הזה הוא המבשר השלוח ממנו. ונאמר אל נעמה: יצליח ה' את דרכך והשיבות את אישך בשלום אל ארץ מולדתו. ויהי כאשר באנו ירושלימה ותחרשנה אזנינו בשמענו את השערוריה, אשר נהיתה בבית יורם, ונבוא אל זקנינו לספר ככל אשר רו עינינו וכאשר שמעו אזנינו".

ויענו השופטים פה אחד: "אכן נודע הדבר!"

ויאמר מתן השופט: "תִּכָּתב השערוריה הזאת זכרון בספר, ונכתם עון נעמה לפני יושבי שער".

ויספר מתן הדברים לידידיה ויספוק כפיו ויאמר: "ברור הוא כשמש בצהרים, אכן קנאת בית יורם אכלה נפשות. הה! שוד ופרץ כתומם יחד באו על גבר עמיתי, כי אשת חיקו, נעמה האהובה, בגדה בו, וכמעט גלה לארץ אויב, ונעמה הציתה אש בביתו ותך חרם את אשת חרמה על בניה יחד, ותשלך משכנותיו ותשכח מרחם פרי בטנה, לנוע רגליה ללכת אחרי מאהבה אל ארץ אחרת".

ותאמר תרצה: "אכן אין טוב לגבר, כי-אם לקחת לו אשה אחת ולראות עמה חיים ואהבה. כן עשית אתה, אישי, וכן נעשה לתמר בתנו ביום שידובר בה".

ויאמר ידידיה: "הן נעמה נבלה עשתה, אות היא, כי לא ישרה נפשה בה מאז, ומה פרי בטנה כי יחשב על משפחת יורם? לכן הן עזריקם הוא היורש האחד לבית יורם, ולו יעודה תמר בתו, ואחרת לא יקח עליה".

ויבט ידידיה בעין חמלה על עזריקם, כי פליטת בית יורם הוא.

ותרצה אשתו ילדה בן לתקופת השנה ותקרא שמו תֵּימָן. ויגדלו שלשת הילדים בבית ידידיה; אך תמר ותימן גדלו כנטעי נעמנים, ועזריקם גדל כקוץ מכאיב, כי יצר מחשבות לבו רע מנעוריו, ולא תואר ולא הדר לו. אך ידידיה לא הביט אל מראהו, בזכרו ברית אביו.

וסתרי ראה, כי כלתה הרעה לנעמה, כי קמו בה עדי שקר ואין מי יכזיבם, ויסתר את נעמה ובניה במסתרי הכרמל, ואשתו הביאה למו מזון ומחיה. ויהי כאשר גמלה נעמה את ילדיה, וישלח סתרי את אמנון אל אבישי אחיו, ויתנהו אבישי אל רועה זקן לאָמנו, כי אמר לו, כי קנהו מאיש זר, אשר מצאהו בשדה. ויגדל אמנון בבית הרועה, ויהי יפה תאר מאד, ואיש לא שת אליו לבו, אך אבישי פקדהו באהבה וחן, ובמות הרועה לקחהו לרעות בצאן יורם, וחשבוהו הרועים לקנין כסף לאבישי. ומקץ שש שנים יצאה נעמה ממחבואה, ויתן לה סתרי אהל בנוי בנקיק סלע וברושים סביבותיו, ותשב שם עם בתה ועם אשה זקנה, ותלקט משדות יורם אישה עם עניות המקום ההוא, אשר חשבוה לפלשתית, אשר היתה לאיש יהודה ואשר מת אישה, כי כן הגידה למו.

ג'

בשנה הרביעית לְחִזְקִיָּהוּ מלך יהודה גמלה רעת אפרים, ואל קנא, אשר שם עיניו לרעה מאז בממלכה החטאה הזאת, הביא עליה את תער השכירה, את מלך אשור, אשר שטף על ארצה כנחל איתן, וישטוף עגלות בית עָון וגלולי דן, ויסחוף את עובדיהם ויזרמם לַחֶלַח וְחָבוֹר, נהרי גוזָן וערי מָדָי. ובת יהודה התאוששה, בראותה את מוסר אלהיה ואת ידו כי כבדה על משובה ישראל אחותה, ותוסף אומץ להתחזק במעוזה, ותאחז דרכי אלהים, ותקשב באהבה לבן דוד מלכה, לחזקיהו ידיד אלהים, אשר שכן לבטח בהַמֵּר ארץ אפרים, על כן עמד טעם עַמו בו כל ימי ממלכתו.

בעת ההיא ופליט בא מגלות אפרים אל ירכתי ציון צפונה, וישלך אליל אל אחת הפחתים וידבר את הדברים האלה: "שכב פה בבשתך, עץ פסלי, אֵל לא יועיל בארץ יהודה. עשר שנים כהנתי לך, נשאתיך, סבלתיך, אף רוממתיך בעיני עובדיך; נתתי למו מורא וייראוך, אני הייתי לך לפה ואתה היית לי לאלהים. עם חבר כהנים יחדיו דרך רצחתי שֶׁכְמה, עשקתי, רצוֹתי לַאוֹת נפשי, וחפצך היה לי לפתחון פה, שתיתי מיין נסכך, אכלתי מבשר זבחיך, אף שמלותי לעורי ממך היו לי. מה טובים היו לי הימים הראשונים, אך אהה לימים האלה! הן שתוֹתיך נהרסו,

עגלות בית און בגולה הלכו, ואתה אנה תבוא? אם לציון אשאך, הלא נוע תנוע בה מפני אל נאור ואדיר השוכן בקרבה, וגם לי תהיה למוקש. שכב פה, עץ פסלי,ערום ועֶריה בושת, הבה לי צפוי כספך ואפודת מסכת זהבך, כי לא עזר ולא להועיל המה לך, ולי יהיו שָׂכָר חלף עבודתי אותך".

כן דבר הפליט ושמו זִמְרִי, והוא אחד כהני הבעל הריקים והפוחזים, אשר עמדו כפראים עלי דרך, וימנעו רגלי בני-ישראל מלכת לציון , להשתחוות לה' בהר הקודש. ויָּגֶל זמרי עם גלות שומרון, ובהיותו קל ברגליו בטח להמלט לעת מצוא. ובדעתו את חננאל, שׂוֹעֵ שומרון, בקש מאתו להגיד לו את שם חתנו בירושלים, ויעבור את נהר כְּבָר וילך הלאה. ויתן לו חננאל ספר חתום וחותָם לשאתם אל ידידיה חתנו. ויהי בברחו מפני צר, וישא פסלו בידו כל הדרך, כי אמר: אולי ימצא לו מעמד באחד המקומות לשוב ולכהן לפניו. אך כראותו, כי בכל ארץ יהודה אין איש פונה אל האלילים, וינצל את עדיו אשר עליו וישליכהו אל אחת הפחתים, ויבוא ירושלימה דרך שער אפרים בין הערבָּים. רחובות קריה המו עֲדֶנה מאדם, עוד המון העם כמַשק גֶבים שוקק בהן, הזקנים יושבים בכבוד והדר בשערי משפט, וצַבָּים וכרכרות, נושאים אלופי יהודה ושועיה, ירוצון וישתקשקו ברחובות, וזמרי, אשר ראה עָנִי שלש שנים במצור ובמצוק בשערי שומרון, עת חנה מלך אשור כדור עליה, השתאה עתה לכל מראה עיניו. ויען ויאמר: "מה נעדרה שומרון ומה נהדרה ציון! רוע התרועעה שומרון, ובת ציון תריע מתרועת מלך בה; פור התפוררה ארץ אפרים, וארץ יהודה מפוארה! הן שמים חדשים וארץ חדשה ראו עיני פה, ארץ נעֱמה ויושביה שוקטים על שמריהם, שמים טהורים על ראשיהם, ושחקים ירעיפו עליהם צדק, כי מלכה הציג בשער משפט, וצדק שם לקָו.משפט וצדק אכן צנה וסוחרה הם לעשיר, כי ישמרו את הונו מנגוע בו יד, אך כצנינים הם לאיש רש כמוני, אשר נשבר משען לחמי ומימי, כי בער חזקיהו את הבעלים מארצו. ואולם מי יודע? אולי חוקותיהם ישתמרו עוד בלב רבים מבני עמו. מה חוקות הבעלים? הלא תוך והַוּוֹת, ומה עבודתם? הלא עושק, מרמה, חמס ורצח. הבה! אחפש את ירושלים בנרות ואמצא גם בה אנשי מרמה, עי אין עיר, אשר שגבה ממנה. הן רבים עשיריה, ועצומים הם המקנאים בם, ואם תתחבר קנאה למרמה ומרמה – לכח ידים, האח! שם נודעה יד הבעלים. ומה לנו פסיליהם? הלא עבודתם שלמה בלבבנו, בפינו ובידינו, אז יתרומם אביון מאשפות והנקלה יהיה לנכבד. הן צדק יושב לכסא פה, ומישרים יגורו בשערים, לכן יהיה צדק אזור מתני גם אני לעין רואים, ותרמית – מַשׂכיות לבבי, והיתה צדקת שפתי כחומה נשגבה לזממי לבבי, כי אָכוף כאגמון ראשי ושפתי תַּבַּענה מוסר ויראת שדי, עי באלה יסתוללו רבים וכן שלמים ובם שָׂמֵן חלקם. ועתה מי עוֵר כעבד ה', ומי חֵרש כתמים דרך? כי לא יבחנו אלה לב גבר ולא יבואו עד תכונתו טרם צמחו מחשבות לבו לניב שפתים, לפועל כפים; ואם פעלי יֵרָצה למראה עיניהם, מי יבחן כליותי ולבי? אכן פה תתחפש מרמה ושאלה שמלה מאת האמת צרתה, וכל רואיה ישתחוו לה".

וזמרי בצע אמרתו, כי ממחרת היום ההוא עלה על ר בית ה' ויגש אל עֶזַרְיָהוּ, ראש הכהנים לבית צָדוֹק והוא יושב בלשכה, ויאמר אליו: "הטה-נא, אדוני, אזן אל דברי עבדך: בן שעי אפרים אני. מיום העתיקתני אמי משדים גדלני אבי ביראת הבעלים ובאמונת נביאיהם וכהניהם; דבר ה' היה לי לחרפה ותוכחת נביאיו ללעג. הן אבי האכילני בסר, הלנצח תקהינה שִׁנַּי בו? נפקחו עיני לראות, כי קמה עצת ה' אשר דבר ביד עבדיו הנביאים. אפרים היה לשמה ביום תוכחה ויָּגֶל מעל אדמתו, ושומרון התהפכה בציריה שלש שנים כחולה על ערש דוי, אך עלה מות בחלונה, וכהניה ונביאיה, רופאי האליל, אשר הקריבו לשחַת נפשה במַשְׂאות שוא ובמדוחים, כולם יעטו על שפם ויחפרו מפחזותם, ואני בחסד אל נמלטתי מיד צר, כי יודע אלהים נפשי הנכספה לחצרות קדשו. עתה הנה באתי, רעב לדבר ה' וצמא לחסדו. אחלה פניך: אתה, הכהן הגדול, אשר שמן המשחה יצוק על ראשך, הורני-נא: במה אקדם לה' ובמה אכפרה פניו על חרפת עלומי? אם בעולות ובזבחים – הן עני ורש אנכי, ורק את נפשי אליו אשא. הורני-נא, אדוני, לא בכסף ולא במחיר, כי-אם בחסד ובצדקה".

ויאמר לו הכהן: "חלילה לבני אהרן, אנשי חסד ותופשי תורה, מקחת מאומה ממבקשי תורה מפיהם. הלא לחמנו נתֵן מימינו נאמנים: המעשר והתרומה, – וכל ישענו וחפצנו להורות כל איש החפץ קרבת אלהים. דע לך, איפה, כי רוח נשברה נבחרה לה' מחלב אילים. בקר-נא בהיכל ה' יום יום ותדע ארחות חיים. ואולם הגידה-נא לי, היש לך גואל ומודע בציון?"

ויאמר זמרי: "היום אדרוש למשכן ידידיה, שר הרכוש אשר למלך, כי אליו הביאותי ספר מאת חננאל חותנו, אשר הגלה עם גלות שומרון"

ויאמר לו הכהן: "שבה פה עד בין הערבים, כי בבוקר ובערב, בהקרב הכהנים את עולת התמיד, יבוא ידידיה להשתחוות לה' בחצרות קדשו, כי חסיד הוא, ואנכי אדבר לו טוב עליך, ובקש לך מרגוע בביתו או בבית אחד אלופי יהודה".

וידידיה בא כפעם בפעם בין הערביים. ויהי כאשר כלה להשתחוות לה', וידבר הכהן טוב על זמרי, ויקחהו ידידיה אל ביתו. ויתן לו זמרי את הספר ואת החותם צפן אתו, כי אמר: אולי יהיה דרוש לחפץ תרמיתו. ויקרא ידידיה את הספר באזני אשתו ובני ביתו כדברים האלה:

"שמעי, תרצה בתי, והקשיבה, ידידיה, חתני, לדברי חננאל אביכם ההולך בגולה. הלא שמעתם זעקת אפרים! הלא יללת שומרון עד שערי ציון באה. אהה ליום עברה, כי נדמה שומרון, מלכה ועמה הלך בגולה! ואנכי מראש חזיתי, כי עשוק אפרים, ואתן כל אשר לי בכסף, בזהב ובאבני חפץ, ואטמון אוצרותי במקום נעלם מעין אדם, כי אמרתי: יעברו ימי המבוכה ונשאתי את פקודתי ציונה, ונטעתי גם את בַּני על אדמתה. כן חשב לבי, ואחרת חשב אל זועם, כי כל בני יחד ספו תמו מן בלהות בשלש שני המצור והמצוק, ויום העברה בא ותבקע העיר לפני צר, ואנכי עזבתי את קברות בני ואת מטמוני אוצרותי ללכת בראש גולים. הלכתי עם הגולה ונבוא עד נהר כבר ביום השביעי בנשף. אכלתי לחם דמעה ואישן על שפת הנחל. וארא בחלומי והנה עלם יפה עינים, הדור בלבושו, חגור חרב על ירך וכובע ישועות בראשו, קווצותיו תלתלים, שחורות כעורב, מכתירות קדקדו, לחייו אדומות, מצחו זך משלג, צח מחלב, והוא רוכב על סוסו ועומד לפני. ואנוכי כראותי ספיר גזרתו, בכיתי מרה ואקרא: "אהה, ה' אלהים! הלא גם לי היו בנים יפי תאר כעלם הזה, ומהם לא נותר לי אחד, לשית ידו על עיני, לרשת יגיעי". ויהי כשמוע העלם את שיחי , וירד מעל סוסו ויחזק ביד ימיני, ויען ויאמר לי בחן שפתיו לאמר: הן נפשי אשר תחשוק בנפש תמר בת תרצה בתך, תחשוק נפשך מארץ שבותך, וגאלתיך ושבת עמדי ציונה אל מחמדי נפשך לֵאוֹר שם באור-ה'. ואשאל לשמו ולבית אביו ואמר: סתומים וחתומים יהיו דברי לך ובקרב שנים יִוָּדְעו", ויראני את הטבעת אשר נתתי לתמר, ויאמר:

"זאת את הברית אשר נתנה לי תמר ידידות נפשי". מן הדברים האלה התעוררה נפשי, נשאתי לשמים עיני, והנה הכוכבים מזהירים ברקיע וחשך יכסה ארץ, ואקרא אל ה' לאמר: כן יזהירו דברי החלום על מחשכי נפשי. ישנתי שנית, ואראה בחלומי והנה אנכי יושב בהיכל שן אשר לכם, ותמר נצבת ככלה לימין העלם והיא עדויה רקמה וכלילת יופי, ועינכם רואות ושמחת עולם על ראשכם. וכמעט פתח העלם פיו לדבר אלי דבר, והנה יד אוחזת ותעירני. הקיצותי והנה אזני שומעות קול נוגש הקורא אלי: "מה לך, נרדם? קומה ולכה עם בני הגולה, כי העיר השחר!" קמתי במר נפשי, הלכתי עם בני הגולה ורוחי נבקה בקרבי, ולבי השתומם על השנות החלום. ואשאל ביודעי חלום לפתור אתו, ויגידו לי, כי לא דבר ריק הוא, ונפשי קותה , כי בוא יבוא אוהב תמר ופדה אותי מיד צר ויירש את כל הוני הטמון. ואתם, בני, שמרו-נא גם אתם את דבר החלום הזה! ואתם ותמר וכל אשר לכם שלום".

וידידיה ותרצה בכו לדברי הספר. וזמרי אמר: "אל נא תבכו לו, כי שלום לו אחרי צאתו למרחב ממצור וממצוק שלש השנים; הלא בין בני עמו יֵשב באשור, וחלומותיו הטובים, אשר חלם על נהר כבר, תנחומות לנפשו, כי בם יהגה לבו ויבטח, כי בוא יבואו".

ותרצה שמה עיניה על עזריקם מדי דבר זמרי תנחומותיו. וידידיה הוציא את עזריקם מן הבית ויאמר אל תרצה: "אל נא, תמתי, אל נא תאמיני בחלומות, אשר ינחמו את אביך מיגונו, ואל תערכי את עזריקם אל העלם, אשר ראה בחזיון ליל, פן תַּזכרי אותותיו והסירות את לב תמר מאחרי עזריקם, יען אשר שערות ראשו לא שחורות, כי-אם צהובות, ולא רם הקומה הוא כעלם, אשר ראה אביך בחלום; ואולם אנכי כרתי ברית ליורם רעי , ולא יפר החלום את בריתנו, אשר כרתנו בהקיץ".

ותאמר תרצה: "ומי יודע, אולי ילדה נעמה בן, אשר תארו כתאר העלם, אשר ראה אבי בחלום?"

ויאמר ידידיה: "הן נעמה הלכה אחרי מאהבה, ואם בן ילדה מי יָגול מעליו חרפת אמו? הלא בן נַעֲוַת המרדות ובן-זנונים יקָרא לו! ולו בא יורם, כי עתה לא ירחמהו בקנאתו לאמו, כי-אם גרש יגרשנו. אך למה נדבר דברי רוח? התשוב עוד נעמה הלום אחרי עשותה נבלה, אשר כל השומע ישום וישרוק עליה? הלא צפויה היא אל חרב המשפט! אל נא, תמתי, אל נא נזכיר עוד את שמה , כי חרפה היא לבית יורם".

וידידיה היה נודע ביהודה בתומתו עם אלוהיו ובאהבתו את בני איש, כי לא שם לבו לחקור לב גבר, כי-אם ראהו למראה עיניו והכרת פניו ענתה בצדקת לבבו לפניו.על כן רבו אוהביו, אשר קנו את לבו במראה ענוָה, ולא נפלאת היא, כי מצא זמרי חן בעיניו בעַנוַת מראהו,ואף כי אחרי אשר דבר הכהן טוב עליו.

ויאמר ידידיה אל זמרי: "הנה נתתי לך היום יד ושם בביתי והיית בן-משק ביתי מן היום הזה".

ויאמר זמרי: "הנני, אדוני, לשרתך בבור לבבי ובאמונתי".

וזמרי לא הסכין מעודו לעבוד עבודה, כי לבו הלך תמיד אחרי בצעו. ויהי בשמעו את כל דברי בית ידידיה, וירא ראשית לו, כי יהיו ידים לפעַל תרמיתו. ויצפון אתו את החותם, אשר נתן לו חננאל לאות, ויאמר בלבו: החותם הזה יהיה לי סגולה ואדעה את אשר אעשה בו".

ועזריקם ישב בבית ידידיה בעת ההיא, והוא בן עשר שנים, נער את תימן ותמר, בני ידידיה; במעלליו התנכר עזריקם בימי ילדותו, כי המרה את רוח תימן ותמר, ועצבם ויתקוטט בם למרות עיני ידידיה ותרצה. על כן אמרה תרצה: "הלא כעץ כן פריו, וכאשר היתה חגית אשת מדנים, כן לא ישבות גם בנה מריב". ותמר ותימן אחיה שנאו את עזריקם תכלית שנאה.ובראות ידידיה, כי עזריקם בן יורם רעהו כמשטמה בביתו, ויושיבהו על נחלות אביו, למען לא יתקוטטו בו בניו ולמען הטות לב תמר אליו כאשר ירחק ממנה. ויצו ידידיה את עכן בן-משק בית יורם לשום עיניו על הילד ולשמרו כאישון עינו ולהביאו אל ביתו מדי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו ובכל מועדי ה'. ויעש כן עכן, ויחשָבָה לו זאת ידידיה לצדקה.

ועזריקם הולך וגדל כקוץ מכאיב בבית יורם. וכאשר גדל, כן נשחת מראהו, וכאשר גדלה תמר, כן נחמד תארה. ולא בתארם לבד, כי גם בדרכיהם נפרדו מאד: עין עזריקם רעה במשַרתי ביתו, וידיו קפץ מדל ואביון, ותמר הטתה חסד למשרתי בית אביה, ותפק לרעֵב נפשה. עזריקם התהלל בעשרו ובכבוד בית אביו, ויבז בעיניו לדבר עם נערים כגילו, אשר לא מבני אלופים המה. ותמר התהלכה בענוַת רוחה בין רעותיה, לא בזתה ולא שִקצה וגם בנות דלת העם. עזריקם היה כפסל עץ, אשר ירקענו הצורף בזהב, לכסות מגרעות ערכו מעין רואים; ותמר – כספיר משובץ בזהב, אשר לא יַרבה הזהב מחירו, כי-אם ישַוה עליו הוד והדר ביתר שאת. עזריקם היה זר במראהו, ובהיותו בן שש עשרה שנה היה שפל קומה, שערותיו צהובות, ראשו כגולת זהב על כתפותיו הרחבות, פניו נקודים נקודים, ותמר דמתה לתמר ביפיה ובהדרה, ובהיותה בת שש עשרה שנה, היתה עלמה כלילת יופי, ותאר פניה, הליכותיה ומדבריותיה נעימות ונדיבות, ותגדל ותפרח בנועם וחן, ותהי שעשועים להוריה וחמודות לכל רואיה. סוף דבר: עזריקם ותמר נפרדו בתארם, ברוחם ובמעלליהם, רק רוח ידידיה הוא קבצם, כי ברית כרת ליורם, ואיך יחללנה? על כן לא הטה אזנו לבני האלופים, אשר חָלו פניו על דבר תמר.

ומכתב חננאל היה שמור במלתחת תרצה, ותמר קראתהו כאשר גדלה, ותהי שוגה בחלום חננאל על אודותיה, ומרוב הגיונה בו החל רוח החזיון לפעמה, ומראה העלם הנחמד נראה לה בחזיון ליל. וכאשר אהבה תמונתו בחלום, כן שנאה תמונת עזריקם בהקיץ, ותתנודד כראותה אותו, ויהי ספר חננאל כרקב בעצמות עזריקם. ויהי היום ויקרא עזריקם לזמרי אל ביתו ויאמר לו: "ראה-נא כי אתה הסבות את לב תמר ממני בספרך, אשר הביאות מאת חננאל, כי רוחה זרה לי ושפתיה והגיונה רק בחלום חננאל ובעלם, אשר לא היה ולא נברא. ועתה, זמרי, הן אתה הסבות את לבה ממני אחורנית בלי דעת, לכן עשה בחכמה ובדעת לשובב תמר אלי, ואנכי אגמלך טוב ככל אשר תשאל ממני".

ויאמר לו זמרי: "אנכי ידעתי, כי יקרה לך תמר מכל הון, וכי רחק לבה ממך ובכל הון לא תקנהו, ובכל זאת לא יבצר מאומה מתרמית, ויד רמיה לא תעשה תושיה בלא כסף, ואם פתוח תפתח את ידך, הנני נכון ודרוש לחפצך, אך נוססה בי רוח עצה, ואתה חכה לי שלשת ימים וחשבתי מחשבות".

ויהי ביום השלישי ועזריקם שאל את זמרי: מה עצתו? ויאמר לו זמרי: "הן ראשית עצתי לך אמונה, להאמין בדברי; כי הנה עצתי אתי להשבית מלב תמר את דבר החלום, אשר היה בעוכריך, ואחרי כן אבקש תחבולות לשובב לבה אליך. ואתה הבה לי שלש מאות שקל כסף, כי אותם אתן לאיש, אשר יבצע מחשבותי. הוא אשר דברתי לך: האמינה בי, כי עשה אעשה גם יכול אוכל".

ויאמר עזריקם: "הלא ידעת, כי כסף יקר בעיני מאד, ואולם יקרה לי ממנו תמר, ועשרת מונים כמכסת הכסף הזה תקח מידי אחרי בצעך מעשיך".

ויבקש לו זמרי איש, אשר רחוקה עירו בקצה גבול יהודה, ויתן לו את החותם, אשר נתן לו חננאל לאות, ויתן לו משׂאַת כסף, וישם דבריו בפיו ויצוהו להגידם לידידיה.

ויבוא האיש אל ידידיה ויאמר לו: "מאשור שב עבדך, וארֹאה שם את חננאל חתנך שוכב על ערש דוי, ויקרא אלי ויאמר" 'הלא מארץ יהודה אתה! הא לך חותמי ונשאת אתו אל ידידיה חתני, אם ישיב ה' את שבותך, ואמרת לו, כי אוצרי טמון, אך השבעה לי לבלתי גלות דברי לאיש אחר'. אך טרם כלה חננאל דברו, והנה הוא נאלם דומיה מחבלי מות אשר סבבוהו, וישכב על משכבו כבול עץ כיום תמים וימת. ועתה, בשוב ה' את שבותי אל ארצי, הביאותי לך את חותמו".

ויהי כשמוע ידידיה את דברי האיש ויבךְ, ויביאהו לפני תרצה אשתו ויספר לה דבריו, ויאמר: "אהה לתקוה כי נכזבה!"

אך תרצה לא האמינה באישה, כי אמרה: אולי ערום יערים להשבית זכר החלום מלב תמר. וישבע לה ידידיה, כי אין בלבו רמיה. ותאמן לו ותבךְ מרה על מות אביה. אף תמר התאבלה גם היא על חננאל ולא חדלה לתעב את עזריקם בכל זאת. ויהי כאשר הוכיח אביה דרכה על פניה, ותענהו לאמר: "יכבד עזריקם וישב בביתו וכבדתיו, אך כמעט יבוא לראות פני ויבוא עמו קלון, כי אֶבזה צלמו ומעלליו, ומה אעשה?"

ותרצה אמרה אל ידידיה: "הרף מבתנו עד מלאת לה שמונה עשרה או עשרים שנה, כי לא תאחר לשאת מכאובים מידי עזריקם".

ועזריקם ראה, כי בפי זמרי הוא ובשפתיו, ויפחד פן יגלה תרמיתו בסתר לתמר בעבור הבצע, ויתן לזמרי אלף שקל כסף, ויהי זמרי לאיש סודו מן היום ההוא.

ד'

ויהי היום למועד חודש האביב, ותמר חלתה את פני אביה לתתה לצאת עם בנות ציון העדינות משאון קריה וללון באחד הכפרים. ואביה, אשר לא מנע מחפצה, שלח אותה עם מַעֲכָה אֵמָּתה אל אבישי בבית לחם, אשר רעו הרועים שם את עדר יורם, ויצַוֶּנה לשוב בעוד שלשת ימים. ואת תימן בנו שלח אל סתרי הכרמלה לשבת שם עד ימי בכורי הענבים, להביא הבכורים ירושלימה; וישלח שלשת עבדים עמו.

ובית לחם, ערש מלכי יהודה, נשקפה מנגב לירושלים, בנויה על תלה על ראש גבנון הדר, סביבותיה בארות בארות ועֵינות מים טהורים כבדולח ומתוקים לחיך שותיהם. ביפה נוף הזה יגדלו זיתים רעננים וגפני עסיס מתולעים באשכלות בכוריהם; גבעותיה חוגרות גיל, ועמקיה עדויי רקמת פרחים ושושנים. שם ירקדו בני צאן ושם ירעו עדרי בקר, וארצה זבת חלב ודבש. משם חפר המלך שלמה שלש ברֵכוֹת להקוות אליהן מימי המקום ההוא, גם תעלות עשה לו להביא המים לירושלים, קרית משושו. פני הברכות כנֻחפים בכסף וסביבותיהן ערבים מרהיבי עין, ותורים ובני יונה מתעלסים באהבים בין עֲפָאיהם. במקומות האלה רעה אמנון את צאן אבישי, פקיד יורם אביו, ויתחשב בין ילדי הרועים. ורועי המקום אהבוהו מאד על יופיו ועל מנגינותיו, כי פרט על פי נבל, וישר שירים נעימים להרנין לבותם.

והאביב קבץ אל בית לחם את כל בני ציון היקרים ובנותיה היפות והענוגות. ותמר באה גם היא אל בית אבישי כלולה בהדרה ולבושה רקמה וארגמן, ותצא עם מעכה אמתה אל נאות הרועים, ותעבור על פני המקום, אשר הרביץ שם אמנון את עדרו, והרועים ראוה כן תמהו.

ויאמרו איש אל רעהו: "ראו-נא היפה בבנות ציון!"

ואמנון אמר אליהם: "הוי, רועים, הרואים את הגבוה מהם, נשפיל-נא לראות את רבצי עדרינו ואל נשא עינינו לראות בבנות מרום ים הארץ!"

ובכל זאת הביט אמנון אחריה מרחוק ויתבונן בהליכותיה.

השמש יצקה אור יקרות וחום צח על נאות הרועים. פלגים יבלי מים המו בשאון זרמתם. המולת עלה נדף מרוח צח הנושב בין העפאים, זמיר צפרים ושריקות העדרים והד הרים, העונה למו בהוד קולו, – כל הנעימות האלה העירו את רוח הרועים, והנה זמרת חלילים נשמעה על כל נאות הרועים. ותמר שבה עם מעכה על הדרך אשר הלכה בה, ולקול מנגינות הרועים צללו שפתי אמנון גם הוא, וישא קול ערב, וישר לאמור:

עֲדָנֶיךָ, אֱלֹהִים, לְשָׂר וְלָרָשׁ יָקָרוּ,

לֹא כָאֵלֶּה תַּעֲנֻגוֹת בְּנֵי אָדָם,

בָּם שָׂרִים לִפְנֵי רָשִׁים נִכָּרוּ,

הֶבֶל הַמָּה, בֶּעָפָר יְסוֹדָם.

לַדַּלִּים וְלָרוּזְנִים יִזְרַח שֶׁמֶשׁ צִדָקָה,

יַחְדָּיו יִתְעַנְּגוּ עַל נְעִימוֹת הָאָבִיב.

רוּחַ אֱלֹהִים עַל נְאוֹת שָׁדַי הֶצָקָה,

אַךְ שָׁשׁוֹן וּתְרוּעָה לָמוֹ מְסָבִיב.

שְׁאוֹן קְרָיָה חָלַק אֱלֹהִים לַשּׁוֹעִים,

יָבוֹא הָאָבִיב וְנַפְשָׁם בּוֹקָצָה,

וְלָנוּ בַּכְּפָרִים עַל נְאוֹת הָרוֹעִים,

וּבְמַחֲמַדֵּיהֶם נַפְשָׁם חָפֵצָה.

נֵזֶר תִּפְאָרָה עִם אֲבָנִים יְקָרוֹת

תִּהְיֶינָה לְרָאשֵׁי הַגְּבִיר וְהַגְּבִירָה,

שׁוֹשַׁנֵי עֲמָקִים, לְרוֹעָה עֲטָרוֹת,

יְשַׁוֵּם עַל רֹאשׁ רַעְיָתוֹ הַבְּחִירָה.

– שמעי מעכה, – אמרה תמר אל אמתה , אשר ישבה אתה על יד הנחל כעשרים אמה הרחק מן אמנון הרועה – שמעי, מעכה, אם לא ערלה אזנך, והביטי, אם לא טחו עיניך מראות.

ותאמר מעכה: "אכן, מלוא חפנים חן, עונג וגיל פזר האביב פה על כל מדרך כף רגל, אשר לא שערום יושבי קריה הספונים באהליהם; קומי, גברתי, ונעלה-נא על הגבעה לראות מחולות מחנים: שם רועים ורועות עלזי לב יעדו תופים ויצאו במחול משחקים, ובנות האלופים מביטות בם"

– הרפי ממני, – ענתה תמר – נטועה אנכי פה במסמרים, כי כל נעימות מראות הלילה, אשר חזיתי מאז בחלמות, ראיתי הפעם בהקיץ. האח! ראתה עיני את העלם, אשר ראה אותו חננאל אבי בחלום, בתבניתו ובתארו, לא חסר בו דבר. שימי-נא עיניך אל העלם הרועה, אשר ישיר את שירו, ראי את קווצות תלתליו השחורות כעורב ואת ספיר גזרתו. הנה הוא צח מחלב, זך משלג; מה אדמו לחייו ומה נעים קולו וחן שפתיו! גם מחזיק הוא קשת בידו. לוּ חבש כובע בראשו, כי עתה היה כגבור הודוֹ במלחמה.

ומעכה הביטה אל אמנון ותחמוד יפיו בלבה, ותאמר אל תמר: "אל-נא גברתי, תשגי בחלומות, פן יוליכוך שולל, והיית משוגעה ממראה עיניך אשר תראי. הלא חננאל מת וכל חזיונו הבל. ועל דבר הקשת, אשר הוא מחזיק בידו, אגיד לך פשר דבר: החנם יבואו הרועים בחצים ובקשת אל מקום מרעיתם בעת האביב בגאון הירדן, בעלות אריה מסבכו, וכפירים ונמרים וכל פריצי חיות יעזבו מעונתם, בהגיע אליהם שטף מי הנהר? לעת כזאת יפרעו הפראים פרעות, ירעו אף ישחיתו על ארץ רבה, וטרפו אדם ובהמה רבה, אשר ירחיקו ממקום אדם רב, על כן יתאזרו הרועים כגבורים. לכן, גברתי, נלכה מפה ונבואה בין מקהלות, אשר נאספו שם על הגבעה".

ותמר לא מקשיבה לכל דברי מעכה, ותגש אל אמנון ותאמר לו: "הבה לי, עלם, את עטרת השושנים אשר בידך, אם לבך טוב, כאשר נחמדים פניך למראה".

ופני אמנון חָרו בדבר תמר אליו, ויאמר אליה: "הא לך, גברתי, אם תשפילי לקחת כזאת רצון מיד עבדך".

ותאמר לו תמר: "שמעתי את דבריך אשר אמרת; 'שושני עמקים, לרועה עטרות, ישַׁום על ראש רעיתו הבחירה'. ועתה הגידה-נא לי: מי היא רעיתך הבחירה? כי חפצה אנכי לראותה ולתת לה מתן חלף עטרת השושנים, אשר צפנת לה ואשר לקחתיה אני מידך".

ואמנון השפיל עיניו לארץ ויאמר: "חי נפשך, גברתי! כי גם אנכי לא ראיתי את רעיתי בין רבבות הנערות, אשר ראו עיני עד כה".

ותאמר לו תמר: "ראה-נא, עלם יהיר! כי תבקש את רעיתך בין רבבות, ובכן תהיה בחירתך דגולה מרבבה"!

ומעכה אמתה אחזה בידה ותאמר: "הרפי-נא, גברתי! נקומה ונלכה, כי הנה איש בא, ולא לכבוד הוא לך לדבר דברי רוח".

עודנה מדברת ועוץ עבד אבישי בא, ותלך לה תמר עם מעכה.

וישאל עוץ את אמנון לאמר: "מה דברה אתך בת ידידיה?"

ויאמר אמנון: "האומנם בת ידידה היא, ואנכי לא ידעתי! האח! נופת תטופנה שפתותיה כרסיסי טל אורות הנוטפים משושני שחר. חמסי עליך, עוץ! כי בבואך הפרעת דבריה עמדי".

ויאמר לו עוץ: "ראה-נא, מה רמו עיניך, אמנון! ואולם נעימה תמר מאד ביפיה ובהדרה, בענוָתה ובצדקתה. הן גבהו מאד בנות ציון, אשר מאנה לנגוע נפשן ביד דל ואביון, על כן ישוב מהן דך נכלם; לא כן היא תמר, כי את כה המעולפת ספירים תפרוש לעני, ובנדבת פיה תעודד ענוים. היום ראיתיה כעלות השחר משכימה לכרמים, ותהי בעיני כשושנה ענוגה רוחצת בטל שמים".

ויאמר אמנון: "ואנכי ראיתיה נאוה כירושלים ויפה כצפירה, עלמה עדינה ויעלת-חן, אשר ענוה ויופי נפגשו בה, חן וחסד תַּמים בנפשה. ואולם למה אחלל תפארתה במהללי פי? רבות יהגה בה לבי, והדרתה שודדה על שפתי. באחת אדבר לך, עוץ: אם בין כוכבי אֵל תגביה העלמה הזאת שבת–תאיר ביניהם כאילת השחר; תתהלך עלי אדמות – ושושנים יָחֳוְרו מפניה".

ויאמר עוץ: "רב לך, אמנון, לדבר גבוה גבוה, השכחת כי רועה אתה? לכן שית לבך לעדרים ורעה צאנך, ואל תרעה רוח".

ותמר אמרה אל מעכה אמתה, בלכתה מאת אמנון, לאמר: "מי יתן שבתי כל ימי חיי בנאות הרועים האלה, כי נעים לי זֶר פרחים, אשר יהיה לעטרת צבי על ראשי הרועים והרועות, מהשביסים והשהרונים, אשר יעדו קדקוד בנות ציון, וקול חליל הרועים על נאות שָׂדַי ערב לאזני מקול כנור ועוגב בבתי המשתה אשר בירושלים".

ותצחק מעכה ותאמר: " כי העלם הרועה שפך רוח חן על נאות הרועים, על כן תראי חזיונות לילה בהקיץ; ואולם אנכי העידותי בך, גברתי, כי הֶתֵלי לבבך יוליכוך שולל, כי לו גם חי היה חננאל, מי יקח את הרועה אחרי כבוד וגדולות לרוממו עָדַיִך?

ותאמר לה תמר: "רב לך, פתיות, הַתֵל בי: הן רועה הוא, אך רוח נדיבה יצוקה בקרבו, ובגדי הרועים לא עממוהו. מה נעמו שיריו, ומה נאוה מדבּרו, ומה נחמד מראהו! עיניו מפיקות חן ואהבה, שפתותיו – שושנים; לוּ הביאותיו אל בית אמי והצגתיו לפניה, כי עתה גם היא כמוני תדבר, ואותותיו לא תנכר, כי העלם, אשר ראה חננאל בחלום, בצלמו ובתבניתו הוא".

ובדברן את דבריהן באו אל בית אבישי.

ויהי לעת ערב, ואמנון אסף את עדרו וילך אל בית הרועים ללון. ותמר גם היא באה אל חדר מלונה לישון. אך נדדה שנתה ועיניה כָּלו לאור שחר, כי אמרה ללכת לבדה אל המקום ההוא, אשר ראתה שם את העלם ביום אתמול, ולדבר אתו על כל אודותיו.

בלילה ההוא פרצו כפירים בעדרי צאן ויפרעו בם פרעות. ויקומו הרועים ויראו, כי נפקדו עדריהם, ויחגרו חניתות וישאו קשתות דרוכות ויארבו למו בעמקים ובחורשות. ותמר אשר לא ידעה מאומה מכל הפחדים האלה, השכימה קום כעלות השחר, ותלך לבדה אל המקום ההוא, אשר דברה שם עם העלם הרועה. והנה קול הרועים נשמע מרחוק, הקוראים מלא אחרי אריה משחית, אשר חנק צאן ובקר מעדריהם, ואשר חמק עבר ועקבותיו לא נודעו למו. ותמר, אשר לא ידעה מה קול עֲנוֹת הזה, לא שמה לבה לזאת, ותלקט פרחים בלכתה ותעש לה זר פרחים יפה מאד, ותבוא אל המקום ההוא, אל שפת יובל המים , אשר רעה אמנון שם את צאנו ביום אתמול, והנה לבבה פחד ורחב , כי ראתה את אמנון משפת יובל השני משקה את הצאן. כיונים על אפיקי מים, כן שתו שניהם את עיניהם על פני מראה המים, אשר השביעם נעימות, כי את שכיות חמדתם ראו עיניהם במים הנאמנים, עקב בשתם להביט מראיהם פנים אל פנים.אך תמר פתחה פיה בחן ותאמר: "הנני, עלם יקיר, לשלם לך נִשׁיי".

כדברה זאת, הראתהו את זר פרחיה.

ויאמר לה העלם: "ראי-נא גברתי , כי זרם מים עובר ביני ובינך וידי לא תשיגהו".

ותאמר לו תמר: "אם קצרה ידך, לכן ידי רב לי".

ותשלך את זר פרחיה אל שפת יובל המים, אשר אמנון שם.

ואמנון קרא בקול פחדים: "אהה, גברתי".

ותשא תמר עיניה, והנה פחד פתאום ואימת מות, כי מסתר קנה החורשה יצא אריה משחית. איום ונורא מראהו, שערותיו כמסמרים נטויות על כתפותיו וזנבו כארז, עיניו מזרות זיקות אש, גרונו כקבר פתוח ולשונו כלשון אש אדומה, יבשה וצמאה לדם חללים. והנה הוא מזנק בהשקט ובבטחה, קפוץ ודהור וכונן צעדי אונו אל העדר, אשר ראה מעבר ליובל המים, יסוג אחור ויתאזר עוז לקפוץ פעם אחת אל העדר, אשר לטש עיניו לו. ואמנון כונן קשתו חיש מהרה כברק ורעם, עוד רגע אחד והאריה שאג בקול נורא ולא יסף עוד, כי חץ אמנון פלח כליותיו ויפול שדוד כעשר אמות הרחק מתמר, המתעלפת והנמוגה מאימת מות. אך לב אמנון, אשר התאזר עוז לקראת האריה, נמס עתה בראותו את העלמה היפה המתעלפת, ויעזוב את עדרו ויחץ עד צואר, והנה הוא כאיש נדהם לפני תמר, אשר גלמה ראו עיניו. ויקרא אליה בקולו, קול עוז, ודמעותיו נטפו כמים חיים על לחייה, ויעירנה ויעוררנה עד אשר

התעוררה תמר, והנה עיניה פקוחות ורואות את מפלת האריה המת, ואזניה קשובות אל דברי העלם המדבר על לבה: "השקטי , בת נדיב, אל תערוצי; עבר אסון, חלפה אימת מות, כי אמץ ה' את זרוע עבדך וחצי פלח כליות הטורף ויתן אותו טָפרך; הנה הוא מתבוסס בדמו לעיניך , הביטי בו והתאוששי".

אך עוד לב תמר פג ורוחה נפעמה מפחד פתאום ומגיל, עוד עיניה המלאות דמע נשואות פעם לשמים ופעם לידיד לבה מציל נפשה; לבה רוחש המון תודות ומלה אין בלשונה. ואמנון הוסיף להקים סערת לבה לדממה, עד השיבו אותה לאיתנה.

אחרי כן פתחה תמר פיה ותאמר: "אל עושה פלא! מי גבר יראה מות וחיים כרגע ורוחו תכוֹן בקרבו? אנוכי, עלמה רכה וענוגה, ראיתים בהפגשם יחד, ואיך אעצור כח מסערת רוחי? הנה האריה לפני, מה נורא מראהו! סביבות שניו אימה ומלתעותיו כחרבות חדות, כמו ילטוש עיניו לי לקרוע סגור לבבי ולגרם עצמותי".

ותחזק תמר בימין אמנון ותאמר: "אך ימינך וזרועך, עלם יקר, הצילוני מהיות טרף לו. כאח לצרה נולדת לי וכמלאך מושיע חשתָ לרַוחתי, הן חסדך גדול עלי וכל תודות לא ישוו בו".

ויאמר אמנון: "לה' הישועה והוא נתן לאל ידי להכריע פריץ החיות הזה. קומי וברכי אל מושיעך".

ותשאלהו תמר לשמו. ויאמר הרועה: "אמנון שמי".

ותאמר לו תמר: "לכן, אמנון, בשמך אקראך; בי, אמנון, מציל נפשי! הואל-נא וקח את הצמידים אשר על ידי והיו לך מנחת זכרון, לא לגמול פעולתך, כי-אם להזכר שמי לפניך, למען לא תנָשני; ואולם שכרך את אבי, כי הוא ינופף את ידו הנדיבה ויקימך עָל; כי לא לעלם יקיר כמוך שָבת בין שְפָתַיִם ולהתבולל בין חֲשֻכִּים, להראות לחיתו יער ידך ולהשמיע לעצי שדה מדברך כי נאוה; הן ידידיה אבי, אלוף ביהודה, אשר עשרו רב מאד, הלא כביר מצאה ידו לרומם קרנך בכבוד".

ויאמר לה אמנון: "אל-נא תפצירי בי, בת נדיב, לקחת מנחת זכרון מידך; זכרי-נא, כי רועה אנכי, ואם אזכרך ושכחתי תבל ומלואה".

כדברו זאת נזלו נטפי דמעה על לחייו.

ותאמר לו תמר: "הן דמעותיך, המזהירות כפנינים על לחייך, לאות ולעד לי, כי לא תנשני כאשר לא נשיתיך עד היום".

– ואיה ראיתיני , עדינה? שאלה אמנון, כולו משתומם.

– בחלומות! – ענתהו תמר בצחוק וחן. – אך אלוהים עשה את היום הזה ויַראני אותך בהקיץ.

ויאמר אמנון: "כפרי-נא לי, גברתי, כי לא אבין חידתך".

ותצחק תמר ותאמר: "לכן כעלותך ירושלימה לחוג את חג השבועות תסור אל בית אבי, כי שם יפָתח לך פתח תקוה להתהדר בגבורים אנשי המלחמה, או להכבד בין בני הנביאים למודי ה', אשר יִרְוְיוּן מדשן בית אבי; שם תבין חידתי, ואבינה מה תאמר לי. ראה! השבעתיך בצבאות או באילות השדה להשלים חפצי, כי אולי דרוש יהיה לחפצך. ועתה התענג על רוב שלום וזכור את תמר, אשר תחכה לך בכליון עינים ואשר לא תשכח את אמנון לנצח".

עודנה מדברת ומעכה אמתה באה לבקש אותה, ותתחלחל בראותה את מפלת האריה, ותספר לה תמר את הישועה, אשר עשה לה הרועה.

ותאמר מעכה: "הלא היתה מידך זאת לך".

ותשביענה תמר לבלתי הבא את דבתה רעה אל אביה, כי-אם להגיד לו, כי העלם הזה הציל אותה ממות. ומעכה, אשר קותה לה למצוא את אשר בקשה תמר, שמחה בשמעה, כי חפצה תמר להביאו בצל קורתה. ותלכנה שתיהן לשוב אל בית אבישי. ואמנון פשט את עור האריה לעשות ממנו כר לפרדו, ותמר הביאה אחריה לרגעים.

ויהי היום ועוץ בא אל צאן מרעיתו וימצא את אמנון תפוש ברוב שרעפיו בקרבו, יושב ומביט על חבצלת המוכה משרב ומחום שמש ומדבר את הדברים האלה: "מה יפית, חבצלת רכה וענוגה, בהבָקע עליך עפעפי שחר, עת רויה כוסך מטל שמים, ראוך עצים, רמי הקומה, ויקנאו בך; מה נעמת, עדינה, לעין רואים, בהופיע עליך הבקר אורו, עת רסיסי טל אורות הזהירו בגביעיך הנחמדים, כן רוית וכן נהרת עד נכון היום ותהי שעשועים. אך הנה הכך שרב וחום, יבש ויחרב בך טל שמים ופניך חורו, אבלו נבלו ויהיו לחמלת לב. אכן גם בעשבות שדי עינינו רואות את מורינו, ומכל מראה עינינו מקח מוסר, כספר נגולו לפנינו השמים, והארץ וכל צבאיה כמגלה פרושה למראה עינינו, מכתב אלהים חרות בם, ויאמר לאדם: קרא בספר הגדול הזה כל ימי חייך, או אז תבין ותשכיל בכל אשר תעשה, כי כחבצלת הזאת כן ינוב וכן יפרח גבר בשחר טל ילדותו, עד אשר תציץ ותפרח בקרבו האהבה בתענוגיה להשבית מטהרו, ובחומה – נדעכה נפשו ממקומה, נבול תבול מבלי מצוא את אשר תבקש".

– מה היה לך, אמנון? – שאלהו עוץ – הנה זה כמה ימים זרות אתבונן בך, שִׁינִית פניך ומעגלותיך ינועון ולא אדע; במחשכי יער תחמוד לשבת כצפור בודד, ועל כל אפיקי מים תערוג כאיל; מעת אשר תזרח השמש על נאות שדי עד אשר יפוח היום, תקפוץ מהר לגבעה ומגבעה לעמק מבלי דעת מה תבקש. כעת אטוש את העדר על ידיך, והנה צאן מרעיתנו נפוצה לדרוש אחרי ירק, תועה אל כל עבר ופאה, ואתה לא תשית למו לבך, כי לבך יהגה חזיונות ופיך יביע מליצה, חידות לי.

– שמעה נא, עוץ – ענה אמנון – שמעה-נא נוראות מפי. הלא ידעת את תמר, אשר לא ערב לבי להגות בה; אך הצלתיה מן האריה המשחית, אשר דלקוהו רועינו – הנה נבלתו טמונה בחורשה – ותשחרני תמר באהבה לשבת בצל קורת אביה; על כן אתנודד בזכריאת הכבוד, אשר תאמר תמו לקחת אותי אחריו.

וישתומם עוץ בשמעו זאת ויאמר: "כזאת עשית ולא הגדת לאיש. צר לי עליך, אמנון! הן מחשבות כאלה כיונים נֶחפים בירקרק חרוץ, אך כעורבי נחל ינקרו עצמות מלאות עלומים. התעוף אחרי החסידה בשמים? התרוץ אחרי האילה השלוחה על ההרים הרמים? שכח זאת, ושכח עמל ותלאה".

ויספר זאת עוץ לאבישי, וישתומם אבישי ויחרד, וישלחהו לבצרה לקנות שם צאן. וישלח ידידיה לקרא לו, ויגידו לו, כי בבצרה הוא.

ה

ותימן בא במצות אביו אל סתרי הכרמלה, וישמח סתרי לקראתו. ויהי היום וישכימו יחדיו אל הכרמים. השחר הופיע זהרו על הדר הכרמל ובכרמים ירונן וירעָע. הבוצרים והבוצרות פצחו רנה וישירו שירי יין ושירי דודים יחדיו, ותימן בא אל מבחר כרמיו עם שלושת עבדיו ויאמר להם: "שימו לבבכם על כל ענף קשור בגמא לאות כי קדוש הוא, והרימותם את פריו לבד, כי בכורי ראשית הם משפט הכהנים. הנה שם גפן פוריה משלחת בעתק יונקותיה ועל גבעות נטישותיה, תחשוף שפע ברכה לעין רואים, זמורותיה כפופות תחת משא אשכלותיהן, אשר הבשילו ענבים מלאי חֶמֶר, מה נעמו בנוצצם כברקת בזוהר אדמדם חכלילי! שם תאנים ורמונים מלאי עסיס יציצו מבעד לעלים רעננים הסוככים אותם, הן נשקפים המה לי, כמו ישחרוני להובילם שי אל מקום קדוש. אכן למו משפט הבכורים, ליושבים לפני ה' יהיה תירושם ועסיסם. שם נחמד מעשי זית. ישַבה הודו על פרי חמדתו, כולו דשן ושמן ומלא יצהר, נִסכּו יערב לאל, המריק ברכתו לאדמתנו".

ויפן תימן אל הבוצרים ויאמר: השמרו לכם , פן תעוללו! אכלו ענבים כנפשכם, ואל תמנעום מקשי רוח ומרי נפש, אשר יבואו הלום לשכוח ענים ועמלם, אל תגרשום ואל תגערו בם; כי מי יודע מה ילד יום, אולי גם בנינו ובנותינו רעבים וצמאים ילכו לבקש טרף נפשם בשרות ובכרמים לא להם; השאירו למו עוללות, כי הם המכס, אשר נרים לה' השולח ברכתו לנו".

וידי הבוצרים והבוצרות אמונות לעשות מעשיהם. לשונם מלאה רנה ושפתיהם – תרועה. ילדים וילדת מריקים הסלים המלאים אשכולות, אל הכדים, והגברים, נושאי בכתף, ישאוּם אל היקבים. והנה שני יוגבים מדברים. זה יאמר: "שקוי אדום וצח כטל שמים לפני אודם פני קדים". ורעהו ישיב: משקה מובא בית אלהים, כולו ממתקים ממגד שמש". ולעומתם הדורכים יענו: " הידד! הידד! יין משמח אלהים ואנשים, ממנו ינסך על המזבח, ממנו ישתו ישישים, ישובו לימי עלומיהם, רֵעים – יתעלסו באהבים".

הגיעה עת הצהרים. ידי הבוצרים והבוצרות עיפו, וישטחו להם שטוח בכל פינות הכרם לצחוק ולהחליף כח בהֶתְלים משמחי לב וטהורים מכל שמץ דברי זימה, והנה: פה עלם עולה בתמר, ידיו אוחזות בסנסיניו ורגליו כושלות באין מעמד, יפול לארץ והיה לשחוק; שם עלמה רודפת אחרי עלם אחד, אשר דבר דברים מתלהמים באזניה, ובידיה שכול ליסריהו; תשיגהו, תסחט האשכול על לחייו, והנה פניו מתולעים. עליו ימלאו הרואים שחוק פיהם. כן המו ויֶשוקו עד אכלם בצהרים.

ותימן מתהלך אחת הנה ואחת הנה בכרם. והנה בין נטישות הגפנים נערה אחת מעוללת פֶּרֶט הכרם, מבלי שים לב אל מַשַק בני הנעורים ואל מצהלותיהם, ואם שחקה מעט, השחוק עבר על שפתיה שושנים כרוח צח על חבצלת השרון, וישם נוספות על הוד יפעתה ועל נעימות תארה; אך כמעט עבר שחוק, ורוח כהה, מלא נעם והדר, נשקף כמקדם מעיניה יונים. ותימן עומד ומתבונן בה. לבו ישתומם על יופי יקר, יקר, אשר לא ראו עיניו עֲדָנה, מבלתי יכלת לגרוע עיניו ממנה עדי רגע או למוש ממקומו. ויתאנח ויאמר אל לבו: "הן סגולה כזאת תפול חבל בנעימים לבן דלת העם, ולי הוכיח ה' כבוד, עושר ובת אלוף ביהודה; תן כל אלה ה', למי תתן; תן כבוד למשלים, עושר לאנשי חסד, בת אלוף ביהודה לאוהבי עדי עדיים, משי ורקמה, ולי תנה את העלמה הזאת, אשר לא אמירנה בבנות מלכים ביקרותיהן. תנה לי חלקת שדה וכרם על אדמתך הרחבה ואהל קטן לשבת בו עם היחידה הזאת, ומאושר אנכי בארץ.

עודנו עומד ומדבר אל לבו, טרם שאל את פי הנערה, מה שמה ומה שם הוריה, והנה אחד מעבדיו בא וישחר את פניו בשם הבוצרים והיוגבים לבוא אליהם; כי לא יֵשבו האנשים לאכול טרם יברך תימן את הלחם ואת היין, וטרם יברכוהו הם בשם ה', כי סתרי לא היה בכרם הזה, וילך תימן ויבוא אליהם וימלא משאלתם, וישב אל המקום, אשר עמד שם, – והנערה איננה; ויחפשנה בכל הגו ולא מצאה. ויחפשנה גם ביום השני בכל הכרמים ולא מצאה, ויתנודד תימן מאד, וכן עבר לו גם היום השלישי בדאבון נפש.

ויהי ביום הרביעי ותימן ושני עבדיו הלכו לצוד ציד בראש הכרמל, והנה צבי נחמד רץ בצואר נטוי, למו מתגאה הוא בקרניו הרמות, המכתירות את ראשו כנזר לשומו מלך היער. קול מצעדי גבר החרידוהו מרבצו, ובשטף עובר נס הוא במעקשים ונלוזים להמלט על נפשו, ולהביא רודפיו במבוכה ירוץ ויביט אחריו; אך תחת צאתו למרחב, בא בין סבכי העצים. ותימן אמר אל עבדיו ללכת אל עמק יער הכרמל, והוא יתהלך לאטו ויתע, ויתן קולו, קול עוז אל עבדיו להשיבם, ואין קול ואין עונה אליו, וילך ויתע מבלי דעת להימין או להשמיל. והנה מרחוק ראו עיניו בשמלות לבנות מרחפות וטופפות לרגלי הולך, וישם רגליו כאילות ימהר לרוץ שמה. יהי בגשתו אל המקום, והנה העלמה, אשר ראה בכרמו, היא זאת, הנשקפה כמו שחר מבין מחשכי סבכי היער, והיא מתהלכת סביבות אהל משכנה, הבנוי בנקיק סלע, ובראותה את תימן, נסוגה אחור ותחרד.

ויאמר לה תימן: "אל תפחדי, יפתי! ואחת אשאלך, אחרי אשר הקרך ה' לפני, השיבי לי את אשר לקחת ממני".

– אל נא אדוני – ענתהו הנערה בדמעתה על לחיה – אל תָּשֶׂת עלי חטאת כזאת! חליליה לאמתך לקחת מאומה מאשר לא לה. כי באתי אל כרם אדוני זה ארבעת יום, אשכולותיך לא אכלתי ולא דבקה בידי מאומה, זולתי העוללות, כי עוללות הבציר ולקט הקציר הם כל מחית אמתך ואמה.

– ומי זאת אמך? – הוסיף תימן לשאול – ומה שבט אביך ואלפו?

–אמי פלישתית – ענתה העלמה – ואת אבי לא ידעתי, אך אַלפי נודע לאמי.

וישאל תימן למקום משכן אמה, ותאמר לו העלמה: "הנה הוא באהל, הבנוי לו בנקיק הסלע הזה; אך אמי נסעה מפה וביום השלישי תשוב הלום; אך הגידה-נא לי, אדוני, מדוע חרדת עלי את החרדה הזאת, כי תדרוש ממני להשיב לך את אשר לא לקחתי?"

ויאמר תימן: "רבות לקחת ממני, רבות – אשר כל הון לא ישוה בם. השיבי לי, אילת אהבים, השיבי שנה לעיני ומנוחה לנפשי, כי שתי אלה נדדו ממני מעת ראיתיך".

והעלמה נבוכה מאד מדי דברו, כי לא הבינה פשר דבריו, ותאמר לתימן: "ומה חזית באמתך?"

–תבל ומלואה – ענה אותה תימן. ויסר את טבעתו מעל ידו ויתננה לה ויאמר: "הגידי לי שמך!"

ותאמר העלמה: "שושנה יקראו לי אנשי המקום".

ויאמר לה תימן: "שמך נאה לך, ואת דעי לך, שושנה עדינה, כי כספיר המשובץ בטבעת הזאת, כן ספיר גזרתך חקוק בלבי; ואחת משני אלה תקרני: או ארוממך לשבת עמדי בהיכלי שן, או אשפול לשבת אתך באהל הזה".

והעלמה עמדה משתוממת ותתבונן בתימן בבלי דעת פשר דבריו, ותאמר לו: "מה טוב אתה, אדוני, ומה יקר חסדך, אך אנוכי יושבת פה עם אמי וצר המקום לך לשבת אתנו, ומדוע תעזב היכלי חמדה לשבת במקום לא אדם בו? אך בוא נא, אדוני, הלום ביום השלישי, והשלימה אמי חפצך, ואנכי לא ידעתי מה".

ולא יכול תימן להבליג על רו תשוקתו, וישק לה ויאמר: כן דברת, עדינה, אנכי אדבר עם אמך, ועתה הראיני-נא מוצא המקום ומבואו".

ותראהו שושנה נתיב לבוא בו אל סתרי, וילך מאתה לשוב לביתו, ונפשו חכתה בכליון עינים ליום השלישי.

וסתרי הכין ביום השני בכורי הבציר, ויאץ בתימן להובילם ירושלימה. וישימו מבחר כל פרי בסלי כסף וזהב, ויתלו סביבותיהם גוזלי תורים ובני יונה, ויעמיסו את הסלים על עֲיָרים וישכימו בבקר ויסעו. והנה שור מקרין מפריס הולך לפניהם, נהדר בגאון קרניו המצופות זהב ובעטרת עלי זית, אשר תציץ כנזר על ראשו, להראות כי הוא מלך על בהמות שדי, רַב-תבואות בכחו ועזרתה בו לבן אדם לפתח אדמתו ולשדד עמקים אחריו. ועתה אחרי כלות עבודתו הקשה, אשר עָבד בו, הנה הוא קורא לשלום לגבעות ולעמקים אר הוציא מהם יבול למכביר, לאכלה ולא לשובע נפשו, כי דרכו בקודש ירושלימה, שם יתוֹם חייו, ובמותו ישמח אלהים ואנשים, בתתו את חֶלבו ודמו לאשי ה', ומשמן בשרו – מטעמים לבעליו.

ותימן אמר אל עבדיו בעוד כברת ארץ הרחק מן הכרמל לאמור: " סעו למסעיכם והתנהלו לאטכם, ואנכי אשוב לאחור הכרמלה, כי עוד דבר לי שם, ולעת ערב אשובה אליכם".

וירכב תימן על פרדו כעל עב קל לבוא אל משכן שושנה. ויהי כבואו שמה, והנה הה! את אשר בקש לא מצא, זולתי אשה זקנה, אשר נתנה לו אבן ספיר, אשר היתה משובצה בטבעתו, ותאמר לו: "כה אמרה לי האשה הפלשתית, אשר שכנה פה, על דברת שושנה בתה: נעתק הספיר מן הטבעת ולא יחובר לו בכל מאמצי כח".

ויספוק תימן את כפיו ויאמר: "אנה באו שתי הנשים? הגידי- נא לי וכל אשר תשאלי אתן לך".

ותאמר לו הזקנה: "כמוני כמוך יודעת אנכי אנה באו, רק את הדברים, אשר שמה הפלשתית בפי, אותם הגדתי לך; גם זאת הגידה לי, כי אל המקום הזה לא תשוב עוד".

וישב תימן אל אנשיו במפח נפש, ורוחו נבקה בקרבו מבלי דעת פשר דבר. וירדוף את עבדיו וישיגם, ויסעו יחדיו ויבואו ירושלימה. וַיקרב ידידיה עת הטנא כמשפט, ותימן היה סר וזעף מבלי הגד להוריו על מה נעצב.

ו

עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת בִּקַּשְׁתִּי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי

(שיר השירים ג' א')

בארבעה עשר לירח האיתנים, ותמר נשקפה בעד חלון, הפונה אל רחוב המזרח, וכַּפה פרושה לגר, לעני ליתום ולאלמנה, לתת למו מתנות כסף, נדבה לימי החג; אף תשלחם אל גרנות אביה ואל יקביו, אשר בם חלקו למו תימן וזמרי דגן, תירוש ויצהר. ותרצה באה החדרה, ואחריה אחד ממשרתי ביתה נושא חמש חליפות שמלות ובגדי

מחלצות, אשר צותה להכין לאמנון הרועה אשר הציל נפש תמר בתה. ותאמר אל תמר: "הלא אמרת לי, בתי, כי קומת העלם בית- הלחמי כקומת הנער הזה וכגובהו, והנער הזה לבש את המחלצות האלה והנה הן כמִדו; לכן התהיינה אלה ערוכות שמורות בחדרך עד בוא העלם הלום והיו לו".

ותאמר תמר לאמה: "הלוא יקרה נפשי בעיניך מחליפות השמלות האלה".

ותשחק תרצה ותאמר: "אך יקרות תהיינה השמלות לרועה, אשר לא הסכין ללבוש מחלצות."

ותאמר תרצה לנער: "ואת שלושים המעילים החדשים קח ונשאתָם אל בני הנביאים ואמרת להם, כי אתנו יאכלו מחר בצהרים".

תצא תרצה, ותמר לקחה את חמש חליפות השמלות אשר לאמנון, ידיד לבבה, ותשימם במלתחה, ותשב לעבודת הצדקה, אשר עשתה בחפץ כפיה ובנדבת פיה עד הצהרים.

והנה עזריקם בא אל חדרה ויאמר אליה: "לא נאוה עבודת הצדקה לידים רכות וענוגות. המעט ממך לתת לדלים מתנות ידיך, כי תגרעי גם שיחה לפני כל חרפת אדם ובזוי עם".

– אך הגידה לי, עזריקם – ענתה תמר. – מי נתן אביוני אדם לחרם ולגדופים, ולמה תבזה צלמם?האם פעלו אָון חמסו או גזלו? ומי יודע אולי מתומתם בא למו רישם ומחסורם; איש, אשר יקשיח לבו מהם, לבו יצוק בו כמו חלמיש צור, אשר לא ימוגגוהו רביבי דמעותיהם.

– ערב למו לחם עצלות – ענה עזריקם – נרפים הם; על כן רוששו. אך איש, אשר מאנו ידיו לעשות, אל יתאוה פיו לאכול; אנכי לכן ציותי את עכן בן-משק ביתי לתת למו די מחסורם וליסרם שבע על עצלותם; אף ידיו עשו תושיה, ובזאת חזקתי, אמצתי זרועם לעבודה, ורבים מהם חדלו לדפוק דלָתי.

– אמנם – ענתה תמר – חדלו אביונים לדפוק דלתיך, כי מאורת צפעוני למו פתח ביתך; אולם מי יתן ויפתחו האומללים האלו שפתיהם עמך, מי יתן וישלחו רסן מפניך, כי עתה יענו יאמרו אליך לאמר: "הגידה-נא לנו , עזריקם, במה נפלינו ממך? כי תאמר נרפים אנחנו, ואולם הגידה-נא לנו, רב פעלים, מה מעשיך ומה ישעך וחפצך אתה בעושר, אשר חננך ה'? הלפנק נפשך בעונג וברוך על שלחן מלא דשן, להניע ידיך אל פיך ושנך בין שפתיך? הלא זאת כל מעשיך! שימה-נא גם עלינו עבודה כזאת ולא נלך בנקיון שנים".

ויאמר לה עזריקם: "אל נא תמר, תהיי פה לדלים נבזים לדבר עתק על אלוף ביהודה, אלוף נעריך".

ותאמר לו תמר: "שא-נא, עזריקם, ואשאלך: מדוע מהרת הפעם לבוא אל בית אבי בטרם בא החג למצוא עלי תנואות?"

וימר לה עזריקם: "כי לא מצאתי הפעם כל חפץ בביתי. על כן באתי עדיך לראות אם טובים אלי פניך ומה בפיך. והנה את אשר קויתי לא ראיתי ולא שמעתי. אכן נפשך יודעת מאד, כי יפת תואר את. על כן תבטחי ביופיך ותדעי, כי לא אשיב על תוכחתך".

מדי דברו זאת, חבק את תמר בידיו ויאמר לה: חמסי על אלהים, אשר הרבה לך חן ויופי, כי לולי זאת כי עתה בלשון אחרת דברתי אליך".

ותסר תמר את ידי עזריקם מעליה בשאט נפש, ותאמר לו: רב לך לצחק בי! אנא, הרף ממני! גם אנכי כמוך אדברה: חמסי על אלוהים אשר נתנני לחן בעיניך".

ויאמר עזריקם: "הגידי-נא לי, שאהבה נפשי, במה אמצא חן בעיניך?"

ותאמר לו תמר: "בשנאתך אותי".

ופני עזריקם סרו, ויאמר: מי יתנני אביר-לב לנתק עבותות אהבתי אותך, וימסו אסורי".

ותאמר לו תמר: "הלא אסור אתה ממראה עיניך; ואולם מי יתן תבחנני למשמע אוזניך ולא ולמרה עיניך, ונתקו מוסרותיך, בהריחם אש חמתך".

ויאמר עזריקם: "חֵמה אין לי, כי מראה עיני יעצרוני מקצוף עליך; מי יתן והתעברתי בך, כי עתה השיבותי לך שבעתים אל חיקך את חרפתך אשר תחרפיני. לכן זאת אעשה לך עקב הַמרותך עיני כבודי: אנכי אקדים לקחת לי נשים אחרות ונכבדתי בתוכן,כי יהיה להן חפצי לקו ורצוני למשקולת, או אז תֶּאֱלפי אורחותיהן גם את, וידת לכבד אלוף ביהודה".

ותענהו תמר באנחה לאמר: "הלא מאז הכרתי דרכיך, ותגדל עלי חסדך ללמדני גם ארחות נשיך, אשר תקח לך, למען אשכיל ואדע ערך אלוף ביהודה כמוך, אך הלא כל זאת עוד חזון למועד; ואולם עתה אחלה פניך, אלוף ביהודה:אם נא מצאתי חן בעיניך, הרף ממני, כי כבודך כבד הפעם ממני ונפשי מבקשת מנוחה".

ויאמר לה עזריקם: "הלא מיום דעתי אותך היית לי תמיד למורת רוח; ואולם זה חמשה ירחים, מיום נמלטת מן האריה, רוח עועים מסוך בקרבך מפחדו, אשר נפל עליך, והנך משובה וסוררת כפראים במדבר".

– לכן – ענתהו תמר – לכן הניחה לי ואשב גלמודה כפרא בודד לו.

ויעזבנה עזריקם בחרי אף ויצא מאת פניה.

ותמר אמרה: "עד אנה ילאיני חדל-האישים הזה? השָׂקץ לחושך , הוא ישים קץ לאהבת עזריקם אותי".

עזריקם חלף הלך לו, ותמר נשארה בדד בחדרה, סרה וזָעֲפה, והיא יושבת ונשקפת בעד החלון על פני רחוב המזרח. השמש פנה לערוב, ממנו יפוזו קוי פז על מגדל דוד, וקוי זהר כשביבי אש וכמראה הבזק נוצצות רצוא ושוב מן המגנים והשלטים התלוים עליו, כולו מחמדים למראה עין. רחובות ציון הומות מאדם רב, בני קריה ובאי מועד מערים אחרות ירוצון ויָשׁוֹקו, איש איש עזבו מעשיהם וכוננים צעדיהם אל משכנותם לשמוח עם נשותיהם ובני ביתם בליל התקדש חג הסוכות. ותמר עצובת רוח, עיניה לנכחה יביטו אל החזיון אשר לפניה, ונפשה נכספה לחזיון לבה. הדלת סבבה על צירה והיא לא הקשיבה, גם נגשה אליה מעכה אמתה והיא לא התבוננה בה. ותאמר לה מעכה: "מה לך, גברתי, כי רוחך סרה עת כל פנים יצהלו? הן עשתונותיך משוטטות למרחקים".

– לא – ענתה תמר – לא למרחקים משוטטות עשתונותי, כי-אם נשואות הן בין השמים ובין הארץ, בין אמנון ובין עזריקם. על משמרתי אנכי עומדת כאן מן הבוקר עד נוס הצללים ומצפה בכילון עינים לראות בסור אמנון אל בית אבי, כאשר דבר אלי בבית-לחם; ועתה עיני רואות המון רבה, באי מועד מערים אחרות, המשוטטים לרבבות ברחובותינו, ועקבות אמנון לא נודעו לי. הנה השמש בא, והוא עודנו לא בא אל ביתנו, מי יודע דבר מה קרהו? ואנכי ידעתי מפי עובר אורח, כי יצא מבֶּצרה זה עשרה ימים לשוב אל ביתו. אולי קרהו אסון בדרך, כי עדרים הוא מנהל מבצרה. רוחי מרחפת על פני תהום שעפים אין חקר, אשר יתהפכו עלי לרגעים בהגיגי בו, על כן סרה רוחי ולבי מתנודד.

היום פנה ואתא לילה, ליל התקדש חג. הגברים השליכו משכנותיהם והיכליהם וישבו בסוכות. והנה איש אל רעהו יקרא: מקרא קודש! להקות שועים ואצילים תפגשנה בפנים צוהלים, והמונים המונים מתאספים ליין ולשכר;באשר עדת אנשים, שם ששון וקול רנה, ועיר אלהים צהלה ושָׂמֵחה! ותמר נעצבה אל אמנון, כי איננו, ולזכרו תאות- נפשה; בעצב ויגון עלתה על ערש יצועה ותישן שנת נדודים.

השמש יצאה על הארץ ותשלח קויה בין החלונות. והנה ברק נגה נוצץ משעשע סביבות יריעות ארגמן, העוטרות את ערש תמר כמסך מבדיל בין חביון ובין אור הבוקר, בלתי תת נגהו לקרבה אל הרכה והענוגה ולהעירנה משנתה; ובחושך סתרה עוד ירחפו על רוחה חלומות וחזיונות בוקר, המשתקשקים בנעימות כנפיהם על נפשה המתעוררת, המשתעשעת בם. כל מראות לילה וכל חזיונות יטהרו לאור בוקר מסיגי שוא וטפל: מהם אשר יתעופפו כצפורים עפות ונשכחו, ומהם אשר ילכדו בעופם, יאחזו בלב וידובבו שתי ישנים. ותמר הקיצה לשם אמנון, אשר נשמע על פיה, כי בחלום דברה בו;אך לא שבעה בהקיץ תמונתו. ומעכה אמתה נגשה אליה בלט ותאמר:"עורי והתעוררי-נא , גבירתי, כי חג היום לה'. קומי לבשי עֲדיך ונלכה לחזות בנועם ה' בהר הקודש ולהתעלס בשמחת גויו. הנה הוציאו בקר מרפתים וצאן ממכלאות לשלמים ולעולות. מהרי-נא, גבירתי!"

מדי דברה זאת, גלתה את יריעת המסך, וור נגה על פני תמר.

ותאמר תמר: "מה נעים השמש בהגיהו, כאור פני אמנון, אשר האיר עתה אל עבר פני בחלום, לוּ כן בהקיץ אחזה פניו!"

ותצחק מעכה ותאמר: "אור שבעתים זרוע לך, גברתי, בהקיץ והחלמות אך שוא ידברו".

ותמר קמה ותלבש מחלצות וַתעד עדיה, ותלך עם מעכה לעלות אל הר בית ה' ולראות שם המון עם רב, עם אלהי אברהם הבאים להרָאות את פני האדון ה' צבאות. והנה מכל עבר ופאה ינהרו המונים המונים אל הר ה', וצאן ובקר לרוב נהוגים אחריהם לעלות ולשלמים. ותמר ומעכה עוברות בגשר, ההולך מרוכסי הר ציון עד הר המוריה, הוא הגשר, אשר בנה שלמה לעלות בו אל הר בית ה'. משם נראה המון חוגג, עובר בסך הולך ברגש אל בית אלהים בקול רנה ותודה.

ותאמר תמר: "אמנון בחירי דגול מרבבות אלה! מי יתן ידעתי ואמצאהו בהמון הזה! אך מה אדבר? לוּ היה פה בציון, כי עתה סר אל בית אבי אמש, כי לא הוא ישנה את דברו.

ובהגיעה אל הר בית ה', כרעה על ברכיה ותאמר: "אנא אֵל שולח עזרה מקודש, גנון-נא ברוב רחמיך על אמנון, ולא תאונה עליו רעה באשר הוא שם! הן יצא מפיו דבר , ולא ישוב, לסור אל בית אבי. אל-נא תקצוף, אלהים, על קולו, כי לא במרד ומעל מנע רגליו מבוא הלום, עליון! הלא אתה יודע שבתו, צאתו ובואו ואת לבו הטהור, משוך – נא לו חסדך ועטרהו רצון!"

ותתהלך תמר עם מעכה אמתה בהר- הקודש, ואחרי-כן שבה אל ביתה, ומשרתי בית ידידיה הביאו בשר השלמים הנשחטים להכין מאכל הצהרים לקרואים.

ותאמר תמר לתרצה אמה: "אסעדה-נא לבי בממתקים ובעסיס רמונים, אחר אלכה נא עם נעמה בשוקים וברחובות לראות בבני הערים האחרות, באי מועד, ואשובה בצהרים".

ותאמר לה תרצה: עשי כן, בתי, אך אל תאחרי; אך מה זאת, בתי, כי לא סר העלם בית –הלחמי אל ביתנו?"

ותאמר לה תמר: "גם אנכי לא ידעתי פשר דבר, כי לא דובר שקר הוא ויכזב".

ותֵבא מעכה לתמר ממתקים ותאכל, ואחרי כן הלכה עם מעכה ותָּסב שוקים ורחובות, ועיניה אל כל עבר ופנה לראות, אולי יקָרה אמנון לפניה, ותתמהמה עד הצהרים, ומעכה האיצה בה לשוב אל ביתה, האמרה, כי עת הצהרים הגיעה, כאשר נראה בצל מעלות אחז. ותתאנח תמר ותאמר: "נלכה ונשובה כי את אשר בקשתי לא מצאתי".

ואמנון דרש למשכן ידידיה, ויבא שמה בעת אשר התהלכה תמר בחוצות לבקשהו, ויהי כבואו הביתה, ויאמר לו ידידיה: "בן מי אתה, העלם?"

ויאמר לו אמנון: "רועה אנכי בצאן אבישי פקידך, ותמר בת אדוני צוַתני לסור הלום, בבואי להָראות את פני ה', וישמור עבדך היום את מצותה.

וישם ידידיה עיניו עליו ויאמר: "השמך אמנון?"

ויאמר לו הנער: "אמנון שם עבדך".

– האתה זה הצלת את תמר בתי מארי משחית? – הוסיף ידידיה לשאלו.

– אלהים נתן לאל יד עבדך – ענהו אמנון בענוַת חן.

– אלהים יָחנך , בני! – אמר ידידיה – והיית לאיש נכבד בציון; הנה פעולך עמדי וכגמול ידך אשיב לך.

ויציגהו ידידיה לפני תרצה אשתו ולפני תימן בנו ויאמר: "הנה אמנון הרועה אשר הציל את תמר בתנו".

ותשמח תרצה לקראתו ותאמר: "ברוך אתה, עלם נחמד ויקר לה' , כי הצלת נפש בתי, בהיותה צפויה אלי טרף, לו רפו ידיך או צרו צעדיך רגע, ושֵם תמר נשכח ממתים מחלד. לכן משנה שמחה נשמח היום, ודע כי יש שכר לפעולתך".

ויען אמנון בענוה: "הן שכרי אתי ופעולתי את אלהים".

ותאמר תרצה: "הסירה, אמנון, בגדי הרועים והלבישו אותך מחלצות, אשר הכינותי לך אמש, כי לא רועה יאמר לך עוד אחרי בואך בצל קורתי".

ותצו תרצה את משרתיה ויביאוהו אל התא וירחצוהו ויסוכו בשרו בשמן המור ויחליפן שמלותיו, ויביאוהו אל הבית הדור בלבושו ויפה מאד בתארו, ותדבק בו נפש תימן מאד.

וידידיה אמר לו: ,שבה פה עם תימן בני עד שובי ואכלת אתנו בצקרים".

וילך לו ידידיה, ותימן הביא את אמנון אל חדר תמר ויאמר לו: "עוד מעט תבוא תמר ולא תכיר את מציל נפשה, כי מחלצות שנו פניך ומה נאוו לך!"

וישמח בו תימן מאד ולא גרע עיניו ממנו מדי דברו אתו. עודם מדברים והנה תמר, אחוזה בידי תרצה אמה, באה החדרה ומעכה אחריהן. וכראות תמר את אמנון ביופיו ובהדרו, אדמו פניה ולבה פחד ורחב, ותתאמץ להסתיר ששון לבה מעיני רואים, ותאמר: "האח! ראתה עיני את מציל נפשי בצל קורתי!"

ואמנון קם , עמד לפניה וכמעט פג לבו.

ותאמר לו תמר: "הקימות את דבריך ונאמן רוח אתה, וראה-נא, כי לא לשוכחי טובה פעלת טוב".

ותאמר לו תרצה: "רב טוב צפון לעושי טוב, ותחת שבתך עד כה בין רבצי עדרים, תשב מעתה במושב שרים".

ותימן, אשר לא שבעו עיניו מראות הדר אמנון, דבר באזני תרצה אמו לאמר: "ראי-נא, אמי, מראה העלם הזה כמראה העלם, אשר ראה חננאל אביך במראות הלילה על נהר כגר, לא חסר בו דבר".

– גש הלאה! – ענתהו תרצה.

– ומה זה דבר תימן? – שאלה תמר את אמה.

– דברי טפל ושיח סיג – ענתה תרצה; ובכל זאת לא יכלה לכר אותותיו ותשמור הדבר בלבה.

וחדר תמר ספון בארז ומשוח בשש, חלונותיו מעבר האחד שקופים אל פני רחוב המזרח, וחלונותיו מעבר השני פתוחים אל גן נחמד, ועצי מור, כפרים עם נרדים שולחים ענפיהם בם ונותנים ריחם בחדר, והוא מקוטר מור וכל ראשי בשמים, והנה מעבר לחלון, הפונה אל רחוב המזרח מחוץ, איש עומד ומדבר, ויגש תימן אל החלון וירא איש בא בשנים, אשר יחוג ינוע מבלי יכולת לעמוד על רגליו, והכרת פניו אדומים ענתה בו, כי בא האדום האדום אל קרבו. וחאמר תימן:" מה שמך ומאין אתה?"

ויאמר האיש: "מחברון עבדך".

ויאמר תימן: "אולי אתה מבני הענק, יושבי קרית ארבע היא חברון, כי כענק שתית יין ויהי לך סבאך לחרפה".

ויאתר האיש: "אכן טוב יין למר נפש כמוני, וסבאי לא מבני ציון היה לי".

ותרצה נגשה אל החלון גם היא מדי דברו, ותאמר אל האיש: "מה לך פה, שכור, כי תפשוק שפתיך בחוץ? בואה הביתה ודבר דבריך".

ויאמר האיש: "אל תראיני, גבירתי, שאני חג ונע כשכור, כי עוד אור עיני אתי, ואת איש חסדי אנכי רואה בצל קורתך, מחברון עלה עבדך לשם אלהי ציון, ויהי בהיותי בדרך ויפגעו בי שודדים, אשר חמדו למו את בקרי וצאני ומתנת ידי, אשר העמסתי עליהם כברכת ה' אותי, ואנכי התיצבתי בפניהם, ובראותי כי לא אוכל למו, אז אמרתי: יקחם אופל, יקחו כל אשר לי והיתה לי נפשי לשלל, ויחשפוני השודדים חִשָּפה ויציגוני ככלי ריק. הא-הגידי, גבירתי, הֵיֵרָאו פני איש ריקם את פני האדון ה', ואף כי לבוא ירושלימה בנפש ריקה? כי רעב וצמא באתי אתמול בשערי ציון, והנה עיר מלאה תשואות, ונפשי ריקה, הלוא זאת היא חרפה! הה, חרפת רעב מי יוכל שאתה? חַליתי פני שוֹעים למלא נפשי הרעבה ולחסות מערומי, ואין פונה מהם אלי, כי המה יעריכו את האיש לפי ערך מלבושיו; פגעתי בבני אלופים, והם – אותות שאלוני, בקע למו בטן להראותם, כי מעי חמרמרו. 'על כן לא ירחמכם עושקכם', אמרתי למו, ואלך בנפש מרה. אז ראני העלם יפה העינים הזה, וכרגע גם בטני, גם חלצי ברכוהו , כי נתן שמלה לעורי, גם לחם יין ובשר לימי החג; אך אחרי עשותו מעשה הצדקה, חמק עבר ממני לדאבון נפשי, ואנכי הגיתי בכל פעלו ובמעשה צדקתו, ותדד שנתי מעלי כל הלילה; אם לא מלאך ה' הוא, דברתי אני אל לבי, והשכמתי בבוקר ובקשתיו בראש הומיות, והניעותי עיר ומְתים, קריה ויושבי בה, עד אשר אמצאנו. דברתי אף עשיתי: הניעותי היום בבוקר עיר ומלואה, כאשר יְנוֹע בכברה, עליתי אל הר בית ה' , והנה, האח, ראתהו עיני! נגשתי אליו בנפש ברכה, נסיתי לברכו על חסדו, אשר עשה עמדי, ויתנכר אלי; אחזתיו, חבקתיו בזרועותי, והוא שחק אלי ויאמר: 'הרף ממני והניחה לי ללכת, כי לא אנכי האיש , אשר אתה מבקש', ואהיה כמתעתע בעיני, ובכל זאת שמרתי צעדיו ולא גרעתי עיני ממנו, ואלך אחריו מרחוק עד בואו אל הבית הזה. עתה, שפטי-נא, גברתי, ביני ובין העלם הזה, כי לא אמוש עוד מפה עד אשר ישא ברכה מאתי".

ותצחק תרצה אל אמנון ותאמר: "גש הלום, עלם נדיב לב, ושא ברכה מאת מברכך".

ויגש אמנון אל החלון ויאמר אל האיש: "הסירה, איש פלאי, את יינך, כי תועה אתה מן היין".

ויאמר האיש: "לכן השבעה לי כיום, כי לא אתה גמלתני חסד".

– כן האיש דובר! – ענו תרצה תימן ותמר פה אחד.

ואמנון נבוך ויאמר אל האיש: "בואה אלי מחר, הלא משכָּני בשער הדגים, בבית יִמְנָה הכרמלי".

ויאמר האיש: "מוצא שפתיך קדוש לי, ובה' השוכן בציון נשבעתי, כי כאשר תסתיר צדקתך, כן אגלנה אני וקראתי צדקתך בשערים. החרפה היא לך? יברך ה' כל אלופי יהודה בבנים כמוך, ועיר דוד תכון לעד".

ויכל האיש דבריו וילך. ותרצה ותמר השתוממו לשמע צדקת אמנון ורוחו הנדיבה, ותימן חבק את אמנון בזרועותיו ויאמר: "נפלאים לי מעשיך אמנון! נפשי אהבתך מאד, ואני כרֵע, כאח לי אתהלך אתך".

עודם מדברים, והנה עזריקם בא אל חדר תמר. והשכור, אשר כמעט חלף הלך לו, שב שנית אל החלון ויאמר: "הנה בן האלוף, אשר השיב אתמול פני ריקם, בדברי אליו תחנונים, ואשר גער בי בשצף קצף; את חסדו עזב וישַחת רחמיו בהיות ללאל ידו לתמכני; אביר לב הוא, לא יבוא פתחי נדיבים".

ויגער בו עזריקם ויאמר: "ומי בקש מן האספסוף הזה לבוא בשערי ירושלים? החסרי שכורים אנחנו פה? סור לך מהר מזה, פן אסגירך אל השוטרים והסירו יינך מעליךבשבטים, ולמדוך לדבר אחרת אל אלופי יהודה".

ויאמר השכור: "נכונו השבטים לאבירי לב הרחוקים מצדקה ולאלופינו המסֻבָּלים בבשר שמן ועב, וכל רוח אדם אין בקרבם".

ויגש אליו אמנון ויאמר לו: "הוי תועה מן היין, חדל לך לדבר עזות לבן נדיבים".

ויאמר לו השכור: "הן רוח נדיבה בקרבך, רְעֵה את האלוף הזה בשבט פיך, כי לא לאלופי יהודה הוא, כי אם לפָרי בשן ולאביריו בעלי קרנים".

ויהי כראות האיש, כי קם עזריקם לצאת החוצה לתפשו, ויברח ויתחמק ויתבולל בין ההמון הרב.

ותימן דבר באזני אמנון לאמר: "דע לך, כי העלם הזה הוא עזריקם, ולו יעודה תמר אחותי, וקיויתי כי יגמלך טוב אל החסד, אשר עשית לידידת נפשו" .

ועזריקם ראה בדבר תימן עם אמנון ידידות, ויתבונן בתמר, כי תלבבהו בעיניה ותמשכהו חסד, ויאמר לתרצה: "בן מי הוא זה בעלם ומה עירו?"

ותאמר תרצה: "הלא זהו אמנון בית- הלחמי, אשר הציל את ידידות נפשך מאריה".

– הזה אמנון הרואה? – קרא עזריקם, כולו משתומם.

ותאמר תרצה: "רועה היה עד כה בצאן אביך".

ויאמר עזריקם: "ששתי מאד על כח ידיו, כי לא יפָקדו עדרי, וכי ישמרם מפריצי חיות, לכן יבטח בי, כי אגמלהו טוב לפי עבודתו, וגם אשמור לי חסדי על החסד, אשר עשה לתמר, והיה לי לאביר הרועחם; ואולם זרות אתבונן בו: הכי רועה הוא ולובש מחלצות כאחד השועים? האם קצה נפשו ברבצי הרועים אחרי הראותו שם את בוחו ואומץ רוחו?"

ותאמר תמר: "הן לא יחליף אדם רוחו ונפשו, אך את שמלותיו יחליף חדשות לבקרים, באשר הוא שם"
.

– כן דברת, תמר, – ענה עזריקם ברוגז, – כי גם את לא החלפת את רוחך הרעה מיום אתמול; הן אנכי שאלתי: למה ילבשו רועים בגדי אצילים, ואת ענית אותי אחרת.

ותאמר תרצה: "אף אמנם לא מאצילי ארץ אמנון, ובכל זאת אלוהים אצל לנפשו ברכה, אשר גברה על ברכת הוריו ומשפחתו, כי נחה עליו רוח נדיבה, גבורה וחן, ובאהבתך את תמר הלא תאהב את העלם הזה, אשר עשה עמה חיים וחסד".

ויאמר עזריקם אל אמנון: "הלא שלחך אבישי לקנות צאן מבצרה, ומה העדרים, אשר הביאות: השמנים הם אם רזים? "

ויאמר אמנון: "טובים הם, אדוני, אך לא עת היא היום דבר דבר על אודותם, כי חג היום לה'".

ויאמר עזריקם: "אלוהים לא יחשוב זאת לעון לנו, כי מן העדרים נקח עולות לה'. עלם אמיץ לב, התחזק והיה לאיש, אל תבוש במעשיך, כי-אם עבוד את עבודתך באמונה, ואם מן הצעירים ומדלת העם אתה – שמח בכח ידך ובאומץ לבבך" .

– וה' הוא הרואה ללבב גבר, – ענתה תמר – לא כן בני האדם חסרי לב הרואים למראה עין, אשר בראותם איש, וכוננו לחקר אבותיו והונו, מעשהו מלאכתו ועבודתו, ולפיהם יעריכוהו.

ויאמר עזריקם: "הן אדם אנכי ולא אל, ובכל זאת חקרתי את לבבך וידעתיו, כי לא נכון הוא בקרבך, וטרם פציתפיך לדבר, ראיתי כי קרבות תחפצי; הוא אשר דברתי אתמול: רוח אחרת היתה אתך, ואני לא ידעתי, מאין באה בך הרוח".

ותרצה ראתה, כי ראש דבריהם ראשית מדון, ותאמר: "לכו-נא הגברים, בסוכה, וסעדו לבכם ביין תירוש ושכר עד בוא אישי, ואכלנו בצהרים".

ויאמר עזריקם: "אנכי לא אטעם מאומה עד בוא אחד הכהנים להגיד לי, כי חמישים העלות, אשר הקרבתי היום, עלו כליל יחדיו על מזבח ה', כי איך ידשן אדם נפשו טרם ידשן ה' עולתו? "

ויאמר לו תימן: "הן הרבית עולות לדשן מזבח ה' , ולמה לא הקרבת שלמים לדשן נפשות הכהנים ונפשות עניי עם?"

ותאמר תמר: "ומי ישלח ידו לחרפת אדם ובזויי עם, או מי יגרע שיחה לפניהם? איש, אשר מענו ידיו לעשות, אל יתאוה פיו לאכול; אין טוב כי-אם ליסרם שבע על צצלותם ולחזק זרועם לעבודה, למן לא יוסיפו דפוק דלתינו".

ותאמר לה תרצה: "מה זאת תדברי בתי?"

ואמנון ותימן גם הם השתוממו , בשמעם דבריה.

ותאמר תמר: "חי נפשי, כי לא מלבי דברתי כאלה, כי הלקח הטוב הזה שמעו אזני ביום אתמול מפי נכבד העם על אודות בזויי עם".

מדי דברה זאת, שמה עיניה על עזריקם, הנכלם מדבריה. עודם מחרישים ומביטים איש אל רעהוואשה אל רעותה, והנה משרת עזריקם בא להגיד לו , כי שערוריה נהיתה בביתו, וישלחנו עכן בן משק ביתו לקרא לאדוניו.וימהר עזריקם ללכת אל ביתו.

ויהי אך יצוא יצא עזריקם, ומשרתו השני בא לקרא לו גם הוא. ותעצרה תרצה ותתן לו יין וישת, ותשאלהו להגיד לה מה זאת נהיתה בבית עזריקם? ויפן הנער כה וכה, ויען ויאמר: "אכן פה נודע לי, כי חג היום לה', לא כן בית אדוני, אשר שבת בו משוש חגים, כי לבד הלחם היבש, אשר אכלתי היום, לא בא אל פי עבדך מאומה, ועיני עבדי אדוני כלות ליום בוא בתך העדינה אל ביתו, כי היא תשנה לטוב דרכו".

ותמר אמרה באזני אחיה לאמר: "היום ההוא לא יבוא".

ותפצר בו תרצה להגיד לה, מה זאת נהיתה בבית אדוניו , כי חרדו עליו את החרדה הזאת?

ויאמר הנער: "הלא ידעת, גברתי, כי היה משפט יורם מדי חג בחגולערוך שלחן לארבע מאות אביוני אדם, לגר, ליתום ולאלנה, ומאז גדל עזריקם שִׂנה משפטו, כי צוה את עכן בן משק ביתו לחלק לעם מגרנו ומיקבו בטרם בוא החג, אך עכן הוא איש רע ובליעל , כי יקפוץ את ידו למתת למו מאומה. ויהי כבוא העניים ביום אתמול לבקש מאת עכן חוקם, ויאמר להם:: "לכו לכם ושובו לפנות ערב , כבוא אדוני לפתוח אצרותיו". אך לא בא אדוני אל ביתו ביום אתמול. ויבואו היום שני אנשים ויאמרו לעכן: ' יען אשר מנע אדוניך מחפץ דלים, ותקפוץ גם אתה כפיך מאביוני אדם, לכן הנה ימים באים ואת עזריקם ואת עכן ישלך הבית הזה כזית נצתו, והקיא יקיא אתכם כגוי, אשר צדקה לא עשה'. ככלותם לדבר דבריהם, ועדת אביוני אדם סבבה את בית אדוני ויקללו את נוהו קללה נמרצת , וישלחני עכן לקרא לאדוני; הלא מיד עכן היתה לו כל זאת! כי היה הבליעל הזה אדון על ביתו, להרעיב משרתיו ונפשות אביונים".

ותאמר לו תרצה: "אל- נא תגלה קלון בית אדונך בשער".

ויאמר הנער: "חלילה לי מעשות כדבר הזה".

עודם מדברים ועזריקם שב, וכראותו את נערו, חרק עליו בשיניו וילטוש עיניו לו , ויצא הנער לשוב אל ביתו, ועזריקם אמר אל היושבים אתו לאמר: "הן ברכני ה' בעושר רבויתן לי משרתים למורת רוחי, פוחזים, בוערים ושכורים; מבן משק ביתי ועד צעירי הנערים, כולם שגו ביין, הן אנכי, מיום אשר הייתי לאיש שמתי עבודת הצדקה על עכן; הידוע אדע כי שתה אתמול יין מֵרבה להחיל, וישכח מצותי על אדות עניי האדם, כי לא נתן למו מאומה ועלי היתה קללתם? ולכן לא יוסיפו משרתי ביתי לפנק בשרם ביין ובשמן, כי אם נזירים יהיו לי מן הים והלאה".

– ואנכי – ענתה תמר בלעגי שפה – ואנכי אדמה , כי מלאו ימי נזרם זה כמה ועוד לא חללום.

ויהי עזריקם עוין את תמר, אך לא יספו לדבר עוד, כי בא ידידיה עם שלשים בני הנביאים, הקרואים לאכול אתו, וגם סתרי הירמותי בא אתו; וכראותו את אמנון, וימר לו: השלום לך, עלם נחמד, האמון אצל אבישי אחי?"

וימר לו אמנון: "שלום, אדני".

ויאמר ידידיה: "ולמה לא קראו לאבישי לאכול עמנו בצהרים?

ויען אחד ממשרתיו: "הן בוא יבוא עוד מעט".

ותימן, אשר השקיף בעד החלון, אמר: "הנה הוא בא!"

ויבוא אבישי אל הבית, ויאמר לו ידידיה: "מה יַעֲשֶׂה לנער האמן אתך, עקב אשר הציל את נפש בתי?

ויאמר אבישי: "אנכי תכנתי את רוחו ואדע כי הֲבֵן משל ומליצה נבחר לו מכל הון; כי על כן ילמד לשונו דבר צחות, ובנאות הרועים ישיר שירי ציון, כי אותם אהב".

ויאמר ידידיה לנער: "הלא תגיד לי אתה חפצך, כי אותו אשלים".

ויאמר אמנון: "אם נא מצאתי חן בעיניך , אדוני, ונתת לי מהלכים בין העומדים האלה".

כדברו זאת שלח אצבעו על בני הנביאים, העומדים לפניו.

ויאמר לו ידידיה: "הנך מסתופף בהיכלי מן היום הזה והלאה , והיית מאוכלי שולחני; ואתם בני הנביאים, קרבו את העלם הנחמד הזה בימין צדקכם, אם חפצים אתם קרבתי; אצלו-נא רוחכם עליו ותנו לו לקח טובלהבין משל, מליצה וצחות, לדעת את ה'".

ויענו בני הנביאים פה אחד ויאמרו: "יען חפץ העלם הזה בנו ורודף לדעת את ה' לכן אך טוב, חסד ושלום ירדפוהו, ומהולל יהיה בשערי ציון".

ויאמר ידידיה: "הנה השולחן ערוך בסוכה אשר בגן, נבואה-נא שמה והשבעה מטוב ב', אחר נדבר דברינו".

ז

וסוכת ידידיה עשויה בתוך גנו הנחמד בין כל שכיות החמדה. סביבותיהערוגות הבושם ועצים מסובכים ומתלכדים יחד בקנה ואגמון, וענפי עץ עבות כרותים יסוככוה. וישבו כל הקרואים סביבות לשולחן, וידידיה בראשם, ויאכלו וישתו וייטיבו לבם. ותמר נשקפה בעד חלונה הפתוח אל הגן, לבושה ארגמן ורקמה, במצחה הצח כשלג ילין הוד, ובלחייה המאודמות כעינב חכליליחן והדר, ועפעפיה כעפעפי שחר, ובחנו לרגעים את אמנון, אשר נקשרה בו נפשה, אך תסב עיניה מעזרוקם, שנוא נפשה.ועזריקם ישב לימין ידידיה , ואחריו תימן, ואחריהם סתרי, אבישי ובני הנביאים.

וידידיה אמר: " מה טוב ומה נעים שבתנו יחד בנוה שלום ובמשכנות מבטחים, כן תמיד יצפננו אל בסוכו, והיינו שאננים בצלו מפחד סנחריב מלך אשור, אשר נטה ידו להרגיז מלכות" .

ויאמר אחד מבני הנביאים: " לוּ שלום ואמת יהיה לנו מבית, כי עתה נבטח ולא נפחדמתנופת יד סנחריב מבחוץ; אך זה ענין רע , כי נטה שבנא ידו להשביט שלום מעיראלהים, כי יחלק לב העם ויאמר: אין ישועתה לנו באלהים ולא מבטח במשיחו; אך הנה ה' מטלטלהו טלטלה, וצנוף יצנפהו צנפה כדור אל ארץ רחבת ידים , כאשר דבר ביד ישעיהו עבדו, יען אשר יפריע שלום, לכן תזנה משלום נפשו".

וימר סתרי: " למה נפחד ליום רעה, ואלהים דבר שלום אל עמו ואל חסידיו? הבה נשיר לנו שיר שלום".

ויאמר ידידיה: "ישיר לנו אמנון בית הלחמי משירי ציון, כי הגיד לנו אבישי, כי קולו ערב ומדברו נאוה".

ויאמר אמנון: " קטונתי מפצות פי לפני נכבדי קריה; ובכל זאת, איך אמנה מחפץ אדוני, אחרי בואי בצל קורתך? אנכי לשלום אנכי אשירה. ויען ויאמר:

סֻכַּת שָׁלוֹם פְּרשׂ נָא עָלֵינוּ,

אֱלֹהֵי צִיּוֹן, מָגֵן צִלֵּנוּ,

כִּיּוֹם צֵאתֵנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

שַׁגְּבֵנוּ יֶשַׁע , אֵל לְמוֹשָׁעוֹת,

יְמִינְךָ, אֵל! תָּוֹרֵנוּ נִפְלָאוֹת.

מֵהֵיכָלְךָ עַל יְרוּשָׁלַיִם.

גַּעַרְתָּ בְּאַף אַשּׁוּר, כָּרַע בֵּל,

אָז תִּשְׂמַח צִיּוֹן, חוֹמוֹת וָחֵל,

יַחַד הֶרֶיהָ יִפְצְחוּ רִנָּה;

שָׁלוֹם כֵּס יָהּ, בִּשָּׂמַיִם הוֹדוֹ

שָׁלוֹם כֵּס מְשִׁחוֹ, עַל אֶרֶץ יְסוֹדוֹ,

שָׁלוֹם עֲדֵי עַד יָעְטְרֻנוּ כַּצָּנָּה

סֵכַּת שָׁלוֹם פְּרוֹשׂ נָא עָלֵינוּ,

בְּאֶבְרָתְךָ, שַׁדַּי, תָּסֹךְ לְרֹאשֵׁנוּ

נַטְּלֵנוּ נַשֹּׂאֵנוּ עַל כַּפָּיִם;

יִפְרַח בְּיָמֵינוּ שָׁלוֹם כַּזַּיִת,

רִיב לְשׁוֹנוֹת – לַשָּׂמִיר וְלַשַּׁיִת,

שִׁפּוֹת לָנוּ שָׁלוֹם מָנָה אַחַת אַפַּיִם.

ובני הנביאים, אשר הקשיבו לנעם שירו, השתאו לו; והנה המה נדברים. אלה יאמרו: "בין נואמי נאום יתהדר", ואלה יענו: "לו היה משבט לוי, כי עתה השמיע קולו הָעֵרֵב בחצרות בית ה' להרנין לב".

וידידיה אמר:"לו היה אלוף ביהודה!"

– לו היה אלוף נעורי! – ענתה תמר ואמרה באזני תמר אמתה, בשומה עיניה על ספיר גזרתו.

ועזריקם התבונן, כי לא תגרע תמר עיניה מאמנון, וקנאתו בערה בו; אך כסה שנאתו במשאון ויאמר: " הן דוברי צחות כהנה וכהנה תלד ציון חדשים לבקרים, אך מי ישית לבו למו, כי הם שוכנים בקרית מלך רב, אשר עַמה נדיבים בקרבה, וכבוד ה' עליהם נגלה לרגעים; אשר שריה ואלופיה, כהניה ונביאיה יחד דוברי צחות באוזניהם כל היום; לא כן האכרים, עובדי האדמה ורועי מקנה, אשר אוזניהם קשובות לשריקות העדרים כל היום; ועיניהם פקוחות על הליכותיהם, על כן נבערים המה מדעת את ה', ונלעגי לשון המה אין בינה; לכן נאמר על העלם הזה: ארה זה חדש הוא!"

ויענהו סתרי לאמר: " הן נאוה לבן קריה להלל איש ואיש יֻלַּד בה; ואולם אנכי , שוכן יער וכרמל, אגיד לרועים ולאכרים ישרם, אך שאוני, אלופי, אם אכביר מילים. הן דבר עזריקם דברים כמתלהמים באזנינו לאמר:' לא ידעו האכרים את ה', על זאת אשיבהו , כי אמנם ילין כבוד בהיכלי חמדה, דעת אלהים – באהלי צדיקים, והודו – בהיכל קודשו;ואולם יראת שדי תלין בכפרים, אף אם רחוקים המה מבית ה', הלא קרוב ב' בלבם ובפיהם,וידו נודעת להם בכל עיתותי השנה, בחריש ובקציר, בחוסר לחם וברוב תבואות, יש אשר ימנעו שחקים טל ומטר, ועיני האכרים נשואות לשמים ומיחלות לגשם נדבות, אשר יניף אלהים לארצם העיפה למים; ויש אשר יזלו שחקים והריקו לאדמתם ברכת שמים מעל , עת יעטר אלהים שנת טובתו, שר יטיפו הרים עסיס וירעפו מעגליהם דשן, וקול תודה ורנה נשמע מנאות שׂדי, קול שמחת הקציר וגיל הבציר מרנין לב, ואספו דגן ותירוש, וישבעו מטוב ה', ויתרם יחלקו לעניי עם. לינו בכפרים וראיתם את שוכניהם משכימי קום בעוד דממת ליל שלטת על הארץ, וההרים והגבעות מסירים לאט לאט את מסכת הקיטור והאופל, מכסה הלילה, אשר התכסו בה; אז הגברים יוצאים לשדה לפעלם, ונשיהם טובות המראה והבריות כפרות הבשן, עושות בצמר ובפשתים, להכין מלבוש לבני ביתן, עד כה וכה והנה מראש גבעות, התומכות בגאותן שחקים תציץ השמש בְּהִלָּה, וקול זמיר צפרים וכנף רננים נעלסה בנועם המאור הגדול, ישא אכר גם הוא רנה ותפילה לאל משושו, ותפילתו תעלה כעתר ענן הקטורת השמימה. אז ישוב הביתה, וְנָוַת ביתו, תשיש לקראתו, ונועם וחן מזהירים מעיניה, יעירו צאצאיהם ויאכלו יחד מטוב ה'; עודם משתעשעים ומתעלסים יחד עד נכון היום, ובן ציון – עודנו סרוח על מיטת השן ומתהפך על צידו כעוגה הפוכה; כמעט קם העצל ממטתו, ויתהלך אחת הנה ואחת הנה בחדרו, יתן קוקו ומשרתו יחרד אליו , יזכוה בבורית ויסוכהו בשמן המור, אף יפארהו כפסל, אשר אין ידים לעשות מאומה לנפשו; יביא לו מעיל, אפוד, אבנט ומצנפת, ופניו רעמו, כי מאס בם, נפשו אִוְתה אטון מצרי ופשתה, אשר צמחה על מי שיחור. הוי הבל ורעות רוח; מי יתנני שר ושופט בציון, כי עתה העברתי סחר מצרים וצור מגבולותינו. המבלי אין אורגים ורוקמים בארצנו, נבקש כסות ושלמה מארצות אחרות לכסות מערומינו? האם לא נתחמם מגז כבשינו? – אך לבש הרך והענוג את בגדיו בפעם הזאת, ויצא ברחובות ציון, ויסוב את העיר משער הפִּנים עד שער בנימין, וממנו עד שער המים, ופגע בסוד בחורים, ובאו יחדיו

אל בית היין, ושתו ושכרו, אז יהיה למו כל נלוז למישור. אל תשוטטו בראש הומיות: שם תרחף קנאה לסכסך איש ברעהו, שם לא יתחבא איש משוט לשון, כי גבר בעמיתיו יתן דופי, ולעג לצדק וכשרון, אשר נאצלו ממנו. שם מרמה נושקת בפיה ונושכת בשניה, ושם נקמה יוקדת כשאול, ואֲרבה לדם לכבות מוקדיה; גם האהבה בתענוגיה, הנעימה בין בני הכפרים, מעבטת ארחותיה בין יושבי הקריה, כי כבוד והון כקיר ברזל בינם ובין מאוייהם. ותאות לבם רחקה מהם. אני ראיתי אוהבי כבוד ובצע מוכרים בנותיהם הרכות והענוגות לחוטר גאוה המתימר בכבוד תולדתו או בכבוד עשרו; הבנות העומללות האלה עולות בנשף על הגבעות לתנות בשיחן את הירח ולגלות להרים ריבן, כי נבול תבולנה כשושנים מפני הקרח הנורא, בהיותן טרף לשני נעוה-לב תועות נפשן. כן לא ידעו בני קריה מנוחה יומם, ושנתם נגזלה בלילות. לא כאלה חלק בני הכפרים, אשר עונג ורוך לא ידעו, דופי, קנאה ונקמה זרו למו; אשר חפצם הוא כבודם, ומאוייהם – הונם ועשרם, על כן יפרחו בימי עלומיהם וינובון בשיבה, ויהללו את ה' על נחלתם אשר שפרה עליהם , ועל חבלם אשר נפל להם בנעימים. שאלו נא רופאי גלעד: אי משכנות המאושרים האלה? ונעלמו מהם. ולמי כל מחלה ומדוה, רעות ונגעי בני אדם? הלא לבני קריה; כל הבל ורעות רוח ידכאום לפני עש, אש נקמה תבער בם ,תאותם נאצלה מגבהותם, ותולעת קנאה תמוץ שקוי עצמותיהם; ואם לאלה תשיתו לב, כי עתה, אלופי, תצאו מקריה ושכנתם בשדה".

וידידיה אמר לסתרי: "חשוך דבריך אלה ליום צום ועצרה, כי אז תטיפם בשער באזני יושבי קריה, הלא חג היום לה' הבה נשתה!"

וימסוך יין לקרואים ויאמר: " הריקו גביעיכם, כן יריק ה' את ברכתו על שוכני הערים והכפרים יחדיו".

והנה הכוסות תסובינה גם שנית, גם שלישית על הקרואים וישתו וישכרו.ועזריקם שתה להסיר עצב מלבו,אשר נמחץ מדברי היום ההוא, כי ענתה גאותו מאד.

וידידיה אמר לעזריקם: " שמעתי על בן משק ביתך לאמר: קפץ עכן את ידו מתת הון אדונו לדלים".

ויאמר עזריקם: " הלא על זאת גערתי בו היום , והנני שולח אחד משרתי ביתך לצוהו לפתוח את ידו היום לעניי עם".

ויאמר ידידיה: " טוב בני! לך בדרך צדקה כיורם אביך".

ויעש כן עזריקם על אפו ועל חמתו,

ובני הנביאים נתנו למנון את בריתם שלום, ובערב ברכו את ידידיה וביתו וילכו להם.ויחפוץ גם אמנון ללכת , ויעצרהו ידידיה. ועזריקם קרא לתימן ותמר ללכת אתו אל ביתו ולהתעלס אתו בלילה, ותמאן תמר ללכת; ויפצר בתימן וילך אתו, וילך גם זמרי אתם. וטרם הלך תימן , אמר אל אביו: " ישב- נא אמנון אתנו".

ויאמר ידידיה לאמנון: " הנה יעדתי לך את עלית הקיר אשר בגן הזה לשבת בה, וכל מחסורך עלי, רק חזק והיה לאיש".

ויקחהו ויעלהו שם לעיני אבישי וסתרי ולעיני עזריקם ותימן ויאמר: הנה לך מטה, כסא, שלחן ומנורה, גם נבל וכינור לפרוט עליהם, כי שמעתי , כי יודע נגן אתה".

ויאמר אמנון: " קטונתי, אדוני , מכל החסד הזה".

ואחרי כן הלכו איש איש למקומו, ואמנון ישב בעלית ה, תפוש ברוב שרעפיו בקרבו.

וקול המון חוגג נשמע בכל הקריה העליזה: אלה ירוֹנו במרום ציון, ואלה יצהלו ברחובותיה, בחורים ובתולות יצאו במחול משחקים ,ובאי בימים ראו רואים. ויגילו בה' ובמלכם, כי פרח שלום בימיו. מנורות שמן ככוכבי השמים לרוב, האירו אל מכון הר ציון ועל כל מקראיה, ומגדל דוד, עפל ובחן נדמו כמעולפי ספירים למראה עין. גם הירח הגיה אורו בהדרת קודש על עיר אלהים ציון. ואמנון נשקף בעד חלון חדרו על כל זכיות החמדה,הנשקפות לו ממרום ציון, והנה תמר עוברת בגן עם מעכה אמתה, ובראותה את אמנון , שלחה את מעכה בערמה להביא לה ספל עסיס רמונים. והיא נגשה אל אמנון ותאמר: " נכבדות מדובר בך, עלם נחמד, בחלום חזיון ליל, כי עלם בתבניתך ובתארך ראה חננאל בחלומו; עלם, אשר תרום קרנו בביתנו. ומי יתן ויבא חלום חננאל , אבי אמי, עליך, כי עתה תעשה חיל ורו טוב צפון לך. ועתה הגידה- נא לי: מה מולדתך כי אדע?"

ועיני אמנון רטבו מדמעה, ויאמר: אל- נא עדינה היפהבנשים! אל-נא תשלי נפשי בחלומות, כי מה תחזי בי, כי מה תרום בה קרני? ואנכי אומלל מאד, כי מולדתי נעלמה גם מאבישי, אשר קנני מילדותי מידי איש זר לו".

ותאמר לו תמר: "אל – נא תתעצב, כי רבות תחזה בך עין אדם: יופי, אומץ ורוח נדיבה, ומי בכל עלמות ציון אשר תראך ולא תאהבך?"

ויתאנח אמנון ויאמר: "מי גבר בכל הקריה הזאת, אשר יחשוב יופי להון ואומץ לבבי לכבוד משפחות?"

ותאמר לו תמר: "ומי יודע, אולי נמצאה בקריה הזאת עלמה, אשר טובה לה אהבתך מחיים, ולמקור גזעך לא תשית לב?"

ולא יכלה תמר לכלות את דבריה, כי שבה מעכה ותאמר לה ללכת אל תרצה, אשר חכתה לה לצאת אתה ברחובות ציון. ותקרא גם לאמנון, וילכו כולם יחד לשוש משוש בראש הומיות.

ותמר שמעה, כי מולדתו כמוסה ותקותה חָזקה בה. כי כן דבר חלום חננאל לאמר: מולדתו כמוסה ובקרב שנים תֵדע, ועזריקם שאל את עכן בבואו לביתו, על דבר מתנות ידו לדלים, ויענהו לאמר: "פתחתי להם יד רחבה כמצותך ואחלקה למו דגן,יין ותירוש לרוב".

ויחר אפו מאד ולא דבר לו מאומה עד שוב תימן וזמרי אל ביתם. וחמתו בערה בו על משדתיו, אשר הבאישו את ריחו בעיני בית ידידיה, ויכם מוסר אכזרי, ואל עכן אמר: "ידוע תדע מן היום הזה והלאה, כי אם כה אומר אליך: מלא לאיש הזה די מחסורו ושְנית אתה אחרי דברי, ועשית כאשר עם לבבי, ואל תפן אל נדבות פי".

ויאמר לו עכן: "מדוע , אדוני, תשימני כמטרה לקללת , כי תגול מעליך חרפת חורפיך להפילנה עלי?"

– הוי, עבד נבזה! – ענהו עזריקם – הלא תירא את חמת אדונך כי קשָתה ולא קללת דל נקלה כמוך; אנכי אחת דברי ולא אֶשנה, ואתה שמור מוצא פי. אם לא, וחרדת לרגעים מפני תנופת ידי; הן אבי פינק נפשך מנוער, וידי תכבד עליך לעת זקנה.

ויהי כי ירא עכן את חמת אדוניו , ויעש כן מן היום ההוא והלאה, ויהי שמו לקללה.

ובני בית ידידיה שבו אל מקומם. המנורות – אלה כבו ואלה כהובכל היכלי ירושלים.חדל שאון עליזים, וידום המון קריה, רק מפה ומפה נשמעו עוד זמירות הלומי יין וקול ענותהצופים ושומרי העיר, הקוראים איש אל רעהו: " ברוך ה' מציון, שוכן ירושלים. הללויה!"

ואמנון עלה על ערש יצועו לתת לעפעפיו תנומה, ושנתו נדדה מעיניו, כי רוחו היה מלא מהדר ציון ומדברי תמר, ולבו הגה אימה לאמר:" הן רחוקה ממני תמר כרחוק שמים מארץ. אולי יתבונן אביה באהבתי אותה ויחשבני למכשול בביתו , ויגרשני בקלון ובחרפה". ולזכר עזריקם אחז בשרו פלצות. " הה! תמרתמה ואיומה – אמר לנפשו הרים סביב לך משְאֵתם אפחד".וישבע נדודים כל הלילה.עיני החרדים לדבר ה' קדמו אשמורות לעלות אל בית ה', ושמורות עיניו לא סוגרו עֲדָנה .

ושנת תמר נדדה גם היא , ותצא מחדרה עם מעכה לראש אשמורות, ותתהלך אתה בגן, ותסר אל עלית הקיר, אשר שכן בה אמנון, והנה אור בה, ואמנון פורט על פי הנבל, ושפטיו תענה בקול נעים לאמר:

א

אַךְ שִׁלְוָה , אַךְ שֶׁקֶט בְּאֹהֶל רוֹעֶה

לָמָּה תִּטְּשֵׁהוּ? הוֹי רוֹעֶה רוֹחַ!

הוֹי הוֹלֵךְ בִּגְדוּלוֹת, הוֹלֵךְ תוֹעֶה!

הַהּ, נָבוּךְ! עָלֶיךָ נַפְשְׁךָ תָּשׁוּחַ

ב

נִפְלַאֲתָה לִי אַהֲבָתֵךְ, תָּמָר עֲדִינָה!.

נִשְׁגַּבְתְּ מֶנִּי, וְאֵלַיִךְ תְּשׁוּקָתִי;

אֶבֶן אֹפֶל, הִתְרוֹמְמִי לְרֹאשׁ פִּנָּה!

מוֹלַדְתִּי, הַהּ! הִיא הָיְתָה מְבוּכָתִי

ג

מֵאֶמְלָל, עֲדִינָה, הֲסֵבִי עֵינַיִךְ!

לִבּוֹ אֵשׁ יוֹקֶדֶת, דְּמְעוֹתָיו רְבִיבִים;

לְבָחוּר מֵעָם הָאִירִי פָּנַיִךְ,

אַמְנוֹן בּוּז מִשְׁפָּחוֹת, וְאַתְּ בַּת נְדִיבִים

ד

אַךְ שַׁלְוָה, אַךְ שֶׁקֶט בְּאָהֳלֵי רוֹעִים

לָמָּה נְטַשְׁתִּים, לָמָּה אֶרְדּוֹף רוּחַ?

נְטשׁ קִרְיַת צִיּוֹן, עִיר אֱלוּפִים וְשׁוֹעִים,

בֵּית- לֶחֶם שׁוּבָה, שָׁם לְךָ יָנוּחַ.

ומעכה חשקה באמנון מיום ראתהו בבית לחם, ומיראתה קנאת גבירתה הסתירה אהבתה בלבה, וכששמעה

הפעם דברי אמנון, אמרה לתמר: " ראי-נא, גברתי, מה אומלל אמנון, כי את נאות הרועים, באשר הסכין עליהם, עזב, לשבת עם נדיבים ולשבוע נדודים את פניך, כי הנה נשא עיניו אליך באפס תקוה; ומה תעני, גברתי, אַת, התשיבי אהבה אל חיקו לבשתך ולבושת הוריך?"

ומעכה דברה זאת בערמה, כי אמרה: " ירחק אמנון מפה ואלכה אחריו והייתי לו לאשה".

ותאמר לה תמר: " לאמנון ואמר לבי: לגדולות בא הלום. הן מישרים יאהבוהו כל רואיו, אות הוא כי רצהו ה' ומי יודע מה עתותיו בידו?

ח

וחפר ובוקיה רשו ויַדלו מאד, כי מארת ה' חלה בכל משלח ידיהם מן היום, אשר עשו המזמתה לבית יורם, ויִגֶל יבול ביתם ותקולל חלקתפ בארץ. ויחילו פני מתן השופט לתמוך בידם כי מטה, עקב אשר היו דרושים לחפצו להתנכל בחגית אשת עברתו, להביא אוצרות יורם אל ביתו ולענות בנעמה שקר.

ויאמר להם מתן: "הן מכל אוצרות יורם לא נשאר לי מאומה, רק עצבת לבבי, ומה איפוא אתן לכם בעד חטאתכם? ואנכי גם אני נחמתי כי עשיתיה – בכל זאת אנכי אבקש לכם משען לחם ממקום אחר, חכו לי מעט".

ויהי הים ויבוא מתן אל עזריקם ויאמר לו: "הנך יושב שקט ושאנן בביתך ולא תדע כי רעה נגד פניך, כי הנה באו אלי חפר ובוקיה ויאמרו אלי לאמר: ' אבל אשמים אנחנו על נעמה, אשר ענינו בה שקר, והננו להגיד זאת לזקנים ומחו פשעה, אשר טפלנו עליה בשקר'. ואתה הלא שמעת מפי עכן, כי הרתה נעמה בברחה מבית אביך, ומי יודע אולי ילדה בן לאביך, ושב ולקח ממך את תמר בת ידידיה, כי לבן נעמה היא יעודה מילדותה, וקרע ממך גם מחצית נחלתך. ועתה קדמה פניהם, למען תשב לבדך על נחלות יורם אביך באין מחריד; ראה-נא כי אוהבך אני! על כן חשכתי את חפר ובוקיה מהגיד דבריהם בשער לפני הזקנים;אך יראתי פן יחזק עליהם מחסורם – והאנשים מרי נפש – ואמרו:' אנחנו כאשר אבדנו אבדנו', ובצעו אמרתם ונשאו הסעונם, ומחצית נחלתך תהיה ליורש אחר, אשר יצא ממחבואו".

ויאמר עזריקם למתן: "רבות עשית עמדי, ואת חסדך לא אשכח לנצח; ולחפר ובוקיה אמלא די מחסורם, אשר יחסר להם".

ויעש כן עזריקם לחפר ובוקיה. ועכן ראה , כי ירויון זרים מדשן בית בנו, והוא וחלאה אשתו ויתר בניו נמכרים לצמיתות לעצמם ובשרם, ווחרוק שן וימס בקרבו;ויבך באזני חלאה אשתו ויאמר: "ארור מתן הבליעל, אשר הדיחני בפחזותו לרומם קרן נבל בננו ולהרכיבהו אלוף לראשנו. הציקתני רוח בטני, כי נלאיתי לשאת בשרי בשני; ואנכי לא לאורך ימים אתאפק, כי אם היום או מחר אגיד לו האמת, ויעבור עלי מה!"

ותאמר לו חלאה: "חלילה לך, עכן, כי פן תעביר על פיך דבר מה, ואנחנו וצאצאינו אבדנו, ומה, איפוא, ימריצך, כי תחפוץ להודיע כבודך, כי אב היית לאלוף ביהודה? יעלוז לבך במסתרים".

ויאמר לה עכן: "האלוף הזה עוד יאלפני דעת בתנופת ידו וידענו, איך נגזרנו. ואולם דעי לך, כי לולא דאגתי ליתר צאצאינו, כי עתה לא שמתי לפי מחסום".

ויתאונן עכן רע באזני מתן על אודות בנו, אשר ישביעהו בחרפה.

ויאמר לו מתן: "הן כבוד בנך זורח בחושך, ואם תופיע אור על מחשכיו , ונגלתה גם חרפתו גם רעתך יחד, ונגזרת אתה ואשתך; ואם ידוה לבך על הקלון, אשר תשבע מכבוד, הלא ירוח לך אם תדע מכאובי, כי רע ומר לי ממך; כי כמעט רגע נקמתי חרפתי מחגית, ולאורך ימים אנוש כאבי, בשומי אל לבי, כי אני הסיתיך להאביד שריד מבית יורם, גבר תמים עמי, ולהבריח את נעמה, אשר לא גמלַתני רעה מעודה. ולמי כל הכבוד? הלא לבנך, הה! אלה מוקד בעצָמי, ממנה אלך קודר כל היום, אף לילות יסרוני כליותי".

– אהה! – ענה עכן גם הוא, בספקו כף אל ירך – מה זאת עשיתי? הלא טוב היה לי ולאשתי להתענות תחת יד חגית , מהתענות עתה תחת יד בננו האכזרי, הצפעוני, אשר גדלתי בבית יורם אדוני; ולזכר נעמה אשתו האהובה, תשוח עלי נפשי, כי ימי יודע אחריתה?

ויענהו מתן בשבר רוח: "לכן, עכן, נתן בעפר פינו נחשה ונדום".

ולא שקר דבר מתן והיה כצל נהלך, ואיש לא ידע מרת נפשו. ומה הועילו לו אוצרות יורם, הצפונים אתו במקום לא שזפתו עין, כי ירא להראותם?

ואמנון התהלך בין בני הנביאים וכל בני בית ידידיה אהבוהו מאד, לבד זמרי, אשר דבר אתו אהבה ושלום, ובקרבו שם ארבו. כי היה דבר עזריקם אליו לאמר: "רואה אני את אמנון הרועה כקוץ מכאיב לי בבית ידידיה, להסב לב תמר מאחרי, לכן עוץ עצה מה לעשות". ומן העת ההיא פקח זמרי עיניו על דרכי אמנון ותמר, וכל אשר ראה ושמע , אותה הגיד לעזריקם, כי קוה שכר לפעולתו. ואמנון הולך ומשכיל בדרכיו, ויכבדוהו ידידיה ותרצה ויטו אליו חסד,ויאהבהו תימן כאחיו ותמר חשקה בו. ויתן לו ידידיה נער לשרת לפניו ושמו פורה. ולא אבה אמנון להיות מאוכלי שלחן ידידיה יום יום , כי אם מדי חודש בחודשו ומדי שבת בשבתו, וגם בכל מועדי ה', וביתר הימים הביא לו פורה ארוחתו מבית ידידיה אל עלית הקיר, אשר ישב בה. ועזריקם גם הוא היה קרוא בראשי חודשים, בשבתות ובמועדים לאכול עם ידידיה.

מקץ שלושה ירחים לשבת אמנון בבית ידידיה, ביום החודש, וידידיה ובני ביתו יושבים סביב שולחנם, ואמנון אֶחר לבוא בפעם הזאת. ויהי בבואו וישיבהו ידידיה לימין תימן, ועזריקם יושב ממולו, ואחריו זמרי. ויאמר ידידיה לאמנון: "מה נמלצו היום דברי בן אמוץ, בהטיפו מלתו על יושבי ציון! ועתה, אמנון, הלא פתוחה אזנך לשמוע ולהבין דבר".

ויאמר עזריקם: "ומי בכל יושבי ציון לא יבין לדברי המוכיחים בשערים?"

– לא כן – ענהו ידידיה – לא כל אזן מלין תבחן ולא כל לב יבין דבר לאשורו, האף אין זאת, אמנו?

ויען אמנון ויאמר: "אמנם, אדוני, נשגבו דברי בן אמוץ ביתר שאת על דברי אלוה, אשר יטיפו יתר החוזים; כי יחם לבבו בשלהבת יה, ובחומו נדעכה נפשו ממקומה, תעזוב תבל ומלואה, תשחק להמונה ולשאונה, ורוחו יעלה אבר כנשרים, יגביה עוף בגאותו שחקים, ויתהלך חוג שמים בהליכות אֵל מלכו בקודש, אשר עיניו פקוחות לחזות מחזה שדי, מחזה בהיר, ואזניו קשובות לשמוע עצתו מרחוק, משם עיניו משוטטות אל קצה ארץ , ועפעפיו יבחינו בני עמו, לחקור עלילותיהם ולהבין את כל מעשיהם; ובראותו חטאת יהודה מתגוללת כפגר מובס בראש כל חוצות, טָוש ממרומי עָל כנשר טש על טרפו, ישא אתו זעם אלהיו,יגעש, ירעש, ירעים בקול גאונו, ומפיו הוא חוצב להבות אש אוכלה, לשרוף חטאת מרי ולבער עון בצע. אך רגע הוא באפו , וכעבור סופה והנה רוח צח, מלא רוח וחן, יעבור עליו, אז תטופנה שפתיו נופת, אמרי שעשועים ותנחומות, להשביע בצחצחות נפשות שומעיו. יש אשר יערוך נגדנו את ה' צבאות יושב הכרובים, בהופיע הודו הנורא, בחביון עוזו, וסביבותיו שרפים פורשי כנפיים, הנכונים לעוף לכל אשר ישלחם הנאדר בקודש; יש אשר יביאנו בסוד אלוה, להשמיענו מה יעץ ומה דבר אל בקודשו; ויש אשר תשאנו אל ארצות לאומים מסביב, לראות את שם השֵאת והשבר, שלות לאומים ומחתתם – ישעיהו יחזה לנו המשא , וכל החזיון ניצב גלוי לעינינו, כמו תראני עינינו דמות עם רב משוטטים לשבט או לחסד, וכמו תשמענה אזנינו שאון ממלכות צוהלים או מיללים. כן הוא אביר הנביאים, וכן לשון למודים, אשר נתן לו ה'; את לבות השומעים ניב שפתיו ימשוך אחריו בחזקת היד, רוחם ונפשם אליו יאסוף בכל אשר יחפוץ ברוב לקחו".

ואזני היושבים סביב לשולחן היו קשובות לנעימות אמרי אמנון עד תומם.

ויען ידידיה ויאמר: "לשונך, אמנון, עט סופר מהיר! כן תוסיף קנות חכמה וישמח לבי גם אני".

ויאמר תימן: "הן רבבות אזנים קשובות לדברי ראש החוזים, ולב אחד האלף יבינם, ואולם דובר צחות דגול מרבבה".

ועזריקם נעוה משמוע ולא ענה דבר.

ויהי למועד אחר, וידידיה אמר לאמנון באזני בני ביתו לאמר: "הן הצלת את נפש בתי משני פריץ חיות, כי ידך רב לך, ולמה תקצר ידי מגמלך טוב לפי חסג? ועתה הואל וקח מידי מַשָּאַת כסף כאשר תשית עלי, והיה כופר לנפש בתי;וגם עזריקם יתן לך נחלת שדה וכרם, כי כל הון לא ישוה לו בנפש בתי אשר הצלת. קחה-נא ועשית גם אתה לביתך".

ויענהו אמנון לאמר: "אחת דברתי: לא אקח מאומה; ואתה, אדוני, היה- נא מגן לי כאשר היית עד כה, ושכרי הרבה מאד".

וַיישרודברי אמנון לתמר מאד, וידידיה שמר הדברים בלבו ולא דבר עוד מאומה. וכן עבר הסתו. תמר מתרפקת על דודה, ונפש אמנון גם היא ערגה לתמר באהבה נסתרה.

והחודש הראשון, חודש האביב, בא, ואמנון הקדים לבוא אל בית ידידיה, וימצא שם את תימן ואת תמר לבדם, כי ידידיה לא שב עדנה מן השערים, ותרצה היתה בבית רעותה.

ותשאל תמר את אמנון לשלום.

ויאמר אמנון: "שלום גברתי!"

ותאמר לו: "ולמה, איפוא, סרו פניך, אמנון?"

ויאמר תימן: "כי נבהלה נפשו מן החזות הקשה, אשר יגיד בן אמוץ על ציון, וחש הוא עתידות לו; פעם ישית לבו לבקיעי עיר דוד כי רבו, ופעם לצבאות חילה כי מְעֻטו".

ויענהו אמנון: "הן לאלה וכאלה יביט מגן עיר דוד, ה' צבאות שמו , ואנכי מה? ואולם דע לך, תימן, כי חיל ציון לא מעט כאשר תַדָמה".

ויאמר תימן: "אכן רב הוא, כי ירדו מלאכי אלהים לצבוא על הר ציון ועל גבעתה".

ויאמר לו אמנון: "אם יראה אלהים , כי אין איש, אז גם מן השמים ילחמו לנו; אך עוד לא אזלת ידנו;אשור כי יבוא בגבולינו, אז כל איש, כקטון כגדול, כנקלה כנכבד, דרושים לחפץ ארץ מולדתם, מבטיחתם על שדי אמם ומאשרתם מיום הציגם כף רגלם עליה, עד יום האספם בשלום אל אבותם לנוח בקרב אדמתה. האכרים , עובדי האדמה, הכהנים והלויים, שומרי משמרת ה', ואנשי מלאכה, עושי מלאכת מחשבת; השופטים השומרים משפט וצדק על קנם, והשוטרים הרודים בעם, כולם שאולים, שאולים הם למשמרתם ולעבודתם;כל ימי השלום, אך לא כן בימי המבוכה , בבוא כנהר צר על ארץ מולדתם, אשר הכָתַם וילָדָתַם; אז יעזבו האכרים חלקת שדמותם, החרשים את מלאכתם; יקומו השופטים מכסאות משפטם, ויצאו הכהנים מבין האולם ולמזבח, וכאיש אחד חברים נלוים הם אל אנשי הצבא, לצאת לעזרת ארצם ולישע משיחם. גם אנכי לשמע משא געא חזיון מפי בן אמוץ, קול מבשר צבא רב, כמו שמעה אזני קול שופר, נפשי – תרועת מלחמה; לקול דברי איש אלהים התעוררה נפשי ורוחי לבשה

עוז. האח! אמרתי, מצאתי ידי, הן זרועי מושלה לי לצשוך קשת גבורים. סוסי תחתי יגמא ארץ, אלַוה אל רוכבי הצבא ואעשה נפלאות בחרבי ובקשתי. מה נהדרו צבאות רוכבינו ומה נאוו פעמי סוסיהם בעמק המלך, בהרעיש אותם רוכביהם כארבה! בעמק הנחמד ההוא ירוצון וידהרו אבירינו, שם אדיר לה' לנו! שם ירד לפקד צבא מלחמתו לימין מלכנו, מי יתנני כאחד הגבורים האלה, ואשפוך דמי כמים, המוגרים על ארץ מולדתי, מקור חיתי, אף כי עלם כמוני, אשר דל חלקי בחיים , וכל תקוה אבדה ממני".

– ומדוע, אמנון, תאמר ל תקותך נואש? – שאלתו תמר, אשר בכל עוז נפשה מנעה עיניה מן דמעה, – מדוע, אמנון, לא תקַוה? הלא טובה תקוה מחיים.

– מידך, אמנון, היתה זאת לי, – ענהו תימן, – כי מדוע תנער כפיך מקחת מאבינו מתן רב, כפר לנפש תמר? ואולם דע לך, אמנון, כי את נפשה רכשת, אף שבית שבי בלבה;חן, כבוד, ואולי גם אהבה.

מדי דברו זאת שחק לתמר, והיא אמרה לו: "גש הלאה, בוחן לבו!"

ותלך מהם תמר ותבוא בחדרה.

ותימן אמר לאמנון: "חי נפשי, כי אֲהֵבַתֶך וכאח לה תחשבך, וגם אנכי אחי אקראך כל ימי חלדי, ואל אשר יהיה לרוחך ללכת, אלכה גם אני. ידעתי, כי ישלים אבי חפצך לתת לך יד ושם בין הרוכבים, גבורי החיל, ואתך גם אני לראות עוזך וכבודך; ידעתי, תורך נוראות ימינך , והיית שר וגדול ביהודה. דע לך, אחי, כי גם ממני אבדה כל תקוה, ואל תראיני שאני בן נדיבים, כי בכל הון אבי אין די השב שלות נפשי, אשר נגזלה ממני. בראש הכרמל היא נחבאה, שם ראו עיני נזר כל פאר, חמדת החיים, ושם התעופף חזיון חמודי וַישאר כליון נפש ונדודים; אך כמוס יהיה הדבר עמדי, לא אשאנו על שפתי, רק זאת דע לך, כי אהבת שלומים אהבתך לי, שלומים לאהבה, אשר נאצלה ממני, על כן דבקה נפשי בך מאד".

– האח – ענהו אמנון– רב לי, ורבות רכשתי בבית אביך, ומה לי הון? הן אהבה ענוגה היא אהבת אישלרעהו, מקום מולדתה – השמים, שם צניף תפארה היא ביד אלהים, ותרד עלי אדמות לשפוך רוחה על כל בשר לשעשע בני תמותה; כאם רכה תנחמם מיגונם , אף תשא אתם במשא עמלם ותלאותיהם. יוצר הכל, אשר ברא לכל מזור תעלה, הוא עשה ויכוננה רפאות לרבבות בני אדם. האיש, אשר נפלה לו אהבה חבל בנעימים, כוסו רויה ומלאה עסיס להמתיק מרורותיו; בלעדיה במה נחשב האדם? הלא כמטרה לכל חץ יעוף, ומשחק לכל תלאה , או כאניה נשברה בלב ימים באין משוט ובאין מַלח. איש אשר אין אוהב לו , יבלה טפחות ימי חלדו ביגון ומכאובים; לא ן האיש אשר חננו ה' ברעים נאמנים אשר דבריהם ישעשעוהו וינחמוהו לעתות צרה, ודמעותיהם צרי מרפא לפצעיו; על כן יקרה אהבה מכל הון.

עודנו מדבר וידידיה בא ואחריו שבה תרצה גם היא, וישלחו לקרוא גם לעזריקם ויבוא.

ויהי לעת האוכל, ויבקש תימן מאת אביו לדבר עם שרי הצבאות לשום את אמנון בין הרוכבים.

ויאמר לו אביו: "היום הזה אשלים חפצו".

וכן היה , כי נתן לו ידידיה סוס מצרים , וירד אמנון אל עמק המלך ללמד ידיו לקרב; ובכל זאת לא מנע רגליו תמיד מעלות השערה לדרוש קרבת אלוהים, ויהי בכל דרכיו משכיל.

ט

הסתיו עבר והקציר בשל, ועזריקם שלח את עכן לשכור קוצרים לשדותיו אשר סביבות ירושלים. וילך עכן אל שער הגיא ויבוא בפנה נסתרה, אשר שוכניה דלת העם: קוצרים, בוצריסויוגבים. וירא שם אהל קטן, אשר קירותיו טבעו בארץ עד חלונותיו, ויבוא אל האהל, וימצא בו אשה ונערה נדברות אשה לרעותה, וידיהן שלוחות בכישור; האשה טובת חן ועצובת רוח, והנערה יפת תואר ויפת מראה מאד.

ויאמר עכן אליהן: " אלהים עמכן, נשי החיל!"

ותאמרנה לו: "יברכך ה'".

ויאמר עכן: " היש את נפשכן להניף מגל בקוצרים או ללקט בעמרים אחרי הקוצרים, כי עניות אתן כאשר עיני תחזנה; הנה בא הקציר לשמחת לב אביוני אדם, כי תם הסתיו עם דגן ישן יחדיו. אך עוד מעט יניפו את העומר ואכלו עניי עם לחם, קלי וכרמל מיבול חדש".

ועכן לא גרע עיניו משתי הנשים מדי דברו.

ותאמר האשה: "שומרות אנחנו את אהלנו ובשדה אחר לא נלך".

ויאמר עכן: " ובמה אתן מכלכלות נפשותיכן בציון?"

ותאמר האשה: " מפרי כפינו , כי הוא קצירנו . ההן ידינו עושות סדינים וחגורות, ומחירם לנו למחיה, ולחם עצלות לא נאכל, כי עצלות ראשית כל עון , ועון מוריד שאול".

ויאמר עכן: " אין זאת כי אלמנה את והנערה זאת היא בתך, אך הנה יפת תואר היא מאד, ולא לה לשבת באהל דל , כי יראנה אחד השועים והושיבנה בהיכלי שן".

ותאמר האשה: " הלא כן יאמר המשל הקדמוני: 'בהיכלי שן קנאה מצאה לה קן, ובמאהל דל כל אָון יחדל".

וישם עכן את עניו באשה, ויתר לבו ממקומו, כי הכיר את נעמה גבירתו, אשת יורם האהובה, ויתנכר אליה, ויצא מן האהל נבוך ושומם, ויבא אל ביתו ויגד לחלאה אשתו את מבוכתו ויאמר: " מעי המו לנעמה המעונגה והמפונקה. ורחמי נכמרו לבת יורם אדונינו, הפורחת בעניה כשושנה בישימון; אויה נא לנו ! כי הרבינו להרע את בית יורם, מבלי עשות טובה לנפשותינו".

וחלאה גם היא נבהלה כששמעה זאת, ותאמר: " השמר לך פן יעבור שמץ דבר על שפתותיך ועוללת בעפר קרן בננו, וגם אחריתנו נכרתה. תן בעפר פיך ודום".

ויאמר עכן: " אנכי זאת אעשה להן: אקנה מהן סדינאו חגורה וארבה במחירם מתבואות אסמי עזריקם, כי להן כל הון יורם."

ותאמר חלאה: " עשה זאת בהשכל ובדעת, אך יראתי פן יֵדע הדבר לאיש ונגזרנו".

ויהי לתקופת השנה, למועד ההוא אשר הציל אמנון את תמר מן האריה, וידידיה אמר לעשות זבח משפחה, וישלח להגיד לעזריקם לבוא בראש הקרואים, ביום המחרת.

וישלח עזריקם לקרא אליו את זמרי, וכבואו אליו ענה ואמר לו: "לא אכחד ממך זמריבאשר אוהבי אתה, כי על אפי ועל חמתי המשתה, אשר ידידיה עושה, להזכיר עוז ימין אמנון וחסדו, אשר עשה לתמר. כי ידעתי , כי יַעְדָה הרועה מחר גאון וגובה להפיל אור פני לעיני תמר".

ויאמר זמרי: " אמנם הדור אמנון מאד בלבושי הגבורים, בלבשו חגור ובחגרו חרב על ירך; כגבור הודו במלחמה תראהו תמר, וגם כל רואיו חן חן יענו לו".

– לא – ענהו עזריקם באף – לא אלך מחר אל המשתה ואמרתי , כי חולה אני.

ויאמר לו זמרי: " הן אמנון נצב לשטן ולקיר ברזל בינך ובין תמר תאות נפשך, ומנעת רגליך לגשת אליה, התזַכה בזה את ארחך , בפנותך אל שונאך עורף? זאת לא זאת; ואולם שאל-נא פריצי החיות ויורך, את האריה ואת הכפיר – ויאלפוך לארוב למשנאך; האריה ידכה יָשׂוֹח עת יכסוף לטרוף, הכפיר יושב במסתרים עת יצמא לדם לא ינהמו ולא ישאגו פריצי החיו ממעונתם , ועוברי בטח יפלו בעצומיהם. כמעשיהם יעשה כל איש מזימות. הן לחיות נתן אלהים מלתעות חדות, ולאדם נתן לשון רמיה; ואל טרפו מלתעות כפירים באלפיהם, ולשון רמיה ברבבותיהם; שני אריות אדמו מדם, ומרמה תאכל טרפה ומחתה פיה ואמרה: לא פעלתי און; כנמר היא שוקדת על הרעה, ותתכסה בעור כבשה תמימה. לכן שמעה לי ואאלפך חכמה, זאת תורת אדם בעיר הזאת, החפץ חיים הוא ישמרנה והצליח דרכו, זאת היא: לחשוב און בליליה, ולבקש תורה מפי כהן ביום, לשוך בשִׁנים ולקרוא שלום, כן תעשה לאמנון: פיך ושפתיך ישאו לו שלום אהבה, ובלבך תשים אַרבך; אם משטמה יוקדת בקרבך, אל תראנה החוצה, כיאם כעופרת תהיה חמתך נתכת בקרבך, אשר לא תעלה להבה בפניך ועשן באפך; אם כה תעשה, תבלע את אמנון, ואתה תרחץ בנקיון כפיך".

ויענהו עזריקם לאמר: " קסם על שפתיך ודברי רפים יוצאים מפיך; אך במה תפר את האחוה, אשר בין אמנון ותימן, כי אגודתם נוסדה יחד?"

ויאמר זמרי: " אדרוך לי קשת רמיה לירות במו אופל למו, כי כן יחרוך רמיה צידו; אנכי אהיה כטל לאמנון, להצמיח לו אהבה וחן בלב תמר ותימן, ומהללי ישגשגו כנטעי נעמנים ביום נטעם, אך לא יגמל פרים, כי אוציא ממסתרים סופה לשרש כל צמחי אהבה ולסערם מלב תמר פעם אחת, כמוץ יסוער מגורן, ונקתי א החוט המשולש ביד חרוצים, וסכסכתי זה בזה במועצות ודעת, עד יתאבכו גאות עשן משלשתם, להכהות עיניהם מראות הלהבה הבוערת בם. רק נשית חשך זתרינו , כי הוא יאיר לנו הדרך . גם הדיגים יפרשו מכמורתם ביום ענן וערפל, ובעת אשר יִגְרְשו מימי הנהר רפש וטיט".

וישם עזריקם לפני זמרי יין ושת ויאמר: " הן מתוק היין בפינו , אך ידי אדם רב דרושות לחפצו: ידי נוטעים, בוצרים ויוגבים. הלא תבין לשכל מלי".

ויאמר עזריקם: " דבריך-מים עמוקים ולכל תכלית אתה חוקר, אך הגידה לי, מה ירמזון מליך?

ויאמר לו זמרי: " הן מתקה מרמה בפינו , אך ידי ערומים ונוכלים דרושות לחפצה, והידים האלה לא תעשינה תושיה בלתי אם תמָלאנה. ראה-נא כי ערום לבי נגדך, ואם אין כסות לכל מחשבותי אתך, ופתחת גם אתה לבך, גם את ידיך לי לעת מצוא וחפץ".

ויאמר לו עזריקם: " נגידים דברת לי היום, וכמו נגיד אקרבך, והיו לבי וידי פתוחות לך מן היום הזה, רק תבצענה ידיך אמרתך".

ויבוא עזריקם ביום ההוא אל אחד אסמיו ויאמר: " הנה אסמי מלאים מדגן ישן, אוציא-נא את הישן מפני חדש, ואתנהו במחיר , מחֵלב חטה, אשר באסם הזה, יהיה לכסף מוצא לעת הזאת. לא תגע ידי בכסף האצור באוצרי . הבה אראה, הידי או יד אמנון תעוז?"

ויהי ממחרת ועזריקם רחץ ויסך בשרו בשמן המור, וילבש מחלצות, וילך אל ידידיה. ויבוא שם בבוקר בטרם נאספו הקרואים, ויבוא בחדר תמרוישאל לה לשלום , ותענהו: " שלום אדוני".

ויאמר לה עזריקם: " הלא עת הוא לקראני אהובי ולא אדוני!"

ותענהו תמר: " חי נפשי, כי לא ידעתי עוד דבר אתך. הן רבות הוכחתני בריבות שפתיך על מנעי כבוד ממך, על כן קדמתי היום פניך בכבוד, כאשר יאתה לאלוף כמוך, ולמה חרה לך?"

עודנה מדברת, והנה תימן בא, ויגש אל החלון, הנשקף על פני רחוב המזרח, וינופף ידו וירזום. ותגש תמר גם היא ותשקף בעד החלון לראות, אל מי יניף תימן יד. ותרא והנה אמנון, הדור בלבושו, רוכב על סוס מיוזן כגבור הודו במלחמה. חגור חרב, לבוש שריון וכובע, יושב בהדר וגאון על גב סוס , המכוסה בעור האריה. ומראה סוסו כערוך לקרב, מנחיריו יצא עשן , ומפיו יז קצף, ירעש בהוד נחרו, ירקע ברגליו, יַגמא וישאף עפר ארץ; אך רוכבו יבלום עֻדיו בעוז ידו, יאחז ברסנו ויעצור בו, ויטהו ויגישהו אל החלון, אשר נשקפו בו תמר ותימן.

ויאמר לו תימן: " אנה נחפז סוסך לשאתך?"

ויאמר אמנון: " אל עמק המלך, כי יודע הוא מועדו לרוץ שם במעגל עם יתר הסוסים חבריו".

וישאלהו תימן: " ולמה לא יֵדע גם רוכבו מועדו? הלא מידך לנו היום המועד הזה ולמה יפקד מושבך בין הקרואים?"

והנה הסוס מתקומם על שתי ארכובותין, יתהולל וישאף לרוץ.

ויאמר אמנון: " יודע אני נפש בהמתי על כן אריץ את סוסי בעמק המלך, ושבתי עוד מעט".

ויאמר תימן: " סוסך יהיר במכסה עור האריה, אשר על גבו".

ותאמר תמר: " כי היה הסוס כאחד האדם, נבוב הלב, להתגאות במכסהו, וישכח, כי לא מידו הוא לו ".

ויצחק אמנון וישַלח רסן סוסו, וישאף רוח, וירץ כאילה שלוחה.

ויאמר תימן בזני תמר ועזריקם: " מה יפה אמנון ומה נחמד; צח ואדום, לבוש כגבור ביום קרב".

ותאמר תמר: " לו היתה המשרה נתונה ליופי, כי עתה לאמנון יאתה מלוכה, כי הוא לדוד מלך ישראל ידמה".

– לדוד בשנותו את טעמן, – ענה עזריקם בהעדג שפה.

ותבט עליו תמר בחרפה ובבוז ולא ענתהו דבר.

ויאמר לו תימן:" ומדוע לא טוב טעמו בעיניך?"

ויאמר עזריקם: " כי משנה הוא את טעמו לרגעים.פעם יתרועע עם למודי ה' ופעם עם למודי מלחמה יתחבר, ומחליפות עתותיו ישכח ראשיתו ואחריתו, כי רועה צאן היה בראשיתו, ורועה רוח יהיה באחריתו, וכל יגיעו לריק; לא לקח מידי אביך מתן ומנחה ותהי זאת חכמתו; כי מה יופיו, גבורתו, מנגינותיו ונועם לקחו? האם תהינה לו אלה כסות עינים לכסות על דלת משפחתו ואל רישו?"

ויאמר לו תימן: " בינה, עזריקם, לשכל מליך וראה, כי תהפוכות תדבר, לו בן אלוף ביהודה היה , כי עתה אמרתי: לו נאוה סכלות ואולת, כי מה לו חכמה והוא בכבוד אבותיו יתימר ויתהלל בעושרם; אך מנע ה' אלה ממנו ויתן לו תחתחם יפי, חכמה וגבורה, התבזה במתנות אלהים אלה?"

– על שלושה אלה נשאתי לו, – ענהו עזריקם, – אך על ארבעה לא אשיבנו: לשון למודים! מה יתן ומה יוסיף לבוז משפחות לשון למודים? התהיה לדבריהם שארית בלב מקשיביהם, האם דברם יהיה נצב לעולם?הן כל בני ציון למודי ה', ועניה בני נביאים יתאמרו, כולם רודפי אמרים, שוגים במשל ובמליצה, ישיתו בשמים פיהם להטיף מלתם על גוי ועל אדם יחד, ישיחו בדורות קדמיגידו מראש ימים יוצָרו. אך דורם – כעס, וימיהם – מכאובים, ממרום ידברו ועל הארץ אין למו משען לחם; ועתה מה להם השמים? השמים שמים לה', ואיש נבון ימצא חפץ על הארץ, אשר נתן לו אלהים למען לו, ינסך בשמחה, ינסך מיין גפנו על המזבח; אך שאל-נא למודי ה' אלה ויאמרו לך: " לא יערה לה' נסך ואין לו חפץ בזבחים"; ואולם אשאלם גם אני:הבסוד אלוה באתם ונגלה לכם חפצו?משל ומליצה עמל הוא בעיני, וצחות לשון עלגים.

ויאמר לו תימן: " אם על פיך יחיה גבר, כי עתה עמל יהיו משלי שלמה, אשר יעתיקו אנשי חזקיהו בימינו, ושירי דוד לשון עילגים יחשבו; ואולם דע לך עזריקם, כי אמריך נואש, ולא יפרה, כי עתה –

– כי עתה יצמיחו לענה ורוש – ענתה תמר, בגשתה אל החלון לראות, מתי ישוב אמנון.

ועזריקם לא פנה אל תמר בפעם הזאת , כי ירא פן תתך חמתו כאש, ויאמר לתימן: " אנכי באחת אשיבך ולא אוסיף: הלא כאשר לא נאה למלכים שפת עלגים, כן לא יאתה למסכן מליצה וצחות, כי חכמתו בזויה; הן אלה למודי ה' כעניי הרוכלים בעיני , אשר אם ישאו בידיהם כסף לתתו במחיר –'אך בדיל הוא' יענה הקונה ואוזל לו; הלא מנוד ראש הם בין האלופים, ולעג לקציני ירושלים. מי יתן החרש יחרישון.

– כי תחרשנה אזניך מקול דבריהם, – ענהו תימן – ואולם ראה-נא, כי יתר שאת לעניי הנבונים על בוערי אלופינו, כי כסף עשירים אתם יחד יתוֹם; לא כן חכמת הנבונים , כי נראה חכמים ימותו, אך חכמתם נצבה לעד ודבריהם לדור דורים. אשר נפשותיהם צרורות עם אלהיהם; ואחרון על עפר יקום יתן כבוד לשמם ולזכרם, ויהיו תפארת לבניהם אחריהם. לא כן השועים הבוערים , אשר נפשותיהם צרורות בצרורות כספם – ויגועו ואַים? לא שם ואל זכר למו, אם תאבה, עזריקם, ואם תמאן לשמוע , חדל לך מדבר תועה!

ותמר, אשר נלאתה משמוע את תהפוכות עזריקם, אשר דבר בזדון לבו ובאש קנאתו , ענתה ואמרה:"אנכי אשימה קנצי למלין, הלא מודעת זאת , כי למן היום אשר בלל ה' את שפת כל הארץ, נפרדו בני איש ללשונותיהם, למחשבותיהם ולעלילותיהם: לב משכילם יהגה דעת, נדיבים ידברו נדיבות, ולצים, רודפי קדים, ירעו רוח וידברו הוות נפשם; וירושלים הלא מלאה מכל אלה ככלוב מלא עוף; ילך לו, איפא, גבר במסילתו, יבקש לו רֵעים כנפשו, ואיש איש יקצור את אשר זרע".

ועזריקם זכר את הלקח הטוב, אשר נתן לו זמרי, וינחם על הדופי , אשר נתן באמנון, ויאמר: " הלא רק דברים ניסיתי אליך על אודות אמנון , אשר טובתו דורש גם אני; כככככי על כן חפצתי לתת לו מתן ומנחה, למען ישב שאנן על נחלתו. אולי שגיתי , הביני לי, תמר, משוגתי וארפנה".

ותאמר לו תמר: " הלא אם אתה תלין משוגתך, או תעזבנה, אחת היא לי".

עודם מדברים ומטר סוחף נתך ארצה, ועזריקם נשא בשרו בשניו, ויעזוב שיחו על דבר אמנון. וידבר על דבר המטר, אשר יפריע קוצרי שדותיו ממעשיהם.

ותמר עודנה נשקפת בעד החלון, והנה אמנון רוכב על סוסו, הטש כנשר לשוב אל ביתו, כי עצרהו הגשם מהתרוצץ בעמק המלך.

עוד מעט ואמנון וזמרי באו בחדר תמר, ויהי אך שם זזמרי עיניו בעזריקם ובתמר, ויבן כי נתגלע ריב בין ביניהם, ויאמר להם: " במה נדברתם הפעם?"

ויאמר תימן: " התוכחנו יחד לדעת, במה יַזַּכֶּה גבר את אָרחו".

וזמרי כפף כאגמון ראשוועיניו השפיל לארץ, ויתאנח ויאמר: " במה יִזְכֶּה ילוד אשה? הן מספר שערותינו יהיו חטאינו, ואון עקבינו יסובינו, כי יתור גבר אחרי לבו ועיניו לזנות אחריהם; עיני גבר ועלמה כי נפגשו, עון פלילי הוא; אם שמע גדר קול אשה כי ערבומדברה כי נאוה, זימה היא; ולא באלה לבד, כי אם גם במעשה ידיו, בצעדי רגליו, בדבר שפתיו ובטעם חכו יחטא גבר על נפשו".

ויאמר לו תימן: " ומי יודע, אולי גם בריח אפו יחטא גבר?"

ויאמר לו זמרי: " הכשחוק הוא בעיניך? והיום קרֵני כזאת, כי באתי אל כרם אביך, אשר לא חללהו עדנה, כי לא שָׁלמו לו שלש השנים הערלים, הגפנים סמדר נתנו ריח באפי וינעם לי. הלא מצער היא! אך לא טוב לגבר לשאת גם חטאת קטנה. לוּ יכולתי לכפר חטאתי זאת בקרבן, כי עתה הבאתי שתי תורים לחטאת".

ויאמר תימן: " לוּ על פי זמרי יחיה גבר, כי עתה נגזר צאן ממכלאות, ותורים ובני יונה יכליון מארובותיהם; לא יספוק כל צאן קדר לאשמות, וחית לבנון אין די עולה, כי חטאת רובצת על כל צעד, ועון ופשע על כל כף רגל, וארץ חֲנֻפָּה תחת ההולכים עליה. לוּ עונות כאה וכאה יחשוב לנו ה' כי עתה כולנו תמנו לגוע בעונינו. לא, זמרי, לא לאדם דרכך, בך ילכו מלאכי אלהים; אך הלא יענה לנו אמנון גם הוא חלקו. רק אל-נא, אמנון, תגדור בגזית דרך ה' ואל תראנו דרך החסידה בשמים, כי על הארץ נחנו".

ויען אמנון הענות חן ויאמר: " לא לאדם לשום דרך ולא לגבר הגד משפט, ומה אחוה לכם דעת? אכן, כמעלת גרה אהיה הפעם, להוציא מלבי מלין, אשר בלעתי כבכורה בטרם קיץ, את אשר שמעו אזני מפי מיכה המורשתי, אותה אגיד לכם. הלו זה דברו: ' הגיד לך, אדם, מה טובומה ה' שואל ממך, כי אם עשות חסד והצנע לכת עם אלהיך".

ויאמר תימן: " אכן, אמנון יודע לברר מלין, על כן זך ישר פעלו".

ותרצה, אשר דברה בכל העת ההיא עם רעותה, אשר באה לבקרה באהלה . באה עתה בחדר תמר ותאמר: " מדוע כולכם נאספים פה? באו הביתה כי הנה בא אישי עם קרואיו.

ויעשו כן, ויעל ידידיה עם קרואיו אל בית ה' ויזבח זבחי תודה ברנה, וישובו יחדיו, ויאכלו וישתו ויטיבו לבם ביום ההוא, וישובו איש איש לביתו אחר הצהרים, אחרי ברכם את ידידיה וביתו. ועזריקם שב סר וזעף אל ביתו.

ותימן אמר אל זמרי: " הגידה לנו, זמרי, במה חטאנו היום? בטעם חכנו או ברוח אפינו?

ויאמר לו זמרי: " למה תחטא הפעם בלעג שפתיך? הלא אם נאוה שחוק לעול ימים , לא כן גבר כמוני , אשר ידאג מחטאתו ודמוע תדמע עינו , בזכרו חטאות נעוריו ופשעיו".

וידידיה שמע את דבריהם , וישלח את זמרו לעשות מעשיהו , וימלא פיו תוכחות ויאמר לתימן: " מדוע, בני, תשחק לצדיק תמים? הלא תאלף דרכיך גם אתה למען תשכיל; ראה-נא עָמדוֹ בבית ה' בלב נמס ובעינים דולפות אל אלוה, יראוהו הכהנים יהללוהו, יראי ה' ויכבדוהו".

ותימן נכלם מדברי אביו.

ויעל ידידיה השערה אל הזקנים, ותימן אמר לאמנון: " בעוד שלושת ימים עוזבים אנחנו את בית החורף לשבת בבית הקיץ אשר לנו בהר הזיתים, והיית נכון לעלות עמי שמה לעת ערב".

ותאמר תמר: " שלושתנו נעלה שמה, כי חדל המטר ואור בהיר בשחקים".

ועזריקם שב אל ביתו, וחמתו בערה בו. אחד מעבדיו גלה את אזנו בסתר כי העמיס עכן על חמורו מחֵלב חטה וילך. ויחר אף עזריקם מאד, אך חכה עד שוב עכן. וכבוא עכן וישאלהו עזריקם לאמר: " איה, איפא, חברת הגנבים, אשר תשא למו הון אדונך?

ועכן נבהל ונבוך מאד ולא יכול לענותו דבר. ועזריקם העיר חמתו, ויאחז בשערות עכן וימרטם, ויך בחרפה לחייו

וחמת עכן תקפתהו ויאמר: " הוי, נבל, בן בוז משפחות! הרף ממני פן תמות נפשך עמי יחד!"

ויתן עזריקם קולו למשרתיו ויאמר: " אסרו את הנבזה הזה והורידוהו אל הבור, והורידו לו לחם צר ומים לחץ, וישב שם עד אשר תאבל עליו נפשו".

ותגש עליו חלאה ותבק ותתחנן לפניו, לחמול עליה, באשר מינקתו היתה להשיב חרון או מאישה, ויהדפנה עזריקם בחרי אף.

ויאמר לה עכן: " אלה המכות, אשר הכוני ידי! ואַת אל תפצירי בנקלה הזה".

והעבדים אסרו את עכן ויורידוהו אל הבור.

וישם עזריקם את העבד, אשר הלשין את עכן, לפקיד על ביתו. ויחקור עזריקם את חלאה לדעת, מי לקח מעכן את החטה. וחלאה ידעה, כי נעמה היא זאת, אשר לקחה מיד אישה את אשר לה ותהי כלא יודעת בעיני עזריקם.

פרק י

והר הזיתים הוא מקום נחמד ופנה יקרה לבני ציון, ובצל זיתיו והרעננים יחסו כל אוהבי עונג ועדן. ויעלו בו אמנון, תימן ותמר בין הערבים.

ותאמר תמר: "בעוד שלשת ימים נצא מקריה לשכון פה, ולי מה יקר המקום הזה!"

ויאמר אמנון: נפלאה נפש האדם, כי חליפות תאהב כל היום: כי תבחל נפש בני הכפרים במנוחות שאננות, ושאפו המון קריה, אשר יַדמו למצוא בו כל תענוגות בני אדם; ובני קריה ילאו להתהלך במקהלות עם ולראות כל פגעי בני אדם בראש הומיות, ונפשם שוקקה מנוחת יער ושקט נאות שדי. ומה יקר המקום הזה, שחוברו למו בו דממה ורגש יחדיו! הן מקדם להר הזה נראו פני ים המלח, תבנית שוממות דור ודור וסמל דממת נצח, ולפאת ים נשקפה ירושלים כולה, מחזה כליל יופי".

– הראית את ככר ים המלח? – שאלתהו תמר.

– ראיתיו, – ענה אמנון, – בשובי מבצרה למועד חג השבועות; ואבותינו ספרו לנו כי כגן עדן היתה הארץ ההיא לפני שחת אלהים את סדום ועמורה, ותחתיה נהפך כמו אש מרעת יושבי בה; ועתה היא ארץ נוראה, ארץ הרת-נפט, גפרית ומלח, גם זפת בוערה ומעלה צחנה. עליה תאבל שממה, לא יעלה בה כל צמח, וזיז שדי לא ישמחנה; כנף רננים לא יתן שם זמירות, וכל עוף השמים נודד ממנה. גם פריצי חיות יחרדו ויברחו מן כל החבל ההוא, אשר קללת אלהים רובצת בו מדור דור. בתוהו ילל ישימון הזה ירחף השטן על כנפי צלמוות, ומלך הבלהות ישכון בחרבות סדום ועמורה, הנשקפות מעל פני ים המלח; נאסף כל רגש חיים וקול המולה מארץ המלחה ההיא. אל חיק ים המלך ישתפך הירדן, ובו יֵשבת שאונו ותמות דגתו. כן תפער שאול פיה לבלוע שאון עריצים וחיתם יחד".

ותאמר לו תמר: "שעה מחזיון משמות נצח ושא עיניך לראות עיר אלהים: מה נחמדו ראשי הומיות לעומדים פה! הבט אל תפארת שער המזרח וראה שער המים, המלא תשואות לעת ערב, כצאת השואבים לשאוב מים. שם קול שאון משער הסוסים, בו יעברו שרי יהודה ואציליה ברכב, בצבים ובכרכרות; בעלותם הר ה' ירעשון וישתקשקון אופניהם ויהמו גלגליהם ממרחק. האח! מה נעים קול מרכבות בראשי ההרים, כשאון חרישי שואן מקצות ארץ".

– הביטו שם – ענה תימן – שם בשער הדגם נראה דמות עם רב, מוכרים וקונים, כי יהפך על המקום ההוא שפע ימים וחיל מים אדירים, ושמעו שריקות העדרים שער הצאן, אשר יקבצו לו צאן קדר ואילי נביות.

– האח – ענה אמנון – עיר הומיה, מלאה תשואות. הנה ארמנותיה יושבים על משפטם, ומגדליה כבני ענק יעלה לעב שיאם. המונים המונים מתרוצצים ברחובותיה וכוננים צעדיהם אל אשר תשאם רוחם ואל אשר ימשכם חפצם. החפץ והרצון הלא הם הצירים הנאמנים, אשר עליהם יסובו כל מעללי איש. סוף דבר, במקום הזה העין רואה חזיון תבל, האזן שומעת רגש תשואותיה, ולב נבון יחשב דרכו; כי המון בני איש ושאונם, ישעם וחפצם המה מהבל יחד, אם לא לה' המה; כי כבית ה' המרומם על הר המוריה ונִשא מכל היכל וארמון, כן רצון השוכן בו נשגב ומרומם על רצון שוכני בתי חומר; כי רק על פיו יכונו דרכיהם ועלילותיהם, ובלעדו אך הבל יהמיון.

ותאמר תמר לאמנון: "שירה-נא לנו שירתך לציון, באשר למקום הזה יאתה, כי נשקיף מפה על עיר ומלואה".

ואמנון לא מנע מחפצה וישר שירתו לאמור:

א

עִיר עָז לָנוּ יְרוּשָׁלָיִם!

צִיּוֹן קִרְיַת מוֹעֲדֵנוּ!

בָּךְ בָּחַר רוֹכֵב שָׁמָיִם,

בָּךְ יָחַד כָּל מַחֲמַדֵּינוּ.

ב

יְשׁוּעָה יָשִׁית חוֹמוֹת וָחֵל,

צוּר מָעֻזֵּךְ נוֹצֵרֵךְ לִרְגָעִים;

קִרְיַת חָנָה דָוִד, אֲרִיאֵל!

שְׁבִי בָטַח מִפַּחַד לְבָאִים.

ג

עִיר וָאֵם אַתְּ, כְּלִילַת יֹפִי,

בָּךְ תִּרוּעַת מֶלֶךְ וְקוֹל הֲמוּלָה!

רַבָּתִי עָם, אֵין בָּךְ דֹּפִי,

לָעַד כֵּן שְׁבִי בְּנָוֵךְ שְׁתוּלָה.

ד

מַה יָּפֶה פֹּה הַר הַזֵּיתִים!

עֲצֵי רַעֲנָן, דָּלִיּוֹת פֹּרִיּוֹת.

מְיָם נִשְׁקָפָה עִיר וּמְתִים,

שְׁאוֹן קִרְיָה וְרָאשֵׁי הוֹמִיּוֹת.

ה

מַהֵר מוֹעֵד, הַר הַמּוֹרִיָּה,

יוֹפִיעַ יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים,

וְהֵאִיר לְצִיּוֹן עִיר הוֹמְיָה,

וְלִהֵט אַשּׁוּר, פּוּטִים וְלוּבִים.

ו

עִיר עָז לָנוּ – שִׁמְעוּ לְאֱמֶת!

עִיר וָאֵם נְכוֹנָה עַל תִּלָּהּ,

עִיר אֱלֹהִים יוֹשְׁבֶיהָ עֲצוּמִים,

כֵּן יְשַׂגְּבֶנָּה אֱלֹהִים סֶלָה.

– האח! – קרא תימן, בנשקו לאמנון – האח! ראתה עיני אף שמעה אזני, ושירתך מה נעמה!

– כנעימות עיר אלהים, – ענתה תמר בעליצות נפשה,

ויוסף אמנון ויאמר: "מי ימלל תפארת ציון, ישמיעה כל תהלתה בשירים; ראו-נא שערי צדק ובם הוצג משפט, נכונים כסאות ליושבי על מדין; זקנים ושופטים, מחוקקים ובעלי אסֵפות יושבים בכבוד והדר, איש על משענתו. על כל עושק ומרוצה, אשר יקרו בשוקים וברחובות, יקומו אנשי הריב, יעלו בשערים ויגישו משפטם לפני הזקנים, אשר יוציאוהו לאור. ברוך אלהי המשפט, אשר נתן לנו מלך טוב לישרים ונורא לסוררים, דורש משפט ומהיר צדק; אך עוד שמץ דבר לא נתבונן בעיר הזאת: הכי קרא לה בן אמוץ גיא חזיון? ועין רואה תראה בה חזיונות נפלאים, לא יתארם הצַיָר בשרד ולא יכתבם סופר מהיר בחרט אנוש. מי יבין לפעולות אלפי רבבות יהודה בבתי ירושלים,

ברחובותיה ובמקדשי אל, ולא יעריץ את היוצר יחד לבם? אלה יַלמדו את העם דעת, אלה יכלכלום, אלה ישפטום. תופשי תורה, עובדי אדמה, שופטים ושוטרים, איש את רעהו חליפות יעזורו. הביטו אל הר בית ה': מגישי זבחים ומנחה ינהרו וירוצון אליו; חזו בפתחי שערים: שם איש את רעהו ידחקון לשמוע דברי נביא ומוכיח בשער; שם בראשי הומיות, שר, שוע ורב פעלים ילכו בצעדי גאון לעשות מעשיהם באמונה: גוי צדיק, כולו שומר אמונים! אכן עין בעין נראה, כי עיני ה' תמיד בעיר הזאת לנטות אליה כנהר שלום, לכן צרים ילטשו עיניהם לה. להביא אל קרבה תוהו ולא סדרים. הוי, אשור! הנה חרבך משכלת גוים שכחי אלהים, ותאכל שומרון, ותשת קציר כל ממלכות האליל; ואולם פה ישוב צור חרבך מפני חרב זָותה בשמים, פה אדיר ה' לנו, ופה חציך יתמוללו בעבי גבי מגנינו! הנה היכל ה' בקרבנו, מלכנו ועמנו נשענים על אלהי מעוזם, ועיר עז לנו".

ככלות אמנון לדבר ותמר התעוררה ותאמר: "דבריך, אמנון, נעמו מאד, וישביעו בצחצחות נפשי; לוּ ימים על שנה דברת כן, כי עתה שכחתי אכול ושתה; ואולם אשאלך והודיעני: האמנם ציון קריה נאמנה ולא תביט און בקרבה?"

ויאמר לה אמנון באהבה וחן לאמר: "ראי-נא, גברת עדינה, הזיתים הרעננים השתולים בהר הזה, אשר יציצו ציץ למכביר, הישאו כל הציצים פרי? הלא ישליך הזית נצתו והיתה לבער, ורק עשיריה בה, אשר תגמול והיתה פרי. כן ינובון אמרי אמת על שפתי איש, ואולם היגמלו כולם והיו פרי מעללים טובים? וכן הקריה ומלואה; ואולם הידוע נדע העשיריה בה, אשר בחר ה'? לכן נאמר על כל איש, כי הוא זה, והוא עשירי קודש לה'".

– אם כן, איפוא, – ענתה תמר – מה יתרון לחכם על הכסיל? ומדוע לא נכר איש חמודות לפני איש נתעב?

ויאמר לה תימן: "אם אמנם יתכסו אוילים במשאון וחשך, החכם יאיר לנו את הלילה לאט לאט; דמיונו כירח, אשר אורו מצער בראשיתו, אך בעת אשר הוא יקר הולך, יהמו עליו זאבי ערב, יחרצו לו לשונם כלבים שומרי לילה ונובחים מול הדרת נגהו, ואור פניו לא יפילון".

– שא-נא, אחי, ואָשנה אחרי דבריך – ענתהו תמר – הן הירח יהל, חום אין בקרבו, ואולם אחרית נבון כצאת השמש בגבורתו, אשר ישיש לו כל חי ויאמר: האח! חמותי, ראיתי אור! לא כן הכסיל, כי אם כשבלול טמון בל חזה שמש; במורדי אור הוא, על כן מתעב הוא את יפעת זהרו, לא יראה אור בהיר לנצח.

– ידעתי, – ענה תימן בשחוק – ידעתי את השבלול, אשר עליו נשאת משל: השבלול, הטמון בחשך והמתגלגל תחת שואה להדאיב נפשך, הלא הוא…

– אל-נא, אחי, – ענתהו תמר – אל תזכיר את שמו לחלל קדשי המקום הזה, הן בחשך הוא הולך ובחשך שמו יכוסה, ורגלי לא תָמוט ללכת אחריו, כאשר לא ימוטו הררי ציון בלב ימים. עברה עת רעה ואבות לא יקריבו עוד את בניהם למולך ואת בנותיהם לאליל תפוש זהב וכסף; אך אזכיר הפעם את שם האליל הנתעב, אכן כשקוץ משומם נדמה לי עזריקם, ומתעבת אנכי את הכסף ואת הזהב, אשר יצפוהו מחוץ, כי בהם יקח לו קרנים, ומה תפארת אבותיו, אשר בכבודם יתימר? חמסי על אבינו, כי יזכור חסדי אבות לבן, אשר יעולל בעפר קרנם. לא, אחי, לא תמוט רגלי ללכת אחריו, באמונתי נשבעתי!

– אנכי רדפתי אמונתך, – ענה תימן – השגתיה בין המצרים ופה תבחן: הן אנכי מצאתי את השבלול, תועבת נפשך, ואַת הגידי לי, מי הוא השמש, משוש דרכך? הגידי, אל תכחדי, ראי השבעתיך באמונתך.

ותאמר תמר: "הלא נגלה השמש לעיני פקחים, למצער עבים יכסוהו, הם יכלו ואורו יגָלה".

–אל-נא, אחותי, תביעי חידות – הוסיף תימן, ויפן אל אמנון ויאמר: "הלא לבך מבין משל ומליצה, הופיע-נא אור על אמרי אחותי, כי אתה שמשה".

ואמנון ותמר נבוכו מדי דבר תימן.

ויאמר תימן: "הן בושת פני שניכם אות, כי אבין משל אחותי, ואנכי מאז תכנתי רוחכם, אף ידעתי, כי תשוקת שניכם עולה אל מקום אחד ודרושה לחפץ אחד; ועתה, אם און היא לכם, שכחוה, ואם לא, מדוע, איפוא, בללה את שפתכם השמיעוה באר היטב, ובאזני, אם תרעו אמונה".

ויאמר אמנון לתימן: "הן היום מלאה שנה תמימה לחיים ולחסד, אשר עשיתי עם תמר, וחסדי…"

ולא יכול אמנון לכלות דבריו, כי נאנק דום, ועיניו מלאו דמעה.

ותמר גם היא הֵסַבה עיניה מנגד אחיה, ותמח דמעתה, אשר נזלה על לחייה, ותסב אל אמנון ותאמר: "לא, אמנון! לא יבול חסדך כציץ השדה, כי אם יפרח כשושנה בקרב לבבי".

– כשושנה! – קרא תימן, בזכרו את שושנה, אשר ראה בהר הכרמל. – הה! השושנה פורחת ביפיה ובהדרה, אך לב גבר יבול.

עודם מחרישים והוגים שלשתם ברוב שרעפיהם בקרבם, והנה חזיון חמלה נראה לעיניהם, אשר העיר את רוחם. והנה פרס טורף, פרוש כנפים, פיו פעור וצפרניו, צִפרני ברזל, כמשמשרות נטועים תחתיו, שואף, רודף אחר יונה, יפה-פיה, אשר נוצותיה נחפות בכסף ואשר עיפה כמעט נפשה לטורף. וכראותם זאת ויתנו על הפרס בקולם, ויסב הטורף מעט, והיונה החליפה כח; אך עוד מעט והפרס שב לרדוף אחרי טרפו, והיונה חוגרת עוז ומאמץ אברותיה, המתנוססות בירקרק חרוץ, נודדת כנפיה ומשתקשקת בכל מאמצי כח להמלט מעושקה אל אחד השיחים, או אל חגוי הסלע. ויחר אף תימן בהפרס, כי נכמרו רחמיו מאד על היונה, וימהר וילקט אבנים וירדוף אחרי הטורף, וירחק לרוץ. ואמנון לא מש ממקומו, וידיו הרועדות אחזו בידי תמר בלי דעת. ויאמר: "הה! יונתי, תמתי, דמתה לתמר!"

ותמר גם היא החזיקה בידי אמנון ותאמר: "הלא ידך, אשר הצילתני מן האריה, היא תצילני גם מן הפרס הרודף אחרי; ראה, נשאתי ידי אל דביר הקודש, כי לך אני מיום בית לחם, ועוד תוסיף שנית קנות ידי מכף שואפי, והייתי לך עד עולם".

– עד עולם אני לך! – השיב אותה אמנון באמריה. – ראי-נא, עדינה, בהר הקודש נשבעתי גם אני: כי או עמך אראה חיים או אמות ערירי. אחת מצאתיך בין עלמות, ואחרת לא אדע עד עולם!

ותסר תמר את טבעת חננאל מעל ידה ותתננה לאמנון, ותאמר: "הן שם תמר החיה היום ושם חננאל המת מפותחים בה, והיתה לך הטבעת לאור, כי או חיים נעימים או המות הוכיח ה' לשנינו".

וכמעט פתח אמנון פיו לדבר, והנה תימן יוצא מבין הזיתים, והוא עיף ויגע, ובידו היונה. ויגש אליהם ויאמר: "הפעם ראו עיני, כי אלהים מבקש את הנרדף ועושה משפט לעשוקים, כי לא יכלה היונה עוד למלט נפשה מיד עושקה כח, וגם זרועי לא הושיעה לה. כמעט נשף בה רוח הפרס ופיו פער להשחיתה, והנה נשר קל טש ממרומים ויכונן מעופו אל הפרס, רגע אחד – והנה הפרס אחוז בצפרני הנשר, והיונה הנהלאה נפלה לארץ, כי עיפה נפשה, ואקחנה לי".

– כן תהיה אחרית כל רודף! – ענתה תמר, בשומה עיניה באהבה וחן על אמנון, אשר שם אותותיהם אותות.

ויאמר תימן לאמנון בשחוק: "אות היא, כי לא יתן ה' לחית גם נפש תורך".

ותאמר לו תמר: "מה לך כי תבקש היום צפונות? לוּ כדבריך כן יהיה, כי קשורה נפשי בנפש אמנון; אך איה איפוא תקותי, ועזריקם ירדוף אחרי כפרס?"

ויאמר תימן: "לכן יהיה אמנון הנשר ופרש כנפיו עליך, וגאלך מיד עזריקם וטרפהו בקנאתו".

ותשחק תמר ותאמר: "תנה לי את היונה, אחרי אשר דמית אותה אלי".

ויתן לה תימן את היונה ויאמר: "נצריה ותהי לך למשל".

ותאמר תמר: "נצורה תהיה לי כאישון עיני".

ותימן ותמר הביאו את אמנון אל בית הקיץ וַיַראוהו את חדריו. ואחרי כן בא זמרי לקרוא למו, ויאמר להם: "למה תתמהמהו פה, ואביכם ואמכם מחכים לכם?"

ותימן ראה את טבעת אחותו על יד אמנון, ויהי כלא מתבונן בה, אך זמרי התבונן בה ויעלם עיניו ממנה, וידבר אתם על אודות דברים אחרים; מדי לכתם לשוב הביתה, ותימן דבר אל לבו, לסלוח לו את אשר לעג לו היום.

ויאמר זמרי: "חי נפשי, אדוני, כי שכחתי חרפתך, ואתה הזכרתני. חלילה לי לטוֹר".

פרק י"א

ויהי ממחרת בבוקר וזמרי פגע בעזריקם ברחוב, ויעברו על פני שער הצאן ושער הדגים, ויבואו עד השער הישנה אשר לירך שער המזרח צפונה, והמון רבה משוטטים ברחובות קריה.

ויאמר זמרי לעזריקם: "מה רב ההמון הזה! בם מוכרים, קונים, נוכלים ופתאים יחדיו; ומה נואלו בני איש, כי ישקלו כסף בכל מעשי ידי אדם, ביבול האדמה ובבהמות שדי, אך מחיר האדם מי יודע? כי כל חפץ נמצא באדם: צרוף לבו בכור כסף ויצא לך כלי למעשיך, כלי חפץ או כלי משחית; או בריאה תבראהו, והיה לך האדם לשור מקרין ולדוב אורב".

ויאמר לו עזריקם: ראה אראה, כי בטנך מלאה חדשות, בואה אל ביתי והגידה-נא לי".

ויאמר זמרי: "לא מקום דברים בבית, כי אבן מקיר תזעק; אף לא בראש הומיות, אשר על כל צעד שבע עינים, ועל כל אומר שבע אזנים קשובות, לצודהו בעופו מבין שפתים, כצוד בעל כנף".

ויאמר לו עזריקם: "הנה מקום אתי, נלכה אל בית היין אשר לכרמי; כי הוא נבון, ערום ומכסה כל דבר".

ויאמר זמרי: "ואנכי לא אגלה לו סוד. נלכה-נא אל גיא

התופת, מקום נשכח מני רגל בימי חזקיהו".

ויאמר עזריקם: "לוּ יהי כדברך, אך אם יהיה לך דבר אלי בלילה, אז תבוא בטח אל בית היין אשר לכרמי, והוא ישלח לקרוא לי, כי איש סודי הוא; ובכל זאת את דברינו אכסה ממנו, לא ידעם איש זולתנו".

וילכו ויבואו אל התופת וישבו בין הבכאים.

ויאמר זמרי: "תמול נועדו תימן, אמנון ותמר בהר הזיתים ויאחרו שם עדי נשף. ויהיה בבואי לקרא להם, ואתבונן את טבעת חננאל על ידי אמנון".

וַיִּתֵּר עזריקם ממקומו ויאמר: "אהה, כי הבהילוני דבריך פתאום: טבעת חננאל על יד אמנון הרועה! אהה! כי בא חלום חננאל. הוי, זמרי! הלא אנכי בקשתי מאתך לשקץ את אמנון בעיני תמר, ואתה בחרת לך דרך עקש להללהו בפניה. למה עשית מעשיך בעצלתים, ותזנח לשורש פורה רוש ולענה עודנו באבו? והנה הוא מתערה כאזרח רענן, הֲתָכוף עתה כאגמון ראשו?"

ויאמר לו זמרי: "צחוק עשית לי בדבריך, ובמה יכולתי לשקצו בעיני תמר? העיניה אנקר לאמר, כי לא תואר ולא הדר לו? ועין רואה תעידהו, כי כולו מחמדים. אנכי אחת דברתי ולא אנחם: איש, אשר אין על פניו מסוה צדק, כדגה, אשר סנפיר וקשקשת אין לה, –טמא! טמא! יקראו לו, לכן יהלל פי את אשר שנאה נפשי".

אך מדוע לא גלית את אזני ידידיה על ככה? – שאלהו עזריקם.

ויאמר לו זמרי: "האהיה אנכי לבדי יועץ תחבולות ועושה רמיה יחד?"

ויאמר לו עזריקם: "עוץ-נא עצה ומצא תחבולה, כי אמנון, בוז המשפחות, כעצם בגרוני, לא לבלוע ולא להקיא; הן החסידה בשמים יודעת מועדה, ואיש נבון כמוך איך לא ידע עת לכל חפץ? ואם חפץ אתה לעמוד מרחוק, שים דבריך בפי אחר והגידם לידידיה".

ויאמר לו זמרי: "הוא אשר דברתי לך: צרוף לב איש בכסף ויצא לך כלי למעשיך; אנכי אסית את פורה, נער אמנון, מעבר האחד, ונקבתי לו את שכרו מאתך עקב אשר יארוב לאדונו, ואת מעכה אסית מעבר השני לדבר את אשר אשים בפיה. ועתה הבה כסף והניחה לי לעולל עלילות".

ויאמר לו עזריקם: "הלא מאז אמרתי לך: לא אחשוב כסף למאומה, רק קנה לי את תמר במחירו. ולך, זמרי, מה אתן? שאל ממני עד מחצית הוני ולא אמנע ממך".

ויאמר לו זמרי: "השָׁקט, אל תירא, אנכי אדע עת לכל חפץ, וימים יודיעוני חכמה לחַבל און ולהתנכל באמנון".

וישובו יחדיו העירה, ויתן לו עזריקם משאַת כסף לתמוך את פורה ואת מעכה בשוחד.

וידידיה וביתו יצאו מבית החורף וישבו בבית הקיץ אשר להם בהר הזיתים, וישב גם אמנון אתם, כי את עלית הקיר, אשר ישב בה, פִּנו לסתרי הירמותי, אשר בא מן הכרמל לשבת בציון שני שבועות, למצוא חפץ ולדבר דבר.

ויהי ביום השלישי לשבת ידידיה בבית הקיץ, ונער, משרת מתן השופט, בא אליו בלילה, לקרוא לו ללכת אל מתן השופט.

ויאמר לו ידידיה: "מה לאדוניך, כי חרד עלי את החרדה הזאת, ללכת אליו בלילה?"

ויאמר לו הנער: "כי חרדת מות הבהילתהו פתאום".

וירכב ידידיה על פרדו ויבוא אל בית מתן וישב על מטתו, ויאמר: "מה לך, מתן?"

וילטוש מתן עיניו לו ולא יכול לענותו דבר.

ותאמר לו אשת מתן: "רוח עועים מסוך בקרב אישי ומוכה הוא בשגעון ובתמהון לב".

– אכן, – ענה ידידיה – ראיתיו סר וזעף זה ירח ימים, ואשאלהו לדעת פשר דבר, ויאמר לי: "אך חלי הוא ואשאנו".

– כן ענה את כל אשר שאלוהו, – אמרה אשתו – אך חליו דכא לעפר נפשו, ויהי סר וזעף יומם, ובלילות הלכו עליו אימים, לא ידעתי אכנה; כי, בהגיע חצות ליל, חרד, קם ממשכבו ויספוק את כפיו, וירקע ברגליו, ויגעש, וירעש, וידבר זרות ונוראות, אשר בהגיגי אותן תסמר שערת בשרי. כן עבר ירח שוא, אשר מנה לי בו ה' לילות עמל ועוני; אך בלילה הזה נבהלתי מראות, אף נעויתי משמוע, כי רבתה רוחו הרעה לבעתו, ויאץ בנערו לקרוא לך.

מדי דברה כה ותחרד ותִּתֵּר ממקומה, כי ראתה את עיני אישה מזרות אימה, ויתן מתן קולו, קול פחדים: "אהה! חגית ובניה, הה! לביאה על גוריה... אויה לי, מי יכבה מוקדי לבבי! – סורי, סורי אשה רעה, אל תטרפי נפשי באפך... מדוע לא יבער בית נעמה?... הה, אשת כֶּבד עון, חטאת נפשי תרדפך חנם; הה! דברי עונות גברו מני!... אויה לי, מוקדי עולם!"

ולא יכול מתן דבר עוד, כי אחזהו השבץ, ושפתיו נאלמו דומיה, ויקח מפתח מראשותיו ויתנהו אל ידידיה.

ותאמר אשתו: "הנה מפתח המערה, אשר לא נגעה בו יד איש זולתו עד היום. אהה! כי ישליך אישי את משכנותיו, והנה הוא הולך למות".

ותבך אשת מתן מרה.

וידידיה נחם אותה ויאמר: "הצרי אין בגלעד, אם רופא אין שם? הוחילי, כי יש תקוה, וה' ישלח עזרתו מקודש ויסעדהו מציון. ואַת אל תפני אל דבריו, כי בשגעון ידבר; ואני הנני שב לביתי ומחר אבוא הלום בבוקר".

ויצא ידידיה מבית מתן ומחשבותיו נבוכו מדברי מתן, וירכב על פרדו, ויעבור את הרחוב האחד, גם את השני, גם את השלישי, והנה פני השמים פני להבים, קיטור עשן ולהב אש עולה, וישב על הדרך, אשר רכב בה, לגשת אל מקום המוקד. ויהי בגשתו אל המקום, והנה קול קורא: "חושו לעזרה! בית מתן השופט בוער באש!"

ויבוא ידידיה אל הבית, והנה המון אנשים נסבים עליו ואין מכבה. ולריח גפרית, אשר עלה באפו, הבין ידידיה, כי ידי אנשים הבעירו את הבערה.

וישאל ידידיה את האנשים: "האם הצילו נפשות בית מתן מיד הלהבה?"

ויאמרו אליו: "באנו הלום והנה האש אחזה בארבע פנות הבית, ואיש לא רצה להשליך נפשו אל תוך הלהבה להציל נפשות".

והאש אכלה את בית מתן עד היסוד, וכמו השחר עלה ויהי לגחלים.

וידידיה לקח אתו את שוטרי העיר ויפתח את פתח המערה במפתח, אשר נתן לו מתן. ומה גדלה חרדת נפשו במצאו שם כל כלי יקר וכל שכיות החמדה, אשר היו אצורים בבית האוצר אשר ליורם עמיתו, ויאמר: "אכן נודע הדבר, ושפתי מתן ברור מללו בשגעון רוחו".

ויצו ידידיה וישאו את כל היקרות אל הזקנים, עד אשר יחקרו וימצאו שרש דבר השערוריה, אשר נהיתה בבית מתן. וידידיה מהר לשוב אל ביתו.

ותרצה לא יכלה לתת לעפעפיה תנומה כל הלילה, כי לא ידעה מה החרדה הזאת, אשר החרידו על אישה ללכת אל בית מתן בלילה. וחרדתה גדלה, כאשר הגידו לה, כי בערה אש בעיר.

ותשכם כעלות השחר ותתהלך בין הזיתים, אחרי שלחה אחד ממשרתיה אל העיר להשיב את ידידיה. והנה איש עולה ההרה, ותשאלהו תרצה: "מה נהיתה בעיר?"

ויאמר האיש: "אש אכלה בית מתן השופט".

ותספוק תרצה כפיה, כי כמעט יצאה נפשה בדברו, אך שבה רוחה כרגע, בראותה את ידידיה עולה ההרה. ותרץ לקראתו ותפול על צוארי אישה ותאמר: "החרדתני היום, אישי, עד מאד. לוּ מנעת רגליך ללכת אל מתן, כי עתה לא התנודדה נפשי כל הלילה".

ויאמר ידידיה: לוּ מנעתי רגלי, כי עתה לא ראיתי ליל עמל ואון. אכן אין שלום לנפשי כי אם בשבתי אתך, תמתי".

ותאמר לו תרצה: "ראה-נא! מה חלקו מחמאות פיך, ואנכי כיונה פותה אאמין בך; אך הגידה לי, שאהבה נפשי: האמנם אכלה אש את בית מתן?"

ויאמר ידידיה: "אמת הדבר, אכלה האש את ביתו על יושביו יחד. ומתן מת מות בליעל".

ויספר לה ידידיה את כל דברי הלילה ההוא מהחל ועד כלה, ויאמר: "אהה! כי אבדה האמונה ונכרתה מן הארץ, כי בגד בוגדים בגד מתן ביורם, בשבתו לבטח עמו".

ותען תרצה בשממון: "אהה לנעמה רעותי! כי נדדה בתי פשע ולא בגדה באלוף נעוריה, כאשר דמינו".

ויאמר ידידיה: "כזאת אדמה גם אני הפעם; אך הנה ענו בה חפר ובוקיה, אנשים, אשר נמצאו נאמנים תמיד, ומי יכזיבם? אהה! כי נבוכו מחשבותי מאד; אך אעלה-נא אל בית ה' כי שלום ושקט במכוני, ובשובי נוסיף לדבר בדבר הזה".

ויעל ידידיה אל בית ה', בהקרב הכהנים את קרבן הבוקר, וימצא שם את סתרי. ויהי כאשר כלה ידידיה להשתחוות לה' ויקרא לו ללכת עמו אל ביתו, ויספר לו את דבר השערוריה, ושׂום סתרי וישרוק. ויבואו אל בית הקיץ, ותשם תרצה לפניהם לאכול, ותאמר: "פסו אמונים מבני אדם! ומי יפלה עתה בין ברי לבב ובין נעוי לב?"

ויאמר תימן: "הזה האיש מתן, אשר פרש תמיד כפיו השמימה בעינים דולפות אל אלוה, גם הִרבה זבחים ועולות תמיד?"

ויגער בו ידידה ויאמר: "הלא רבות הזהרתיך, בני,

לבלתי התערב בדברי אנשים כבירים ממך לימים, כי לא אתה תורה דעה".

ויאמר אל תרצה: "אל-נא נאשים תבל ויושבי בה בפשע איש אחד; נאמין, כי יש אמונה, ואם יעקש איש דרכו, הלא יִוָּדַע".

– אמונה! – קרא סתרי באנחה. – הלא היא הערוכה בכל פה ושמורה בלב אחד מאלף יושבי קריה. אמונה! הן רבבות ישאו שמה על שפתותיהם, אלפים ישימוה כחותם על ידיהם לעין רואים, לכבוד ולתפארת; ורק עוד עשיריה בם, אשר למזח תמיד יחגרוה על מתניהם, לכן איש אחד מאלף נמצא. כמה במושב חסידים יתחסדו, ובמקהלות תמימים יתממו, מגמת פני אלה אל הכבוד, ואלה אל הבצע; הן אלה וכאלה ילבשו צדקה כמַדם בצאתם שער אֶלֶי

קרת ויסירו עֲדִיָם מעליהם בסתר אהלם. שא-נא, ידידיה, ואגידה לך: אנכי, לא כראותך ראיתי את מתן תמיד, על כן לא אשתומם הפעם לנבלה עשה; הן אלמנות שלח מתן ריקם, כי ידים ריקות פרשו אליו, ויתומים עשוקים צעקו חמס באזניו, עד כי נחר גרונם, והוא ענה אותם תמיד בחמאות פיו לאמר: "ואנכי מה כי תצעקו באזני? הלא שבט ומטה אנכי ביד המשפט, שבט מוסר שדי ומטה זעם ה'". ושבטו ומטהו – כקש יבש נחשבו לידים מלאות. גם ריבו עם רעיו היה תמיד ריב לה', וחרב לשונו – חרב נוקמת לה', וכל חסדו כציץ השדה אשר עשה, בהשיבו לעשוקים חמס יוזבד אביו, היה כרשת פרושה להונות בה יונות פותות".

– כן דברת, סתרי, – ענה ידידיה – אך הגידה-נא לי: איככה אבחן דרכי איש? הבעד חלונות שקופים אראה ללב עמיתי? אנכי כראות אנוש ראיתי את מתן, וכל מעשיו ישרו למראה עיני, ואם עיני תהיה לרעה בבני איש, כאשר תדמה אתה, הלא האנשים, אשר ראיתים בבוקר כמלאכי אלהים, ידמו לי כשדים וכמלאכי זעם לעת ערב, או אז יצערו אהובי וירבו שנואי נפשי מיום ליום, ובעיר ציון רבתי עם אשב כערער בערבה.

– שא-נא, אלופי ומיודעי, – ענהו סתרי – שא-נא ואורך להבדיל בין נָבָר לעקש: הלא לא אלמן יהודה בימים האלה מצדיקים תמימי דרך; צא וראה מלכנו ביפיו, אשר הדר וגאון, נועם וענות חן מזהירים על פניו, מקור חיים וחסד הוא לישרי לב, וחִתַּת אלהים לנפתלים, והבט על בן אמוץ ויתר נביאי ה', אשר צדקתם תשַׁוה עליהם הוד והדרת קודש; הן אהובי אֵל אלה ידמו כשמש צדקה, אשר יופיע אור יקר וישפוך חום צח על צמח ה' ופרי רענן, וילהט חציר יבש. לא כן אנשי מרמה, הלובשים אדרת שער למען כחש, אשר דִּברי פיהם כגחלי רתמים, לא להאיר ולא להחם, כי אם לבער, גם לאכול כל אשר למו מסביב.

ויאמר לו ידידיה: "הן לקחך טוב, אך מה יושיענו זה? הנה נפקחו עינינו לראות היום, כי השערוריה, אשר נהיתה בבית יורם, יסודתה באשמת מתן הבליעל; אך מי פקד עליו עונו לשלם לו כגמול ידיו? ומי הם קודחי האש בביתו, גם בבית יורם? הן עון נעמה נכתם לפני הזקנים על פי חפר ובוקיה, אך מתן ענה בה צדקתה, בעבור עליו רוח רעה, ולמי

איפוא נאמין? ראה-נא, כי הדברים מסוכסכים אלה באלה. ומה אחרית נעמה וגורל פרי בטנה?"

ויאמר לו סתרי: "אכן אלהי משפט ה', ואם החל לגלות לנו עמוקות מני חשך, נבטח בו, כי יוציא ה' דבר לאור ונחפשו מזמות אנשי החמס, אשר פרעו את נעמה לשמצה. הה! אלה וכאלה תקרינה בעיר רבתי עם, ואנכי אברך את ה', אשר הפיל לי חבל בנעימים להיות בין שוכני יער וכרמל, כי מתעב אנכי שאון קריה מאז, שאון עריצים, מצמיתי בסתר רעיהם. ואתה, אלופי ומיודעי, מן היום הזה שית לבך אל כל אשר לך מסביב, הן אמונתך בה' – אמונת אומן; אך אמונתך בבני איש – אולת ורעה רבה; ישמרך מהם אל, וישפות לך שלום".

ויאכל סתרי וישת, ויקם וילך ירושלימה לבוא בעלית הקיר, וישב שם עד המועד, אשר יעד לו.

בלילה ההוא אשר בער בית מתן, ועזריקם וחפר ובוקיה נועדו בבית כרמי. ויאמרו חפר ובוקיה אל עזריקם לאמר: "עוד מעט ולשון אש תאכל לשון מתן, ולא יפשוק עוד שפתיו למחתה לך; גם את אשתו ואת בניו ואנשי ביתו תאכל, אשר לא ישאר פוצה פה ומצפצף. ועתה מהר והעל את עכן מן הבור ודבר על לבו להיטיב עמו; כי אם תצמית בבור חייו, ונפקחו עיני הזקנים להבין דבר, ואחריתך מרה".

וימהר עזריקם לעשות כאשר יעצוהו חפר ובוקיה. ויעל את עכן מן הבור, ויכפר פניו בנחלת שדה וכרם, אשר נתן לו ולבניו, ויאמר לעשות עמו טוב כהנה וכהנה, וישיבהו על כנו.

והזקנים הרבו לחקור ולדרוש את חפר ובוקיה, גם את עכן ואת חלאה, על אדות השערוריה, אשר נהיתה מאז בבית יורם, ולא שנה אחד מהם מדבריהם, אשר דברו לפני שנים רבות, כמלוא שערה, כי יראו לנפשותם. אז אמרו השופטים פה אחד: "אין זאת כי אם שתה נעמה את ידע עם מתן לנקום נקמתם מחגית שנואת נפשם". וישיבו לעזריקם את כל סגולת יורם אביו, הנמצאה בבית מתן, ויהי מתן לאלה ולשבועה.

ונעמה האומללה שמעה דבת רבים, אשר קללו את שמה וזכרה, ותהי כלא שומעת, כי אין מכיר אותה, וכפלשתית נחשבה לדלת העם, אשר שכנה ביניהם.

פרק י"ב

וסתרי, טרם שובו הכרמלה, אמר אל אמנון לאמר: "שמחתי מאד לראותך כתפארת אדם לשבת בבית ידידיה, אשר נחלת בו כבוד".

ויאמר אמנון: "מה יתן לי ומה יוסיף לי הכבוד הזה, ואנכי בן בלי שם".

ויאמר לו סתרי: "עשה לך שם בהשכל ובדעת, כי הוא כבוד איש, והיה נכון ליום השלישי, כי יבוא אבישי אחי הלום, ודבר דברים גדולים עמך".

ויקרא לו סתרי לשלום וישם לדרך פעמיו.

ואמנון נשאר בעלית הקיר, וישב לבטח עם פורה נערו, אשר ארב לגנוב את טבעתו מעל ידו ולא יכול, כי היתה הטבעת צמודה על ידו, ומעכה גם היא לא לקחה עוד דברים מזמרי להגידם לתמר.

ויהי היום ואמנון ישן בלילה על ערש יצועו, והנה קול דופק דלתי חדרו ויקם אמנון ממשכבו בחרדה ויאמר: "מי זה קורא אלי בלילה?"

והנה קול אבישי מדבר אליו לאמר: "פתח, אמנון, דלתיך".

ויפתח אמנון הדלת, ויבוא אבישי הזקן בחדרו. ויאר אמנון נר ויאמר: "מה לאדוני פה לעת כזאת?"

ויאמר לו אבישי: "לבש בגדיך ולכה עמדי".

וימהר אמנון וירחץ בשרו במים וילבש בגדיו וילך איתו. וילכו בשוקים וברחובות, ויבואו אל שער הגיא.

ויאמר אבישי: "פה עמוד והאזן אלי. הנה שמעתי אותך מתנודד, כי בוז משפחות אתה".

ויאמר אמנון: "אכן, אדוני, מולדתי תמרר חיי, כי לא ידעתי ראשיתי ואחריתי".

ויאמר לו אבישי: "השבעה לי, כי לא תשמיע על שפתיך דבר מכל אשר תקשבנה אזניך הפעם".

ויאמר אמנון: "בה' נשבעתי, כי לא אשמיע על פי את הדברים, אשר אתה חפץ לכסותם, ומי יתן ויהיו תנחומות לנפשי".

ויקח אבישי את אמנון ויביאהו אל אהל דל, והנה לעיני אמנון אשה טובת חן יושבת שלחן מך הערך, ועל השלחן מנורת נחושת, ונרה יאיר אל עבר פניה, אשר חמרמרו מבכי. ולימין האשה יושבת עלמה יפה־פיה, אשר קמה עָמדה, בראותה את אמנון בא. ואמנון עומד מחריש ומשתאה לדעת, מה דעת הסתר הזה.

ויאמר אבישי לאמנון: "גשה הפעם ונשק את ידי אמך, זאת הורתך, אף חובב את העלמה הזאת, כי היא אחותך, אשר יָלַדַתּה אמך תאומים אתך".

כשמוע זאת אמנון, פג ליבו מאד.

והאשה נתנה קולה בבכי, ותגש אל אמנון ותחבקהו ותשק לו, ותאמר: "אתה בן אוני, אשר לא ידעתני מיום גמלי אותך".

והעלמה גם היא הביטה על אמנון בעיני חן מלאות דמע, ותאמר: "האח, עצמי ובשרי! האתה זה אמנון אחי, אשר שמעתי שמך תמיד מפי אמי? האתה זה אשר דמיתיך כניתיך, ולא ידעתיך?"

ואבישי יצא מן האהל, בהתודע האשה אל בנה.

ותוסף האשה ותאמר: "אלהים יחנך, בן פורת. אך מדוע אתה שומם ומחריש, בני?"

ויפול אמנון חליפות על על צוארי אמו ואחותו ועפעפיו נזלו דמעות כנחל על לחייהן, ושפתיו עוד נאלמו.

ותאמר האשה: "השמיענו ניב שפתיך כי נעים".

ויבך אמנון ויאמר: "הן אהבתך, אמי, נשיקות פיך והמון רחמיך אלי התאפקו זה שנם רבות; עתה התקבצו יחד ברגע הזה, ולבי צר מהכיל אותם; על כן נפעמתי. מה נעמת לי, אמי, ומה יפיפית לי, אחותי! כשושנים בארץ ציה דמיתיכן. אויה לי, כי אראכן כעוטיות וכמסתתרות באוהל דל. הודיעיני־נא, אמי: מה שרש דבר נמצא בך, כי היית אלי כמתנכרה עד היום; הגידי לי: מה שמך ושם אחותי, מה משפחתי ובית אבי ביהודה? דעי לך, אמי, כי לשוא איגע לעשות לי שם וכבוד, כי כבוז משפחות נחשבתי, ותאות לבי תאבד. הגידי לפני צרתך ואדעה, הקצור קצרה ידי מהושיעך ואם אין לאל ידי להצילך מעניך ומרודך? הן חפץ ידידיה לתת לי אחוזת נחלה בעד נפש תמר בתו, אשר הצלתיה ממות, ואנכי מאנתי לקחת ממנו מאומה עד כה. עתה אקח גמול ידי והיה לכלכל נפשותיכן".

ותאמר לו אמו: "אחת אשאל מעמך, בני יקירי: אל־נא תפצר בי להגיד לך את כל אשר אכסה ממך, ואל תאיץ לדעת, מה מולדתך ומה שם הוריך; אנכי שמע אגיד לך: כי היה אביך ממרום עם הארץ וימת, ואחרי מותו באו נושיו וינקשו לכל אשר לו. לוּ לא מלטתי נפשי ונפשותיכם, מחמדי בטני, כי עתה לקחו אותי ואתכם להתעמר בנו ולמכרנו ממכרת עבד ושפחה; וגם עתה יגורתי מפניהם, כי אכזרים הם. ואם מעט זאת בעיניך, דע לך, כי צרות כהנה וכהנה תהיינה לנו צרורות, אם נודעו מצפונינו; לכן אסתיר כל אודותי במעמקים, עד אשר יאר ה' פניו על מולדתך, כבוא עת לחֶננה. ועיני הרואות, כי החל ה' להופיע על בית אביך, כי על כן הרים אותך ממרבץ הרועים להושיבך עם נדיב ולתת לך יד ושם בביתו".

ואמנון התאנח לדברי אמו, ודמעתו על לחיו, ויאמר: "הן נתן לי ידידיה בביתו יד ושם לחבּורתי ולפצעי, כי חפץ מרום מנגדי. הה! לוּ לא נטשתי נוה רועים, כי עתה שקטתי".

ותאמר לו אמו: "מה לך, בני? מה חפצך ומה מרום מנגדך?"

ואמנון לא יכול לעצור זרם דמעתו, ויאמר: "ראי־נא הטבעת אשר על ידי, אותה נתנה לי תמר, בת ידידיה, באהבתה אותי מאד, ונפשי גם אני דבקה בה באפס תקוה". ותרא אמו את הטבעת ותשא עיניה פעם בנה ופעם בבתה, אשר השתוממה גם היא למראה עיניה, בזכרה את הטבעת, אשר נתן לה תימן בן ידידיה בכרמל. ותשאלהו אמו להגיד לה, מה השמות המפותחים בה. ויספר לה אמנון את הדברים מהחל ועד כלה.

ותאמר לו אמו: "הרגיע את לבבך ובטח בה".

ותוסף לדבר על לב בנה, עד אשר נבקעו עפעפי השחר, ואורו נגה בעד חלון האהל.

ותחבק נעמה ותנשק לבנה ולבתה ותאמר: "כן יבקע כשחר אורכם, ועיני תראינה, ושש לבי עליכם".

ויפול אמנון שנית על צוארי אמו ואחותו וישק להן, ויאמר: "הלא אראכן בכל עת מעתה?"

ותאמר לו אמו: "ברצותי לדבר עמך, אשלח את עוץ, נער אבישי, איש חסדנו, ויעדתי לך מקום, אשר תבוא שמה. ואתה, בני, שמור רגליך בלכתך אלי ושמור פתחי פיך".

ויצא אמנון מאהל אמו ואחותו בלב שומם.

ופורה, אשר היה אורב לכל מעשי אמנון, שמח מאד למקרה הלילה ההוא, אשר היה זר בעיניו. ויהי אך יצוא יצאו אבישי ואמנון, והוא מהר ללכת אחריהם מרחוק, וישמור הליכותיהם עד בואם אל אהל שער הגיא, וימהר לשוב, כי אמר, פן ישוב אמנון כמעט ולא ימצאהו בחדרו, והתבונן בו שמץ דבר. וילך פורה ממחרת בבוקר ויגל את אזני זמרי על אודות הדברים האלה.

ויאמר לו זמרי: "הסכלת עשה, כי למה לא נשקפת בעד חלון האהל לדעת דבר לאשורו? לכן שים ליבך על דרכו מעתה, כי לא דבר ריק הוא".

פרק י"ג

ועכן דבר אל חלאה אשתו לאמר: "הן פקד אלהים את עון מתן אשר הדיחנו, ואחריתו הנוראה הבהילה את רוחי, כי ידעתי, כי לא ינקה ה' גם אותנו; לכן שמעי־נא את אשר אני חושב: "להשיב נדחי יורם על אחוזתם".

ותגער בו חלאה ותאמר: "הלהונות בננו מאחוזתו אתה אומר, בעת אשר החל להראותנו חסדו?"

ויאמר לה עכן: "שמעי נא ואחר תעני: הנני להשיב נדחי יורם ולרומם בזה קרן בננו; הנה לנעמה גברתנו בת, עלמה יפת תואר, אשר לא ראיתי כמוה, וידעתי כי אך ראה יראנה עזריקם, וחשקה נפשו בה מאד, ואנכי אתודע לנעמה ואמרתי לה קושט אמרי אמת, כי מתן הצית אש בבית יורם אישה, בחרות אפו בחגית, ומיראתו אותי גלה אזני, ואמלט את נפש בני ואומר: הנה הוא עזריקם. ועתה אדבר על לבה לתת את את בתה לעזריקם לאשה, וישבה עימו בטח על נחלת אביה, ואיש לא ידע בכל זאת, כי יאמרו: לקח עזריקם בת אשה פלישתית".

ותאמר לו חלאה: "ומה יענה ידידיה? הלא ידעת, כי לא יתן את עזריקם לקחת אשה אחרת על בתו".

ויאמר עכן: "שמעי־נא והביני דבר: הן גלה זמרי את אזני, כי טבעת חננאל על יד אמנון הרועה, אשר אסף אותו ידידיה אל ביתו, ונפש תמר חשקה בו; לכן אגלה את אזני העלם בסתר, כי עוד חננאל חי, והיה כשמעו זאת, ושם פניו אשורה; ואנכי ידעתי, כי ישיב את חננאל מארץ שבותו ובא חלומו, כי תוארו כתואר פני העלם, אשר ראה חננאל בחלום חזיון ליל, והיתה תמר לעלם הרועה, ובת נעמה גברתנו תהיה לבננו, וסר עוננו וחטאתנו תכופר".

ותאמר לו חלאה: "ראה־נא, אישי, כי בדרך חלקלקות אתה הולך, ושמור רגליך מִלֶּכֶד".

ויאמר לה עכן: "אל תיראי, אשתי, הניחי לי לעשות, כי אבצע אמרתי".

ותאמר לו חלאה: "ואיך לא יפחד הנער אמנון מריב לשונות, ואיך ישליך נפשו מנגד לנסוע אשורה?"

ויאמר לה עכן: "הנה הֲדוֹרָם, סוחר צידון, פה, והוא מכיר אותי. הלא מודעת זאת, כי שלום לצור ולצידון עם כל גויי הארץ, כי עוברים המה ארחות ימים, ועושים מקנה וקנין בטבור הארץ, לא יעצרם ריב לשונות, וחרב ומלחמה לא תהיינה לשטן על דרכיהם; וארח אמנון לחברה ללכת עם הדורם, אשר יאמר לו, כי צידוני הוא, וחיתה נפש אמנון בגללו. ידעתי, כי לא ימנע אמנון רגלו מלכת, כי חשקה נפשו בנפש תמר מאד, כאשר הגיד לי זמרי".

ותאמר לו חלאה: "רמו גם נשגבו תחבולותיך ממני, ואתה שים לבך על דרכך, פן תפול ברעה".

ויאמר לה עכן: "הלא לא ידע עזריקם שמץ דבר עד אשר יבצע אמנון מעשהו, והיה כי יראה בננו, כי נקעה נפש תמר ממנו, והשתוחחה עליו נפשו, והראיתיו אז את בת נעמה גברתנו, ביפיה ובהדרה, ושכח את תמר וחשק בה, ונפשו תדבק בה מאד, בהגידי לו, כי בת יורם היא וכי הוא בני, כי לא לנצח אכסה עלילותי ממנו".

וזמרי צוה את פורה ללכת ביום ההוא אל שער הגיא ולחקור, מי ומי שוכן באוהל, אשר בא אליו אמנון. ויעש כן פורה, וילך ויבוא האוהלה, וימצא תואנה לשאול את האשה לאמר: "הגידי־נא לי, איה משכן שַׁעַף המואביה פה בפנה הזאת?"

ותענהו האשה: "לא ידעתי".

ויצא פורה ויאמר בליבו: "אכן נודע הדבר, כי אוהב אמנון את העלמה היפה־פיה, השוכנת באוהל!" ויחקור וידרוש את דלת העם השוכן שם, ויגידו לו, כי אשה פלשתית היא, השוכנת עם בתה באהל ההוא. וילך אל זמרי, והוא ישב אז בבית כרמי, וישיבהו דבר.

ויביאהו זמרי החדרה ויאמר לו: "הנני נותן לך שלשים שקל כסף גמול ערמתך, ועוד כהנה תקח מידי, בהצליחך באשר אשלחך הפעם. לך אל תימן, וגלית את אזנו בסתר לאמר: "התחמק אמנון הלילה בסתר מביתו, ואקום ואלך אחריו מרחוק ואבין נתיבותיו, וארא‍הו בא באהל שתי נשים, אשר התמהמה שם עד עלות השחר. ואבואה להגיד לך, כי לא טוב דרך אמנון'. ואמרת אל תימן לבל יגיד, מי הוא זה אשר גלה את אזנו".

ויאמר פורה לזמרי: "בטח בערמתי, כי אדע לכלכל דברי עם תימן. הנני הולך כרגע לבצע אמרתך".

ויאמר לו זמרי: "חכה עוד יום או יומים, אולי תדע דבר אל נכון, וידענו גם אנחנו, לכלכל דברינו במועצות ודעת".

ויאמר פורה: "טוב הדבר, כי רק על פיך אעשה כל מעשי".

ויהי ביום השני אחר הצהרים, ועוץ בא, אל אמנון ויוציאהו החוצה, ויאמר לו: "היה נכון בגיא התופת, במקום פלוני אלמוני בין הבכאים, ונצבת שם כאשר יפוח היום".

ויאמר לו אמנון: "טוב, אנכי אעשה כדברך".

ופורה שמע את דבריו אחרי הדלת והמזוזה, וילך ויגד הדברים לזמרי.

ויאמר לו זמרי: "עתה מהר אל תימן וגלית את אזנו על כל אשר אתה יודע".

וימהר פורה להפיק זממו.

וזמרי אמר בלבו: "הן ראיתי ראשית לי להפר את האחוה, אשר בין תימן ואמנון, כי ימצא תימן באמנון דופי ולא יחשבהו עוד לעלם תמים".

ואמנון שמר את המועד, אשר יעד לו עוץ, ויבוא אל מקום פלוני אלמוני בין הבכאים, והנה אמו ואחותו לקראתו, לבושות בגדים שחורים ומכוסות בצעיפים. ואמנון היה שמח וטוב לב, כי לקחה אזנו דברים מפי עכן ביום אתמול על אדות חננאל, כי חי הוא, ועל דבר הדורם, ויהי נכון לשום לדרך פעמיו. וישמח מאד לראות את אמו ואת אחותו לפני נסעו אשורה, ורוחו סרה, בראותו את אמו נבוכה, כי גם אזנה לקחה דברים מפי עכן, אשר מהם נבקה רוחה בקרבה.

ואחותו לא ידעה עדנה מאומה, כי כן ענתה בה הכרת פניה. ותען ותאמר לאחיה: "הלעולם, אחי, אהיה לך כמתנכרה? הלנצח תהיה מוזר לי? הה, שבר רוח וכאב אנוש!"

ותבך נעמה בדברה זאת.

ויאמר אמנון: "אל נא, אמי, אל־נא תבכי ואל תמררי בבכי, כי מדמעותיך ימס לבי. הגידי־נא לי שם אחותי העדינה".

ותאמר לו אמו: "הירוח לך בדעתך, כי שושנה שמה?"

ויאמר אמנון לאחותו: "מה נאה לך שמך! כאבן יקרה אל נזר תפארה".

ותאמר לו אמו: "דע לך, בני, כי נהפכו עתות בימים האלה, כי נגלו לי עמוקות מני חשך, ואשר לא פללתי לשמוע, אותה לקחה אזני. אולי יבוא יום, ונגלו גם לך התעלומות האלה ושממת ושרקת עליהן; אך אודיעך הפעם, כי לא תראה עוד את פנינו ימים רבים, כי יוצאות אנחנו היום מקריה לשבת במקום אחר עד עת מצוא".

ויאמר אמנון: "גם אנכי נכון לשום לדרך פעמי בעוד שלשת ימים, כי אשר לא פללתי שמעה אזני גם אני. האח! האח! שמעה אזני, כי עוד חננאל אבי תרצה חי, והטבעת, אשר נתנה לי תמר, היתה לי סגולה; ואני תקוה, כי בוא יבוא חלום חננאל! הלא עין בעין ראיתי, כי דברים רבים נקרו ויאתיון: הן תארי כתואר העלם, אשר ראה חננאל בחלומו; אנכי הצלתי נפש תמר ותאהבני, ותתן לי את הטבעת, הדרושה היום לחפצי; גם מולדתי כמוסה. ואם באו האותות האלה, הלא יש תקוה לאחריתי".

ותאמר לו אמו: "גול על ה' דרכך ובטח עליו, כי הוא ינהגך והביאך אל מחוז חפצך והשיבך בשלום, והביאות את חננאל אתך, או אז אראה בשמחה את פניך; ומי יודע, אולי יערה ה' גם עלי רוח ממרום ולא אהיה עוד כעוטיה".

ותבך נעמה מאד.

ויספר לה אמנון, כי יארח לחברה ללכת עם סוחר צידון אשורה. וינשק לאמו ולאחותו, והן גם הן חבקוהו בזרועותיהן ותשקנה לו, ואחרי כן שב אמנון העירה מעבר מזה והן הלכו מעבר השני.

ויהי מדי לכתן והנה תימן לקראתן. ותכירהו פנינה כרגע ותסוג אחור, ותימן שת עיניו בה ויחרד וישתומם, ויקרא בתמהון, לאמר: "האח, האח, ראתה עיני את שושנה!"

ופנינה החרישה בדברו.

ויאמר לה תימן: "הלא את היא שושנה, אשר ראיתי בהר הכרמל, אשר הִצַּתְּ אש אהבה בלבי ותדדי ממני כחזיון ליל..."

ופנינה עמדה ותתבונן חליפות באמה ובתימן מבלי ענות דבר.

ויוסף תימן ויאמר: "השיבי לי, שושנה עדינה, את אשר לקחת ממני, השיבי שקט לנפשי ומרגוע ללבבי, כי רגע לבבתיני באחת מעיניך, ולאורך ימים גזלת מנוחתי. ועתה לכי־נא עמדי ואקחך אל אבי, ואמרתי לו: זאת היא מנוחתי כי אויתיה, ואם תמנעה ממני ומתי".

ותאמר לו נעמה: "אל־נא, בן אלוף, אל תקרא לה שושנה ואל תשא עיניך אל העלמה הזאת הזרה לך, כי היא מאורשה לאיש".

ויאמר לה תימן: "הלא את היא אמה, אשר השיבות אותי על ידי הזקנה לאמר: ,נעתק הספיר מן הטבעת', ועתה תאמרי לי: מאורשה היא לאיש. ומי הוא זה האיש, אשר מצא סגולה כזאת ולא ילבישנה רקמה כבת מלך? הלא עני ורש הוא! קראי לי את הרש והרביתי לו במחירה כסף וזהב, כי יורש אחד אני לידידיה הנדיב; ידעתי, כי ישמח האיש במחירה, ואנכי אעלצה בבתך, אשר בה כל חיי רוחי".

ותאמר לו נעמה: "המעט ממך, כי נתן לך ה' הון ועושר ובקשת לך גם נשים יפות, ולרש אין כל? רב לכם, בני האלופים!"

ויאמר תימן: "אנא, שושנה, פני בי!"

ותאמר האשה: "הרף, בן האלוף, מדבר דברים לא ידעתי שחרם, כי לא שושנה שם בתי; לך לך הכרמלה ובקש את השושנה, אשר לקחה לבבך, או לך הביתה ותן שנה לעיניך, והקיצות והתעופף החלום".

ויאמר לה תימן: "אם אמנם שגיתי, דעי לך, כי באהבת בתך שגיתי; זה לי שנה תמימה, אשר אשגה בשושנה בחלום ובהקיץ".

ותאמר לו האשה: "שא־נא, אדוני, השוגה בשושנים, הלא אם עלמות יפות כהנה וכהנה תראינה עיניך, כולן כשושנים תהיינה לך, כי שושנים אותה נפשך ומי ישיבך. ואולם הלא כאלה וכאלה תמצא לרבבות בציון, שעה־נא אליהן ומבתי הרף".

ויפן תימן אל פנינה ויאמר: "הגם את תתכחשי לי, תחרישי ותהי לי כמתנכרה? האומנם אלהים שוה עליך הוד והדר, חן ויופי, וימלא קרבך תוך ומרמה? חלילה לאֵל מעַולה, לא לתועבה כי אם לאהבה יצרך אֵל. לכן שימי־נא עיניך והגידי לי: האומנם לא ראית פני מעודך? האומנם לא לקחת מידי טבעת בכרמל? ועתה דעי לך, כי לא אמוש ממך עד אשר תגידי לי: מדוע נעתק הספיר מן הטבעת? ואם תגידי לי זאת, עוד אחת אשאלה מאתך: להראות אותי את האיש, אשר אֵרש אותך, אראה־נא את המאושר בך, ואדע מה אומלל אני".

ועיני פנינה ירדו דמע, ותאמר: "שאל־נא את פי אמי, כי לה אני וכטוב בעיניה תעשה".

ותאמר לו נעמה: "אנא, בן אלוף, תגדל־נא אמונתך בי, כאשר נפלאה אהבתך לבתי, והאמן, כי בעוד שלשת ימים תשיבך בתי דברים על כל אודותיה. רק ראה, השבעתיך בצבאות ובאילות השדה, אם תגיד שמץ דברינו".

ויאמר תימן: "חי נפשי וחי נפש בתך, היקרה לי מנפשי, כי לא אגלה שמץ דבריה לאיש".

ותאמר לו פנינה: "לך, אדוני, לשלום וחכה לדברי, ובה' נשבעתי, כי אשיבך אמרים ביום השלישי".

וילך מהן תימן ויאמר בלבו: "אין זאת כי אם ראה אמנון את העלמה ויאהבנה; אך מי גבר יראנה ולא תחשוק נפשו בה? אין עצה אחרת כי אם לתת תקוה בלב אמנון לקחת את תמר, ולהסיר לב הורי מאחרי עזריקם, או אז לא יוכל לקחת לו אשה אחרת על אחותי. אך אחכה־נא ליום השלישי: הן הכרת פני העלמה ענתה בה, כי לא זרה לה רוחי, אשמעה מה תאמר לי ואדעה לכלכל דברי".

ואמנון ישב בעלית הקיר ויתהפך מסבות בתחבולותיו, כי אחת נצבה לשטן על דרכו: אולי יֵקר פדיון נפש חננאל, ובמה יפדהו? ותהי ראשית דברו לגלות ממחרת את אזני תמר על אדות מסעו אשורה, אולי תמצא תחבולות. ויוחל ליום מחר וילך ויגד לתמר, כי דבר סתר לו אליה, וכי תהיה נכונה לקראתו במקום פלוני אלמוני בהר הזיתים לעת ערב.

ויהי לפנות ערב ואמנון עמד במקום, אשר יעד לתמר, בין השיחים אשר מאחורי בית הקיץ. השמש נטה לערוב והירח נראה ברקיע השמים, ואמנון חרת בצפורן שמיר את שמו ושם תמר על זית השתול שם. והנה תמר באה, וכראותה את מעשהו, ענתה ואמרה: "הן שמך חרות מאז על לוח לבבי במכתב אלהים".

ויאמר לה אמנון: "צמודים יהיו שמותינו פה, וכזית הזה כן תפרח אהבתנו בימי נעורינו, אף תנוב עד זקנה ושיבה; נס יהיה לנו הזית הזה להתנוסס, ודגלו עלינו אהבה. - ועתה שמעי, תמתי, נצורות, אשר לא פללת לשמוע, ואל תאיצי בי להודיעך מקורם. רב לך בדעתך, כי קושט אמרי אמת הם, ומהם נפתח לנו פתח תקוה".

ותאמר תמר: "חלילה לי מעבור פיך".

ויאמר אמנון: "לכן שמעי, אהובתי, והשתוממי: חננאל עודנו חי! וביום מחר לעת ערב נכון אנכי לארוח לחברה ללכת עם סוחר צידון אשורה להשיב את חננאל מארץ שבותו".

לשמע זאת פחד ורחב לב תמר, ותחזק בידי אמנון ותאמר: "האשמע כזאת רגע פעם אחת ורוחי לא תפעם בקרבי?"

ויאמר לה אמנון: "דעי לך, שאהבה נפשי, כי לא אוסיף ראות פניך עד אשר אבצע אמרתי, ואת חלי־נא את פני אביך ונתן לי אלף כסף והיה לפדיון נפש חננאל. אמרי־נא לו בערמה, כי רוח אחרת היתה אתי לקחת מידו גמול מעללי. ידעתי, כי לא ימנע אביך הדבר ממני".

ותבך תמר בדברו.

ואמנון גם הוא בכה ויאמר: "הוחילי, תמתי, ליום שובי".

וישא אמנון עיניו לשמש ויאמר: "גם את, שמש צדקה, בבואך, היי עד נאמן בבריתנו, והסתירי דבר עד עת מצוא, אז תופיעי על עצתנו, והלכו רעים אהובים לנוגה זרחך והודו לאל יוצרך, בורא אהבה".

ותשא תמר כפיה ותאמר: "ואנכי אעידה לי את הירח לעד, ושנית אשבע לך, כי לך אני עד עולם".

ותאחז תמר ביד אמנון ותאמר: "שמר־נא את הטבעת מכל משמר".

ויאמר אמנון: "כאישון עיני אנצרנה, כי ממנה לנו תוצאות אהבה וחיים!"

ותאמר תמר: "מחר הנני לבקש מאבי את הכסף הדרוש לחפצך, כי לא אוכל לבצע אמרתך היום, כי פג לבי מאד מבשורת פתאם, אשר לקחה אזני, ומדאגתי לך, כי ימי מסערך לשנים יחשבו לי".

עוד תמר מדברת ומחזקת ביד אמנון, וידידיה אביה הלרוקרב אליהם והם לא התבוננו בו. ויגש פתאום אליהם ויאמר:

"האח! ראתה עיני חזיון נחמד: ידי גבר ועלמה זרה משולבות".

ואמנון ותמר נבהלו מפניו ולא יכלו לענותו דבר.

וידידיה עמד והתבונן בם, וירא את טבעת חננאל על יד אמנון, ויסירנה ממנה באין אומר ודברים, רק הניע ראש ויספוק כפיו. ואמנון ותמר נאנקו דום.

וכראות ידידיה זאת, ויען ויאמר: "הלא תכלמו אף תחפרו יחד! אך מה אדבר בבתי, והיא כיונה פותה אין לב; אליך, אמנון, אליך אשים דברתי: הזאת אמונתך לפני?

צדקתך ותום דרכיך לפני ה'? הן חפצתי לתת לך גמול ידיך, כופר לנפש תמר, ותנער כפיך מקחת, אך ראה־נא, שכרך הרבה מאד: נפש תחת נפש! ועתה רב לך להטעות את לב בתי באמרי נואש, והיא לא תצלח. בקש לך נשים כערכך בירושלים וביהודה ומבתי הרף, כי לא לך יעדתיה, ולא אותה הוכיח ה' לך. לך שוב לאוהלך ואל תראה פני תמר

עוד". וחזק ידידיה ביד תמר ויביאנה אל ביתו ויציגנה לפני תרצה אשתו, ויאמר לה: "זאת חטאתך, תרצה, ועתה רפאי משובתה".

ויספר לה ככל אשר ראו עיניו.

ואמנון שב אל חדרו מלא כלמה, וכאב נעכר, כי נתקו זמותיו פעם אחת, ותשתוחח עליו נפשו כל הלילה.

וזמרי התבונן בבית ידידיה, והנה תמר בוכיה במסתרים, ותימן מתנודד בכליון נפש.

ומעכה הגידה לו שורש דבר, אשר קרה את תמר גברתה, ופורה גם הוא הגיד לו, כי שבע אמנון נדודים כל הלילה, גם יגע באנחתו יומם. וילך זמרי להגיד לעזריקם, כי נאחזו הדגים במצודתו.

פרק י"ד

ויהי ביום השלישי למועד, אשר יעדה פנינה לתימן, וילך תימן אל מקום פלוני אלמוני, ויוחל עד בוש בכליון עינים לראות את ידידות נפשו, ואיננה. והנה נער נגש אליו ויאמר: "מי אתה זה, אדוני?"

ויאמר לו תימן: "ומה לי ולך כי תשאלני?"

ויאמר לו הנער: "בן אלוף אנכי מבקש פה, אשר נועד לו פה מקום לעת הזאת. ועתה הגידה לי, אדוני, מי אתה?"

ויאמר לו תימן: "בן ידידיה הנדיב אנכי".

ויוצא הנער ספר חתום מחיקו ויאמר: "עלמה זרה לי נתנה לי הספר אתמול בבוקר, ותתן לי שכרי ותאמר: 'שאהו מחר בערב אל בין הבכאים ונתת אותו אל בן ידידיה הנדיב, הנהו נצב שם'. ואקח הספר מידה ואביאנו אליך, אדוני".

ויפתח תימן את הספר ויקרא בו כדברים האלה:

"שגית, אלופי תימן, בדבר שפתיך ולא במראה עיניך, הכירוני עיניך ולא כן קראו לי שפתיך. אנכי היא אשר תבקש, אך לא שושנה אנכי, ולא זה שמי, אשר נקראתי בו ביום הולדי. לכן כפר-נא לי אדוני, כי רמיתיך פעמים: "בכרמל לא נודעתי לך בשמי ובציון התכחשתי לך, וגם הפעם הזאת את הגות לבי אגלה לך, ואת שמי ואת עתותי אכסה ממך. בהקראי שושנה בכרמל, שקטה הייתי ושאננה, לא ידעתי אהבה אחרת זולת אהבת אמי, אשר אהבתיה כאישון עיני; אהבתיה – ולא חסרתי דבר, אהבתי אותך – ומנוחתי נעדרה. כרחל תמה הייתי טרם דעתי אותך ולא ידעתי נפשי, אז הרהיבוני עיניך, ירו דבריך אל סגור לבבי, גם יכלו לי. עתה אדע נפשי מה אומללה היא! כמעט נשאתי עיני להביט אליך ואומרה לנפשי: אל תביטי לשמש, כי מרום הוא מנגדך, ומיפעת זהרו תכהינה עיניך וּתְרֻב חשכה בלבבך.

"השיבה, ידיד לבבי, השיבה לשושנה טל ילדותה, אשר לקחת ממנה! השיבה לה בור לבבה, תומתה ומנוחתה. מדוע צרה עינך, בראותך אותה פורחת בציה? שעה ממנה, מחמד נפשי! כי חוחים סביב לשושנה; אם תאבה לגעת בה, רק את ידך תכאיב ואותה לא תשיג, ואם תשיג, ושָבַת מְטָהֳרָה עודה בכפך, או רוח עריצים יתחפנה מבין זרועותיך, על כן אמרתי לך: שעה ממנה.

"אנא, אדוני! תיקר-נא נפשי בעיניך, נפש נכספה לך ומפחדת לראותך; אהיה-נא לך כחזיון ליל, אשר נדד יומם ונשכח לנצח, ואתה תהיה לי כמראה מלאך ה', אשר ירד בשלהבת יה מן השמים להצית אש בכבשה תמה ויתעופף. הה! אני היא העולה כליל על מוקדה; ואתה הסך עליה דמעתך נסך. – זאת היא שושנה מקוראתך וזה גורלה, את חמודה ראו עיניה והיא נודדת להסתר מפניו; גם אתה, אלופי, זה חסדך עמדי וזה כל פרי אהבתך אותי – הסתר דבר, כאשר נשבעת לי. חמול על נפשי האומללה ושכחנה כמת מלב, ואת אהבתך תן למאושרה ממנה".

ככלות תימן לקרוא את הספר, ספק כפיו בתמהון לב ובמבוכה, ויקרא: "הה! כליון נפש ושבר רוח! הה, שושנה נחמדה! פליאה דעת ממני חידתך, כמו נפלאה לי אהבתך, כי אלי תשוקתך גם את, ומי נצב לשטן לנו? אהה, שושנה! את פוררת, פצמת את לבבי ומי ירפא שבריו? ואם אמנם אומללה את, הלא אומלל אני ממך, כי פעמים ראיתיך ולא אוכל לשכחך לנצח".

והנער, אשר הביא לו את הספר, בראותו כי הוגו דברי הספר את רוחו תחת תת שמחה בלבו, ויאמר לתימן: "אך שוא תקותי, כי שכר קויתי מידך ושכרי עשוק".

ויאמר לו תימן: "הראני מקום העלמה ואראך נדבת ידי".

ויענהו הנער לאמר: "איך אראך, אדוני, את מקומה, ואנכי לא היטבתי לראות פניה? כי בנקבה לי את שמך, שמחת מאד, כי אמרתי: אכן יש שכר לפעולתי, כי בן נדיב הוא".

ויאמר לו תימן: "בואה אל ביתי ואל תגיד דבר, ושם אשלם שכרך".

וילך הנער מאתו, ותימן שב אל ביתו בכאב לב, ויאמר בלבו: "אשכימה מחר אל אמנון ואחקרהו, גם את סתרי אדרוש, אולי מפי שניהם אדע שמץ דבר".

ואמנון ישב אז משמים בחדרו ויֵלֶא לשית עצות בנפשו, ויאמר בלבו: "אהה ליום השלישי שקויתיו, והיום ההוא היה לי חשך, כי שבעתי קלון מכבוד, כאב אנוש מאהבה, וכי עתה ירום עזריקם אויבי עלי. הה! איככה אוכל וראיתי חמדתי נתונה לאחר, ואנה אוליך את חרפתי? אין עצה אחרת כי אם להרחיק נדוד באפס תקוה".

המחשבות האלה דכאו לעפר נפשו ויבך בכי תמרורים.

הלילה בא ויקם שאון קריה לדממה, אך קם שאון בקרבו, והמון לבבו לתמר, כי נעתקה ממנו, הולך ושואן ברעש. והנה ידידיה בא ובידו צרור כסף. ויחרד אמנון ויקם מפניו. ויאמר ידידיה: "הוצא את נערך מפה".

ויצא פורה וילך אל זמרי, כי ירא לעמוד אחר הדלת והמזוזה, פן יפתח ידידיה את הדלת ויראהו.

וידידיה שם עיניו על אמנון, אשר חמרמרו פניו מבכי, ויען ויאמר: "הנך בוכה, אמנון, אכן השיבות אל לבבך, כי אָון פעלת וכי בגדת בי, בשבתי לבטח עמך. ואולם לא להכביר מלין באתי אליך ולא ללמדך לקח מוסר, אשר לא למדוך בני הנביאים. אחת אשאל מעמך, אמנון: היה-נא תמים עמדי רגע חלף החסד והאמת, אשר חפצתי לעשות עמך בכל ימי חלדך. הגידה-נא לי קושט אמרי אמת: האומנם כרתה לך תמר ברית אהבת עולם?"

ויאמר לו אמנון: "אמנם, אדוני, נהיתה כזאת לתקופת השנה, למועד ההוא אשר גאלתי חייה בבית לחם, אך אשר נתנה לי בתך לאות ברית, אותה לקחת ממני ביום אתמול".

ויאמר לו ידידיה: "הן יצא לאור אמת בראשית שאלתי, וזאת אהבתי. אך הגידה לי, אמנון: מה תעשה עתה, בהפר אבי תמר את בריתה?"

ויאמר אמנון: "אדדה כל שנותי על מר נפשי, אלך ערירי ואחרת לא אדע עד עולם, כי כן נשבעתי ולא אחלל את שבועתי".

ויאמר ידידיה: "הלא אב לתמר, וזאת רעתך, כי לא זכרתו".

ויאמר אמנון: "כי לא זכר אותך גם האריה, בארבו לנפש בתך".

ויאמר לו ידידיה: "הלא רק את נפש תמר הצלת, ואיך הרבית במחירה לקחת לך גם נפשה גם כבודה יחד! הלא כבוד תמר לי הוא, וכבודי לאחר לא תתן תמר בלעדי. אהה! כי נפקחו עיני לראות דרכך. ועתה, אם אינך חפץ להקימני לאויב לך, קחה מידי את צרור אלף הכסף הזה והיה זה שכרך מאתי, ואת טבעת חננאל, אשר נתנה לך תמר לאות ברית אהבה, אותה אני נותן לך והיתה לך מנחת זכרון מזכרת עון, וכאשר אין חפץ עוד בטבעת הזאת אחרי מות חננאל, כן אין חפץ באהבתך את בתי. קחה אלה מידי והרחקת נדוד בטרם בוקר ולא תהיה פה למכשול ולפוקה לבתי. ראה, הזהרתיך".

ולא חכה עוד ידידיה לדברי אמנון, ויעזוב לו את צרור אלף הכסף ואת הטבעת, ויצא ממנו בחרי אף.

ואמנון התאושש בראותו, כי נהפכה לו חמת ידידיה לישועה, ויקח את צרור אלף הכסף ואת הטבעת, ואת עור האריה שם על סוסו וירכב אל הדורם.

ופורה שב אל חדר אמנון ולא מצאהו עוד, וילן בו, וישכם בבוקר, ויגד הדבר לזמרי.

ויאמר לו זמרי: "ידעתי זאת מפי ידידיה, כי הרחיק אמנון נדוד ולא ישוב עוד הלום".

ויאמר לו פורה: "ואיה שכרי?"

ויאמר לו זמרי: "חכה-נא, פורה, כי אולי אמצא בך עוד חפץ וגמולך אשלם".

עברו שלושת ימים לצאת אמנון מציון, ורוח עזריקם נבקה בקרבו, כי לקחה אזנו דברים, כי השיב ידידיה לאמנון את הטבעת, אשר לקח ממנו, בחשבו אותה כדבר, אשר אין חפץ בו, וגם צרור כסף נתן לו. וימתק סוד עם זמרי: מה לעשות הפעם בטרם ישיב אמנון את חננאל מארץ שבותו.

ויהי דבר זמרי אליו לאמר: "האיצה בידידיה למהר תת לך את תמר לאשה, ואנכי אבקש תחבולות לשקץ את אמנון בעיני תמר הפעם, על פי מעכה האוהבת את אמנון, כי תראה לה פתח תקוה להיות לאמנון, אחרי אשר תמאס גברתה בו".

ויאמר לו עזריקם: "טובה עצתך".

וילך עזריקם אל ידידיה וימצאהו במורד הר הזיתים, ויאמר לו: "עד מתי תסתולל בי תמר בתך לסור מאחרי ולהפר את בריתך עם יורם אבי?"

ויאמר לו ידידיה: "הלא אנכי בעל ברית יורם, ואתה הוא בנו, ותמר היא בתי, ומי ינתק את החוט המשולש הזה? אל תירא, עזריקם, לך אל תמר, הנה היא בחדרה, ודברת על לבה ככל אשר יורך לבבך, ודע לך, כי בלשון אחרת תדבר אליך הפעם".

ויאמר עזריקם: "מי יתן והפכה תמר את לבה לאהבני כאשר שנאַתני עד כה!"

ויאמר לו ידידה: "הלא אמרתי לך: אנכי אבי תמר, וחפצי היא תשלים".

וילך ידידיה העירה.

ועזריקם בא בחדר תמר וימצאנה עצובת רוח וצוללת במצולות מחשבותיה. וכראות תמר אותו, ותסב פניה אל החלון, אשר ישבה שם.

ויאמר עזריקם למעכה: "צאי מפה, כי דבר לי אל תמר".

ותאמר תמר למעכה: "שבי פה, כי מאנה נפשי דבר סתר".

ויאמר לה עזריקם: "הלא כן משפט הימים האלה: הנסתרות היו לנגלות, על כן תהיינה הנגלות לנסתרות".

ותאמר לו תמר: "מה יום מיומים, עזריקם, כי חכמת ותבחר לשון ערומים?"

ויאמר לה עזריקם: "לבי ראה חכמה הרבה מאד למן היום, אשר תעה לבבך ללכת בדרך עקש".

ותאמר תמר: "לא תעה לבבי, כי אם הולך הוא במישרים אל אשר תשאהו רוח בינתי, עד כי לא ישיגהו לב נמהרים, כאשר לא ישיג סוס שוטף במרוצתו את האילה השלוחה בעמק".

ויאמר עזריקם: "גם האילה השלוחה בעמק לא תשיג את הבת השובבה, ברדפה אחרי מאהביה למרות עיני הוריה, והיא גם היא לא תשיג את רועה רוח, ברדפו קדים".

– הוא אשר דברתי, – ענתה תמר ואמרה למעכה – בחר לו עזריקם היום לשון ערומים. ואת, מעכה, הלא תגידי, כי דברים כאלה לא יבושו ידברום המוכיחים בשער, ועזריקם חפץ לדברם בסתר באזני עלמה אחת, אשר תמאן לשמוע אותם!

– שגית, – ענה עזריקם, – כי רק אחד הוא אשר תאבי לשמוע אמריו בסתר. לוּ הקשבת גם לדברי בסתר, כי עתה קניתי לך אלף רודפי אמרים, ולא אחד בהם יגרע מהאחד אשר בחרת!"

– כן דברת, – ענתהו תמר – האלף לך, עזריקם, כי אלוף אתה. ואולם אם אמנם השיגה ידך לקנות – קנה חכמה, קנה לב, אז תבין כי לפותה אין לב גם שפתיו למותר, ולא לקצר רוח הרחב פה. עד אנה, עזריקם, עד אנה תתהלל בעשרך, בכבודך? דע לך, כי העושר והכבוד מגששים באפלה ולא ימצאו תמיד את האיש, אשר הם מבקשים. לו היתה האמת אור לנתיבם, כי עתה חדשה נהיתה בארץ, כי עתה ראינו ערומים לובשי מחלצות ולובשי הדר מתנצלים את עדים; שפלים מתרוממים וגבוהים שחים לפניהם. עושר וכבוד! הלא עליהם משל ישאו לאמר: "נאוה לכסילים עושר – כשלג בקיץ, ולבוערים כבוד – כמטר בקציר". דע לך, עזריקם, כי כסף וזהב מעפר יקחו, ואיש אשר רק בכבודם יתימר, כגוש עפר נחשב, ותמר לא תעולל בעפר קרנה.

ועזריקם לא יכול עוד למשול ברוחו, כי חמתו בערה בו, ויאמר: "לא ערב לבי להתוכח אתך עוד, כי באה חכמה בלבך; הן עיניך ראו את מוריך תמיד, ואזני רק מליו תבחן בצאתן מפיך, להשפיל כל רם ולהגביה כל שפל, כי נעים הלקח הזה לנפש מוריך, וכן אהבת גם אַת. ואולם דעי לך, שבוּית לב, כי רוח המושל יעלה עליך ולא עוד תתחכמי".

ותמר קמה בשאט נפש ותפן לצאת מחדרה, ותאמר למעכה: "שלחי את האלוף מעל פני ויצא, כי כאשר אוסיף ראות פניו, כן אוסיף לבזות צלמו".

ותצא תמר מחדרה, ועזריקם גם הוא יצא, בחרקו שן.

וילך עזריקם העירה, ויבקש את ידידיה וימצאהו, ויאמר לו: "אכן בלשון אחרת דברה אלי תמר. לשונה, הה, כתער מלוטש! ונכי נלאיתי להכיל את דבריה. זה פרי חסדך, אשר עשית, אדוני, עם הרועה, ועתה רפא נא את משובתה אם תוכל".

ויאמר לו ידידיה: "וגם אתה, עזריקם, אץ מאד במעשיך. אל-נא תבהל ברוחך, אנכי אנסה דברי אליה, ותמר הָשׁלמה לך; כתר לי זעיר והניחה לי לכונן אשרך, ובמלאת לתמר שמונה עשרה שנה, אמלא משאלתך".

ויהי בצהרים לעת האוכל, ותרצה יצאה מחדרה ותשב אל השלחן לימין אישה, ותימן ותמר משמאל אביהם. ותימן היה תפוש ברוב שרעפיו, ותמר נעצבה. וידידיה התבונן בהם ולא דבר מאומה כל עת האוכל. ויהי כאשר כלו לאכול, וידבר ידידיה אל תימן ותמר באפו לאמר: "רב לכם, אוכלי לחם עצבים, לשבת לשלחני בפנים נזעמים למורת רוחי, ואל תוסיפו עוד ראות פני בטרם הסירכם את רוחכם הרעה".

ותאמר לו תרצה: "בי, אישי, אל-נא תאנף, אם יקרה נפשי בעיניך".

– נפשך יקרה לי מאד, – ענה אותה ידידיה – כי רביתי במחירה מוהר ומתן רב; לא כן הימים האלה לגברים. כי יקנו לב עלמה בלא הון, טרם יבקשו וימצאוהו.

ותאמר לו תרצה: "זכר-נא, אישי, ימות עולם, עת יצר אלהים את האדם לבדו, מה נתן אז בעד חוה אשתו? הלא צלע מצלעותיו. והתבונן את אשר חזה בן אמוץ בימים האלה: כי תחזקנה שבע נשים באיש אחד ותבקשנה מעמו לקרוא שמו עליהן. הימים האלה קרבו ויאתיון, וחדשה נהיתה בארץ, אשר העלמות מבקשות את הגברים".

– אהה לימים האלה! – התאנח ידידיה – אהה! כי באו בארמנותינו וכי נראה פעלם על בתנו להסיר לבה מאחרי הוריה, להוליכנה שולל בשרירות לבה; שאלי בתך ותורך משפט הימים האלה.

ועיני תמר נגרות דמעה מאין הפוגות, בדבר אביה את דבריו.

ויאמר ידידיה אל תרצה: "אל תדמי בנפשך, כי נחמה תמר מעלילותיה, כי אם תשפוך כמים לבה על נפש בחירה כי איננו, על כן שפכה היום בוז על בן נדיבים. ואַת אל תשיתי לב לקול בכיה, כי דמעותיה – טל משכים, ההולך ויבש משמש בוקר. אל-נא, בתי! אל תשתוחחי ואל תהמי, כי דודך נִסע ונגלה ממך ולא ישוב עוד אליך, ואַת אל תבכי לו, כי אם בכי על נפשך, כי לא ישרה בך, ועל חרפת עלומיך, ודעי וראי, כי טוב לך עזריקם מאד, ולא מאס בך בכל זאת. ועתה שבעת ימים תכלמי מעלילותיך, ובימים האלה השיבי אל לבך, כי נבלה עשית לאהוב עלם זר ופי אביך לא שאלת, ואל תראי פני כי אם אחרי הנחמך מאולתך".

וישלחנה ידידיה מעל פניו, ותצא תמר בבכי תמרורים.

ויצא גם תימן מבית אביו. ותרצה אמרה אל ידידיה: "זכרה-נא, אישי, למי עוללת כה, הלא אחת היא תמר לנו, ולמה תמרר חייה?"

ויאמר לה ידידיה: "הוא אשר דברתי: זאת חטאתך, תרצה! הן זך וישר פעלה בעיניך, למאוס בבן יורם עמיתי האלוף, אשר כרתי לו בריתי, ולבחור בעלם זר בן דלת העם; ואולם אגיד לו ישרו, כי אמנם נבון הוא, גם טוב לב ויפה תואר, אך מה שמו אשר אקרא לו: שר, שוע, או אלוף? הלא בן בלי שם הוא, לא ידעתי אכנהו; צרפי-נא, תרצה מליך, יאירו-נא דבריך ויופיעו על עצתי; דברי דבר בעתו, כי עת דודים הגיע לתמר".

ותאמר לו תרצה: "הן תכונן, אישי, לחקר אבות ולא תחקור לב תמר; לא כן עשה אבי, כי אם חקר את לבבי, בתתו אותי לך; ואנכי לא שמתי לבי לדעת, מה שורש גזעך, כי אם ראיתיך, אהבתי ואהי לך, ואחרי כן נודעה לי מולדתך. הטרם תדע, אישי, כי יש אשר יפרחו שושנים בארץ ציה, ועל הדר הכרמל והשרון יעלו שמיר ושית?"

ויאמר לה ידידיה: "שמעי-נא, שאהבה נפשי: אני ידעתי, מה ימריצך לענות כאלה, כי תשגי עדנה בחלום אביך, ותראי את אמנון כתפארת העלם, אשר ראה בחזיון ליל. לו חי אביך, כי עתה את כל הון ביתי נתתי לאמנון ואשלחהו לפדותו; אך עיניך הלא ראו אחרית החלום. ועתה הואילי ודברי על לב תמר לשובב אותה אל עזריקם בנפש חפצה".

ותאמר תרצה: "אנכי אעשה כדבריך".

ומעכה דברה אל תמר לאמר: "ראי-נא, גברתי, כי קרוך דברי. הלא מראש הגדתי לך, מה אומלל אמנון, כי ישבע נדודים באפס תקוה, ואַת לא תוכלי להשיב אהבה אל חיקו לבשתך ולבושת הוריך. ועתה, גברתי, מה אומללה את, כי עודך מחזקת באהבתך לשאת עליה חרפה, ומדוע תמאסי בעזריקם, אשר גדול כבוד בית אביו, והונו עצום מאד, וכל אשר לו הלא לך הוא. ומה יתן לך אמנון? הלא רק את נפשו לך ישא, ובלעדה מאומה אין אתו. הה, גברתי! עלי לבי דוי לראות בצרת נפשך, כי מלא אביך פניך קלון וישלחך בחרפה מעל פניו".

ותאמר לה תמר: "לוּ שלחני מביתו לנצח, כי עתה עזבתי כל שכיות החמדה ללכת אחרי אמנון, אשר בו כל חיי רוחי, אתו ינעם לי שבת גם באהל רועה, אשר כהיכל מלך יהיה לי, אם אראהו בצל קורתי. יוליכני המדברה, אחריו אלכה בכל אות נפשי; כי תחת רגליו תפרח ערבה, מנעימות אמריו תגל ציה, וארץ תלאובות ירנין בהוד קולו; ואנכי, אשר בהון לא אחפוץ ובגאון לא אבחר, בכל זאת אלה דברתי אל לבי תמיד: "מי יתנני בת מלך, מי יתן לי כל זהב אופיר, מי יתנני היפה בכל נשי תבל, כי כמוני עתה קטונתי מכל הטוב אשר בנפש אמנון; הן לא ישא לי רק נפשו, אך נפשו יקרה לי מכל הון ומכל תענוגי בני אדם".

ותאמר לה מעכה: "ואנכי מראש הבטתי אל מראהו כי יפה, אך אחרי אשר הסכנתי עמו, הנהו ככל נערי ציון בעיני. לו הסכנת עם עזריקם, כי עתה תשכחי את אמנון. וזאת העצה היעוצה לך לשכחהו, כי לא ישוב עוד הלום".

עודן מדברות ותרצה באה בחדר תמר ותאמר: "ואיך תשיבי את אביך דבר, והוא באחד ומי ישיבנו?"

ותאמר תמר: "הנני בידי אבי לעשות בי כטוב בעיניו, יאסור ידי בחבלים וימכרני לחדל אישים, אנכי נאלמה לא אפתח פי. ואולם דעי לך, אמי, כי רק את גֵּוי יתן לאשר אתעב, אך נפשי ממנו לחפשי תצא, ובמתג זהב וברסן כסף לא יעצרנה. נפשי לאמנון תתעופף, כי לו היא, ואתו יחד תגוע".

ותתאנח תרצה ותאמר: "אחת אַת לי, תמר, ומה רבו מכאוביו!"

ותלך תרצה להגיד דבריה לאישה.

עברו שבעת ימי קלון לתמר, וידידיה לא מצא בפיה מענה, ויאמר לה: "היי, בתי, נכונה לקראת עזריקם מאהבך, כי בעוד עשרת ירחים ימלאו לך שמונה עשרה שנה והיית לו, אם תאבי ואם תמאני".

ותמר החרישה ולא ענתה מאומה, ונפשה בכתה במסתרים.

ויהי היום ותימן בא בחדר תמר, ויוצא את מעכה מעליה. ויאמר לה: "הטי, אחותי, אזנך לדברי, אשר באתי להגיד לך, ובה' נשבעתי, כי אין בשפתי רמיה".

– ידעתי, אחי, אמונתך, – ענתהו תמר – דבֵּר, כי שומעת אנכי.

ויען תימן ויאמר: "הלא ידעת, אחותי, כי אהבתי את אמנון כרע כאח לי, ואת עזריקם שנאתי, ואַת כרת ברית לבחירך בערב, בהחרד אבינו אותך פתאום, וממחרת נסע ונגלה אמנון ולא נודע אַיהו, וגם לא פִּתחה אזנך לשמוע פשר דבר. לכן שמעי, אחותי, ודעי תרמית אנשים כי רבה. הן בא אלי איש אחד מגבעת בנימין ויספר לי לאמר: 'עלה עליתי ירושלימה להראות את פני ה' בחג המצות, ואראה בבנות עלמה יפת תואר, בת איש מסכן אשר מת, ואמה פלשתית, ותחשק נפשי בעלמה, ואבוא אל אהלה אשר עם שער הגיא, ואדבר על לבה להיות לי לאשה, והעלמה נאותה לי, ואתן לה מוהר ומתן ואומר לה: שבי פה ירח ימים עד אשר אחלק עם אחי בנחלת אבי, ושבתי הלום ולקחתיך אל ביתי. ותאמר לי העלמה: טוב הדבר! ויהי לפני נסעי אל ביתי ואושיב את נערי במשכן הקרוב אל האהל ההוא ואצוהו לבחון את דרכי העלמה לדעת, הישרים הם. ויהי מקץ ירח ימים בשובי ירושלימה ולא מצאתיה עוד, ויגד לי נערי, כי עלם יפה עינים בא אל אהלה בלילה, ויהי שם עד עלות השחר, ויצא מן האוהל ויבוא אל בית אביך'. כן ספר לי האיש, ופורה גלה אזני, כי אמנם התחמק אמנון מביתו בלילה וישב כעלות השחר. ואנכי לולא ידעתי עוד צפונות אחרות על אדות אמנון, כי עתה הכזבתי את האיש ואת פורה; אכן אמת נכון הדבר, כמו ראוהו עיני. ואַת, אחותי, דעי לך, אולי ישוב אבינו ונחם ונתנך לאמנון, או אז שמרי לנפשך בל יקח עוד אשה אחרת עליך, ואם לקח לו העלמה לאשה, וצוית אותו לגרשנה ולתת לה ספר כריתות, טרם קחתו אותך".

ותמר השתוממה לדברי אחיה, ותפעם רוחה בקרבה, אך הסתירה מבוכתה מאחיה, ותאמר: "אל-נא, אחי, תהיה כפתי להאמין לכל דבר, יכזבו אלף אנשים ואמנון לא ישקר באמונתו. הניחה לי, אחי, לוּ לא יפריד אבינו ביני ובין אמנון, כי אתה אשחק לדבריך".

ובכל זאת שמרה תמר את הדבר.

וידידיה ראה, כי שונאת תמר את עזריקם תכלית שנאה, וירף ממנה ויעזבנה לנפשה, ויאמר לתרצה: "נראה-נא, למי הוכיח ה' את תמר בתנו".

פרק ט"ו

עברו שלשת ירחים מיום אשר נסע אמנון, ועקבותיו לא נודעו, ותמר השכימה תמיד לכרם אביה ותתהלך בין העצים בדד. ויהי היום בלכתה בכרם בבוקר כפעם בפעם, והנה צידוני נגד אליה ובידו מגלת ספר, ויאמר אליה: "האַת זאת תמר, בת ידידיה הנדיב?"

ותאמר תמר: "אני".

ויאמר הצידוני: "שלמי שכרי ואתן לך הספר הזה, אשר שלח לך עלם מאשור ושמו אמנון".

ותאמר לו תמר: "בוא הלום כנכון היום ומשכורתך שלמה מאתי".

ויאמר הצידוני: "נאמנים לי דבריך, כי בת נדיב את, ושכרי לא תעשוקי".

וילך הצידוני מאתה, ולב תמר פחד ורחב.

ואלי דברי הספר:

"בארץ נמרוד, בקרית גוים עריצים, בנינוה אנכי. קומי, בת נדיב, ושימי, תמר, לבך לדברי אמנון מארץ מרחקים: אהבתיך בבית לחם, אויתיך בציון, ועד אפסי ארץ אַת סגולתי. רחוק אני ממקור חיי, אך פניך הולכים עמדי, המה ינחוני וישיחוני בחלום ובהקיץ, ושבתי, צאתי ובואי, אַת מגמתי. הלא אַת היא, אשר מאחר עֲלות לקחתיני אחר כבוד לשבת בציון, ותביאיני אל חדריך לחזות בנועם פניך ובהדר הליכותיך; ותקטן עוד זאת בעיניך, ותגדילי עלי חסדך, בתתך תקוה בלבי ברוח נדיבה, אהבה וחן לראות אתך חיים ואהבה בתענוגים. ואנכי דמיתיך כאילת השחר במכון שחקים ואומר בלבי: הן חסדך מרום מנגדי גבהי שמים, ואנכי שפל וקצר יד, על כן קצרה רוחי; אמרתי להגיגי נואש ולתוחלתי נכזבה, כי יראתי חמת אביך, ומגורתי באה לי, כי הבהילני אביך פתאום. אך השיב לי אביך את הטבעת ואלף כסף נתן לי, ואת הלא ידעת מה חפצי בם – מי יתן ואמצא את אשר אבקש, אפדהו, אביאהו אף אציגהו לפניך, ואמרתי לך: הנה פתרון החלום, וארשתיך לי לעולם. גם הוריך יענו: הגדיל אמנון לעשות!

"בעיר נינוה אנכי, העיר הגדולה לאלהים אשר בארץ אשור, ארץ דגן ותירוש, אף שמיה יערפו טל. עתה שימי לבך לדעת, מה העיר הזאת, אשר גדולות מדובר בה:

"הן ה' יוצר הרים, ובני אדם - בוני ערים! והעיר נינוה קמה על תלה מימי קדם כאחות קטנה אחרי הרים יולדו; ידי אשור יסדוה, ולמען ינון לעד שם נין בנו, קרא לה נינוה. עיר בנויה לה משני עברי חדקל, מהלך שלושת ימים; חומה גובהה ובצורה סביב לה, ותעלות וברכות חפורות מן מי הנהר העצומים ומשוכות אל העיר, עד כי תדמה נינוה כבריכת הים.

"זאת היא העיר העתיקה מימי קדם קדמתה, אך התמשילי אותה אל בת ציון הצעירה והעדינה? אכן לא כנחל השלוח נהריה; אור יקר זרוע על פני פלג אלהים, ואור קפאון על פני ברכות בנינוה. באור פני המים האלה לא יראה אור פני עליזים, כי נעכרים הם ומהולים בדמעות עשוקים, שבויי גוים, הנשואים עליהם בצנות ובסירות דוגה. ולא כהר ציון, הר המוריה והר הזיתים, הנאדרים בהדרת קודש, לא להם ידמו הררי אשור העשנים, החוצבים להבות אש אוכלה אל קצות ארץ. ציון היא מעונה אלהי קדם, ונינוה – מעון אריות; על כן קראתי לה ארץ נָעֳמה ואיומה. דמיונה כנמר, הנהדר בשלל צבעי חברבורותיו והאיום בנהם היוצא מפיו ובשניו החדות כחרבות. מן העיר הזאת יעלה סנחריב מלכה כאריה מגאון הירדן ויַעֲוֶה פני אדמה, יבוקק מושבות קדר ודומה ויקרקר בני ספרָיִם; ועוד ידו נטויה להרים נסו על הר מועד, הר הקודש, לכונן שם כסאו ולראות מלכי גוים ממזרח ומים תֻּפּוּ לרגליו. איום הוא ונוראים צבאותיו, גם אמיץ לבו בגבורים ישיגהו פחד למראה רוכבי סוסיו, גַאֲוַת אפיקי מגניהם ושריוני קשקשים, אשר הם לבושים בם. סוסיהם שוטפים במרוצתם כמי נהר הדקל הרבים והעצומים; מדהרות אביריהם תרגז ארץ, תאנח אדמה, ומשאתם יַחֲתו כבירי כח; לקול מצהלותיהם יחרישו רעמים בגלגל, ישאגו ככפירים, ישומו, ישאפו ברעש ורוגז, יריעו אף יצריחו בקול ענות גבורה, והנה – חללים חמרים חמרים נופלים כעמיר מאחרי הקוצר ושבויים כעפר לרוב.

"השמש פונה לערוב והירח יגיה אורו על פני נהר הדקל, ואנכי מביט עליהם מראש שפיים. ירח יקר הולך! מה נעמת לי עת כן בקודש חזיתיך, בעמוד רגלי על הר הזיתים, בהפיצך אורך כרצי כסף מבעד לדליות הזיתים על תמר, הנצבת כחבצלת לימיני. מה נאוה יפעת זהרך על ידיה, הנשואות להשׁבע לי ברית אהבת עולם... אך אורך – רמיה, כי כעד נאמן בבריתה קרה לך תמר. הה! שם בגדת בה, ולאורך נראתה דמעתה על לחייה. מן העת ההיא זה שלש פעמים חדשת כנשר נעוריך, ורוח נכון לא חדשת בקרבי, אך ירחי שוא מִנית לי למספר חדשיך, אך לילות עמל – למספר נשפיך; לאורך יבוא החלום ברוב ענין, כל חזיון הבל וכל מקסם כזב – להוליכני שולל, אשגה בתעתועיהם עד בוקר, איקץ – והתולים עמדי.

"כמוץ עבר יום, כרוח חלף נשף, והנה חצות ליל. כל בני חלד הוזים, שוכבים תחת כנפי התרדמה, המפתחת חרצובות עמל היום ותלאותיו, ובצלה יחסיון כל דכאי רוח, המפגשים חושך יומם, ואנכי – לא אנום ולא אישן. את עור האריה רפדתי יצועי, ושעפים ועשתונות אין חקר התעוררו בקרבי. לבי כים נגרש ורוחי מרחפת על מִשבריו וגליו, והנה עיני פקוחות על הגליון הזה ותנומה זרה לעפעפי. אך מה זאת גזלה שנתי? הן נחים ושקטים הכוכבים במסלותם, ויביטו ממכון שחקים על ארץ נחה ושקטה, ומדוע לא דומיה לי? מי יתן לי אבר כיונה, אעופה אליך כרגע, אראה פניך, וידעתי נפשי, כי לוּ שָׁלַוְתִּ את, כי עתה שָׁלו מורשי לבבי גם אני, ועצמותי לא רחפו לרגעים. הן זאת חקרתי, בחנתי, אף ראיתי, בשבתי בבית אביך בציון: יש אשר ישבתי בעלית הקיר, פתאום באה שמחה בלבי ושורש דבר לא נמצא בי, באתי עדיך ואמצאך עליזה גם את. ויש אשר כהתה רוחי מבלי דעת על מה, הלכתי לראותך, והנה – עצובת רוח אַת; העירותי לבך על כל אלה, ותאמרי לי בחן שפתיך לאמר: הטרם תדע, אמנון, כי מעת אשר באנו בברית אהבה, חלקי היא נפשך, ונפשי – חלקך, בשמחת האחת תתערב רעותה ובצרת האחת צר לרעותה? בלבי צפנתי אמריך הנעימים, ואמצאם כנים תמיד: כן תאהבי תמיד את שאהבה נפשי, ושנאת את אשר שנא רוחי.

"כן הוא, ידידות נפשי! רוח אחד לשנינו, ואם כן, איפוא, איך לא אחרד הפעם לחרדת רוחי? מה לך, תמר יונתי, האביך גער בך? העזריקם עצבך, או לאמנון מאהבך תדאגי? אך – אַל-נא אשים אותותי אותות הפעם הזאת, כל עצב ויגון אַל ישיגוך, ואם ישיגו, ונסו כענים מאור פניך, כי באור פניך מקור חיים וחסד לנדכאים; ואני תפלה לאלהי

אבותינו, לתת בי את כל אשר ישים עליך, כי אני אשא ואני אסבול ולא אתאונן.

"הס, רוחי! כי קול כחולה שמעה אזני, קול שאון זרים הולך וקרב, שאון מחריד דממת ליל. מה זאת? הה, קול יללת אסירים הוא, הומה בחוצות נינוה וברחובותיה, לבי לשועת נכאים יזעק, כי בלל ה' את שפת נינוה; אלה כדובים יהמו, יילילו משבר רוח: איך שודדנו! ומציקיהם כמשוש פראים יריעו ויצהלו: האח, בלענום! פה אוררי יום יגוזו שער ראשם ויזעקו: שוד ושבר! ופה שוביהם עליזי גאוה ידשנו ראשם בשמן ששון ויענו: הידד! הידד! אך זרות תראינה עיני, אך תהפוכות תשמענה אזני: לאומים עמקי שפה משמוע, אלה הוגים ברוחם הקשה, יספדו בשפת מרצים, ואלה מר יקוננו בלשון קדר, ערב ודומה. – אזכרה ירושלים ואפחד, תמר – ונמס לבבי; אז אשיב אל לבי לאמר: מה שאון לאומים? ומה המון ממלכות גוים? הלא כמַשק גבים וכאוסף נמלים נצים על רגבי עפר, מגערת אלהי יעקב ינוסון ממרחק, וידַמו סלה!

"כל הלילה התחפש רוחי, הלעולמים יארך הלילה? העד תכלית אור עם חושך? סורו ממני, חזיונות לילה! אורה אֹותה נפשי! פתחתי חלון חדרי, והנה השחר פרוש על הררי נינוה. רננו צפרי שמים ברן יחד כוכבי בוקר והרנינו את לבבי. מי יתן וארכה לי העת הזאת, כי נעמה. אך עודני יושב והוגה, והנה אדמו פני קדים, עוד מעט והנה השמש נוצץ כשביב אש מראש שפיים. מה נאוה זהרו על ההרים! ומה נאדר, בהופיעו על פני חדקל, הנהר היוצא מעדן! זוהר נעים, כאור ה', הזורח אל לב טהור. כגבור יצא השמש ובגאון עוזו יַדַף חושך עד הים האחרון; בעלי כנף יריעו ויזמרו גבורתו, וישמח כל היקום, כי התעורר אור על חושך! והשמש ישיש כגבור לרוץ אורח, הולך ואור עד הצהרים. והנה הוא עומד עיף ויגע בחצי השמים, קול בעלי כנף חדל, מעט מעט תצער יפעתו, הצללים יגדלו והיום פנה. הלא כן אורח איש עלי אדמות, וכן ינועון מעגלותיו, מעגלות החיים: מה נעים שחור טל ילדותו! ומה נחמד אור ימי עלומיו! אז כל חושך ינוס מפניו, והתקוה המשחקת לפניו תרון באזניו ככנף רננים; אך, אההּ! התקוה עד חצי ימיו תנחֶנו, וכאמו תנחמנו, ולעת זקנה תעזבנו. והנה האיש כצל נטוי, וזכרון ימי עלומיו בדד ינחנו בדרך עולם; כל שעשועיו שעו ממנו, נשאר בלבו שַמה, שאיה יבַּת מבוקר לערב.

"מדי דברי בתקוה יתחמץ לבבי. זכרי, תמר, ידידות נפשי, יום חודש האביב, בשבתי עמך בבית אביך, עת הביעו שפתיך אלי נעימות באזני תימן אחיך לאמר: "קוה, אמנון, כי טובה תקוה מחיים!" ומה תקוה כי תנחמני? הלא היא, הנעימה והנהדרה בלב נכאים, כמראה הקשת בתוך הענן: למצער יאמין בה גבר, והנה תנחומותיה נשארו מָעַל, דמיונה כקצף על פני מים, נבעה – ונָדַמה כרגע. אכן מגדל עוז היא ביום שקט, אך כמעט ירופפו עמודיה ביום סער וסופה, והיא כגדר הדחויה. זכרי-נא, תמר, נשף חשקנו וחרדתנו יחד. פתאום נפרדנו ותקותנו נחבאה. אז נדד לילה, חלף יום, והנה שבה תקותי, ודרכה פליאה ממני. ואקום ואתנהל לרגלה ואבואה עד הלום, והנני מתנודד. זה חמש פעמים זרח המאור הגדול לממשלת היום מראש הררי קדם על נינוה המעטירה, ושמש תקוה לא זרח עלי לעטרני רצון. הנה עיני משוטטות ברחובות נינוה ורוחי שואף ירושלימה, כי שם מקור תקותי; אך כאשר ישאף, כן יחרד אחור, כי שם גם חרדָתי. רוחי כשאון מים כבירים, הנגרשים אל החוף והנסוגים אחור בהמון דָכיָם, כי כן ישאף וכן ירוץ גם הוא רצוא ושוב. יש אשר רוחי מרחפת על הר הזיתים ויתלונן בצל דליות הזית הרענן, אשר חקוקים בו שמותינו, שם קשורות גם נפשותינו יחד. האח! אומרה לנפשי: הוחילי, כי יש תקוה, לשוא ירימו הרים ראשיהם בינותינו, כי לא יבדילו ביני ובינך. גם חדקל, פרת והירדן, נהרי נחלי איתן, השוטפים עתה ביני ובינך, לא ישטפו אהבתנו. הנה קולך הערב עוד נשמע באזני, וניב שפתיך ישא שלום לרחוק לאמר: לך אני! זאת אהגה, ורוח תקותי תשאני אליך על אברות אהבה; אך חיש מהר רוח מבינתי יעננני: הרף, יונה פותה! אל תעוף בגאותך שחקים, שם ידאה נשר, ושם יעוף פרס; שֵב בסתר המדרגה, שם ינוח לך. התבונה תתן קולה, ומי לא ישמע? ואם אשמע לקולה, איך אוחיל? כן יתהפך הגיגי בקרבי כלהט החרב המתהפכת. אף רוחי בקרבי כנהר היוצא מעדן ושמה לא ישוב, ולבי – אן מה לבי – הה! ממושך ומורט כל היום מרוב שרעפי בקרבי ומתהפוכות תקוה ופחד, אשר יתהפכו בי, בהגיגי בך, עדינה!

"עדינה, יושבת לבטח! חכי לי עוד מעט ואהבתך לאחר לא תתני. צהלי עוד קולך, בת נדיב, ואמרי: "קוה, אמנון, כי טובה תקוה מחיים". אמרי לי זאת, יונתי, הנשואה במקום ציון, ואשמע קולך מארץ מרחקים, כי הנה שם הדורם פניו אל ערי מדי. האח! עוד תקותי בי למצוא שם את אשר אבקש. מי יתן יתמו ימי מסעי כמו הגה, ויד ממעל תאחזני בציצת ראשי להעבירני ארץ רחבת ידים, מהררי אשור, הררי געש, עד הררי ציון השאננים, מי יתן ארדם כרגע ואשבעה בהקיץ תמונתך. תמו דברי אמנון".

ככלות תמר לקרוא את הספר, ותשקהו למו פיה בעליצות נפשה ותאמר: "מי גבר ידע אהבה כאהבת אמנון, או מי יביע כמוהו אמרים נעימים? אכן אהבתו – שלהבתיה, ודבריו – רשפי אש. לא כן אני, כי אם עמוק הגיוני בקרב לבי, לא אשאנו על שפתי, כי הדִבּר אין בי; אך רוחי בקרבי תשחרהו באין אומר ודברים, כי ברבבות מלין אין די באר אף הגיון אחד, אשר יהגה לבבי באמנון. האח! דבר שפתים לי למותר, כי את אשר יהגה לבי, אותה ידבר אמנון". כן דברה תמר אל לבה, ומדי דברה בידיד לבה, זכרה את אשר דבר תימן בו, ונפשה נבהלה פתאום; אך שבה ותתעורר כרגע ותאמר: "יכזבו כל בני חלד ואמנון לא ישקר באמונתו". ותוסף תמר ותקרא את הספר שנית ושלישית, ותחקור מלין ותמצא בם דברים, אשר לא ידעה פשרם. "כן תמיד תאהבי את כל שאהבה נפשי"; ומה זה ירזמון מליו? קראה תמר בחרדת לב. הכן דבר תימן אלי על אדותיך, אמנון? הלא אם יהיה לבבך רחב כים, מלא הוא אהבתי עד אפס מקום בקרבו לאהבה אחרת. האמנם, אמנון, נגעה זרה בלבבך? הה! חם לבי בהגיגי זאת, אך אויה לי ואיה לזרה ההיא! כי אם עזה כמות אהבתי, הלא קשה כשאול קנאתי; הלא אֶזרה את הזרה ההיא כמוץ לפני רוח חמתי, ובסערת קנאה אשופנה, כי לי כל לבב אמנון, וזרה לא תבוא בו. אך למה זה יהגה לבי אימה? מגורת שוא היא, לא תבואני".

עודנה מדברת אל לבה, ומעכה אמתה באה אליה ותאמר: "מה זה עמקו מחשבותיך?"

ותאמר לה תמר: "עוצי-נא עצה, במה יבחן לב גבר לדעת, אם נאמנה אהבתו?"

ותאמר מעכה: "הלא אם נשא גבר את עיניו אל עלמה אחרת, לא נאמן לבו עוד לאהובתו, ואם דבר עם זרה ידידות, בגד בבריתו עמה".

ותאמר לה תמר: "טוב יעצת; ואולם נחשוך-נא דברינו לעת אחרת, כי דבר סתר לי אליך".

ותאמר מעכה: "טוב, גברתי, נכונה אנכי לכל אשר תצויני".

פרק ט"ז

וַיִּקְרָא אֲדֹנָי יֱהֹוָה צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לִבְכִי וּלְמִסְפֵּד

וּלְקָרְחָה וְלַחֲגֹר שָׂק: וְהִנֵּה שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה, וגו'.

(ישעיה כ"ב, י"ב–י"ג)

ועיר אלהים חרדה לרגעים מפני תנופת יד סנחריב מלך אשור, יום ליום הביע שֵמע גבורותיו, ותהי רק זַעה הָבין שמועה. ותמר חִלתה את פני ה' השכם והערב בגן, להשיב את אמנון בשלום ובלב נאמן אליה. וסוד תימן אחיה אליה על אודות אמנון דכֵא רוחה, ותגלהו למעכה למען ירוח לה; ותקרא באזניה את הספר, אשר כתב לה אמנון, ותוסף מעכה להצית אש קנאה בלב גברתה. ותמר הסיתה את מעכה לבוא אל פורה בערמה ולקחת את לבבו באהבה, למען תדע מפיו כל מצפוני אמנון; ולא אחרה מעכה לעשות ככל אשר צִוַּתָה גברתה, ותאמר בלבה: האח! יגורש אמנון מנגד עיני תמר, ישוב לימי עניוֹ, או אז לי הוא. ותמתק סוד עם זמרי: מה לה לעשות. ויורנה זמרי תרמית לבו. וישלח זמרי להגיד לעזריקם להיות נכון לקראתו בבוקר.

הבוקר היה הולך ואור עד נכון היום, ובני ציון עזבו את רבצם ואת בתיהם, והנם נדחקים בפתחי שערים. שרי המלך והיועצים עלו בשערים להמתיק סוד ולהביא עצות, מה יֵעָשה בעיר להשָגב במעוזה כבוא הצר עליה, ויתר המון העם כמשק גבים שוקק: אלה רומסים עפר חוצות באפס כל עבודת מעשה, רק שואפים רוח כל חדש כתנינים, ואלה טחי תפל לא ידעו מה. חושבי שקר ובודי כזב על משכבותיהם מצאו לאל ידם למכור כזביהם בכסף מלא ולהטיפם בראש הומיות ליין ולשכר. פה להקת אנשים מכתירים כמחוגה את איש אחד המדבר שלום לעם ה' לאמר: "הנה שלח המלך צירים למצרים לבקש מעוז מפרעה, הלא שלום לנו אתו והשב לא ישיב את פני מלאכינו".

– אך שוא לנו מעוז פרעה! – יענהו אחד השומעים – כי מה יועילו לנו המצרים? רהב הם שבת בארצם ולשתות מי שיחור.

והנה מעבר האחר נצב עובר אורח השב מנהל פרת, ועדת אנשים תסובבהו, והנה הוא מספר להם לאמר: "הוי! נשמו מסלות ועוברי ארחות חדלו, כי עלה אריה מסֻבכו עם כפיריו וגוריו יחד; יצא ממקומו חולש על גוים, הוא וצבאותיו עמו; בני אשור ועילם נוסעים לדגליהם, ועליהם רבשקה, אדיר כארז בלבנון; מנהר חדקל ילכו יונקותיו, ועד נהר פרת וים האחרון ישלח קציריו, והנה הם חונים על כרכמיש, העיר הבצורה, הבנויה לה במקום שחוברו למו נהר כבר ופרת יחדיו. גם המבצר הגדול ההוא משחק למו, ואף כי מבצרי יהודה: הלא כתאנים יפלו על פיהם, עוד מעט יעברו את נהר פרת והירדן".

לדברים האלה ינוע לב כל שומע ותכהה כל רוח, יאנחו יחד בשברון מתנים, ישומו וישרקו, ישנו וישלשו: "איום! נורא! מי יגור לנו בציון?"

וחפר ובוקיה, אשר היו בין העדה הנאספה הזאת, ענו ואמרו בלעגי שפה: "אֵתיו, נקחה יין ונסבאה שכר".

– הבה! – הוסיף בוקיה לדבר. – אשר לו כסף יפתח ידו וישקה רעהו, אשר אין לו כסף, כי עוד מעט והשליך האדם את כספו וזהבו בחוצות ואין מאסף. הבה נדיח גרונו בדם ענבים, טרם ירחץ האויב פעמיו בדם חללינו.

ואחד מהם אומר: "הס! עצרו במלין, הנה בן אמוץ ושרי המלך הולכים ועוברים לפנינו".

ויתפרדו אנשי העדה הזאת, ובוקיה אמר אל חפר: "נלכה-נא אל כרמי ונשתה".

והאיש כרמי התחסד עם החסידים לעין כל, ויהי חבר לכל מעַוֵל וחומס בסתר, וגם לפניהם הצטדק תמיד, ופתחון פה היה לו על כל עלילותיו, ויאמר, כי בכל יגיעו לא ימצא לו עון אשר חֵטא; ראה רעות רבות ולא התבונן, שמע נאצות אנשי לצון, ויהי כאיש אשר לא שומע. את יינו נתן בעד אתנן זונה ובעד גנבת גנב, ויתן מחיר ממכֹרו למיודעיו הפוחזים לתתו בכסף. כן מלא כרמי זהב חוריו, עָתֵק, גם גבר חיל. וביתו היה עצרת בוגדים, אשר לא נגלתה רעתם בקהל, ויום יום השכם והערב עלה להשתחוות לה', ויתמם עם תמימים.

וזמרי ועזריקם באו אל ביתו כעלות השחר, כאשר נועדו ביום אתמול, וישם כרמי יין לפניהם וישבו בסתר חדרו וישתו.

ויאמר עזריקם: "אין זאת כי אם בשורה מוצאת בפיך".

ויאמר לו זמרי: "הטרם תדע, כי טובתך היא כל ישעי וחפצי? אל תאמר לתמר נואש, כי יש תקוה. דע לך, אדוני, כי שלח אמנון לתמר ספר מנינוה, ספר מלא אהבה וחן, אשר קראתו תמר באזני מעכה אמתה, ותגל מעכה אזני על אדותיו, ואורנה להצמיד מרמה ולהפוך ללענה נעימות אמרי אמנון; גם צלחו דבריה, אשר שמתי בפיה, להצית אש קנאה בלב גברתה, ותסיתנה לדבר על לב פורה אהבה וידידות, למען תחקור ממנו מצפוני אמנון, ופורה הלא לנו הוא; הן נתעה תמר בשוא להאמין, כי אוהב אמנון עלמה אחרת, וקנאתה בוערת בה".

ויאמר לו עזריקם: "האח! מצאוני דבריך הפעם. הסכת, איפוא, ושמע גם דברי, אשר יכונו עם דבריך: לא לשוא תאמין תמר, כי אמנם עוגב אמנון לעלמה אחרת, אמת היא, ואזני לקחה שמץ ממנה מפי עכן, אשר דבר אתמול על לבי, בראותו אותי יושב משמים ונעצב בחדרי, ויאמר אלי: 'עד אן, אדוני, תשוח עליך נפשך מפני תמר, אשר מאסה בך? האם אחת היא בציון?' ואומר לו: "הלא אחת היא לאמנון, ואיככה אוכל וראיתיה נתונה לו?" ויאמר לי עכן: 'לא אחת היא גם לאמנון, כי מצא לו עלמה אחרת יפה ממנה, אשר לא יקח תחתיה שבע נערות כתמר, אך העלמה דלה, על כן מגמת פני אמנון לבצוע בצע, בהשיבו את חננאל מארץ שבותו. לכן קַדמה פניו ואָרש לך את העלמה היפה-פיה ההיא, וידעתי, כי אך ראה תראנה, ושכחת את תמר'. ואשאלהו למקומה, ויעני עכן לאמר: 'בעוד עשרת ימים תראנה, כי בקצה גבול יהודה היא יושבת כעת עם אמה'.

ויאמר לו זמרי: "נפלאת בעיני, מאין ידע עכן כזאת? אך יהיה מה, אין זאת כי אם העלמה, אשר ישבה באהל אשר עם שער הגיא, ובה דבקה גם נפש תימן באפס תקוה, כי כצל הוא נהלך למן היום, אשר ראה אותה בגיא התופת. האח! האח! אך פה מלטה לילית ביצתה, וממנה תבקע אפעה לאמנון, לתמר ולתימן; ישוב אמנון הלום והשיבותיו עד דכא, האח! נוססה בי רוח עצה, ועתה נחכה-נא ליום בוא העלמה הלום וליום שוב אמנון".

עודם מדברים וחפר ובוקיה באו אל בית כרמי בקול המולה. ויאמר חפר לכרמי: "מרי נפש אנחנו משמוע דבת עם ברחובות, כי מגור לנו מסביב, ונסר אל ביתך לטבוע עצבנו ורגזנו באשישי תירוש ושכר".

וכרמי, אשר חשב את זמרי לגבר תמים, געד בחפר ובוקיה, למען תשמענה אזני זמרי היושב בסתר חדרו, ויאמר להם: "הס! כי לא עת היא להתלוצץ".

וישם חפר עיניו בכרמי ויאמר: "מה יום מיומים, כרמי? האם הבאת מוכיח בשער אל ביתך להגיד לנו משפט היין?"

– אנכי אגיד לך משפטו, – אמר בוקיה לכרמי – ראה והבן דבר: הן כמוני כמוך אנשים ריקים אנחנו, והכלים מלאי יין, והורקו הכלים אל קרבנו, והיינו אנחנו מלאים והכלים ריקים, האף אין זאת?

– הרף, – ענהו כרמי – שבו פה ושתו.

– אין זאת כי אם מוכיח בשער עומד אחר כתלנו, – ענה חפר – הבה! נחפש בחדרים ויהי מה.

ויאחז בו כרמי וישפל אמרתו ויאמר: "הנה עזריקם וזמרי פה".

ויאמר בוקיה בקול רם: "האח! אנשים טובים הם, גם יתנו על פינו".

וישמע עזריקם ויפתח להם דלת החדר, ויבואו בו חפר ובוקיה וימצאו את זמרי יושב ונותן בכוס עינו.

ויאמר לו חפר: "הן מחשבותיך עמקו מאד ביין, כמו מבקש אתה למצוא במשׂרת ענבים לחים את עשתונותיך האובדות ביבשת, או תצוד משם חדשות, אשר לא נבראו עדנה".

– כן דברת, – ענהו זמרי, בהגיחו הכוס אל פיו, – חדשים גם ישנים צפונים באדום האדום הזה, אך ינעמו מאד, אם שמורים הם בבטננו.

– רוח עועים מסוך ביין, – ענה בוקיה, – כי במסתרים יתהלך ובקהל עם יודיע עלילותיו; כמעט בא אל קרבנו, תציקנו רוח בטנו, וכל מחשבה, הרוחשת בה, תעשה לה כנפים, תּעוף ותרבץ לפתחי פינו. זעום אלהים הוא!

– ומה גדולות נצורות בקרבך? – שאלהו עזריקם – התפחד לנסתרותיך, העצורות בקרבך, פן תחרדנה ממסגרותיהן כצפרים עפות? הלא כעת ימלאך איש יין כנאד, עד אשר תצוף על לשונך כל תעלומה, או עד אשר תבּקע בטנך כאובות חדשים וכבקיעי עיר דוד, ונחפשו מצפוניך.

– לא, אדוני, – ענהו בוקיה – לא כן אנכי עמדי. הן רוחי אמונה בין הכלים, ונפשי קשורה באשישי ענבים זה כמה, ובכל זאת נאמן רוח אני. אך רב לנו דבר מהתלות יבשות ושדופות קדים, כי חובקי ידים ופושקי שפתים לא יצליחו. צוה-נא, אדוני, ויביא לנו כרמי יין ותירוש ומכל משקה, אשר ברך ה' את יקביו. אם מצרה ומעצב תזרק בנו שיבה, מזרק יין ישן יחדש כנשר נעורינו.

ויאמר עזריקם לכרמי: "הביאה ונשתה".

ויאמר חפר: "רק הין צדק תמוד לנו".

– יחי מלכנו חזקיהו, – ענה בוקיה, – כי מיום שבתו על כסא ממלכתו סבאנו לא מהול במים, ההין צדק ומלא, ובטננו לא תחסר. תמול בקרו השוטרים בבתי היין, וימצאו בבית יצהר הכרמלי הין רזון זעומה ומשקה סר טעם, וינפצו את כל כליו כשבר נבל יוצרים, וישימוהו בחצר המטרה, ויינו היה יין ענושים. גם אתה, כרמי, השמר, אל יחסר המזג, פן נמלא בשֵׂכות עורך ונכתת את כל כליך, אשר לא ימצא לך במכתתם חרש להתגרד בו.

– טובים דבריך, לץ היין, – ענהו כרמי – רק אל תמלא בטנך קדים, כי כל משכיל בעת הזאת ידום.

– מהר, גבר תמים! – ענהו חפר – החישה מעשיך בטרם יבוא אשור בארצנו.

וילך כרמי ויבא יין וימסוך לפניהם וישתו וישכרו. ובוקיה פתח פיו וינגן נגינת שותי שכר לאמר:

מַה-יָּפוּ פָנֶיךָ, פְּנֵי לְהָבִים,

כְּתוֹלָע אֲדֻמִּים מִדַּם עֲנָבִים,

אַךְ טוֹב יַיִן, מָתוֹק עָסִיס לְשׂוֹתָיו.

אֶל קִרְבֵּנוּ בָּא כְּנַחַל שַׁלְהֶבֶת,

וּבְמַבּוּל זִרְמָתוֹ שָׂטַף עַצֶּבֶת,

מִי נֹחַ יִקָּרֵא: הוּא אֲבִי עֹשָׂיו.

רַב לָנוּ אָכוֹל לְחֶם עֲצָבִים,

לֶכֶת קוֹדְרִים בְּשַׁעַר בַּת רַבִּים,

וְלִירֹא מְצָפוֹן כִּי יָבוֹא קֶרֶץ.

הֲלֹא שְׁקֵטִים נַחְנוּ הַיּוֹם בּוֹ נִבְחָר,

הַיּוֹם טוֹב, לָמָּה נִדְאַג לְיוֹם מָחָר?

שְׁתוּ הַיּוֹם, מָחָר תְּכַסֶּנּוּ אָרֶץ.

– הלא זה דברי, – הוסיף בוקיה לדבר – אכול ושתה, כי מחר נמות! מי האיש אוהב ימים, לא ידוה לבו מימים עברו, ולא ידאג לימים יוּצָרו, כי אם אחד בהם יראה – היום, אשר הוא חי בו, ויבלה כן במשתה תמיד.

– היין אַצל מרוחו עליך, – ענהו חפר – עסיס שתית, ועסיס תטופנה שפתיך.

– מישרים אני מגיד, – ענה בוקיה – מי יתנני מטיף העם בימי מבוכה, ומי לא ישמעני?

– אכן, עת מבוכה היא, – ענה כרמי – אפס התרפות ביום צרה לא טוב. הלא עיר עז לנו, היא תסוך לראשנו ביום נשק, הן חומותיה בצורות, מבצרינו לעב יגיעו; יבואו צבאות אשור, ישיתו לבם לחילה, למבצריה ולמצודתה ויבושו מגבורתם. הנה שרינו בצוען ומלאכינו חָנֵס הגיעו להביא סוס ורכב ממצרים. זולת זאת גם נשק בית היער רב אתנו; נתעודד ונריק חנית, כי אנשי מלחמה נחנו, ואלהים יתמוך את ידינו.

וזמרי, אשר ישב דומם ומחריש עד כה, שתה כוסו ויאמר לכרמי: "הן סבאך לא מהול במים, אך דבריך בלולים ברוח ובקדים; מעוז ירושלים מחסה הוא לשפנים, עם לא עצום כמוכם, הגבורים בשבתם בחוריהם, השָׂמים עפר וטיט מעוזם. האריה ידרוך על במותיהם, ומבצרם נהרס, לא בחיל ולא בכח. הן כולכם אבירים לדבר בגאוה וברוח גבורה, בעוד מזרקי יין לנגדכם – ואולם בעת תראו להט חרב, ברק חנית וכידון, אז תאלמנה שפתותיכם מדבר את אויב בשער. את מי תגידו מלין? שאלו-נא לגבר ראה עני כמוני, אשר ישבתי במצור ובמצוק בשערי שומרון, עת הצר עליה שלמנאסר; לא, רעַי ואלופַי, לא בדבר שפתים תעשו מלחמה עם אשור!"

– אהה! – קרא בוקיה באנחה. – הן חיל גוים אסף סנחריב, עמל לאומים ירש, ונפשו עוד רחבה כשאול לבלוע גם משכנות מבטחים אשר לנו; המבלי אין גפן ותירוש באשור יבואו הלום לאגור יינו ולמצות עסיסנו? הה! אשור כמָות ולא ישבע.

– השקט, – ענהו זמרי בשחוק – אל ירך לבבך, נכרות ברית את מות, ולא יכרת עסיס מפיך.

ויען חפר ויאמר: "כה יעשה לי אלהים וכה יוסיף, אם ימוש האיש הזה מפה עד אשר יגיד לנו כל סוד הצפון אתו. הלא ידעת, אם לא שמעת, זמרי, מאומה בבית אדוניך, או ממקום אחר דבר אליך יגונב, הגידה-נא לנו ונדעה".

ויאמר להם זמרי: "השבעו לי הֵנה, אם תשמיעו דברי על פיכם עד עת מצוא".

ויאמר בוקיה: "ימר לנו שכר ועסיס יהפך לנו ללענה, אם נגיד שמץ דבר".

ויאמר זמרי: "בטח לבי בכם, לכן שמעוני, אלופי ומיודעי: הן יליד שומרון אני, וכל אחוזת נחלה אין לי בציון, בכל זאת עלי לבי דוי בראותי, כי ברעה היא; אך הבל ינחמנו בן אמוץ בלשון למודים, במשאות ובחזון, כאיש אשר אמו תנחמנו, וכעולל אשר תישנהו מינקתו בשירים נעימים; אל נקשיב לו, פן נישן המות. מי האיש החפץ חיים, יקשיב לשבנא הסוכן, והיתה לו נפשו לשלל, כי רוח אחרת אתו, ודרור יקרא לכל החפצים לקרא לשלום למלך אשור. אך לא עת היא הפעם להרבות דברים: אחת דברתי לכם, ושתים תשמעו אחרי הסירכם את יינכם".

– אך טוב ושלום ירדוף את שבנא – ענה עזריקם.

ויאמר זמרי: "לכן נהיה נכונים ליום, אשר נוָעד יחדיו בבית שבנא, כי ריב לו עם חזקיהו. אך נסתיר דבר טרם התגלע הריב בקהל עם".

וישבעו לו הבוגדים להסתיר דבר.

וימהר זמרי לשוב לבית ידידיה אדונו, לעשות מעשהו.

ועזריקם אמר לחפר ובוקיה: "צעיר אנכי לימים, ואתם הלא הייתם לאנשים בימי אחז, עת נחשו אבותינו, קסמו, דרשו באובות ובידעונים, לדעת מקרה גוי ואדם; ועתה אנחנו עומדים כשועלים בפרצות ירושלים, כעורים נגשש באפלה ואין אתנו יודע עד מה, בלתי אל חזון בן אמוץ עינינו. לו ידעתי פה מעונן או קוסם, כי עתה הרביתי שכרו לדעת את המקרה, אשר יקרה את ציון ואשר יקראני גם אני".

ויאמר לו חפר: "שמע, אדוני, את אשר קרני זה כארבעת ירחים: הלוך הלכתי לפנות ערב בין הבכאים, וארא שם אשה מכוסה בצעיף ועלמה טובת חן, אשר לא ראיתי כמוה, ואשאלן לדעת: אנה הן הולכות? ותאמר לי האשה: 'מבאר שבע עליתי עם בתי ירושלימה, ותפצר בי בתי להראותה את כל מקומות העיר הזאת'. ויהי כראותי מרחוק איש הולך ובא, ואעזוב את שתי הנשים ואלך, כי יראתי פן יחשדני. ותתחמקנה שתי הנשים בין הבכאים כצבאות וכאילות השדה. ומן העת ההיא היטב חרה לי כי עזבתין, אין זאת כי אם מכשפות הן".

ויאמר לו עזריקם: "חפש בעיר, אולי תמצא אותן והגדת לי".

ויהי כאשר כלו לדבר, וישובו איש איש למקומו. ובלב עזריקם המו ויחמרו מחשבות מסוכסכות, אשר הסתירן עד עת מצוא.

פרק י"ז

עברו שני ירחים מיום בוא ספר אמנון לתמר, ועקבותיו לא נודעו לה, ומדי יום ויום כעלות השחר השכימה תמר לכרם אביה לשפוך כמים לבה לפני ה', ותתפלל אליו להשיב את אמנון אליה בשלום ובלב תמים ונאמן בבריתו. ויהיה היום ותמר נצבת בכרם לעת כזאת כפעם בפעם, מעלות השחר עד נכון הבוקר, והנה מעכה נגשה אליה ותאמר: "אל יפוג לבך, גברתי, בשמעך, כי אמנון וחננאל בבית אביך, כי אך בוא באו אליו".

– אמנון! חננאל! – קראה תמר ברעדה וגיל, ורוחה נפעמה בקרבה, ותחרד ותבוא הביתה. והנה המחזה הזה נגד עיניה: תרצה אמה נופלת על צוארי איש זקן בקול קורא: "אבי! אבי! מקור חיי!" ידידיה אביה עומד לפני אמנון משתאה ומשתומם וידיו פרושות וקורא: "האח! האח! ראתה עיני נפלאות, אשר לא פללתי!" ולב תמר פג למראה הזה ולא ידעה מה לעשות. ותימן וזמרי עומדים אתה בירכתי הבית נבהלים ומשתאים. פתאום נתנה תמר קולה: "האח! אישון עיני!" ויחזק ידידיה בידה, ויציגנה לפני חננאל ויאמר: "פנה-נא, אבי, אל תמר בתך".

ויחבק חננאל את ידידיה ואת תמר ויאמר: "פנה-נא, בני, לאמנון בנך, פודה נפשי ויורש הוני. האח, כי בא חלומי! לא נפל דבר ארצה. הגדיל אמנון לעשות עם בתך, הגדיל לעשות עמי, אף גדול יהיה כבודו".

– הה! – ענתה תרצה – רבות עשה אמנון עמנו, אך רבות צררנוהו, עתה קצרי יד נחנו מכפר פניו.

ותבך תרצה בדברה.

ויפול ידידיה על צוארי אמנון, ויבך ויאמר: "שא-נא, בני, כי הכלמתיך מבלי דעת דרכיך, ועתה עורה לקראת תמר אהובתך והקיצה לאהבתה, כי בא החלום, ואתה הלא ידעת, כי ברית היתה ביני ובין יורם, ואיך אפירנה? לכן שאל מאת חננאל אבי, כי תמר בתו, היא, וארשת שפתיך לא ימנע".

ותמר עודנה כחולמת.

ואמנון נגש אליה ויאמר: "ראי-נא, עדינה, הנה חננאל אביך, פדיתיו, הביאותיו, אף הצגתיו לפניך".

ותמר התעוררה ותאמר: "אתה אורי וישעי! אתה השיבות לב אבות על בנים".

ויאחז חננאל ביד ימין אמנון ויאמר באזני בית ידידיה: "הנה כל אוצרותי, אשר טמנתי מאז בשומרון, עמוסים עתה על כתף עֲיָרים, לא נעדר מהם מאומה. ואותם נתתי היום לאמנון כופר פדיון נפשי. דל אנכי הפעם, ואמנון עשיר בין ראשי עשירי ירושלים, ותמר בתי היא, ומה, איפוא, אתן לו חלף החיים והחסד, אשר עשה עמה? תני-נא, תמר בתי, יד ושם לבחירך".

מדי דברו זאת, לקח את יד תמר ויחברנה ליד אמנון בידיו, ויאמר לתמר: "הנה העלם יפה העינים, אשר פדה נפשי באהבתו אותך; הן מולדתו כמוסה, אך קרנו תרום בך ובנפש ברכה אשר בקרבו, כי היא לו תפארת אבות. ועתה, אמנון בני, הנה אהבת תמר נפלאה לך, ותשלך את נפשך מנגד פעמים בגללה, לכן תיקר נפשה בעיניך ואל תיקח עליה נשים אחרות לצרור. שתו יחדיו מכוס עונג לרויה וזרה לא תבוא ביניכם".

ויאמר אמנון: "אחת תמר להוריה, ויחידתי תהיה עד עולם".

ותאמר לו תמר: "עד עולם לך אני, כי אתה קנית לבבי!" וזרם דמעה עבר על לחייה בדברה זאת.

ותרצה אמרה לאמנון: "הן דברינו תמו, תמר לך היא, ואתה קחנה אל הכרם ודבר על לבה, כי כחולמת היא עדנה".

ויחבק אמנון את תימן, ויקרא לזמרי לשלום, ויקח את תמר וילך אתה אל הכרם, ויאמר לה: "עבר החלום, ועינינו רואות פתרונו: ועתה עורי לקראתי והאירי אלי פניך, כי באור פניך אראה חיים".

ותאמר לו תמר: "ומי יתן והיה לבבך זה אלי תמיד כיום הזה".

ויאמר לה אמנון: "הטרם תאמיני בלבבי? הטרם תדעי, כי בעבורך אעביר חֲתָי בשֶׁלח, אשכנה בין לבאים, וכל אסון משחק לי? כי רק בך כל חיי רוחי, ועל פיך אחיה כל ימי חלדי, בה' נשבעתי!"

וישק אמנון לתמר, והיא גם היא אצלה לו עתרת נשיקות, ותראהו את מגלת הספר, אשר היתה טמונה אתה, ותאמר: "הן לבי בפיך ובשפתיך, להטותו לכל אשר תחפוץ. האמנתי, כי ידבר פיך אמת ואמונה תמיד".

ותמר לא שתה עוד לבה לדברי תימן אחיה על אודות אמנון, ותדבר אתו אהבה וידידות עד הצהרים, וישובו הביתה וימצאו את השלחן ערוך, ויאכלו וישתו וייטיבו לבם. ואמנון לא שתה יין, כי נדר נדר נזיר לה', להנזר מיין שלשים יום מיום בואו שערי ציון.

ויאמר חננאל לאמנון: "יעברו שלשים ימי נזרך ונשיש משוש ביום חתונתך".

ומעכה התעצבה מאד אל לבה בראותה, כי רמה קרן אמנון, בן דלת העם, וכי גם פלגשו לא תהיה עוד, כאשר קותה לה, באשר תמר יחידתו תהיה. ותגל את אזני ידידיה ביום מחר, כי ישקר אמנון באמונתו, וכי יודע גם תימן בנו, כי אהב אמנון עלמה אחרת, בכרתו ברית אהבה עם תמר. ויחקור ידידיה את תימן בנו, ויספר לו ככל אשר הגיד לו פורה, וכי ראו עיניו את מקום מועדם בין הבכאים. ויחרד ידידיה וישתומם ויצו את תימן להסתיר דבר, עד אשר יחשוף תעלומות אמנון בתחבולותיו, ויאמר לתימן: "שלח את פורה לאמנון ושֶׁרת לפניו, וצוהו לשום עיניו על דרכיו; ואם אמת נכון הדבר, והגיד פורה למעכה, והיא תפקח את עיני תמר. והיה אם תמאס היא בבחירה עקב מעלו בה, ונתתיה בחזקת היד לעזריקם בן יורם, איש בריתי, ואמנון למעצבה ישכב, כי מידו תהיה זאת לו. ואתה דבר עם אמנון אהבה, ואל תבהל ברוחך לנאצו טרם נבעו לנו מצפוניו".

ויהי ביום ההוא, ויאמר ידידיה לאמנון: "הנה צויתי את הבונים לעשות לך בית ואפריון בהר הזיתים, במקום ההוא אשר כרתָ ברית אהבה עם תמר; ועתה שב-נא עד יום חתונתך בבית הקיץ, למען תאיץ בעושי המלאכה ותבין אל מעשיהם".

ויאמר אמנון: "טוב, אבי, לו יהי כדברך".

ויצא אמנון ביום ההוא מבית ידידיה לשבת בבית הקיץ, ויקח אתו כסף וזהב מן הסגולות, אשר נתן לו חננאל. ופורה משרת לפניו, וישלח על ידו לתמר תירוש ועסיס יום יום, ותמר שלחה לו ממתקים ומגדנות.

ויהי בימים אשר ישב אמנון בבית הקיץ, וישלח להגיד לסתרי, כי שב מאשור. והוא סָפר יום לשנה עד מלאת ירח ימים, ופורה לא התבונן בוכל דבר און. כן חלפו שבעה ועשרים יום. ויהי בלילה והנה עוץ בא להגיד לו, כי אבישי חלה מאד, וכי בא אליו סתרי אחיו מן הכרמל ונכון הוא לבוא ירושלימה לראות פניו ביום חתונתו. ויצא עוץ מביתו, ויצא אחריו אמנון, כי ראה, כי דבר לָאט עמו. ויאמר לו עוץ בחוץ: "בוא מחר בלילה אל אהל שער הגיא, וראו עיניך את שאהבה נפשך, רק הסתר בואך".

ויתן אמנון לעוץ מתנות, וילך. ואמנון חכה ליום מחר לראות את אמו ואחותו בשמחה וגיל.

ויהי ביום השני, ואמנון ספר עוד שני ימים ליום חתונתו, וזמרי הלך בבוקר להתיצב על יד נחל השלוח, כי שם יעד לו עזריקם מקום על ידי עבדו. ויעבור זמרי על פני מצבת אבשלום, אשר במורד ההר מנגב לירושלים, והנה אחד מבני הנביאים נצב שם ומדבר את הדברים האלה לאמר: "בנים סוררים, בואו הנה! קושרי קשר, קרבו אתיו! הביטו אל יד אבשלום וקחו מוסר, אות היא לכל מרימי יד באביהם ואחריתם כמוהו. מי אבי העם? הלא המלך! ומי בן משדד אב? הלא הוא שבנא הסוכן, חבר לאבשלום. הו, בן ממר! שוכח אל וחורף עקבות משיחו; הוי, שת עם קושרים ידו! שבטים נוראים יבואו גם בלבך, וכאבשלום תמות ערירי בין השמים ובין הארץ. אבשלום הכין לו את היד הזאת מעצבה עודנו חי, גם אתה עשית לך יד ושם בציון ותחצוב לך מרום הרים פה קבר; אך הנה ה' מטלטלך טלטלה אל ארץ אחרת, אבשלום מת בלב האֶלה ובך תרבץ האֶלה, אשר דבר ה' עליך ביד ישעיהו עבדו".

וזמרי התעורר לדבריו, אשר נפלו כחצים שנונים בלבו, ויאמר: "בן נביא! למה תטיף דבריך לעצי השדה? האין עם בציון, אם אזנים אין למו?"

– אכן חציר העם! – ענהו בן הנביאים – חציר יבש מיום ה' הבוער בם, ואזניהם כבדות משמוע. הלא טוב לדבר למֵדבר לא אדם בו, מדבר בקריה ללא אדם.

– משוגע אתה, איש הרוח! – ענהו זמרי.

– אמנם, משוגע אני, כי אמת דברתי – ענה בן הנביאים וילך.

עוד זמרי עומד ומתבונן בדברי בן הנביאים, והנה עזריקם בא, ויאמר לזמרי: "מה תענה, זמרי, היום, כי היה רועה הצאן לרועה אלוף, והאלוף – לרועה רוח?"

ויאמר לו זמרי: "אמנם רועה רוח רעה אתה תמיד, ואיך לא תקצר רוחך?"

ויאמר עזריקם: "אם כה תאמר אלי, איך לא יגוע רוחי? על זאת אענך, כי רוח נקמה תחייני, תעודדני ותאריך נפשי. המעט זאת בעיניך, כי כהתל באנוש נבזה התלה בי תמר, בהרימה את אמנון מאשפות, לתת את דודיה לו, והנה ירדפני גם רדוף בן בוז המשפחות כמלאך אכזרי על כל דרכי. שמע את אשר קרני, אז תשום ותשרוק. תמול הוליכני עכן בצהרים אל העלמה היפהפיה, אשר אהב אמנון לפני ארשו לו את תמר. ויהי כבואנו אל אהלה בשער הגיא, ונמצא אותה יושבת עם אמה ורוקמת בשש. מה אומר ואדבר לך, זמרי, על אודות הנערה? באחת אדבר: אם תמר יפה כלבנה, העלמה ההיא ברה כחמה! ראיתיה, חשקתי בה, ואדבר על לבה באזני אמה להתנער מעפר ולהיות

גברת עדינה בהיכלי. ותשם העלמה עיניה בי, ותשב להביט על מעשי ידיה, ולא מצאתי מענה בפיה. ואומר לה: "הלא בן יורם האלוף אני, המדבר אליך תנחומות, ואיך תשיבי את פני ריקם? האומנם לא אוכל לרוממך?" והעלמה החרישה ולא ענתה מאומה. ותאמר לי אמה: "שא-נא, אדוני, כי לא הסכינה בתי עם הגברים ואף כי עם אלוף ביהודה כמוך, אשר השפלת לדבר עמה ידידות, ואולם..." ואנכי לא נתתיה לכלות דבריה ואומר: "ואולם אנכי יודע מה שורש דבר נמצא בבתך, כי נפתה לבה אחרי רועה רוח, אחרי אמנון הרועה, המתעה לב נשים בפחזותו, הלא הוא הנער, אשר נשבע לידידיה לבלתי קחת עוד נשים אחרות על בתו". ועיני האם והעלמה ירדו דמע, ותחרדנה בדברי זאת, ותאמר לי האם: "כה יעשה לי אלהים וכה יוסיף, אם אתן את בתי לאמנון לאשה. ועתה, אדוני, תשב-נא הנערה עמדי ירח ימים, עד אשר יהיה לבבה נכון עמך, ושלחתי להגיד לך". ויאמר לי עכן: "לו יהי כדבריה, כי לא תכזב האשה הזאת'. ואקום ואצא מן האהל במר נפשי. ויהי בלילה ואלך שנית אל אהלן לבדי, והנה אור בו, אך לא מלאני לבי לבוא אליו, כי אמרתי: אעמדה-נא אחר כתליו ואציץ מן החרכים. ומה גדלה חרדתי, בראותי את אמנון חובק את העלמה והיא נופלת על צואריו, ואמה מחבקת את שניהם לרגעים! תעה לבבי, כהו עיני, ותחרשנה אזני למשק נשיקותיהם. הזאת היא היפה-פיה, המצניעה לכת עם הגברים? אמרתי בלבי. הלא הגדתי למו את פחזות אמנון ובכל זאת לא תסור העלמה מאחריו, כי נבחר לה להיות לו פלגש מהיות גברת בביתי. רגזתי תחתי, ולבי השיאני להצית אש באהל, אך נשאתי בשרי בשני ואתאפק ואשובה אל ביתי בחמת רוחי, ואספר זאת לעכן. ויאמר לי: "השקט ואל תבהל ברוחך, כי אם לא אביא את העלמה אל ביתך, ונגרשתי מנגד עיניך כל הימים". אך מה יושיעני זה, ועיני ראו ולא זר את פחזות אמנון, הנצב כשטן לי על כל דרכי. אהה, זמרי! לו היה לבי יצוק בי כמו קרח, כי עתה התפוצץ לרשפי אש; לו דבש וחלב נזלו בעורקי, כי עתה נהפכו בי למרורת פתנים; רבות שבעה לה נפשי חרפה ומכאובים מיד אמנון, עתה את דמי הוא מבקש, כי לא יחיה האחד משנינו, כי אם ימות האחד והשני יראה חיים".

וזמרי התעורר אחרי כלות עזריקם את דבריו, ויאמר: "נחש אספה תמר אל ביתה לצחק בו, ונשך אותה הנחש לאין מרפא. האח, אדוני! הנה באה העת לעולל עלילות. ואנכי אמהר, אחישה מעשי, כי רגע ליום נחשב. עוד מעט ועיניך תראינה את האש הגדולה, אשר תבער באמנון, בתימן, בתמר ובעלמה הזרה. ואם תחפוץ באחת מהן, והצלת אותה כאוד משרפה".

– אל-נא, – ענה עזריקם – אל תמכור לי את עור הנמר טרם נלכד ברשתך.

– כן דברת, – ענהו זמרי – הניחה לי הפעם, כי אין להתמהמה.

וימהר זמרי ללכת אל מעשהו.

פרק י"ח

ביום ההוא אחר הצהרים, ותמר יושבת בחדרה שמחה ועליזה, לבה מרנין שיר ידידות ליום כלולותיה כי בא, וידיה עושות צניף תפארה לשומו על ראש בחירה ביום חתונתו, ומעכה שמה במלתחה את עדי העדיים אשר לגברתה ומתאנחת.

– מה לך, מעכה, כי נאנחה אַת? – שאלה תמר.

ומעכה הניעה ראשה ותאמר: "איך אשמח אלי גיל, והוא בורח כצל? כמעט בא, והנה הוא מתעופף, ויגון יורש מקומו".

הרפי פתיות. – עתה תמר.

– אמנם, שפחה פתיות אני, – עתה מעכה – ובכל זאת נפשי יודעת את הבאות מראש על פי האותות, אשר מצאתים נאמנים לפני תמיד. זה שלשת לילות שמעתי צעקת העורב על גגנו: הלא מודעת זאת, כי בעל הכנף הזה חבר הוא לחוברי חבר, ולא שלום יבשר, – ומגורתי באה. אהה, גברתי! כי אשא לך היום על שפתי דבר מר, מבלתי יכולת להסתירנו בחֵבי, בראותי כי רעה נגד פניך. עשיתי כדברך, חקרתי את פורה על אודות אמנון, ויגד לי כי עם מכשפות סודו.

ואימה חשכה נפלה על תמר בשמעה כזאת, ותקרא: "אל אלהים, השיבה לי ששון ישעך ואל יאָמנו דברי מעכה".

ותאמר מעכה: "גם נפשי נבהלה מאד לשמע השערוריה הזאת".

ותמר התחלחלה ותשאל: "היודע פורה מי הן ואיה אהל משכנן?"

– הארורות האלה שתים הן: אם ובת – ענתה מעכה. – והנערה טובת חן וקוסמת, צודדת לב ביפיה ומוכרת משפחות בזנוניה, מעוננת ובעלת אוב, אשר כשלו רבים וכן שלמים בתועבות זמתן, כי כל שערוריה תעשינה. גם יודע פורה משכן ביתן, וירא את אמנון אמש מתעלס עמהן באהבים, ויחפוץ להצילו מרעתו, ויפחד לנפשו פן תדבקהו הרעה, כי מי הקשה אל המכשפות וישלם? הן איומות הנה מאד, עם פראי מדבר בריתן, ונחשים מלחכים עפר רגליהן ולא ירעו ולא ישחיתו בגויותיהן; גם להבה לא תבער בהן, וחרב חדה לא תצלח עליהן. בלילות, אשר יקחם אופל, עת תחפר הלבנה ויחשכו כוכבים בשחק; בחצות הלילה, עת אימה חשכה פרושה עלי ארץ דוממה, אז יוצאות בנות הרשעה ונעו מעגלותיהן במקומות נשכחים מני רגל, אשר לא שזפתם עין בלי חרדה. והלכו אל נחל קדרון, אשר ישליכו בו כל טומאה, ואל התופת, אשר העבירו שם בנים למולך, ולנו בקברים ובנצורים ודרשו אל המתים; אך אויה לעין, הצופיה אז הליכותיהן, כי יקרוה עורבי נחל.

ותמר נעוֻתה משמוע כזאת, ותפול על צוארי מעכה ותאמר: "מעכה! מעכה! אמרי-נא לי, כי בחלום תדברי בי, וכאחות לי אחשבך בהקיץ. אמרי לי, כי למען נסות אותי טפלת על אמנון שקר, וכל הון חננאל אתן לך. השיבי לי את אמנון, כי בלעדו דלה אני ממך! אך מה לי אמנון, אם אמת בפיך?"

ותתאנח מעכה ותאמר: "אויה לי, גברתי, כי מצותך שמרתי, ומה בצע בערמתי, בהסתירי אידך ממך? הן תמול התחמק אמנון מחדרו וישב אליו בעלות השחר, הלא דבר הוא! דברי-נא, גברתי, על לבו, אולי ישוב ונחם מדרכו הרעה".

– הרפי ממני, מעכה! עתה תמר, בספקה כף, – שעי ממני ואמרר בבכי, כי במסתרים תבכה נפשי, עד אשר תראינה עיני את שברי הגדול כים! ויהי מה, הלילה הזה יהיה לי ליל שמורים לשמור צעדי אמנון. אמרי-נא לפורה למהר בואו אלי כצאת אמנון בלילה מחדרו, ואל תגידי שמץ דבר להורי.

ותלך מעכה כדבר גברתה, ותמר הגידה צרתה לתימן אחיה. ויתעורר בזעם אף ויאמר: "נכון אני עמך לראות את הרשעה, הבוערת כאש באהל שער הגיא".

החושך כסה ארץ, ופורה בא לפני חלון חדר תמר, כי שם שמרה לו מעכה. ותבוא מעכה אל גברתה ותאמר: "קומי, בת נדיב, אל תאחרי, כי שוקד אמנון על הרעה".

ותרצה באה החדרה ותאמר: "מה לך, בתי, כי פניך חמרמרו מבכי?"

ותמצא תמר תואנה ותאמר: "כי נעצב אמנון לאבישי אומנו כי חלה, ועתה אלכה-נא עם תימן ואנחמהו מיגונו ואשובה".

ותרצה, אשר לא מנעה ארשת שפתיה מעודה, צותה את תימן לשאת אותה בכרכרה רתומה לסוסים. ויעש כן תימן ויכונן דרכו אל שער הגיא, ופורה נוהג בסוסים. ויהי כבואה כמאתים אמה הרחק מן האהל, ויאמר תימן לפורה: "שב לך אתה פה, ואני ותמר נלכה אל האהל".

וילכו ויציצו מן החרכים, והנה העלמה היפה-פיה, לבושה משי ורקמה, נצבת ככלה עדינה לימין אמנון, מתנוססת ביפיה ובהדרה, ואמנון שם צמידים על ידיה ונזמים באזניה, מביט אליה באהבה וחן ומנשק לה. והעלמה גם היא תשיב לו עתרת נשיקות, והאם צופיה החזיון הנעים נגשת אליהם ונושקת אותם חליפות באהבה וגיל, באין אומר ודברים.

– פצי, אדמה, פיך! – צפצפו אמרי תמר.

– ברוק ברק, אלהים, והפיצם! – ענה תימן בקול דממה דקה – נסורה-נא מהרה מפה!

מדי דברו אחז ביד תמר וימשכנה. ותך אחריו תמר בפיק ברכים עד גשתם אל הכרכרה, אשר ישבו בה. וישאלם פורה: "מה דבר המראה?"

ויאמר תימן: "הה! לו לא נתן ה' לנו היום עינים לראות ברעה!"

– הזה אמנון בחירי? – קראה תמר הנפעמה.

– הה! – ענה תימן – אמנון בחירך הוא, אשר בחר בזרה, הפורחת לימינו כשושנת הכרמל, ואת תבולי.

– אויה לי, אחי! – הוסיפה תמר – הפך עלי אלהים לילה וידכאני! אש יוקדת בעצמי!

– אהה, הלילה הזה! – נהם תימן – האופל יקחהו, אל יראה בעפעפי שחר. הלילה הזה בלע כתנין כל חסדי אמנון וכל צדקותיו פעם אחת. אף הפר האחוה ביני ובינו.

– אללי לי! – ענתה תמר – הלילה הזה ישים כל ימי ללילות ויחשיך חלדי בצהרים; כי בו ראו עיני בנפול הילל בן שחר משמים אל עמקי שאול. הה! מי יתן ומצאה ידי לפדותו מיד שאול!

– הה! – ענה תימן – מי יתן והפכת את השאול לעדן לי! אך מי יתן טהור מטמא?

עודם הוגים ומיללים, ופורה דפק את הסוסים ויביאם לביתם. ותימן הורה את תמר את אשר תגיד לאמם. וישלחו את פורה לביתו, ותימן ותמר באו החדרה. ותבוא אליהם תרצה ותאמר: "מה לכם, מחמדי בטני, כי נפלו פניכם?"

ותאמר תמר: "אהה, אמי! כי שואה באתני, כי הבהילתני מכשפה, אשר פגעה בי ותאמר אלי באזני תימן אחי לאמר: "ראי, עלמה יפה-פיה, כי רעה נגד פניך, אם תהיי למאהבך לאשה" ולא יספה לדבר עוד, כי חמקה עברה ממני כרגע. אין זאת כי אם מכשפה היא".

– הרפי, בתי, מדבר אולת, – ענתה תרצה – תני שנה לעיניך ותסור ממך רוחך הרעה המבעתך, ואל תגידי זאת לאמנון בחירך להעציב רוחו. אין זאת כי אם עזריקם הסית את האשה להחרידך.

ותוסף תרצה לדבר על לבה ולהסיר ממנה רוחה הרעה. ותמר, אשר ידעה מרת נפשה, מאנה להתנחם, ותבך כל הלילה.

פרק י"ט

הבוקר אור, ומעכה העירה את תמר, אשר נרדמה כמעט, ותאמר: "עורי, גבירתי, כי יצא השמש".

– אך אהה לשמשי כי בא, – ענתה תמר בבכי – מחר יצא השמש להאיר יום כלולותי, והיום ההוא יהיה חושך".

ותאמר מעכה: "שמעי, גברתי, והשתוממי, כי בא אמנון הלום והוא מחכה לך. הנה הוא מדבר עם חננאל בחדרו".

ותמר נהמה ותאמר: "הה, עוכר נפשי! ואולם הגידי-נא, מעכה, הראית עלם יפה תואר כמוהו? הלא אם תשמנה עיניהן בו כל עלמותיהודה, וחלו מחלת אהבה. עיני היו בו תמיד ונפשי קשורה בנפשו. הה! איך ארחיקהו ואגרשנו מנגד עיני? אל אלהים! ה' חילי! אמץ-נא את לבבי מצור והקשה את רוחי לדבר אתו קשות! אך לא! כי בערמה התהלך לפני, ובערמה ארעימה עליו גם אני. הגידי לו, מעכה, כי עוד מעט ואני נכונה לקראתו בחדרי".

ותקם תמר, ותרחץ, ותסך, ותלבש את בגדיה החמודות, ותעד עדיה, ותצהל פניה, למען לא יראה אמנון מבוכתה.

ואמנון בא אליה החדרה ויאמר: "השלום לך, תמתי? הערבה לך שנתך?"

ותאמר תמר: "ארך לי הלילה מאד".

ויאמר לה אמנון: "עוד יום אחד, ואַת תקראי לי אישי, ואני אקראך אשת חיקי. אשָקך לעין כל, גם לא יבוזו לי. רק עוד היום הזה נסתיר חבתנו".

מדי דברו זאת, נשק אותה למו פיה.

ופני תמר חורו, ותאמר: "שפתיך, אמנון, בוערות באש,האם רק בגלל הדבר הזה השכמת לבוא אלי בבוקר?"

ויאמר אמנון: "אם קטנה היא לך, גדולה היא לי, כי גדולה אהבתי אותך מאהבתך אותי אלף פעמים. ואולם זה הדבר אשר חשתי אליך: הלא נשבעתי לך לאמר: על פיך אצא ועל פיך אבוא תמיד, לכן באתי עתה לשאול את פיך, יחידתי: "האלכה לבית לחם לראות את פני אבישי אומני, אשר חלה מאד?"

ותאמר לו תמר: "התקים שבועתך תמיד כאשר הקימות עד היום הזה?"

ויאמר אמנון: "בה' נשבעתי, כי מוצא שפתיך לא אשנה".

ותאמר תמר: "לכן אחת אני שואלת מעמך עקב אהבתי אותך עד כה: לך לך מבית אבי ומארץ יהודה ואל תדרוך כף רגלך עליה בעוד שלשת ימים".

–אהה, תמר! – ענה אמנון בחלחלה – הקולך הוא זה, יונתי? האלה דבריך, תמתי?

– לא יונתך ולא תמתך אנכי עוד, – עתה תמר, – כי אם צרתך, בוגדתך אני מעתה, לא אוסיף אהבתך, כי אחרי שובי נחמתי אשר לא מלאתי אחרי אבי עד כה, ורוח אחרת אתי הפעם להקים בריתי עם אוהבו ולהיות לבן יורם לאשה; ראה, אמנון, כי בוגדה וסוררה אני ותעב אותי!

– תמר! תמר! – קרא אמנון, בשומו עינו עליה. – הרפי-נא, תמר, לצחק בי, כי בנפשי הוא.

ויחרש אמנון וידום כרגע. ואחרי כן מלא שחוק פיו ויאמר: "בושתי מאד, כי נואלתי כמעט לחשוב לעג שפתיך לדבר אמת! הן פיך דבר הפעם דבר מר ובעיניך יונים לבבתיני. ידעתי, כי דבריך ישובו ינחמוני כרגע. דברי-נא, תמר, נדיבות, כאשר הסכנת עמדי, ולמה תבחרי עמי לשון ערומים להרעימני?"

מדי דברו אחז ביד ימין תמר באהבה, ותוצא תמר ידה מכפו ותאמר: "רב לך, אמנון, אל תוסף דבר! זכור דברי ושבועתך וצא מאת פני, ואל תגיד שמץ דבר להורי, ראה צויתיך!"

ומדי דברה פנתה אליו תמר עורף ותצא מחדרה.

– הה, שוד משדי! – קרא אמנון, ורוחו נפעמה בקרבו. – הה! רצח בעצמותי, השאת והשבר, ומי ינחמני!

ויצא אמנון מחדר תמר נבהל, נשבר ונדכה, וימהר לצאת מבית ידידיה, למען הסתר מבוכתו. לבו סחרחר ויהי כאבן, עיניו חשכו ולא דמעו ורגליו כשלו בלכתו. וילך בכל מאמצי כח, ויבוא לביתו, ויפול באין אונים שדוד על ערשו. פעם חבש ראשו בכר משכבו, אשר הרטיבהו בדמעות שליש, פעם קם ויתהלך כמתעתע בחדרו, ופעם עמד פתאום ויאמר: "אין זה כי אם חלום נורא הוא, אשר חלמתי אנכי, או חלמה תמר בדברה; או אולי מנסה היא אותי לדעת, מה עזה אהבתי אותה? האח! מה תגדל עליצותי, באמור אלי תמר: רימיתיך, אמנון! אך מה אדבר? ותמר גרשתני ללכת אל ארץ אחרת, ואנכי נשבעתי לשמור מוצא פיה. הה, לו יכולתי לבכות באזני חננאל! אללי לי, כי חִצי תמר עמדי, ואנכי נאנק דום!"

ויהי אחר הצהרים, ומעכה קראה לזמרי לבוא אל הגן, אשר התהלכה שם תמר. ויבוא זמרי ויתבונן בתמר, ויאמר: "מה לך, גברתי, כי נפלו פניך בהגיע יום שמחתך?"

ותאמר לו תמר: "הן מצאתיך נאמן בכל בית אבי, לכן אגיד לפניך צרתי וקויתי, כי תכסה דברי מהורי".

ויאמר זמרי: "לא יגלנו לבי לשפתי".

ותאמר תמר: "לכן השתומם לאידי, כי זה העלם אמנון, אשר אהבתיו כבבת עיני ואשר ארשני, נהפך בי, ולבו נפתה על המכשפות".

– אל-נא, גברתי, – ענה זמרי כמשתומם – אל-נא תהתלי בי, כי לא עלם כאמנון יעשה כזאת.

ותאמר תמר: "אך שוא תנחמני, כי עיני ראו ולא זר ליל אמש. ארור הלילה ההוא, אשר בלע כל ימי ששוני, וארורות המכשפות, אשר צדו נפש יקרה. אהה, זמרי! שוד משדי בא לי ויהפוך לי את העדן לגיא צלמות, ובכל זאת לבבי עוד נוע ינוע בין פחד לחמלה, מבלי דעת אם אחמול על אמנון או אפחד מפניו ואשטמהו. אללי לי! כי לבבי קרוע מאהבה ומאיבה, מנקמה ומחמלה, העורכות קרב בקרבי; כי אהבת אמנון הכתה בי שורש עד כי לא אשרשנה מקרבי, מבלי קרוע סגור לבבי, כי בקצפי גרשתיו היום בבוקר מנגד עיני, ועתה שב אפי, יחד נכמרו נחומי. את מי הדחתי וגרשתי? את אמנון! את כל חמודי עלי חלדי! כי אפס אני זולתו וחלדי כאין בלתו. אנא, זמרי! דע את לבבי והשב נדחי".

וזמרי ספק את כפיו ויאמר: "לבי יבכה לך, תמר גברתי, ומעי לאמנון בחירך יהמיון. הנאהבים והנעימים! איך נפרדתם לפתע פתאום בעוז אהבתכם?"

כדברו זאת לקח מטפחתו וימח דמעה מעיניו. דמיונו כתנין, הרובץ בתוך יאורי מצרים, אשר בטרפו נפש אדם, יחל לבלעהו מכף רגלו, ובהגיעו עד קדקדו, בדי ריק ייגע לבלעהו פעם אחת, ומבלתי יכולת לבצע מעשהו, יריד, יבכה ויספוד מר, כי כן היה בכי זמרי ומספדו לאמנון.

ותאמר תמר: "אשחרך, זמרי, אל תתן שנה לעפעפיך הלילה, ודבר על לב אמנון, הוכיחהו בלשון רכה, אולי ישוב ונחם מדרכו הרעה, וברית אהבתנו לא תופר".

ויאמר זמרי: "אם לא רחוק ה' מכליותיו, אקוה כי כמו נגיד תקרבי אותו, ואם מוסר יאלף מפי, ישוב להיות אלוף נעוריך".

– לו ירצהו ה', – ענתהו תמר – ורצתה נפשי בו גם אני, כי יוסיף שנית קנות את לבבי ביתר עוז אהבה.

פרק כ

ואמנון בכה בכי תמרורים כל היום ההוא ולא טעם מאומה. ועוץ בא אל אמנון לעת ערב ויאמר לו: "מה לך, אמנון, כי קודר אתה ומשתוחח?"

ויאמר לו אמנון: "כי תמר חפצה ותדכאני פתאום".

ויספר לו את אשר קרהו. וישרוק עוץ וינע ראש ויאמר: "הלא זה דברי אליך מאז: אל תעוף אחרי החסידה בשמים, כי היית כדרור, הבונה קן לה במרום חלון היכל ותשכח, כי גשם ורוח יהרסוהו, או יד אדם תבלענו. הלא אמרתי לך: קח לך רעיה כערכך לאשה וראה עמה חיים. אך אתה לא האזנת אלי, כי תמר הוליכתך שולל ותהי כיונה פותה אין לב. בציון אוית שבת, בין נדיבים, אשר לא ידעת ולא ידעו אבותיך, אשר לא ייראו את ה' ועל אנשים לא תחוס עינם. כי לו נגעת יראת שדי בלב תמר, כי עתה לא נהפכה לך לאכזריה".

ויאמר לו אמנון: "הלא אתה הללת לי צדקתה מראש, בטרם דעתי אותה".

ויאמר עוץ: "הלא ראית הפעם, כי כבגד עדים כל צדקתה, אשר תעדה לכבוד ולתפארת. בחבלי אהבה משכתך תמר, ופתאום חבלים הביאה לך. חדל, איפוא, מרוץ אחריה, פן תרוץ גלגלתך. שכח את הימים, אשר שגית באהבתה, והסר זכרונה מלבבך".

ויאמר אמנון: " הרף, עוץ, אנכי אשכח ימיני, ואת תמר לא אשכח לנצח".

עודם מדברים וזמרי בא, ויאמר עוץ לאמנון: "כמעט שכחתי דבר בואי אליך: דע לך, כי אבישי אדוני חולה מאד וחפץ לראותך".

ויאמר לו אמנון: "בוא אלי מחר בבוקר והלכנו יחד לבית-לחם".

ויצא עוץ מאת פני אמנון, ויסתר את דברו ולא הגיד מאומה לנעמה ולפנינה.

וזמרי אמר אל אמנון: "השלום לך, אמנון?"

ויאמר לו אמנון: "הנה לשלום מר לי מר!"

ויאמר לו זמרי: "אנכי יודע דבר תוגתך, על כן חשתי לבוא אליך ולנחמך! אהה לימים האלה, המצמיחים חדשים לבקרים! על משמרתי עמדתי מן הבוקר עד שיפוח היום, יצאתי החוצה בנשף ללכת ברחובות קריה, והנה נוראות יציצו מעיר, ואימה תנוב על שפתי יושביה. רבים מקצינינו החלו לנוד ולברוח מרחוק מפחד אויב: אלה יחישו מפלט למו דרך חבל הים לנוס אל איי יון הרחוקים, ואלה יחרדו אל צור וצידון למלט בים חילם וללכת באניות תרשישה. שבתי הביתה, וגם שם לא ינוח לי, כי ראיתי בו חליפות, זרות ותהפוכות, כי נסוגה תמר ממך ותשב ותבחר

בעזריקם. ואנכי נסיתי דברי אליה, הגתי צדקתך לבית אביה ולנפשה,אף הוכחתי על פניה דרכה אתך. ותגער בי תמר ותאמר: "מי שמך, זמרי, ליועץ ולמוכיח בבית אבי? רב לך שבת בבית-אבי גם אתה. מי יתן ולא התערב כל זר בבית אבי!" ואנכי השתוממתי לדבריה, כי זרו לי, באשר לא הסכינה בם, ואמהר לבוא אליך ולשאול את פיך לדעת, מה חרון האף הזה, אולי הסיבות אתה את לבה אחורנית?"

ויאמר אמנון: "בה' נשבעתי, כי לא אמצא בי עון אשר חֵטא. הן גרשתני תמר היום מנגד עיניה ותצוני ללכת אל ארץ אחרת, ודבריה אקים, כי אצא מארצות החיים אל ארץ נשיה".

ויבך אמנון מרה בדברו.

וישרוק זמרי בשפתיו וישום ויאמר: "אחת אשאלך, אמנון: אל נא תמרר בבכי, כי תוגתך מעצבת רוחי ודמעותיך מרטיבות עיני. ומה אועיל לך, אם אהיה כאיש נדהם גם אני? מנע קולך מבכי ונדברה יחדו ונתיעץ, מה לעשות הפעם".

וימח אמנון דמעותיו מעל פניו ויאמר: "דבר-נא אתה, זמרי, ואשמעה, ואנכי נפעמתי ולא אדבר".

ויאמר זמרי: "אהה לעיני גבר ואשה, כי תפגשנה: מהן יולדו עמל ותלאה, איד, פיד, הוות וכל נגעי בני אדם. מאז הגדתיה, השמעתיה. לו הבנת אז לשכל מלי! אנכי בנתי לאחריתך מראש, מדעתי את תמר מנוער, כי כאשר היא רכה וענוגה, כן קשה כברזל ערפה; ותמר מרתה ועצבה את רוח הוריה טרם דעתך אותה: את אשר הם תעבו היא אהבה, ואשר נתנו הם לתהלה היא שמה בה תָּהלה. ותשנא את עזריקם, כי אהבוהו הוריה, ותרחק אותך בעת אשר קרבוך הוריה, כי כפרה סוררה היא מיום דעתי אותה. עוד תשוב תראה חליפות כאלה חדשים לבקרים, כי חפץ הוריה ימסוך בה רוח עועים. מי יתן ומאסו הוריה בך, ושבה תמר ובחרה בך. קושט אמרי אמת הודעתיך הפעם, כי אין בקרבה נכונה. מאז אמר לך לבי: מה אומלל אמנון, כי תארוג לו תמר קורי עכביש, תוליכהו שולל כל היום, ובאחריתו הלא יאסוף רוח בחפניו, כעוף תתעופף תקותו, ותמר תודד ממנו כחזיון ליל, כי מחלום היתה אהבתה, ולחלום תשוב".

– הה! – התאנח אמנון במרי שיחו – מה נעים היה לי החלום ההוא! מי יתן וארך כל ימי חלדי! היום הזה הקיצותי למען אישן לנצח!

– שמע-נא, אמנון, – אמר זמרי – שמע את המשל, אשר נשאתי על כסיל, אשר בקש מפי עצה לדעת: איפה יבקש לו אשה: הבערים או בכפרים? ואענהו כאולתו לאמר: אם חפץ אתה לבקש לך אשה, שים ברזל ונחשת מנעליך, הכן לך צדה לשנים אין מספר ושוט למרחבי ארץ, למען תאמר אחרי כן: חזיתי קצות תבל, באתי עד נבכי ים, ואשה בכל אלה לא מצאתי. זאת השיבותי אל לבי תמיד, על כן בחרתי לשבת גלמוד. ואתה, אמנון, אם תאבה שמוע עצתי לימים יבואו ואם תמאן – אך לעת הזאת לו שמעני: העת היא עתה לקחת אשה, בעת אשר כל קציני ירושלים נודדים? את נשותיהם ינהגו אתם בכבדות, ינטלו וינשאו את עוולליהם ברוב עמל וטורח. והיה כפגוע בהם אויב, והיו לו נפשותיהם לשלל; לא כן אנשים כמונו היום, היוצאים והבאים בגפם. הבה, אמנון! הלא שנינו נגרשנו מבית ידידיה, שנינו קלי רגלים כצבאות וכאילות השדה. נקומה ונברחה בטרם יתנגפו רגלינו על הררי ציון. החישה מפלט לך, כי מי יודע את הרעה, אשר טמנה לך תמר? הן היום החלה למצוא עליך תנואות ומחר תשים עליך עלילות דברים, אשר לא תדע שחרן, למען תצדק היא בכל עלילותיה. ואם זה חפצה, מה יבצר ממנה?

– אללי לי! – ענה אמנון – אללי לי, כי הביאתני תמר עד הלום – קרא אמנון משבר רוח – ממרחקים רצתי אליך ולמרחקים אנוסה הפעם מפניך! ועתה, זמרי, הן כאח לצרה נולדת לי היום; ואולם לא גורלך גורלי, כי לא בגפי אנכי, כי עוד לי אם ואחות, ומה רע ומר לי לעזוב את השיות הנדחות; ובכל זאת שבועתי תהדפני לצאת מגבול יהודה. הלא תשאלני: אנא אצא? אצא לחרב, לשבי ולכל אסון, אשר יקרני ראשונה, כי מה, איפוא, תקותי? אך אתה, זמרי, למה תצא ללכת עמדי בקרב צרה, למה תביט קציני ירושלים, אשר נואלו לנוד? איכה ישכחו, כי זאת העיר ציון כאם רחמניה למו, אשר ינקו כעוללים משוד תנחומיה בשחר טל ילדותם, ואשר היתה שעשועיהם בימי נעוריהם, אשר טפחָתם ורבָּתם, גדלָתם אף רוממָתם, ואיך יקשיחו בניה את לבם מאהבתה, לעזוב אותה שכולה וגלמודה לעתות בצרה? הה, תמר! הלא כדעתי יודעת נפשך גם אַת, כי קשורה נפשי בעבותות אהבה בהררי ציון ודבקה באלהיה ובהיכלה, במלכה, בכהניה ובנביאיה. זאת ידעת, תמר, ותנתקי מוסרות קודש כאלה רגע, פעם אחת. קושט אמרי אמת אגיד לך, זמרי: לולי נשבעתי לתמר לשמור מוצא פיה, כי עתה לא עלה על לבי להציג כף רגלי מקיר העיר וחוצה בימי מבוכה, כי אם בחרתי לענות נפשי בקרבה במצור ובמצוק, מאשר תתענג נפשי במשכנות מבטחים על אדמת נכר. שב-נא, זמרי, יחיל ודומם לתשועת ה' בציון, כי שתים הנה קוראותיה: אם חפץ בה ה', הלא יעשה לה תשועה גדולה, אשר לא נשמעה בכל הארץ; אך אם בציון געלה נפשו, מה תקות יושביה, כי יברחו מחרון אף ה'? הלא אבד מהם כל מנוס, כי על כל מדרך כף רגלם ועל כל נתיבותיהם תשכלם חרב, תאכלם לביא, ודבר ורעב ישודדם. הה! לו לא הבריחתני תמר, כי עתה שפכתי דמי כמים על אדמת ציון, ואמותה בשלום, בהשתפך נפשי אל חיק אמי!

ולזמרי היו הדברים האלה כחצים, בראותו כי עוד נאמנה רוח אמנון עם אֵל ועם קדושיו, וחלחלה אחזה מתניו בראותו, כי נתעה תמר בשוא להאמין, כי עם מכשפות סודו, וכי הנשים ההן הן אמו ואחותו. ויגר מאד פן יגָלו נכליו, וצדקת אמנון תצא אור, ולבו היה כסיר נפוח מנכלי רצח. ויאמר לו זמרי: "יצא מפי דבר ולא ישוב, כי נכון אנכי לארח לחברה ללכת אתך, והנני ללכת אל ידידיה לגלות אזניו, כי מוצא אנכי מביתו, וידעתי כי ישלם לי משכורתי ושלחני מביתו ברצון, ואולי יצליחו דברי לשובב לב תמר אליך, או אז יגדל משושי".

ויאמר לו אמנון: "הן אלף אוהבים לאיש בימי אורו ושלומו, ואחד מאלף נשאר לו לעתות בצרה, ומה יקר האחד ההוא! הן כל רעי עזבוני היום, כאשר עזבתני תמר, ואתה באת אלי לנחמני, ומה אשיב לך גמולך? ואולם אם פי אוהב לא ידבר עלינו טוב, הלא יהיה ככנור תלוי על קיר הבית, לא להשמיע קול, כי אם למראה עין".

ויאמר זמרי: "בטח בי והשָׁקט, כי עוד מעט אשובה ואשיבך דבר".

ויצא זמרי מבית אמנון וילך אל בית כרמי, וישלח לקרוא לעזריקם ולהגיד לו את כל אשר נעשה מליל אמש.

פרק כ"א

ויבוא עזריקם אל בית כרמי, ויקרא לזמרי החדרה, ויסגור דלתיו בעדם. ויאמר זמרי: "עתה התפאר עלי, כי חכמתי עמדה לי לסכסך אויביך אלה באלה, כי הרחיקה תמר את אמנון מבית אביה ומארץ יהודה. הנה הוא קודר ומשתוחח בעניו, כי נשבע לשמור מוצא פי תמר, ושבועתו לא יפר. בעוד שלשת ימים לא תדרוך כף רגלו על אדמת יהודה, ורגלך תעמוד במרחב, ובחרת בתמר או בעלמה היפה-פיה. אך מדוע אתה סר וזעף, ובשורתי לא תצהיל פניך?"

ויספוק עזריקם כפיו ויאמר: "לשוא, זמרי, יגעת ברוב ערמתך להתיר אגודות ולפתח חרצובות מסוכסכות, כי טרם פִּתחת שתים ושלש מוסרות, והנה נתק החוט ואין קושר; כמעט דליתני משאול קנאה, והנה יצא השטן ממחבואו להשחית ולחבל חבל נמרץ. רק שמץ דבר אגיד לך, ורגז לבבך. מיום דעתי את עכן ראיתיו עוין את חפר ובוקיה, אשר תמכתים בנדבת ידי, והם גם הם שנאוהו ויארבו לו. ויודע להם באחרית הימים האלה, כי מבקר עכן באהל שתי הנשים אשר בשער הגיא, ויוסיפו לארוב לו. ויהי היום בבוקר ואנכי בא עם עכן באהל ההוא, ותאמר לי האשה: 'מדוע מהרת בוא בטרם עבור ירח ימים?' ואומר לה: 'כי מהרת אַת לשקר בשבועתך ותשישי לקראת אמנון ליל אמש. ועתה לא אליך אשים דברתי, כי אם אל בתך'. ואפן אל העלמה ואומר: 'דעי לך, עדינה, כי חמה קודחת באף תמר, וקנאתה תרדפך עד שאול ואין תומך בך; לכן אהיה-נא אנכי לך משגב לעתות בצרה. לא אחקרה לדעת מי אַת, מה מולדתך ומה מעשיך פה? כי על כל פשעים תכסה אהבתי אותך. שבי-נא עמדי שקטה ושאנה בהיכלי, וחיתה גם אמך לפנינו. אך אויה לך, עניה, אם לא תאבי ללכת אחרי, כי יפיך יחשיך מעוף צוקה ונגזרת מידי, ואמך עפר תלחך'. ותאמר אלי האשה: 'הלא אדוני בן נדיבים ובתי דלה ועניה, ואם תקחנה לך לאשה, הלא תעולל בעפר קרנך'. עודנה מדברת וחפר ובוקיה באו האוהלה. וישם חפר עיניו על שתי הנשים. וידבר באזני לאמר: 'אלה הן הנשים, אשר דברתי לך על אודותן מאז בבית כרמי'. ועכן היה עוין את חפר ויאמר: 'מה לך פה, כי באת הלום לדבר נסתרות?' ויאמר לו חפר: 'אתה, עכן, באת הלום לדרוש בנשים האלה את הנסתרות אשר תבואנה, ואנחנו נדרוש את הנסתרות, אשר באו מאז, למען דעת איך לילה כיום יאיר? ומה יעשה עבד לבית אדוניו, בחרות אפו בו? אך למה אשאל כזאת בתרפים? הלא אתה, עכן, תפתור לי את החידה הזאת'. והעלמה התחלחלה ותאחז ביד אמה ותאמר: 'הגידי-נא, אמי, מה היה לנו כי נועדו עלינו אנשים, אשר לא ידענום מתמול שלשום? הן פיהם יהגה אימה ועיניהם מזרות פחד, ואנכי לא ידעתי ולא אבין למו'. ויאמר עכן לחפר: 'הרף ממני ומשתי הנשים הכבודות האלה, ואל תוסף דבר, פן אמלא פיך חצץ'. וימלא חפר שחוק פיו ויאמר: 'חכה, עכן, עוד מעט, כי טרם מלאך פי חצץ, תלחך עפר כנחש, כי נחש תנחש פה. קומה, בוקיה, ונעלה השערה אל הזקנים, והגדנו למו את עלילות עכן, כי עם בעלות אוב סודו. ואתה, עזריקם אדוני, צא לך מזה, כי למה תשיא עליך עון אשמה, ולמה תשמע לעכן, המתנכל בנפשך ללכדך ברשת הנשים, הכבודות בעיניו?' ויאמר לו עכן: 'הבה, נלכה שלשתנו למות, כי מלאה צבאנו. אנכי אלכה אל הזקנים ואפתחה שפתי, ויסָכר פי דוברי שקר, אך הפעם הזאת שמעוני ושימו יד על פה'. מדי דברו זאת, דִּבר דבר באזני חפר, אשר חרד ויתר ממקומו בשמעו, וישם עיניו על שתי הנשים ולבו פג, ויאמר אל עכן: 'אל-נא נרע איש לרעהו, אנכי נחמתי על דברי, ואתה כפר לי'. את הדברים האלה דבר בחרדת לב ולא יסף, וידבר דבר באזני בוקיה, ויחרד גם הוא, ומחרדתם חרד לבי בקרבי. ויצאו חפר ובוקיה מן האהל, ויצא גם עכן ואנכי אחריו משתאה, משתומם ומחריש לדעת פשר הדברים הנפלאים האלה. ויאמר אלי עכן: 'אל תתמה, אדוני, כי בשלומנו גם לך שלום. ואתם, חפר ובוקיה, בואו-נא אל בית אדוני בנשף ונתיעץ על צפונותינו'. ויאמרו לו: 'טוב הדבר'. – ואנכי הפצרתי בעכן, אחרי בואנו הביתה, להגיד לי פשר דבר, ויבוא עכן אלי החדרה ויסגור הדלת בעדנו, ויפול על צוארי ויחבק וינשק לי ויאמר: 'עתה הגיעה העת לגול מעל לבבי את אבן המעמסה, אשר תכבד על לבבי מיום היותך, והיום אשאנה לך על שפתי: דע לך, כי אנכי הנחלתיך הון עתק בחמס כפי, ושתי הנשים, אשר ראו עיניך, הן – נעמה ובתה!' לשמע זאת רחפו עצמותי, ואשאלהו לאמר: 'ואיך פתיתני לקחת את אחותי, בת יורם אבי, לאשה?' ויאמר לי עכן: 'הוא אשר דברתי: אבן מעמסה תכבד על לבבי, ואתה אל תבהל ברוחך לעמסנה ולגוללנה על לבך. שמור נשף עד בוא חפר ובוקיה, ויעצנו להמיש צוארנו מן הרעה אשר נגד פנינו'. זמרי! זמרי! הלא שמעת, הלא תבין למבוכת לבבי, ואתה מתפאר, כי הוצאתני למרחב'.

וזמרי נבהל, בשמעו דבריו, ויאמר לעזריקם: "איומים הם עכן, חפר ובוקיה, ונוראות ומגורות צפונות בקרבם; אך לא עת היא עתה להתחקות על שרשי רגליהם, ואנכי טרם כליתי יתר חצי באמנון, כי עוד לא ברחתיו מפה, ואם רגע יפשקו שני הרֵעים את שפתיהם לפני הזקנים ושב האופן עלינו, ומי לידך יִּקָּע, כי ישמרו הנוכלים מחסום לפיהם? ועתה, עזריקם, הלא ראית את עמלי בך עד כה וידעת, כי אני צלך על יד ימינך, ועתה הבה לי שכרי, פן אהיה נוסף על המתנקשים בנפשך ושמחו אויביך לך, כי אפקח עיני תמר וראתה נצורות, אשר לא ידעה ואשר כחדת תחת לשונך: הלא אמנון אח להעלמה, והאשה היא אמו, זאת ידעתי מפי אמנון. ואם תשמע תמר כזאת, וסר עון אמנון".

ועזריקם נבוך מאד וחמתו בערה בו, ויאמר אל זמרי: "הן מחצית הוני נתונה לך, בטח בי, כי לא אכזב. הן ידעת, כי טובי בפיך ובשפתיך בכל עת, לכן הבה עצה ועזרה אך הפעם".

וזמרי הלך אחת הנה ואחת הנה בחדר, כי חשב מחשבות. פתאום עמד ויאחז ביד עזריקם ויאמר: "הלא יבואו אליך חפר ובוקיה בנשף, ואתה זאת עשה: סַפח חמתך אף שכר אותם ושתו ולעו, אז תצית אש בבית, וסודם בעשן יעלה. לך מהר מזה והיה נכון לבצע עצתי בהשכל ובדעת, ומשכורתי תהיה שלמה מאתך בכסף מלא, כי לא אקח נחלת שדה וכרם; ואני הנני הולך לכלות יתר חצי אשפתי באמנון, כי למענך ולמעני אעשה זאת הפעם".

וילך זמרי ממנו ויכן לו מרורת פתנים, אשר היתה דרושה לחפץ נכליו, וישב אל אמנון ויאמר לו: "ידידיה איננו בביתו, כי יושב הוא בין שרי המלך להמתיק סוד, מה יעשה בעיר, ובני ביתו הוזים שוכבים, ואולם נוססה בי רוח עצה, בלכתי לשום הלום. שמעני, אמנון, ועוד תקותי בי, כי תעֲתר לך תמר ושבה אליך: שלח לה על ידי פורה נבל יין ותירוש כפעם בפעם, ומכתב מלא תחנונים תתן לו, ובא פורה אל הגן בבוקר, כי בעת ההיא מתהלכת היא בו, ונתן לה את נבל היין ואת המכתב, ואנכי אבוא ומלאתי את דברי מכתבך, אף אשים פני כחלמיש להוכיח דרכה על פניה,

כי אני את חסדה לא אבקש ומרגזה לא אפחד. בתום לבבי ובנקיון כפי עבדתי את אביה, וצדקתי ענתה בי תמיד, כי נאמן רוח אני. שמע איפוא, אמנון, לעצתי, ובזאת תבחן תמר, כי אחת היא משתי אלה: או תוסיף קנות שנית את לבבה, או לא היה לבבה שלם עמך עד כה".

ויאמר לו אמנון: "טובה עצתך. לוּ כן תהיה לי תמר מעתה, כאשר היתה לי עד כה. ואתה, זמרי, אל תמוש ממני, לינה עמדי הלילה, כי מוכה אנכי בתמהון ובשממון, ובראותי פניך אתעודד ותחיה רוחי".

ויאמר זמרי: "אל תירא, כי אתך אני לשבט או לחסד, כי ידעתי את מכאובך".

וישב אמנון ויערוך אל תמר דברים במכתב, ודמעותיו נזלו על לחייו. ואלה דברי המכתב:

"שעי אלי עוד הפעם, היפה בנשים, והודיעיני, תמר עדינה, מה און פעלתי, כי אנפת בי ותגרשיני היום מנגד עיניך מהסתפח בנחלת ה'? זכרי-נא, עדינה, כי רועה הייתי, ולא מלאני לבבי להגות בך, לא דרשתיך ואַת דרשתיני באהבה, לא קויתי לאהבתך, ואַת נתת תקוה בלבי, ותאמרי לי ברוח נדיבה, אהבה וחן: 'קוה, אמנון, כי טובה תקוה מחיים'. אז הרהבתיני בנפשי עוז לעשות חיל וללכת בגדולות ובנפלאות ממני, ותרוממיני מרום, – ותשליכיני היום תחתיות ארץ. יצקתיני כזהב למוצק – ותציקיני היום ותתיכיני כדונג נמס. השיבי-נא, תמר עדינה, אל לבך, כי פעלך אני, ואיך תשובי תבלעיני רגע, יום אחד? הלא יבוזו ליוצר, אשר יכתת כלי יוצר לנבלי חרש. אויה לי! כי הלמוני, הממוני דבריך היום וישפתו נפשי לעפר מות, וגם עתה פחדי ותקותי עוד יקלעוני בתוך כף הקלע, ולא ידעתי אחריתי. אנא, תמר עדינה, היטיבי לי פניך והשיבי לי ששון רוחך כיום בית-לחם, או הודיעיני על מה אומלל אני.

"כל היום שַתי עצות בנפשי, ובעצתי ינחני היום ה'. הנני שולח לך נבל תירוש כפעם בפעם. אם כיין דודים תקחיהו מידי, האח! עוד אשא ראשי; ואם כיין בוגד ישוב אלי, אות היא, כי ה' אמר אלי: קום והיה נודד בארץ אחרת. ודעי לך, תמר, כי לא אַמרה את פיך, כי אחת נשבעתי לך ואיך אשקר באמונתי? אלך בקרב צרה, אף תתעטף בי רוחי הנאמנה אתך, ואחרית דברי תהיה: האספי, נפשי, ודומי, כי כן רצתה תמר!

"ראי-נא, תמר עדינה, הני שם היום בפיך ובשפתיך את שלומי והוַתי, כבודי וכלמתי, חיי ומותי. דברי-נא דבר ואדעה: הבשמים אנכי או בשאול תחתית. ראי, עדינה, כי בידך עתותי, והעירי חמלתך על אמנון".

וככלות אמנון לכתוב את המכתב, ויאמר לזמרי: "קרא-נא דברי".

ויקרא זמרי את המכתב, ואמנון שם ידיו על ראשו ויזעק מרה, ויאמר: "אהה, תמר, כי באתי עד הלום! אללי לי, כי בלשון אחרת דברתי עמך היום".

וזמרי קרא את דבריו פעמים ושלש, ויאמר לאמנון: "אם לב תמר יצוק בה כסלע צור, הלא יתפוצץ מלהבת דבריך, ואם ברזל הוא, הלא ימס כדונג ותעָתר לך; אך אם לא תשעה תמר אליך גם בפעם הזאת ולא תפנה גם אל ריבות שפתי, הלא לביאה היא ואין טוב לך כי אם לברוח מפניה. מחר יהיה האות הזה! ועתה הכן לך נבל היין להיות ערוך לבוקר".

ויכן אמנון את נבל התירוש וישימהו על השלחן, ואחרי כן נתנו שֵנה לעיניהם. וזמרי קם ממשכבו בעוד לילה וישם מוזרת פתנים בנבל ולא הגיד זאת גם לפורה.

מי לא יקוה לאור שחר, מי לא ישיש לקראת מוצאי בוקר, המוציא לאור כל תעלומה? השמש הוא משוש כל חי, כעל טוב כעל רע יפיץ אור נדבתו; אור זרוע הוא לצדיק, ונר גם לרגלי רשעים. ונפש אמנון קותה לאור, אשר ישים קץ לחושך הטמון בקרבו; אך נפש זמרי הנתעבה חכתה לאור יום, אשר יופיע על עצת רשעתו. וכמו השחר עלה, ואמנון, זמרי ופורה קמו, ויתן אמנון לפורה את נבל היין ואת המכתב לשאתם לתמר. ויאמר זמרי: "יצליח ה' את דרכך וישפוך על תמר רוח חן ורצון להעתר לאדוניך".

וילך לו פורה.

וזמרי אמר לאמנון: "ואני אלכה גם אני אל תמר והשיבותיך דבר, ואתה הסתתר, כי עוד לא נדע איך יפול דבר, כי אולי תחזיק תמר ברעתה, והקימה עליך רעה, אשר לא תדע שחרה. צא, איפוא, מזה והסָתר במקום פלוני אלמוני בין השיחים".

ויאנח אמנון ויאמר: "אם תסתיר תמר פניה ממני, אין סתר לי עוד, כי יגלו שמים מסתרי".

ויצא זמרי מאת פני אמנון בלב נגרש כים ובנפש נתעבה מתוך, חמס, מזמה ורצח, כשטן היוצא ממעמקי שאול עם חֶבר מלאכי משחית: נגף, קטב, שוד, שבר, מהומה ומבוכה, לחַבל ארץ ביום זעם. ויאמר: "האח, בשל קציר! עוד מעט תשלם המלאכה ומשכורתי שלמה".

ועוץ בא אל אמנון ויאמר לו: "הנה אמך ואחותך דואגות לך, כי לא תדענה מה לך, כי לא באת ליל אמש לראות פניהן, ואנכי לא השמעתי על שפתי שמץ דבר יגונך".

ויאמר אמנון: "הנה נסיתי דבר אל תמר בפעם הזאת, עוד מעט יצא משפטי לשבט או לחסד. ואתה שבה פה עמדי, כי נפשי נוגה ולבי חרד לרגעים".

ויאמר לו עוץ: "לוּ מראש שמעת לי, אדוני, כי עתה לא באַתך כל זאת. הלא זה דברי לך מאז לאמר: האהבה – ראשיתה דאגה, תוכה – רמיה, ואחריתה – תאניה ואניה; הן רשפיה לא יאירו פנים, כי אם בוערים ואוכלים עצמות וגרם. אשרי אדם מפחד ממנה; אך אם נפלת ברעה הזאת, הקשה לבך והסר ממנו כל מורך, הן עוד תקוה

נשקפה משמים ורוחה מארץ תצמח, ודע לך, כי גם מחרבוני קיץ לא תיבש דמעת עשוקים".

פרק כ"ב

השמש זרחה על עיר אלהים, ובוקרים נוהגים בבקר, במריא, בצאן ובעגלי מרבק לתתם במחיר, ואלה יובילו יין, תירוש ויצהר דרך בית ידידיה, אשר ישב עם תרצה אשתו וישקיפו בעד החלון. ויאמר ידידיה: "מרבים העם לטבוח טבח בימים האלה, יהרגו בקר מרפתים, ישחטו צאן ממכלאות וימצו שארית יין מיקבים, כמו ממלאים הם בטנם ליובל שנים. הנה קרא ה' בימים האלה לבכי ולמספד, והנה ששון ושמחה".

ותאנח תרצה ותאמר: "הנה החל המספד בביתנו, כי צוית, אישי, לטבוח טבח ולהכין ליום מחר, ליום שמחת אמנון ותמר; הנה הכל נכון, ורוח תמר לא נכון בקרבה. כל הלילה נדדה שנתה, בכתה ותריד בשיחה, כי נתעה היא בשוא להאמין בדברי מכשפה ארורה, אשר נראתה לה באישון ליל, ונפשה מפחדת מאמנון מחמד נפשה".

ויאמר ידידיה: "האמת אגיד לך, תרצה, כי מאז בא אמנון בצל קורתי אפסה מנוחה מביתי, ורוח עועים מסוך בקרב תמר; ועתה עזבי אותה לנפשה ונראה מה יעשה ה' בה".

ותאמר תרצה: "הנה היא הומיה ומשתוחחת בגן, ואנכי עזבתיה בראותי, כי תנחומותי נשארו עָמל; הן יגונה טמון בחֵבה ולא תאבה להתנחם".

ויאמר ידידיה: "נחכה לה עוד היום הזה, ומחר אציץ בה להגיד לי מה חפצה, כי הנה מלאו לה שמונה עשרה שנה".

וזמרי בא אל הגן וירא את תמר קוראת מכתב אמנון, והכרת פניה ענתה בה, כי שב אפה ורחמיה נכמרו על אמנון, והנה מעכה נצבת לפניה ובידה נבל היין. וזמרי עמד מרחוק ויספוק כפיו ויקרא: "השליכי, גברתי, תועבה מידך וחוסי על נפשך".

ותשא תמר עיניה, והנה זמרי נגש אליה, ואימה חשכה כסתה פניו. ויאמר: "השלום לך, גברתי? העודך חיה? האם משוגע אני ממראה עיני? לא! הנה נבל היין, ועיני תחזינה מישרים. האח! הנבל מלא וגברתי – חיה. ברוך ה', אשר לא הסיר חסדו מבית אדוני!"

ותמר עמדה ותתבונן בזמרי, אשר התמלטו מפיו שתים ושלש מלין, ויתרן כחד תחת לשונו. ותאמר לו: "דבֵּר דבָּר כחץ ברור ואל תסתירנו באשפתך".

ויאמר זמרי: "אין אומר ואין דברים; לשון אמנון עט סופר מהיר, אך לבו חורש מחשבות בליעל, וכהנה וכהנה ידבר לבצע מחשבת אוֹנו. זולת זאת אין דבר; השליכי המכתב מידך, שפכי היין ושכחי את אמנון".

– זמרי! – קראה תמר – הכחציר גגות צמח אמנון בקרב לבבי, כי תאמר לשלפו ברוח פה? לא, זמרי, אמנון מלא את כל חדרי לבבי. בהלני בסופה ובסערה. וסערהו מקרב לבבי, סעוֹר אף שׂרוֹש כרגע כל נטעי נעמנים, אשר נטע בי ברוב ימים, או הנף גרזן וקרדומות להכרית את אמנון מקרב לבבי, כי בחור הוא כארזים!

– אהה! – ענה זמרי, במרטו שערות ראשו. – אהה! השטן השיאני להתערב בדבר לא לי. לו אחזני השבץ בליל אמש!

– ראה-נא, זמרי, – ענתה תמר – ראה-נא, כי גבר לא חכם אתה, הן שאול ותפתה שודדו במעמקי לבך, ואתה בא אלי להחרידני מעט מעט. המטר עלי אבני אופל וצלמות, חֲתֵה מוקדי שאול על ראשי ואל אגוע בלי דעת. הטוב לך כי תראני את החץ, אשר יַרַני, ותסתיר את הקשת מעיני? אדע-נא מיד מי נגזרתי, ומה כלי המות, אשר הכין לי?

– לכן, – ענה זמרי – לכן שמעי, עדינה, ושימי לבך חזק מצור, פן יתפוצץ מדברי, אשר כפטיש וכילפות יהלומן: הן אַת שחרתיני להוכיח על פני אמנון דרכו ולשובב אותו אליך; ואנכי אמרתי, כי לא בתוכחות על עון אגלה מצפוניו, לכן בחרתי לי נתיב מרמה, ואבוא אליו, כלא יודע את אשר קרהו, ואהי כמתאונן רע באזניו עליך, גברתי, לאמר: לא ידעתי מה מצאה בי תמר אהובתך עול, כי גערה בי היום בחרפה ובוז, ותצו עלי מדרוך עוד על מפתן בית אביה, ואשחרהו לדבר על לבך להשיב חרון אפך ממני. ויצו אמנון את פורה להביא יין ושכר, ויאמר לי: "שתה, זמרי, כי טוב יין למרי נפש". ואשת, וישת אמנון גם הוא, ותהי לו לחטאה, כי לא חלל עדנה נזרו, אך אנכי החרשתי ולא הזכרתיו חטאתו. ויאמר לי: "הן שחרתני לדבר על לב תמר בגללך, דע לך, איפוא, כי סר לבה גם מאחרי, כי הרחיקתני בשצף קצף, ואולם את חרפת נעורי אני מזכיר היום, כי אבישי קנני מנעורי ואהי רועה בצאנו, אך הושיעה לי זרועי ויפיי רוממני ממרבצי העדרים להושיבני עם נדיבים, ותאהבני תמר ואשיבה גם אני אהבה אל חיקה, כי בת נדיב היא וכי רכושה רב. אך נגלתה אהבתנו לידידיה ויגרשני. ואחרף נפשי ללכת אשורה, פדיתי את חננאל, וכל הונו הלא קנתה ימיני. אמרתי: אעשר ואעשה לי שם בין נדיבים, והנה צרה עין תמר בי להנחילני הון, אשר לא עמלו בו אבותי, אין זאת כי אם נשאה עיניה אל עלם אחר; אך לוּ כן יהיה, גם אנכי חכם, לא רועה אנכי עוד ולא שה נדחה. ועתה, זמרי, הנה תתאונן על תמר, כי הרחיקתך מבית אביה, ואותי הלא גרשה תמר מבית אביה ומארץ יהודה ולא אדאג מאומה. על דעתך, כי ירושלים – גברת ממלכות ויושביה – ראשית הגויים; גם אנכי אמנם כן דמיתי, אך לא כן אדמה עתה, אחרי אשר ראו עיני את נינוה העיר הגדולה. שם חזיתי חכמי קדם, נבוני לחש, קוסמים ואשפים, הן כל ראתה עיני וחכמה באה בלבי. אל תירא, זמרי, שית ידך עמדי, ותחת היותך עתה משרת לאדוניך, גביר תהיה למשרתי ביתך". ואנכי התבוננתי, כי דבר בליעל יצוק בו, וכי רוקם הוא בסתר מזמה להתנקש בנפשך ולהתגולל עליך תחת שואה, ואשליך חכה במעמקי לבבו ואומר: "מה תחשוב, אמנון, על מלך אשור? הכלה הוא עושה ליהודה, כאשר עשה לשומרון?" ויאמר לי אמנון: "את אשר אני חושב, אותה הגיד פיך הפעם. ואולם שמור פתחי פיך ואל תדבר באלה באזני האוהבים שערי ציון; אמנם, זמרי, כלה יעשה סנחריב את

ציון, כליון חרוץ, אשר לא תהיה לא שארית – הנה ערוך מַטבח פה לאבירים, לפרים, לעגלים, לתורים וליונים יחדיו". ואומר לאמנון: "ומה תעשה ליונתך תמתך, אם תשחרך באהבה לשוב אליה?" ויאמר לי אמנון: "ליונתי תמתי, הנחפה בכסף? לא – לא אתן לחית נפש תורי!"

ותתעורר תמר ואור נגה על פניה, ותאמר: "רב לי! עוד יאהבני אמנון. מי יתן יתמו דבריך!"

ויאמר לה זמרי: "מי יתן ואטמו אזני משמוע את הדברים האלה. התחפצי, גברתי, כי אביעה לך כזבים נעימים? הניחי-לי, איפוא, ואלכה".

ותאמר תמר: "הוי גבר לא יצלח לבשר טוב! איש מבקש מלאכי אלהים עלי אדמות!"

ויאמר זמרי: "הן מיום דעתי את אמנון דבר דברים, אשר יקשיבו למו מלאכי אלהים, אך אהה לליל אמש, אשר דבר דברי בלע, אשר יאטמו השדים אזניהם משמוע, כי השקני אמנון יין ושכר, וישת גם הוא משקה מרבה להכיל, וכליותיו המו וישתוננו בקרבו. עיניו אדמו, לשונו נעה בפיו בכבדות, ושפתיו פשק לדבר דברי בלע, כי האריך פה על המלך, על השרים ועל הצבא. וירחב לשון על בן אמוץ ועל כל בני הנביאים, אשר התהלך אתם. ויוסף לדבר על אדותיך לאמר: "הן שאלתני, זמרי, מה אעשה ליונתי תמתי? דע לך, איפוא, כי בין חללי חרב לא תמָנה ובין מתי רעב לא תתחשב: אני, אני אשים קברה, ויען אשר בגדה בי, לכן הנני אליה'. ואשאלהו לאמר: 'הלא לשונך דברה לתמר אהבה וידידות תמיד, ואיך נהפכת בה פתאום?' ויאמר לי: 'הלא כזאת וכזאת תדבר לשון, והלב יחשב דרכו; עוד מעט תראה, זמרי, כי לבי ראה חכמה הרבה מאד ולא לשוא הובילוני רגלי אשורה'.

ותמר שתה ידה על לבה ותאמר: "ה' אֱלֹוֵתי! הבה לי כח לב להכיל את כל הדברים האלה".

ויוסף זמרי ויאמר: "גם כחי כשל לשמעם, אך נבלעתי מן היין ותרדמה כתרדמת מות נפלה עלי ואישן. אנכי הוזה שוכב על משכבי, ואמנון העירני משנתי בחצי הלילה, ויאמר: 'הבה, לכה עמדי וארא את ידי'. כחולם הייתי בלכתי אחריו, חג ונע כשכור, כי עוד לא סר ייני. אימה חשכה כסתה את עין הארץ ואת עצם השמים, ונלך ונבוא אל התופת. 'האח! האח! – שמעו אזני קול עלמה קורא – 'האח, אמי! הנה אמנון בחירי! מאהבי בא!' והנה קול אשה עונה אמריה לאמור: 'הנה הבמה בנויה, בערי, בתי, אש, וראה אמנון מאהבך את כל איומי תבל, הסרים למשמעתך'. עודנה מדברת, ובאשה עלתה באפי מצחנת גפרית וזפת בוערה, והנה לבת אש ירקרקת אדמדמת עלתה על הבמה, ולאורה ראיתי אשה בעלת חן ועלמה יפה-פיה, שערות ראשיהן פרועות, ובשולי בגדיהן, השחורים כעורב, מאזרות הן זיקות הלהבה ומדברות לאמר: 'בערי, בערי, אש שאול, והציתי כשאול קנאה בלב תמר, ובערה והיתה כמוקד אש'. ותגש העלמה אל אמנון ותאמר: 'הפר הפעם בריתך את תמר'. ויאחז אמנון בידה וישקנה למו פיו ויאמר: 'בוז אבוז לתמר ולעשרה, ובאהבתך אשגה תמיד'. ותאמר העלמה: 'לכן אעידה לי עדים איומים בבריתנו'. ותשרוק בשפתיה והנה סופה הומיה כחלילים בכל גיא התופת, ורוח טומאה נשא פראי ציה מארבע רוחות. והנה אריות וכפירים שואגים, דובים הומים, זאבי ערב מיללים, וחזירי יער חורקי שן, ואחריהם משק בעלי כנף מורדי אור, בנות יענה, לילית ועורבי נחל צועקים ומיללים בילל ישימון, גם נחשים שורקים, זוחלים ראיתי. עודני משתומם על המראה והנה מתי עולם עולים מן הארץ, מתנערים מעפר מות ונצבים בתופת. והנה השטן נצב על הבמה ושדים ושעירים מרקדים סביבותיה. אימת מות נפלה עלי ואקרא: 'אהה, ה, אלהים! אנא באתי?' והנה חרד אלי שד איום ויבעיתני ויאמר: 'הס! כי לא להזכיר פה בשם ה'. הנה השטן מלך הבלהות, השתחוה לו ובשמו קרא'. ותגש העלמה אל אריה משחית ותאחז בזקנו, ותגישהו אל הבמה, ותהרגהו ותעלהו כליל ותזרוק מדמו על הבמה ועל אמנון ותאמר: 'זה דם בריתי אתך וכֶּפר בריתך, אשר כּרתּ עם תמר על מפלת האריה'. והאשה שחטה שני חזירי יער ותקריבם על הבמה, והנותר מבשרם שמה בפרור, ותמלא הין יין ותסך מעט על הבמה, והנותר שמה בכלי. ותקרא העלמה בקול פחדים לאמר: 'עֵד אתה, השטן, בבריתנו, ועדים כל איומי תבל!' ותשרוק בשפתיה שנית וכל המראות והבלהות ספו תמו. עד מהרה בשלו בשר חזירי היער וישבו לאכול זבחי מתים, וישתו יין נסיכם, והנותר מן היין שמו בנבל ויתנו בו ראש פתנים, ויקראו גם לי לאכול ולשתות עמהם ואומר: 'לא אוכל לטעום מאומה, כי נבהלה נפשי מאד'. ותאמר לי העלמה: 'השמר לך מהגיד שמץ דבר, כי בנפשך הוא'. ואמנון התהולל עם שתי הנשים, ואנכי הייתי משוגע ממראה עיני וממשמע אזני, כחי עזבני ותרדמת מות נפלה עלי ואישן. הקיצותי, פקחתי עיני, והנה אנכי בחדר אמנון. קמתי ממשכבי לאור שחר, ואמנון נתן לפורה נבל יין וספר לשאתם אליך, ויאמר אלי: 'הראיתיך, זמרי, את אימתי, עתה אראך ערמתי, רק שמור פתחי פיך'. ויהי כצאת אמנון מחדרו כרגע ואתגנב לצאת גם אני, ואומר: 'ארוצה ואגידה לגברתי ויעבור עלי מה!' האח! הנה הנבל מלא וגברתי חיה!"

ותמר, אשר מלאה חלחלה לשמע השערוריה הזאת, התנודדה פתאום כמתעוררת מחלום איום ונורא, ותאמר: "הה, ראשי סובב הולך כגלגל לפני סופה, גם ארבע פנות תבל חגות ונעות למראה עיני. קומי, מעכה, והחזיקי ידך בי".

ותאמר מעכה: "כחולם זמרי בעיני, לא אאמין, כי בהקיץ ראה כל זאת. הבה אנסה-נא לדעת: היאָמנו דבריו אם לא?"

מדי דברה לקחה לה מעכה את היונה, אשר נתן לה תימן אחיה על הר הזיתים אות, ואשר היתה שעשועיה תמיד מן העת ההיא, ותשפוך מן היין אל פיה, והנה היונה נודדת כנפיה ומשתקשקת על הארץ, רגע אחד – והיונה עָוָעה ותתחלחל תמר מאד ופניה חורו.

ותאמר מעכה: "אהה, גברתי, מות בנבל, ומה תעני אַת?"

– ומה אומר? – ענתה תמר – אומרה להרים – כסוני, ולגבעות – נפלו עלי. הה! מבקש נפשי הפיק זממו היום.

וזמרי מרט שערות ראשו ויאמר: "לו כיונה הזאת גועתי תמול, כי עתה לא ראיתי רעה. התעוררי-נא, תמר גברתי, ונפשך תדרוך עוז על ראש פתן, אשר ארב לנשוך אותך עקב".

ותמר נאנקה דום ולא יכלה דבר מאומה מנהמת לבה.

וזמרי נבוך בקרבו ויאמר: "הלא את, גברתי, הפצרת בי לספר לך את כל אשר נפשי יודעת".

ותתאנח תמר ותאמר: "הן אתה לא נגזרת ממראה עיניך, ואנכי שמעתי רק לשמע אזן ורוחי חֻבלה".

ויאמר זמרי: "הלא גבר אני, ואמנון זר לי, ואַת, גברתי, זרי אותו הלאה גם אַת, ושכחי אותו ואת עלילותיו. ראי הזהרתיך, אף השבעתיך בשם ה' לבלתי הגד שמץ דבר מכל אשר ספרתי לך, כי ירא אני את אמנון".

ותאמר לו תמר בחמת רוחה: "הוי, גבר ירא וחרד! הלא אשר היה לך להגיד הגדת, ועתה הניחה לי".

ותלך תמר ותבוא החדרה. ויבוא ידידיה גם הוא, ויאמר לתמר: "מה לך, בתי, כי כצל אַת נהלכה, למה תסתירי יגונך מאביך? האם אין עזרתה בי?"

ותפול תמר על צוארי אביה ותבך, ותאמר: "שא-נא, אבי, לפשע בתך האומללה, כי סרתי מאחריך. אנכי כראות עלמה ראיתי את אמנון ואוהבהו, ועתה הה! עיני ראו מה רבה רעתו, כי התמכר לכל תועבה, ואתעבהו גם אני. אשחרך, אבי, אל ידע חננאל בכל זאת, אנכי הביאותי תועבה אל ביתך ואנכי ארחיקנה".

וידידיה הניע ראש ויאמר: "אויה לי ואויה לך, בתי! כי הסתרת תמיד עלילותיך מאת אביך, ועתה כתבי אליו מרורות והרחיקי אותו מביתי, כי ידעתי את מריו גם אני. החרשתי, התאפקתי לדעת עד אָן יסתולל בך".

ותבך תמר ותאמר: "אמנם, אדוני אבי, השחית אמנון, התעיב עלילה, עליה ישומו שמים, מר יבכיון מלאכי מרום ממעל, אף תרגז שאול מתחת. הניחה לי, אבי, כי לבי סחרחר ולא אעצור כח, בראותי פניך. אויה לי, כי פיך מריתי".

ויעזבנה ידידיה ויצא, ותמר שכבה על ערשה למעצבה.

וחננאל בא אל חדר תמר וימצאנה מתיפחת, ויאמר: "מה לך, בתי?"

ותבך תמר בכי תמרורים ותאמר: "שעה ממני, ישיש כביר ימים, הן רבות ראית באורך ימיך, ראית טובה אף עוני, גם אותי חזית מאושרה, והנה באתני צרה, כי חליתי מאד ונפשי נעתקה מאמנון ביום אשר קויתי לו".

ויחרד חננאל בשמעו זאת, ויאמר: "הוחילי, בתי, לאלהים, כי לו הישועה".

ויצא חננאל מאתה לדבר עם ידידיה ותרצה, לשלוח אחד ממשרתי ביתם להביא רופא וצרי מגלעד.

ותוגת תמר נהפכה לחמה בוערת בקרבה, ותשב לעת הצהרים ולכתוב אל אמנון מרורות. ותרצה הפצירה בה להגיד לה: מה זאת נהיתה? ותאמר לה תמר: "אל-נא, אמי, אל-נא תאיצי בי, אבריח-נא את אמנון הבליעל מארץ ה' ואגידה לך את השערוריה, אשר עשה ואשר עיני ראו ולא זר".

ותתאנח תרצה ותאמר: "אויה לי, בתי, כי הלכת בשרירות לבך לאהוב ולתעב ככל העולה על לבך. זכרי-נא חסדו לך ולאבי".

ותאמר תמר: "לא אלף שנים חי אמנון בצדקה וחסד, כי עתה רעתו הרַבּה כתהום תכסם; הלא ידעת, אמי, כי שמו וזכרו היו תאות נפשי, ועתה לזכרו תפול עלי אימת מות. הניחי לי, אמי!"

עודנה מדברת ועוץ בא, ויאמר: "הואילי-נא, בת נדיב, להשיב את אמנון מאהבך דבר, כי כלו עיניו מיחל לדברך"

ותאמר לו תמר: "האם עודנו בציון? ימהר-נא לצאת את העיר בטרם יתרועעו דלתים ובריח, כי חרב נוקמת מעופפת על ראשו. אמר-נא לו, כי חלקו מחמאות דברי פיו וחלקלקות וחושך יהיה דרכו".

ותאמר לו תרצה: "אמור לו, כי בדרך, אשר התיצב עליה, יוליכהו ה', וכגמול ידיו יעשה לו".

ותאמר לו תמר: "לך ושוב לפנות ערב ונתתי לך ספר לשאתו על עוכר נפשי ונפשו".

וילך עוץ בנפש מרה להגיד לאם אמנון, כי בנה נפל ברעה. ותשמע נעמה הדברים מפי עוץ, ותספוק כף ותאמר: "עוד הצרה הזאת חשֹך לי אלהים להביא עלי שוד ושבר כתומם יחד, ועתה חושה והגידה לו לשום לדרך פעמיו, ואני ובתי נמהר לצאת בעקבותיו ובית לחם ימצאֵנו, כי שם גם את סתרי נמצא כיום".

ותבכינה נעמה ופנינה בכי תמרורים. אך אהה! אבד מנוס מנהם, כי שם ידידיה אורבים למו לתפשן בלילה, להביאן אליו ולהסגירן לזקנים.

פרק כ"ג

תָּעָה לְבָבִי, פַּלָּצוּת בִּעֲתָתְנִי, אֵת נָשֶׁף חִשְׁקִי שָׂם לִי לַחרָדָה.

(ישעיה כ"א, ד')

השמש נטה לערוב, ותשלח קויה האחרונים על תועפות הר הזיתים. ואמנון, אשר כלו עיניו מיחל לפורה ולעוץ, הלך העירה, וישב במפח נפש, והנה הוא מתהלך בלב רגז על יד נחל השלוח, במקום אֶשד נחל העדנים הזה אל נחל קדרון. ויאמר אמנון: "מה נעמו מי מנוחות האלה ההולכים לאט! כעין הבדולח יאירו וכעצם השמים יטהרו, אך הנה אל מקום לא קדוש יהלכו, אל נחל קדרון, אשר ישליכו בו כל טומאה; הלא כמי השלוח הזה, כן נחו, שקטו רעיוני, וכמוהו תשתפך עתה נפשי ביגון קודר. הה! לא ארכו לי ימי שלותי והנה קדמוני ימי עוני; רעיוני אהבה עלו כיונקים לפני, גדלו וירומו כנפילים, ולא ידעתי, כי בני ענק אלה לוטשים צור חרבם לי, להכרית מקרבי כל נטעי נעמנים, אשר טפחתי ורביתי בתום לבבי ובנקיון כפי; הה! רוחי נבקה בקרבי, נפשי נבהלה ולבבי כים נגרש כבוא סופה".

וילך אמנון הלוך ובכה, ומעלה הר הזיתים בבכי עלה בו. והנה קול עוץ קורא אליו מבין העפאים: "חושה, אמנון!"

– האח! – ענהו אמנון – הנה עיני תלויות לך ואזני קשובות למוצא פיך.

– אהה! – ענהו עוץ – הנה מהלומות בפי ומות בידי.

כדברו זאת, שם נגד עיניו את הספר, אשר כתבה לו תמר, ואת נבל היין, אשר השיבה לו, ויאמר: "כה אמרה לך תמר: 'הספר הזה לנו ספר כריתות להכרית אגודתנו לעד, ישתה היין הזה וישכח חן, אהבה ונעימות'. ואנכי לקחתי הספר ונבל היין ואצא, ותצא מעכה אמתה אחרי ותאמר לי: "אל ישתה אמנון, מחר בבוקר הנני ללכת אליו ולהגיד לו נוראות, כי נהפכה לו תמר לאכזריה ואת נפשו היא מבקשת".

ויקרא אמנון מעל הספר כדברים האלה:

"כבוצר משיב ידו על סלסלות וכמלקט שבלים בעמק רפאים, כן אשובה אנכי ללקט אמרינו הנעימים, בבצור ה' את רוחנו ביום נחלה וכאב אנוש. רעי! דודי! בחירי! שאהבה נפשי! כן קראתי לך תמיד באהבה, וכן גם אתה קראת לי: יונתי! תמתי! יחידתי! אחת אַת לי בתבל ומלואה! כן חלקו מחמאות אמרי פיך, וידיך – הה! – חצבו לי קבר. שפתותיך – שושנים, וזממי לבבך כחוחים, כן זַמות לעשות ליונתך, ליחידתך. ועתה, חתן דמים! רב לנו להגות כיונים בהגה אהבה, חן, ידידות ונעימות, נבחרה לנו המון דובים ושאגות כפירים. שמע, איפוא, שאגתי והמית רוחי, שמע, אם עוד לא אטומה אזנך כפתן חרש. אך מה אדבר? ערלה אזנך, כמו ערל לבך, כי חלֶב תנינים ינקת, חמת פתנים במדבר. איה אמנון, אשר קם כמלאך מושיע להציל נפשי מאריה משחית? הה! עלי נפשי תשוח בשאלי: איהו? אמנון בית הלחמי גאל חיי, ואמנון המעונן זמם לקפדם כאורג. אם אָמרי: אשא שערותיך על שפתי, יראתי פן יאנף אלהים בעיר והכה ארץ יהודה חרם, כי הרגיזו תועבותיך כס יה. היה-נא לי כרגע אשר היית לי אז, היה אמנון, והשיבה אל לבך: למי עוללת כה? למי? הלא לרעיתך, תמתך, ליונתך יחידתך, אשר לא אַבתה להמיר אותך במלכים וברוזני ארץ! כיפה פרי תואר ראיתיך, ותשגשג ביום נטעך בקרב לבבי. אויה לך, כי גמלת בו כענב רוש, ואויה לי, כי כחץ שנון אוציאך מקרבי, וסגור לבבי נקרע לגזרים; פוררתני בתועבותיך, פצמתני בחמאות לשון רמיה. לא אבית לתת לחית נפש תורך, ותטרוף נפשה אתה.

"ועתה ברח לך, מבקש נפשי, ברח לך אל מקום הרים יעשנו וַימים יהמו יחמָרו; ברח לך מעונות אריות, הטָמן במאורת צפעונים, גם שם יָדע רשעך, כי הרֵעותָ לעשות מהם. האריה חובב לביאתו, התנינים ירחמו גוריהן, ואתה טרפת נפש חוננתך ואוהבתך. ברח לך, נחש בריח! אל תנסה לפתותני בחלקת לשון אפעה; נוסה על נפשך, למה אראה את דמיך, המוגרים לפני כמים ארצה? כי חמה קדחה באף גואלי וקרובי, ואם ישיגוך וטרפו נפשך באפם ולא יחמלו ביו נקם. אולי תשאל: אנה אברח מפניהם? הלא ידעת הדרך, היורד שאולה, לא יעברנהו טהר לב, והוא לך, עליו התיצבת ובו תלך, עד אשר תאבל עליך נפשך ונהמת באחריתך".

ככלות אמנון לקרוא את הספר, ויגז ראשו ויקרע בגדיו, וינהם מנהמת לבו, ויקרא: "אהה ליום מהומה ומבוכה! כי בלל ה' את שפתינו, כי רוח חן ותחנונים שפכתי לפני תמר, והיא כתבה עלי מרורות, ותטפול עלי חטאת קסם מרי, ותתנני כרוצח מבקש נפשה. הה! בינתי תסתתר, לא אבין לה. לא כן תמר עמדי, אין זאת כי אם הצמיתוני מלשני בסתר, ותמר נתעה בשוא להאמין בם; אלכה נא ואתנפל לפניה, אבכה בכי תמרורים באזניה ונהפך לבה בקרבה".

– אל-נא, – ענהו עוץ – אל-נא תרוץ לקראת המות. הן מעכה, שפחת תמר, הגידה לי לאמר: "מחר הנני לבוא אל אמנון להגיד לו, כי נהפכה לו תמר לאכזריה ואת נפשו היא מבקשת". הן מות בנבל היין ותשלחהו לך תמר לשתות ממנו ולשכח חן, אהבה וידידות, ולמה לא תשתה המרשעת ממנו?

– דום, עוץ! – קרא אמנון – אזני תחרשנה, בשמעי אותך מחרף את שמה.

ויאמר עוץ: "לך, איפוא, אליה, אם יקר לך המותה מידה. חלילה לך, אמנון, מנפול כבן עולה, חוסה על נפשך ואל תתננה ביד מבקשיה, חושה והמלט על נפשך".

– לא, – ענהו אמנון – לא על נפשי, כי אם מנפשי אמלט, אשר היתה עלי למשא.

ויאמר עוץ: "שמע-נא, איפוא, בקול אמך ואחותך, כי צוני להאיץ בך ללכת בית לחם, ויצאו גם הן אחריך עוד מעט, שם תמצא גם את סתרי בבית אבישי אדוני".

ואמנון התעורר פתאום, כי לא האזין אל עוץ, ויאמר: "לכה-נא, עוץ, והגידה לתמר יונתי, כי אמנון מאהבהמחכה לה בכליון עינים תחת הזית, אשר חקוקים בו שמותינו לזכרון, כי עוד לי אליה מלין אין חקר, ומה שמץ דבר הגדתי לה בכל ימי אהבתי אותה?"

– אל-נא תשתולל, אמנון, – ענהו עוץ – ברח לך, כי בא השמש.

– כן דברת, – ענהו אמנון – עד בריחי שאול אברח, כי באה שמשי בצהרים. הנה בעלי כנף שבו אל מנוחתם, ומתי תשוב נפשי למנוחתה? הניחה לי, עוץ, לשאוף עוד מעט צל הזית הזה, מקום שעשועי את תמר. ההּ! מי מלל לי אז, אשר אנוח בו ליום צרה, להחליף כח בצלו, למען אמצא ידי ורגלי לברוח מכל חמודי עלי חלד? אהה לנשף חשקי! בו קויתי לששון והנה אסון. מחר יום חתונתי והנה באה מבוכתי; הנה בית אפריוני, אך מי יגור בו עם תמר? הגידי, קריה נאמנה, יחד הררי אל ענו באזני תמר לאמר: לא חתן דמים אמנון, כי אם עשוק על לא חמס. שלום לך, עיר אלהים, וכל שכיות החמדה; ושלום לך, תמר עדינה, חמה אין לי, לא אוכל התאנף בך, היפה בנשים, לוּ לא יקצוף גם אלהים עליך.

עודנו מדבר והנה תימן רוכב לקראתו על סוס קל, וירד ממנו ויאמר: "רכב עליו, ברח לך מהרה, פן תשיגך חרב נוקמת, המעופפת אחריך".

ככלותו דברו, פנה וילך מבלי הבט עוד אל אמנון, הקורא אליו. וירכב אמנון על הסוס לבית לחם, ויאמר אל עוץ: "מהר והביאה אחרי את אמי ואחותי, כי גם שם לא אתמהמה".

ויהי בשוב תימן ויבוא אל חדר תמר וימצאנה בוכיה מאין הפוגות. ויאמר לה: "שכחי, אחותי, נגינתך עם אמנון, והיי נכונה לקראת עזריקם, כי לו הוכיח אלהים, אף יעדך אבינו. בלילה הזה יבואו הזקנים הלום ואֲרשך עזריקם לעיניהם".

וחננאל בא החדרה ויאמר: "לא, בתי, לא לעזריקם נתתי כל הוני, ועצתך לא תקום ולא תהיה".

– אנא, אבי! – ענתה תמר – הצילני-נא מעזריקם ואל יקדמני ביום אידי; אל ידמה בלבבו לאמר: עתה תאהבני תמר בחרות אפה באמנון, כי מאסתיו וצלמו אבזה; גבר אחד ידעתי, ואחרי בגדו בי, אין איש עוד על פני כל הארץ.

ויאמר חננאל: "ומי יודע, אולי לא גדול עון אמנון כאשר יגיד אביך, כי לא יהפך גבר תמים לרשע ערץ פעם אחת. עוד מעט תבאנה שתי הנשים הנה, וחקרון הזקנים".

ותרצה באה החדרה ותאמר: "הנה באו בנות הרשעה אל הבית. לא נפלאת היא, כי נפתה אמנון אחרי העלמה, כי יפיה כבת אלהים, לא ראיתי כמוה".

ותמר חרדה, ותימן נפעם מאד.

– אך איה מעכה? – שאלה תמר במבוכה.

ומעכה יצאה מקיר העיר בנשף לרדוף אחרי אמנון.

פרק כ"ד

ונעמה ופנינה עמדו נבוכות בירכתי הבית. פני נעמה מכוסים בצעיף ופני פנינה גלויים, והשוטרים, אשר הביאון, כתרון מסביב. וידידיה צוה את תימן ותמר לבוא אל הבית, ואת אחד משרתיו צוה לקרוא לזמרי. ותבוא תמר ותבט אל שתי הנשים ותסוג אחור ברעדה ותאמר: "אהה, אבי! הנה אֵם לא רוחמה ובת שדודה, אשר צדו נפש יקרה ואשר מסכו לי יין רעל בתופת. המעט מהן כי עכרו נפש בחירי, ותבקשנה לספות גם את נפשי!"

ונעמה ספקה כפיה באין אומר ודברים ותבך מנהמת לבה.

ותימן הביט אל שושנת הכרמל בעינים מלאות דמע ושפתיו נאלמו.

ויאמר ידידיה: "הגדנה, בנות מרגיזות אֵל: האומנם לא ידעתן את אמנון מתמול שלשום?"

ותאמר פנינה: "אם אמנם טפלו עלינו זדים שקר, קחו את נפשי, כי עלמה אנכי, ואין את נפשי להאריך ימים על הארץ, אשר חנפה תחת יושביה, ומאמי הרפו".

וזמרי בא אל הבית, ויבהל מראות את שתי הנשים.

ויאמר לו ידידיה: "אל תירא מהן, כי אם ידיהן רב למו בתופת, פה אזלת ידן לעשות מאומה".

ויאמר זמרי: "שמענה, נשים, קולי: הן באמת יסד אֵל ארץ, טפח שמים; באמת יתהלך אדם בטח עלי אדמות, ובחסד ובמאת יכופר עון. זרענה אמת, וחסד תקצורנה".

ותאמר נעמה: "הציגו-נא בפני. הודיעוני-נא, מה פשעי לפני ה'?"

ותאמר לה תמר: "הס, מכשפה ארורה! כי לא להזכיר לך בשם ה'. קראי לשטן ושרקי לבלהות צלמות, עמדי ברוב כשפיך, אולי תמצאי עונך ואת האיש העונה בך".

ויאמר חננאל: "איה אמנון? הגדנה, כי ידעתן אותו, לשוא תתכחשנה לנו. הגידי, עלמה יפה! האומנם נפתה אמנון אחריך? הגידי, כי אין עוד מחסה בכזב".

ותשא פנינה קולה ותבך, ותאמר: "אלהים יריב ריבי".

ויאמר ידידיה לשוטרים: "סגרו את הארורות האלה בעלית הקיר עד בוא הזקנים הלום והְצילו מפיהן דבר אמת, ואתם לכו וקראו לעזריקם הלום".

– חוסה-נא, אבי! קראה תמר – אל תסגירני אל עויל.

ויאמר ידידיה: "ראי-נא, בתי, הן אלה פרי מועצותיך ושרירות לבך".

ויאמר חננאל: יבוא-נא גם פורה הלום, וגם אמנון יבוא ועמד בין שוטניו ומרשיעיו, אולי יש בפיו תוכחות".

והשוטרים הוציאו את שתי הנשים ויסגרון בעלית הקיר, וילכו לקרוא לעזריקם.

ודלת הבית נפתחה, והנה אבישי הזקן בא נשען על ידי סתרי אחיו, וידרשו לשלום ידידיה וכל אשר לו. ויענם ידידיה שלום בפנים נזעמים. ויאמר אבישי: "הן חליתי מאד, וה' הקימני מחליי, למען אשיש משוש אתך על ראש שמחתך, ביום חתונת אמנון ותמר מחר".

ויאמר ידידיה: "הן שבע ימים אתה ותבוא לראות נפלאות: שעירים מרקדים סביבות חופתו, וקול מצהלות רפאים ופראים במשתה נגינתו".

וישתומם סתרי ויאמר: "מה זה תדבר?"

ויאמר ידידיה: "הנה היה אמנון אמון אצלך, ולך לא הגיד, כי לקח לו עלמה מושלת בתוהו יליל ישימון ומרגזת שאול בדבריה".

ויאמר סתרי: "אין זאת כי אם הפך אלהים ארץ ושמים, וירדו מלאכי מרום שאולה, וזעומי אלהים עלו השמימה".

ויאמר לו ידידיה: "המעט ממך, כי התגנב זעום אלהים אל נוה שאנן להשבית שלום ממנו ולהרבות בו מהומה ומבוכה?"

ויאמר סתרי: "נוראות יהגה פיך וימריצני לענות. הלא מאז אמרתי לך, כי אמונתך בבני איש – אולת ורעה רבה, ועתה הנך אומר: השבית אמנון שלומך. לכן שמעני, אלופי: הן שלשה משביתי שלום מן הארץ: שנים מהם ילכו קוממיות, ומהם צדיקים ימלטו, והשלישי יתגולל תחת שואה, כדֶבר באופל יהלוך, ובו יכשלו תמימי דרך. צר ואויב כי יבוא אל ארצנו להחריד מנוחות שלום, עוז לנו באלהים, כי יכניע שאון זרים ברוח גבורה. זדים כי ישלחו בעולתה ידיהם להפר חוק ביד רמה ולהשבית שלום מעיר אלהים, שופטינו ידכאום בשער ברוח משפט וברוח בער. אך לא לנצח תאכל חרב מלחמה, ולא לעד תחבל זרוע רמה: חרב מלחמה תשוב אל תערה, זרוע רמה תשבר, והשלום ישוב לאיתנו. אך כל ימי הארץ לא תחדל תרמית לארוב לנוה שלום, ואם יאריך לה ה' אפו, כי אתה לא תשיגנה חרב המשפט. הלא היא המתרוצצת באורח צדקה, המחבלת און באין מבין. דמיונה כנחש בריח, הדור בנקודות ירקרקות, הזוחל בין פרחים, ונשך עקבות תמימים, והשחית וחבל חבל נמרץ, ולא ימצא הנשוך את נושכו, כי הנחש בפרחים יתחבא, ומרמה – במצוות ובחוקים לא שערום אבותינו. ועתה, ידידיה אלופי ומיודעי, אל תרשיע את אמנון טרם חקרך שוטניו, אשר ענו בו סרה; הן פרעות הפריעו בביתך ולא ידעת".

ויאמר חננאל: "נמרצו אמרי האיש הזה, ועתה איה אמנון?"

ויאמר סתרי: "אין זאת כי אם הלך בית-לחם, בשמעו כי חלה אבישי".

ויאמר ידידיה למשרתי ביתו: "ירכבו שנים על סוסים וישיבו את אמנון מבית-לחם".

ותאמר תרצה: "הן חמקה מעכה מפה ולא נודע אנה היא באה, הלא דבר הוא!"

ויאמר ידידיה לזמרי: "הלא תענה עון אמנון בפניו?"

וזמרי חרד בקרבו, ויסתר מבוכתו ויאמר: "שא-נא, אדוני, ואשאלך: מדוע לא תחקור לדעת מי הן שתי הנשים ומי להן פה? אנכי שמעתי על אודותן, ופי יענה בהן לפני הזקנים עונות חדשים גם ישנים".

וחשכת עלטה כסתה את עיר אלהים הנרדמה, וקול הצופים קורא לרגעים: "הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל!, והשומרים הסובבים בעיר מרננים לאמר:

אַשְׁרֵי נָחִים עַל מִשְׁכְּבוֹתָם,

יְשָׁרִים לֹא יִפְרוּם כְּלְיוֹתָם,

רוּחָם שָׁקֵטָה, נַפְשָׁם תָּנוּחַ.

אַךְ לֹא לְנֶצַח שֵׁנָה עֲרֻבָה,

לֹא תְּנוּמָה לְעֹשֵׁי תוֹעֵבָה,

לֵילוֹת עֲלֵימוֹ נַפְשָׁם תָּשׁוּחַ.

ואחד השומרים אמר לרעהו: "שא-נא עיניך וראה צפונה כמראה לבת אש עולה ושוקעת!"

– היטבת לראות, – ענהו השני – אמנם, כתמרות עשן עולה מפאת צפון העיר, נחיש שמה לעזרה.

וילכו חמשת שומרים ויעברו דרך פנה, וישמעו קול מדבר לאמר:

"הנה חרבי באה בלבה, ופושקי שפתים למחתה לי, עוד מעט יהיו למוקדי אש. אך מדוע תרחפנה עצמותי? הה! לבבי תועה, השיגוני בלהות לא ידעתי אכנה. הן חומות קריה כשעירים רוקדים לנגדי, והמגדלים כבני ענק יחרידוני ויבעתוני. פרוע אנכי וכזאב ערבות הייתי תועה באשון ליל, עלי ישומו שמים, תחתי תרגז ארץ והרוח הומה בקול פחדים באזני: סור, טמא! אויה לי כי נטמאתי, כי אצבעותי נוטפות מדמי אמי, לא יְדיחום מעינות תהום, ומים רבים לא יוכלו לכבות את הבערה, אשר הבערתי באבי, ואנכי – הה! אנה אני בא? הלא אנכי הולך למות בקלון ובחרפה".

– כן דברת, – ענה אחד השומרים. וחבריו עמו יחד תפשו את האיש ויאמרו: "הן שפתיך ענו בך, ועתה הגידה: מי אתה? לשוא תכסה נבלה במשאון, למצער יקחנה אופל. השמש תזרח עליה וגלתה סוד לילה".

עודם מדברים והנה השוטרים, אשר שבו מן הבערה, פגשו את השומרים ויאמרו: "הן קרה אסון בעיר. הה, מוקדי עולם! הה, קודחי אש!"

ויאמרו השומרים: "הנה נפל עתה זאב ערבות בידינו והנה היה כרחל נאלמה ולא יגיד מי הוא, אחרי שמענו נוראות עברו על שפתיו".

ויאמרו השוטרים: "הבה נוליכהו אל בית ידידיה, כי שם נועדו הזקנים, ושמה יביאו גם את החללים. הוליכוהו, ויהיה אשר יהיה".

ויביאוהו השומרים והשוטרים אל בית ידידיה.

והזקנים יושבים לכסאות בכבוד והדר, וזמרי מספר להם את אשר ראה בתופת. ושתי הנשים עומדות שוממות, מתיפחות ומפרשות בידיהן ואין בפיהן תוכחות להשיב כזביו. ותמר שוממה בחדרה ממשמע אזניה. והנה הובא עזריקם אל הבית. ויהי כראותו את זמרי, ויוצא מתחת למדיו חרב מרוטה, אשר הבריקה אימה, וידקור את זמרי ויאמר: "זאת מנת עצתך ותחת הכסף אביא לך ברזל".

– הוי, רוצח! – קראו הזקנים.

ועזריקם הניף חרבו שנית על נעמה ופנינה, כי היה כמשוגע, אשר תבעתהו רוח רעה. ויחרד תימן מאחריו ויאחז בערפו וישליכהו ארצה, והשוטרים הוציאו חרבו מידו ויאסרוהו על פי הזקנים. ותמר יצאה מחדרה ותחרד למראה עיניה. וזמרי צעק בחבלי מות: "אויה לי! אמנון הצדיק ואני ועזריקם הרשעים".

ותתחלחל תמר בשמעה כזאת, ואבישי וסתרי תמהו איש אל אחיו. והנה קול זעקה נשמע מחוץ, ויאמרו השוטרים: "הנה חללי ידי עזריקם מובאים!"

והנה נפתחה הדלת ובני עכן באו וידיהם על ראשם, ויאמרו: "אהה, כי הרבה נבל אחינו שוד ורצח, כי הצית אש באהל, אשר אסף אליו את אביו ואת חפר ובוקיה, ויסגור הדלת בעדם מחוץ, ותגש הלאה אמנו אליו וידקרנה בחרבו".

– מי הוא זה נבל? – שאלו כל השומעים יחד.

ויאמרו בני עכן: "הנה נבל הרע הזה, אחינו בן אבינו ואמנו, הנקוב עזריקם בן יורם".

ויתנו הזקנים קולם לאמר: "הביאו-נא לפנינו את החללים".

ויאמרו בני עכן: "עוד רוח חיים באבינו ובחפר בבוקיה, כי הצלנום מיד הלהבה כאודים עשנים".

וישאו השוטרים את עכן ואת חפר ובוקיה ואת חלאה אל בית ידידיה. וחלאה מתה לשחת, ועכן, חפר ובוקיה שרופים באש כסוחים ומראיהם כעין נחשת קלל, וישכיבו אותם במטות, והם צועקים מרה מעצמת מכאוביהם.

– הה! – זעק עכן – אלהי משפט ה' וישלם לי כפעלי. זה שמונה עשרה שנה השיאני מתן השופט להצית אש בחגית אשת עברתו, ואשַלח אותה אותה על שלשת בניה באש, ואנקוב לנבל בני את שם עזריקם הנשרף, ועל נעמה, אשת אדוני הטובה והתמימה, שמתי עון הבערה.

– הה! – ענו חפר ובוקיה – אלה חבורותינו ופצעינו, כי אנחנו היינו בכל רעה, להריק אוצר יורם ולמלא בית מתן מהונו; להעיד בנעמה שקר לפני הזקנים ולתת את שמה לחרפה ולדראון, ובאחרית הימים הבערנו אש בבית מתן, בעבור עליו רוח רעה.

– הה! – הוסיף עכן – הנה נעמה העדינה יושבת עם בתה באהל אשר בשער הגיא, קראו למו ושבו אל אחוזתן.

הה! אויה לי! – צעק זמרי, באחוז אותו השבץ. – אויה לי, כי עניתי שקר באמנון ובשתי הנשים, אשר לא ראיתין זולתי היום.

ותמר ותימן השתוממו, וידידיה ותרצה ספקו כף, שרקו ויניעו ראשם. ותמר אמרה אל תימן: "היפלא איפוא הפעם, כי אהב אמנון את בת יורם, בת טובה, יפה ואומללה? הה! נקי הוא, ומה, איפוא, אנכי?"

ותרצה נגשה אל נעמה ותגל צעיף פניה, ותחבקנה אשה רעותה ותבכינה באין אומר ודברים. וידידיה עמד נדהם. וחננאל זעק לאמר: "איה פודה נפשי ויורש הוני?"

ויאמר ידידיה לנעמה: "שמעי-נא, אשת יורם רעי הכבודה. הנה באש נשפט ה' ובחרבו להוציא לאור צדקתך ולמלא פני קלון, כי חרפתיך ולא ידעתי".

ותימן נפל לרגלי אביו ויאמר: "חוסה-נא, אבי!"

ויקימהו ידידיה ויאמר: "מה לך, בני?"

ויאמר תימן: "הנה זאת העלמה, אשר אהבתי זה כמה באהבה עזה כמות, והיא גם היא כמו כן אהבתני ותפחד מחמת עריצים ולא ידעתי מי היא, עד אשר טפלו עליה שקר זדים, ואהי גם אני בצוררי נפשי, כי נפשי היא זאת וחיתי, ובלעדה כאין אנכי".

ותאמר לו נעמה: "לא עת הגות אהבה, כי אם עת הסר איבה היא. ועתה הגידי לי, תמר עדינה, מה עול מצאת בי ובבתי, כי חרפת אותנו כמכשפות ארורות?"

ותאמר תמר: "הן אהֲבתי את אמנון, אשר ראיתי חובב את בתך, וקנאתי, אשר בערה בי, מסכו בי רוח עועים. הה! מי יתן שבתי עם בתך היפה כנשים גם יחד לאמנון!"

ויאמר סתרי: "הוי עלמה נמהרת לב להשפיל ולרומם בלי דעת, התהיה בת יורם האלוף לעלם רועה? ועתה שמעי, בת עדינה ונמהרה, ושמעו כל העומדים פה, והגדתי לכם אחרית דבר: אמנון הרועה ופנינה תאומים הם, אשר ילדתם נעמה אשת יורם. ויהי אמנון אמון אצל אבישי אחי, ופנינה ישבה עם אמה בכרמל ותלקט בשדות אביה ובכרמיו, וכל יושבי המקום ההוא, הקוצרים והבוצרים, קראו לה שושנת הכרמל על יפיה".

– אמי! אחותי! – נתנה תמר קולה, בנפלה חליפות על צוארי נעמה ופנינה, ולא יספה דבר, כי התעלפה.

וידידיה ותרצה, אשר שממו גם הם, נשאוה אל חדרה וישכיבוה על מטתה. ונעמה אמרה לתימן: "שלח-נא, בני, רוכבים בסוסים והשיבו את אמנון בני מבית-לחם".

וימהר תימן לעשות כאשר צותהו אשת יורם, והזקנים שבו לבתיהם, בראותם כי גדלה המבוכה בבית ידידיה.

וזמרי נאבק עם מר המות, גרונו נחר ועיניו, המזרות אימת מות, ילטוש אל עזריקם, האסור בעבותים. ויאמר לו עזריקם: "מי שם מרורת פתנים ביין ומי השיאני לעשות את המעשים האלה? הלא אתה, זמרי, כי התעברת על ריב לא לך בעבור הבצע".

– הוי, זמרי! – קרא תימן – הוי, צדיק תמים! איך נאלמת דומיה מכאב נעכר, תשמע מוסר כלמתך מפי נבל ולא תענה. הוי, בר לבב! מרבה עולה לה' על כל דבר שפתים, על מראה עינים, על משמע אזנים ועל ריח אפים, ומה חטאך הפעם, כי הקרבת היום זבחי אדם לשחת ותעלם כליל אש? העוד תלטוש עיניך לי? הוי, פתן חרש! תמקנה עיניך תפריש כצפעוני. אתה זבוב מות, אתה הבאשת שמן רוקח, ובזעם לשונך הפכת שושנה ללענה ואת העדן לשאול; רדה, איפוא, שאולה בשבר רוח, כי הפך ה' כל מר למתוק.

ותאמר לו נעמה: "הלא עתה, בני, תבין חידתי בתופת. הנה עיניך רואות את השושנה ואת החוחים האלה, אשר העיקו לה מסביב! קוצים כסוחים, שרופים באש, מות ירעם, יען רעתם כי רבה! גם זה נבל הנתעב משך את בתי ברשתו ויאמר להושיבנה אתו על נחלות אביה, אשר לא עמל בהן, ובראותו כי בתי לא תגור אתו, ויבקש להגירנה על ידי חרב".

– הה! – קרא נבל – הן שמי היה לי לחגא. ועתה, תימן, קומה והגירני על ידי חרב, כי שבעתי קלון מכבוד, חרפה מחיים. התר-נא ידך ובצעני.

– לא, זוחל ארץ, – ענהו תימן – לא אחלל חרבי על עצב נבזה כמוך, כי אם רמוס ירמסוך רגלי השור והחמור, ומנת שועלים תהיה כפגר מובס.

ותרצה יצאה מחדר תמר ותאמר לתימן: "צוה, בני, ופִנו את הבית והסירו זעומי אלהים אלה מנגד עינינו".

ויעש תימן כן, וַיסגר את נבל לבני עכן לעשות בו כטוב בעיניהם. ותקח תרצה את נעמה ואת פנינה ותביאן החדרה אל תמר, אשר שבה לאיתנה, ותפול תמר על צואריהן ותבך ותאמר: "אהה! כי יצא השטן מעמקי שאול לצחק בנו. לו שמעתי כל אלה מתמול שלשום, כי עתה דודי לא נִסע ונגלה ממני ועתה סלחנה לי, כי רבות צררתיכן בלי דעת".

ונעמה ופנינה בכו, בדברה זאת.

ותאמר תמר: "הנה מחה ה' היום דמעה מעל פניכן, וקרנכן רמה בכבוד, אך מכאובי מי יודע? כי כצעיר משפחות חשבתי את אמנון ואוהבהו, ואיך לא תקצר רוחי היום בדעתי, כי הרחקתי ממני בן יורם, אלוף ביהודה ואלוף נעורי? אויה לי, כי הרחקתיו בלי דעת ומי יודע, אם ישוב עוד אלי?"

וידידיה ספק כפיו ויאמר לסתרי: "לך הצדקה ולי בושת הפנים. הנה הלילה הזה גלה אולתי, וזכרו יהיה לי לחרדה כל ימי חיי. מאז לא אביתי לקחת לקח מפיך על דברת בני האדם, והלילה הזה הורני זמרי דעת, כי אש אוכלה, שטף מים כבירים וחיה רעה לא ירעו ולא ישחיתו כאיש מזמות, הלובש מעיל צדקה למען כחש: נורא מוסרך,

אלהים, ונפלאים משפטיך!"

ויאמר חננאל: "ישוב-נא אמנון הלום וינחמנו מעצבוננו. הנה בא חלומי, ובא אמנון גם הוא, בה' בטחתי! ועתה, נשים שאננות, היינה נכונות ליום מחר ושבתן אל נחלתכן, אשר נהפכה לזרים זה ימים רבים".

ותימן אמר לנעמהף "יצא-נא לי הפעם מתוק ממר, ולא יעתק עוד הספיר מן הטבעת".

ותאמר נעמה: "יבוא אמנון בני וחִברם יחד".

ולא ידעו השומעים פשר הדברים האלה. ויספר להם תימן ככל הקורות אותו מיום היותו בכרמל עד היום. וישתוממו השומעים.

ויאמר ידידיה: "אכן יד אלהים נודעה באהבתי את יורם גבר עמיתי, והקם יקים אהבתנו לצאצאינו. ועתה, נעמה עדינה, שבי לבטח עם בתך היפה על נחלתכן, וה' הרב את יריבך, הוא יריב את ריב ציון, וכִלה העננים מעל עיר קדשו, ואשור לא יחרידנו".

ותאמר תמר: "הן יצא כנוגה צדקכן, כן יאיר שמשי אל עבר פני. מי יתן ושבו הרצים עוד מעט והשיבו את אמנון בחירי הלום, וידעתי כי יסלח לי; וכי אהבתי אותו אהבה עזה כמות, על כן קשתה כשאול קנאתי".

עבר נשף החרדה, נהפך לילה על חבר המרעים ובטרם בוקר ואינם, כי קפדו חייהם במכאובים רבים. ונבל נגזר מידי אחיו, אשר נקמו ממנו נקמת אבותם.

ביום ההוא בצהרים וכל בית ידידיה הובילו את נעמה ואת פנינה על נחלתן בבכי ובתחנונים. ויואילו אבישי וסתרי לשבת אתן בימי המבוכה, כי חרדה עיר אלהים לשמע סנחריב, אשר עבר עם צבאותיו את נהר פרת, ויושבי ציון מהרו לבצר העיר.

והרצים בסוסים שבו לפנות ערב ויגידו לידידיה לאמר: "באנו לבית-לחם ונדרוש לאמנון, ויגד לנו רועה אחד לאמר: , סר אמנון אל אהלי בלילה, ונפשו חכתה בכליון עינים לאמו ולאחותו, ויערוך דברים עלי גליון, ויבך בכי תמרורים, ויתן לי את הגליון לתתו לתמר בת ידידיה, והוא פנה ללכת בטרם בוקר, לא הגיד לי אנה פנה'".

ויתנו הרצים לידידיה את הגליון חתום, ויוסיפו לדבר אליו לאמר: "ואת פורה, משרת אמנון, תפשו הרועים במגרשי העיר בית-לחם, בקומו על מעכה, שפחת תמר בתך, לרצחה, ונביא את פורה חיים, ואת מעכה – נמחצה ונפצעה, ונפשה קרובה לשחת".

ויקרא ידידיה את הגליון ויבך בכי תמרורים, ויאמר אל הרצים: "אל תגידו זאת לאיש, פן תשמע תמר קושט אמרי אמת ויצאה נפשה. אמרו-נא, כי ארח אמנון לחברה לברוח תרשישה עם קציני יהודה".

ויאמרו הרצים: "כדבריך, אדונינו, כן נגיד".

עודם מדברים ותמר באה, ויקח ידידיה את הגליון ויסגרהו במלתחתו. ותאמר תמר: "מה זה, אבי, כי פניך חמרמרו מבכי?"

ויאמר ידידיה: "שאלי-נא, בתי, את הרצים".

ויגידו לה הרצים כדברים, אשר שם ידידיה בפיהם. ותספוק תמר כפיה ותקרא: "אהה, אבי, כי נגזרתי!"

ויאמר לה ידידיה: "אל תשתוחחי, בתי, ואל תהמי, אל תנודי לנודדים, כי אם בכי ליושבים, הנותרים בציון, אשר חייהם תלואים למו מנגד; הטוב לך, בתי, לשבת עם בחירך במצור ובמצוק? דומי, בתי, והתחוללי לה', השומר רגלי חסידיו, כי שוב ישוב אמנון הלום עם כל נודדי יהודה ביום ישועה".

ויוסף ידידיה לדבר על לבה, וגם אבישי, סתרי וחננאל קמו לנחמה, ותנחומותיהם נשארו מעל. רק מבוכת עיר אלהים רפאה מבוכת נפשה על נקלה.

ויחקרו את מעכה ותספר לאמר: "אנכי הולכת למות, ולמה אכזב? אנכי אהבתי את אמנון מיום הכרתיו, ואשית ידי עם שוטניו, ואת פורה, אשר עגב לי, פתיתי להצמיד מרמה ולהבאיש ריח אמנון. ויהי כאשר הפיקו שוטניו זממם, כברוח אמנון, ואצא בעקבותיו ללכת אחריו, ואנכי לא ידעתי, כי אורב פורה לי. אהה! כי דלק אחרי וישיגני ויכני מכת מות, ויצילוני הרועים, והנני עתה קרובה לשחת, ודמי בראשי".

וידרשו את פורה, ויגד גם הוא כזאת. וישימוהו במשמר עד אשר יחרצו לו משפט מות.

פרק כ"ה

ועיר אלהים נבוכה. כל אזנים תחרשנה מאנקת מתי רעב, המולות קרדומות ומהלומות כשיל וכילפות, אשר יניפו מקרקרי קיר ונותצי הבתים לבצר החומה. כל פנים קבצו פארור וכל רוח נשברה, כי באה ציון במצור ובניה עד משבר.

וחזקיהו אסף כשנים עשר אלף איש, כולם ישרי לב ונאמני רוח, וישם עליהם שרי צבאות, ויקבצם אל רחוב שער העיר וַיְרהב עוז בנפשם וידבר על לבם לאמר: "שמעוני, בני! הנה שאון לאומים באים לשום מצור על ירושלים. משאתם אל תפחדו ומהמונם לא תענו, כי עמם זרוע בשר, וזרוע ה' היא תאמצנו. התאזרו-נא ושימו יראת שדי על פניכם ואהבתו בלבבכם, דומו לה' והתחוללו לישועתו, כי עשה יעשה נוראות לא נקוה. הן זאת העיר ציון, לה נשואות עיני יושבי קצוות ואיים רחוקים, בחיקה מוטל גורל לאומים וממנה יצא משפט לגוים, כי היא תצא לרַוָחה וכל הגוים ימחאו כף, יריעו מאפסי ארץ אל אלהים בציון. אל תיראו, מֻתי יהודה, כי גואלכם חזק, ה' צבאות שמו!"

ושבנא שם את העיר כמרקחה ויסכסך את יושביה. ויתמכרו לו שלשה עשר אלף איש רכי לבב, בנים לא אמון בם, ויקבץ את ראשי הקושרים אליו ויאמר אליהם: "אמרו-נא אל העם לאמר: "מי האיש, החפץ חיים, ישמע לעצתי להשלים את מלך אשור בטרם יכה את ירושלים לגלים נצים. אך שוא יבקש חזקיהו תחבולות, ובדי ריק ייעפו אלה האוהבים שערי ציון לבצר חומתה, הגדר הדחויה, המלאה לה בקעים ופרצים. דמיונה כאיש נגוע מכף רגלו עד קדקדו פצע וחבורה, ובא רופא אליל וצוה לקחת בשר מבשרו להעלות לו ארוכה; הן ינתצו היכלי חמדה, בתי קיץ על בתי חורף יכו לרסיסים, אבן מקיר תזעק מרה, וכפיס מעץ יענה: הוי! הבזאת יבצרו העיר? הבאלה ירפאו שבריה? לא לעזר ולא להועיל. הן שערי ציון סוגרו, אך שערי צלמות פתוחים לפנינו; מי הברֵכות נקבצו, אך מי הנהר הרבים והעצומים כפרץ רחב יאתיון, וברעם וברעש יבקעו העיר, ואם כעת לא תבקשו תחבולה, מחר בקהל רפאים תנוחו. הן כל כופר לא יועיל עוד ביום עברה, כי אחת העיד בנו רַבָשָקֵה , שר צבא מלך אשור, ושתים לא יוסיף: אין טוב לנו כי אם להכנע מפני מלכו. ועתה מה הבטחון אשר יבטח חזקיהו? אם בסגולות אוצרותיו? הן אזלת ידו לכלכל מתי מספר, מתי צבאו במצור ובמצוק, כי את שארית הכסף, הנמצא בביתו ובבית ה', אסף את דלתות ההיכל קצץ ויובילם שי למורא, מנחה למלך סנחריב; ואם בטח בכח ידו, עלו-נא לגגות והביטו אדירי אשור, אשר רבו ככוכבי השמים, אל מראיהם יוטלו עוזרי רהב. מצרים נתַנו יד, גם היו בצוען שרינו, ומבטנו הוביש, כי גם לב מצרים כנשים. הן כל ערי יהודה הבצורות נלכדו וקצינינו נדדו כצפרים עפות מקניהם, שרידי זקנינו גוְעים בפאת מטה מפני זלעפות רעב, ואמונים עלי תולע התעלפו בראש כל חוצות. פה שני אנשים נצים על חראיהם ועל גללי אדם, ופה צחה צמא ישיב נפשו במי שֵׁיָיִהו וכמה עוללי טפוחים היו לברות לאמות רחמניות. אין חכמה, אין כח ואין עצה נגד מלך אשור, כי מי הקשה אליו וישלם?".

במבוכות האלה ישבו נעמה ופנינה בהיכליהן וידידיה כלכל את נפשותיהן במצור, ותימן ותמר בקרו באהלן תמיד. ויהי היום ותימן בא אל חדר פנינה וימצאנה עצובת רוח ודמעתה על לחיה. ויאמר אליה: "ה' עמך, בת נדיבים! הנה עיניך כשמש וכירח בהאירם מבין מפלשי עב, ודמעותיך על לחייך כרביבים על ערוגות הבושם".

ותאמר לו פנינה: "אהה, אדוני, כי אומללה אני!"

ויאמר לה תימן: "אל-נא, עדינה, אל-נא תקראי לי אדוני, כי עבדך אני, ואת גברתי מאז קנית לבבי, ולך אני. ועתה, הנה עכן, המקור המשחת, היה לך מקור ישע, יקר גזעך נודע, וקרנך תאיר כקרני שמש, בצאתו מחדרי אופל".

ותאמר פנינה: "בת נדיבים אני, בת יורם, אך איה אבי ומה אחריתו? הלא שבר רוח ומות; נחלת אמי – שכול ואלמון; גורל אחי – נדודים ומרודים, ומה, איפוא, מנת כוסי? הלא אבל, בכי וכאב אנוש. איך תאיר קרני, אשר עוללה בעפר מיום היותי? ואיך אשאב ששון ממקור מרורות ותוגה? הה! קשתה יד אלוה על בית אבי, ומה עוד אקוה? הן עריצי הגוים יהמו ויסובבו עיר, בנות ציון לובשות חרדה, מבקשות מעוז בזרועות בעליהן, אביהן ואחיהן; איה, איפוא, אבי כי יסוך בעדי, אחי – כי יציל כבודי מחרפת צר? כל זאת באתני ואיך לא אבכה?"

– האת זאת הקוסמת? – ענה תימן, אשר לא גרע עיניו ממנה מדי דברי, – אף אמנם קסם על שפתיך; הן לאחיך תעגם נפשך העדינה, לאמנון, אשר אחי קראתיו גם אני, ולו ידעת שבתי ולכתי עמו מראש, כי עתה ידעת מכאובי גם אני; אך מי יתנני כאח לך לעתות בצרה ודבק לך מאח ביום ישועה. אמרי-נא לי, אחותי אַת – ורוח גבורה לבשתי; הלא אם בעיניך תלבביני ובנעימות אמריך תרהיביני בנפשי עוז, אמיץ לב אני בגבורים. יגשו אלי כל גבורי אשור, אנכי ארמסם, אטרפם כאריה משחית וכלביאה, אשר תפיץ אויביה, הנועזים לקחת גוריה מבין שדיה. אני, אני אהיה לחומת מבצר ולמסך מבדיל בינך ובין כל אסון; יעופו חצי אשור על ראשי – כנטפי מטר נחשבו לי; אשפות בני עילם וקשתותיהם – כקש יבש וכעלה נדף לי; אמרי-נא לי, עדינה, אחותי את, ונפשי תדרוך עוז!

– הה! – ענתהו פנינה באנחה – הן אין עזרתה בי, ואיך אתן לך עוז ותעצומות? מה חפץ לך בעלמה קשת רוח כמוני? הן מדמעותי ימס לבבך ומאנחותי תרפינה ידיך.

– מה חפץ לי בך? – שנה תימן את דבריה, – חפץ אשר כל חפצים לא ישוו בו. הלא החוחים, אשר העיקו לשושנה מסביב, בערו באש, ומדוע לא תאחז ידי בשושנה? השיבי לי, עדינה, את אשר לקחת ממני, השיבי לי שלומי ומנוחתי, וה' ישיב לך ששון ישעך.

ונעמה באה החדרה ותאמר: "הנכם נעצבים תמיד על משוש כי רחוק מכם, הלא תבכו למבוכת עיר אלהים ולאמנון, אשר נדד ולא ישוב עוד הלום. אחת היא על כן אמרתי: אם חפץ ה' בבית יורם, כי עתה לא יכבה את גחלתו, והשב ישיב את נדחו להקים בריתו עם ידידיה, אך אם הפר אלהים בריתם ואמנון בני לא יבוא עוד, לא תבוא גם תאותכם, והספיר נעתק מן הטבעת. לכן, תימן, שבה בדד בבית אביך ושא זעף ה', ולמה תמרר את חיי פנינה בתי? הלא לבך לב גבר, הבליגה על עצבך והקשיחה לבך מבתי, אולי ישקיף ויראה ה' גם בעני נפשותיכם, בעת אשר יעָרה רוח ממרום על על פליטת יהודה".

ויאמר תימן: "הן בפנינה כל חיי רוחי, ובאחת מעיניה נשקפה לי תבל ומלואה, ואם אסתר מנגד עיניה, ונסתרה דרכי מה' ואור חשך בעדי. אהה! כי הייתי גבר אין אֵיָל ולבי כנשים להגות תאניה ואניה, והייתי כתמר אחותי וכפנינה חמדת נפשי יודע נהי. שלשתנו אהבנו את אמנון ושלשתנו נשא נהי בכי תמרורים על מחמד לבנו כי אבד ועל משוש כי רחק ממנו".

ויבך תימן בדברו, ופנינה גם היא בכתה, ויגון נעמה טמון בקרבה.

מן העת ההיא מנע תימן רגליו מבוא אל חדר פנינה, וישב בדד בחדרו בבית אביו, ויבך וישא בשיחו עם תמר אחותו, המתאבלת על אמנון, ידיד נפשה, מקור יגונם יחד.

פרק כ"ו

ואמנון חרד לברוח מבית-לחם בלילה ההוא, אשר בא שמה, ויבוא עֶזֵקָה בבוקר, ויארח לחברה עם נודדי העיר ההיא, אשר שמו פעמיהם לדרך מצרים. ויהי בקרבם לבוא אל עקרון, ויתפשום גדודי הפלשתים וימכרום לבני היָוָנים, אשר הלכו באניה לשוב אל אי כפתור, אשר לאיי יון יחשב ויביאו בני היונים את בני יהודה אל אי מושבם, וישימום לכורמים וליוגבים, ושם איש יהודה, אשר נשבה בימי אחז, וישימוהו בני היונים לפקיד על אחיו בני עמו, כי לא ידעו בני יהודה שפת יון.

ויהי עבודתם בהר נחמד, הנשען על שפת הים, אשר כרמי חמד יציצו כנזר על ראשו, ומראה הים, הנשקף אל עבר פניו, ישוה עליו הוד והדר. ויזכור אמנון את עיר אלהים ואת מחמדי נפשו וינהם מנהמת לבו, ויהי כשתיל זית, אשר הסיעוהו מקרן בן שמן ויטעוהו על ארץ מלחה, אשר עליו יבולו והודו יחשך.

הגיע עת הזמיר, ובני יהודה באו אל הכרמים לעדרם ולזמרם, ואמנון עושה מעשהו בפנת כרם אחד ועיניו נגרות מבכי. ויבוא אליו הפקיד ויאמר: "הן חֹדש האביב פני האדמה, חַדש גם אתה רוח נכון בקרבך, כי צעיר אתה לימים ולמה תשתוחח? הן לא יחדש כנשר נעוריו גבר אחרי בלותו, אך עול ימים יחליף כח לתקופת האביב. קומה, עלם יקיר, והתאוששׁ, כי מצאת חן בעיני בעל הכרמים ואני אהבתיך משנה אהבה על יפי תארך ועל מקום מולדתך, כי הגידו לי, כי יליד ציון אתה, ובעיר הזאת כל חיי רוחי".

ויאמר לו אמנון: "הן צעיר אנכי לימים, אך לא ידעו ישׁישׁים כעסי והָוָתי, כי מידידות נפשי נפרדתי, מאם רחמניה, ומאחות יפה-פיה, ותמצאני כקן יד שוֹבֵי וירחיקוני הלום. אויה לי. ציפור בודד! אין פוצה פה לרוחתי, ואין מוחה דמעה מעל פני. את תלאותי אספר לרוח, וצרתי אגיד לגלי הים, אשר ישאון אתי נהי כנהמת לבבי, ומה ינחמוני נעימות האביב? הה! לא לקשה יום ישוֹב רוח צח, ולא למרי נפש יאיר שמש, תלבש תבל פאר עדיה. ומה אשמח בפרחי עמקים, ופרחי כאבק יעלה? מי יתן לי אבר כיונה, אעופה הררי ציון, אקחה חמדת נפשי ואשאנה לאחרית ים, מקום אין בו נרגן ומלשין. אדברה והיא תשמעני, תראה דמעתי, תאמין בי. ואם חומות ירושלים ערו עד היסוד, וידידות נפשי גָועה בין חרבותיהן, אז אלכה על שוממות ציון, על משואות ארמונותיה ועל משמות דביר הקודש, אבכה על ארץ הריסותי, על הרג הרוגיה ועל מחמדי הטובים, אבכה, אריד בשיחי עדי השתפך נפשי האומללה".

ויאמר לו הפקיד: "נכמרו רחמי מאד לנפשך המשתוחחת. אך לוּ ידעת מגנת לבי, כי עתה תחריש. אנכי ממרום עם הארץ הייתי, ישבתי שאנן בהיכלי שן, נהרתי באור ה', ידעתי אהבה בתענוגיה ואהי מאושר בארץ; אך אהה! כי אחריתי נכרתה. זה לי תשע עשרה שנה, שנות ראיתי רעה, בלותי, שַחותי על אדמת נכר, פה דכאני אלהים בארץ עניי, ובציון כבדה ידו על ביתי, ואש אכלה אותו על אשתי ושני בניה. הה! על שברם הָשברתי, ושֵמה תחזיקני לזכר אשתי האהובה, אשר בגדה בי. כל אלה הגידו לי נודדי יהודה זה עשר שנים, ומן העת ההיא לא נתתי פוגת לי, אך למה אכחד שמי ממך? הלא ידעת, אם לא שמעת, את שם יורם האלוף? ראהו עתה נצב בעניו ומרודו נגד עיניך!"

ואמנון שם עיניו עליו ויחרד ויתר ממקומו, ויחורו פניו וכחו עזבו כמעט. מעיו המו לאיש, אשר ירד פלאים מראש הרים אל מעמקי ים צרה, ולבו חרד מאבי עזריקם צוררו. ויאמר לו יורם: "למה זה נפעמת ולמה תשתומם? הלא אדם ערום יולד ואלהים ירוממהו אף ישפילהו".

ויתאנח אמנון ויאמר: "מה נמרצו אמרי ידידות נפשי, באמרה אלי: ,מי גבר יראה חיים ומות כרגע ורוחו תכון בקרבו'. אף אנכי רואה הפעם מרום ושפל, על כן תפעם רוחי ויפוג לבי. האתה זה יורם האלוף, אתה, אשר שמך וזכרך נודע בשערים?"

וישאלהו יורם לשלום ידידיה עמיתו ולשלום עזריקם בנו ולשלום אבישי וסתרי. ויספר לו אמנון את אחרית מתן, וכדברו על אודות ידידיה לא יכול למנוע קולו מבכי, ותהי זאת לפלא בעיני יורם.

עודם מדברים ובוכים, והנה בעל הכרמים בא, וידבר אל יורם יונית לאמר: "הלבעבור זאת שמתיך פקיד על בני יהודה להמס את לבבם ולהרפות ידיהם מעבודה?" – ויגער בו ויאמר: "אתה תערוב את האנשים האלה, ומידך אדרוש עבודתם".

וילך יורם אל מעשהו, ואמנון גם הוא שב אל מלאכתו.

ויהי ממחרת ואמנון השכים לכרמו בשממון, כי הוכה בקדחת. הבוקר היה בוקר לא עבות, אך טרם נכון היום התנשא רוח ים ויעל נשיאים מקצה ארץ ויתקדרו שמים מאפסים. ואמנון יושב בתמהון לב על ראש הפסגה, ועיניו נשואות לשמש, אשר הביט עליו כמתעתע, ויען ויאמר:

"אתה המאור הגדול לממשלת היום, שמש נעים, עד נאמן לי בשחק בברית עם תמר! הלא כעיני כעיני תמר צופיות אליך לעת הזאת, ולנוגה זרחך תלך מעדנות על הר הזיתים לחזות בנועם מוצאך. הביאי לי תקוה בקויך ומרפא בכנפיך, הגיחי אלי בקרנות ישעך, נעימות אמרי תמר הביאם לי חמים, כעת צאתם מבין שפתותיה שושנים, השמיעיני את קולה לאמר: ,קוה, אמנון, כי טובה תקוה מחיים!' זרחי, שמש צדקה, על עיר אלהים והוציאי לאור צדקתי נגד תמר. אויה לי, כי גערתה מלאתי, וה' לא יאיר פניו אלי. ומה לי אור שמש? לאורו אראה את מזורי, אביט עמל ותלאה. אספי, שמש, נגהך, הסתתרי בערפל כאשר נאסף שלומי וכאשר נסתרה דרכי מה'. מנעי, שמש, מארץ אורך כאשר מנעה תמר אור פניה ממני, וקדר היום על תבל וחשכו ירח וכוכבים ודעכו כאשר דעכה נרי. נפול יפלו מאורי אור ממכון שחקים כעלי אֵלה ואלון בשלכת, וישתפכו כאבני אופל וצלמות על אדמה, ונאסף שלום, ונאסף שמחה וגיל, ונהפכה אהבה לאיבה, חנינה לשנינה, צדקה לזעקה ותבל לאבל. וסכסך אל זועם אש

במים ומים ביבשה, ונלחמו השמים בארץ, וארץ תתקומם לכל היקום עליה. ונשאר בשחקים שֵמה, ושאיה תבעית ארץ! כי הנה בָצָעָה אל בראשה, על כן יתפלצון עמודיה. מה ראש עפרות תבל? הלא ציון. ומה מוסדי ארץ? הלא ירושלים, חולי, ארץ, בנפול עתה מגדליה ביום רעש ותרועה. רגזו, שמים, כי נעו אמות הספים במעונה אלהי קדם, מעון אור עולם; הנה הלא הוכה שאיה, על כן חשכה עיר אלהים, ויושביה כצללים נהלכים ברחובותיה לנוגה ברק חניתות, לאור להט חרבות מרוטות וחצים מעופפים על כנפי מות. מה נורא הרג רב! כי פרצו בני אשור ועילם ויעברו שערי ציון, רמסו, טרפו רחליה הנאלמות, ונצח יהודה הֻזו לארץ, ויֵז נצחה עד לב השמים, ויהפך הריח לדם ויאדם פלג אלהים, נחל השלוח. הה! חזיון נורא, חזיון משמות נצח. הה, ארץ הריסותי! כל הֻרע אויב בך, תם ורשע הוא מכלה, כי זעם אלהים מטה ביד אשור, ורצץ בו ראש הולך תמים ומחץ קדקוד מתהלך באשמיו; שוד משדי לא יבדיל בין טוב לרע, צדק ורֶשע יחדיו יטאטא במטאטא השמד".

ויורם עמד מאחריו ולא אבה להפריע אותו ממרי שיחו ושרעפיו השתוללו בחומו, ויוסף לדבר בתמהון לבו לאמר: "אויה לי, אמי! אחותי! אנה באתן? איה עזבתיכן? אל תלכנה בתופת, שם גיא הרגה ושם יזובו מדוקרים, צבורים כדומן על פני האדמה. לכנה ועלינה על הר בית ה' והעריתן את נפשותיכן על מזבח ה' ההרוס. מהרנה, פן יגירוכן צרים על ידי חרב. הס, ים שואן! כי קול נהי נשמע מציון, קול אנקת חללים מהר הזיתים, כהר פרצים נדמה. אויה לי, הלא חיתי ישבה בו. השמיעיני את קולך, תמר, יונתי יחידתי. אללי לי! אין אומר ואין דברים, כי עיפה נפשך להורגים, ממרחקים אקראך, ואַת מתבוססת בדמיך. אתך יתגולל תימן בדמו גם הוא. בושי, חמה, אנה תפיצי אורך? קומי, אחותי, נפול יחדיו על חלליהם ונבלול דמנו בדם הנאהבים והנעימים האלה: החיים הפרידו בינינו והמות יאספנו".

ולא יכול אמנון דבר עוד, כי התעלף ויפול על יצוע הדשא, אשר ישב שם. ויחרד יורם ויחזק בו ויאמר: "מעי המו לך, עלם נחמד, לבך תועה ושומם ופיך יביע חזיונות וחלומות נוראים. קומה ואשכיבך על ערש דוי, כי יצוריך כמו יתמוללו ונשמת אפך כלבת אש. פרח נחמד אף נעים! ארורים האנשים, אשר קטפוך מאדמת מטערך בידי רשע".

כדברו זאת לקחהו בין זרועותיו וישכיבהו בסוכה אשר בכרם. ואמנון התעורר מעט וירא את יורם נצב עליו, ויאמר: "חוסה, אדוני, כי אומלל אני!"

ויאמר לו יורם: "השקט, עלם יקיר, כי כבני אסעדך על ערש דוי ואכלכל מחלתך".

פרק כ"ז

ותמר לא נתנה פוגת לה גם היא, ותבך לאמנון יומם ולילה. ויהי בארבעה עשר לחודש האביב וסתרי בא אל חדרה בבוקר, וימצאנה סופקת כפיה ומתופפת על לבה, ויאמר: "הן נוראה המבוכה בעיר אלהים, הקיפה הזעקה את כל גבול יהודה: בכי, איפוא, ליושבי ציון ולא לאמנון, היושב עתה במנוחות שאננות על אדמת נכר".

ותמרר תמר בבכי ותאמר: "בכה אבכה להולך, אשר לא ישוב אלי".

ויאמר לה ידידיה: "למה, בתי, תעוררי רפאים, תעירי אהבת שוכן עפר? הן אנחנו הולכים אליו, והוא לא ישוב עוד עלינו; בכי לחיים, אשר חייהם תלואים למו מנגד, ואל תבכי למת".

– ומה זאת? – שאלהו סתרי.

ויאמר לו ידידיה: "במתים נחשב אמנון, כי נגזר מיד אשור. הן תמול בא אלינו פליט מגבעת שאול ויספר לנו לאמר: ,ראה ראיתי קציני ירושלים אסורים מקשת, ובהם עלם יפה עינים, קווצות תלתליו שחורות כעורב, עלם זך משלג, צח מחלב, אשר עברה חיתו בשלח'. ואנכי לא אנכר אותותיו, אכן אמנון הוא, ומיד אשור נגזר, אך הלא כהנה וכהנה שכלה חרב אשור, ולמה, בתי, תבכי לאחד? נשי יורד בור, כי לא ישוב עוד אליך".

ויאמר סתרי: "ומי יודע? אולי עלם אחר ראה הפליט כדמות אמנון ובתבניתו. אך הלא אחת היא משתי אלה: אם מת אמנון, הלא לשוא תבכי, תמר, ואם חי הוא, הלא יש תקוה לאחריתו, ישוב אליך ביום ישועה. מנעי, תמר, עיניך מדמעה, קוי לה' ושכחי את אמנון בימי מבוכה".

– לא, – ענתה תמר – לא אשכח את אמנון לנצח; גם ביום מלחמה ותרועה, גם ביום רנה וישועה, גם בהקיץ גם בחלום לא אשכחהו. אללי לי, כי נפעמתי מחזות קשה בתנומות עלי משכב, והחלומות לא שוא ידברו. שמעו ואספרה:

"תמול בלילה עליתי על ערש יצועי ברוח נשברה ואישן בלחץ לבב. ובחלומי, והנה המלך חוגר חרבו על ירך, שארית צבאותיו, אשר נאמנה עוד רוחם אתו, ערוכים ברחוב המזרח לצאת לקראת נשק ועוטרים אותו, ועיני חזקיהו דלו למרום ויורדות כנחל דמעה, עיניו נשואות לה' ובפיו דבר לאמר: ,אנא ה'! הבט משמים וראה מלך יהודה נודד מכסאו, מעירו, לערוך מלחמה במתי מעט את מלך אשור, אשר רבו אדיריו ככוכבי השמים. עליך אעזוב את העיר הזאת, נשיה, בניה וטפה, זקניה, אלמנותיה ויתומיה, יחסיון-נא בסתר כנפיך אלה עניי הצאן. אנא, שומר הברית! אל תאבד ניר לדוד וגנון באברתך על סוכת שלם'. ועיני אנשי הצבא ירדו פלגי מים כדברו זאת, ובקול בוכים קראו לשלום לעיר האלהים, למעונה אלהי קדם ולנשיהם ולבניהם, אשר באו לשלחם. והנה מן המחנה יוצא אלי אמנון חכליל עינים, חגור חרב, מחזיק מגן וצנה, רוכב על סוסו, אשר עור האריה פרוש על גבו, והוא כגבור הודו במלחמה, ויקרא אלי לאמר: ,שלום, שלום לך, תמר יחידתי! גם המות לא יפריד ביני ובינך!' זאת דבר והנה הוא חמק עבר, ואנכי, נפעמתי וכנטועה במסמרים עמדתי משתאה ושוממה, חפצתי לדבר ולשוני לחכי דבקה, רציתי לצעוק, והנה נאלמתי דומיה; וכפנות המחנה ללכת, התפתחה לשוני ממסגרותיה, ואשא קולי ואקרא: ,אהה, מחמד לבי! אלוף נעורי! אנה תלך, ואיככה תעבור את מצות ה'? הן ארשתני ולא לקחתני עדנה,

שוב והיה נקי לביתך'. ואלך אחרי המחנה, הלוך ובכה, הלוך וקרוא: אמנון! אמנון! בכיתי, צעקתי ושומע לא היה לי עוד. ואבואה עד שער הפנים. חפצתי לצאת את העיר והשוטרים הניאוני. הוכן הסוכך ונשי ציון עלו לגגות ולחומות, כולן הומיות כבנות יענה ומתופפות על לבותיהן. גם אנכי עליתי על מגדל הצופים. משם ראיתי את כל מחנה אשור ונבהלתי, סמר בשרי מפחד לקול מצהלות אביריו. אנכי עמדתי שם ורוחי היתה מרחפת על דגל מחנה יהודה, אשר ראיתי מתנהג בכבדות. כנפץ ברד התנקשו רמחים וכדונים, חצים ובני רשף עפו על כנפי מות. המלחמה כבדה אל יהודה וחלליהם הוצעו על שדה קטל. פתאום והנה קול ענות גבורה ושאון תרועה נשמע ממחנה אשור לאמר: מלך יהודה נשבה חיים! והנה שארית יהודה הפכה עורף, כשיות נדחות נסו, כשלו, נפלו איש על אחיו וצבאות אשור דלקום כזאבים מאחריהם, ורעם שרים שואגים ככפירים: ,עורו! עורו! בני אשור ועילם, עלו הררי ציון, ערו, ערו עד היסוד בה! הכו, שחתו באש ובחרב!' ובמבוכה הגדולה ובמבוסה הנוראה חזיתי את אמנון נרמס בשער, אף שמעתי אנקת מותו. אז אמרתי: אקפצה מעל ראש המגדל ואדכא את חיתי יחד, ואיקץ והנה חלום. עוד חרדת אלהים עצורה בעצמותי, ורוחי שוממה בקרבי מן החזיון הנורא. הן לא אחת אני עלי תבל וכהנה ראו עיני בשבט עברת ה', אך אשר אחזה לי אני, כי חפץ ה' להפליא עלילותיו עמדי, ומיום דעתי את אמנון גם שמחתי גם תוגתי מוזרות לאוזן שומעת. אל-נא, אבי, אמי וכל מיודעי יחד, אל-נא תאיצו לנחמני, כי לא אשכח את אמנון לנצח; גם ביום מלחמה ותרועה, גם ביום רנה וישועה, גם בהקיץ גם בחלום לא אשכחהו".

ויאמר סתרי: "כי יפלא החלום בעיני תמר, בעיני לא יפלא, הן כמונו כמוה חרדה היא לרגעים על אדמה, הרוגזת תחת יושביה בימי מהומה ומבוכה, ועתה בשורת האיש מגבעת שאול הוסיפה לדכא רוחה על אודות אמנון. הלא חזיון לבה חזתה בחלום, זולת זאת אין דבר".

– כן אחזה לי גם אני, – ענה תימן – הן לבנו יהגה אימה מחמת המציק, גם אזנינו תשמענה כל היום קול שאון מהיכל ה'. קול תרועת הלוים, אשר יריעו בחצוצרות מעת בוא הצר הצורר עלינו, והחלום בא ברוב ענין לספות מראה עינים על משמע אזנים".

– ומה אחריתנו? – שאל חננאל.

– יש תקוה לאחריתנו, – ענה סתרי – שמעו-נא אשר דבר בן אמוץ בקדשו לאמר: "באש נשפט ה' ונשמת אפו כנחל גפרית תבער במחנה אשור, סופה ולהב אש אוכלה מנת כוסם. לא תֵרָאה אבחת חרב ולא יִשָמע קול רעש כידונים, כי מקול ה' יֵחת אשור, ומגערתו יבהל; מוקדי עולם, מהם יגורו חטאים וירעדו חנפים, וצדיקים יחסו בה' ובצל ידו יחָבאו עד יעבור זעם, לערב תוחל ציון ולפנות בוקר יעזרנה אלהים ויודיע את אשר לו, כי קדוש יאמר לכל הנשאר בציון".

וצבאות אשור נחו שקטו בטח ככפירים סביבות עדרי צאן, כי מי ישדד רבצם? השמש ככדור אש נשקעה בים האחרון, התחבאה מפני בלהות הנשף הנורא, והירח נהפך לדם על הר הזיתים; וַיאת לילה, ליל התקדש הפסח, מועד מזכיר גבורת ה', אשר עשה בשדה צוען. אך אהה לנשף חשקם, כי היה לחרדה! שרידי ציון, נוגי ממועד, באו בחדריהם ונפשם בכתה במסתרים מפני זעף ה'. גם הכהנים בכו בין האולם ולמזבח, ספדו ויילילו מר, כי שבת משוש חגים. המלך השליך פאר נזרו וילבש שק ובן אמוץ שפך שיחו לפני ה' לאמר: "חזה ציון, קרית מועדנו! בחוצותיה יליל ישימון, הרריה שוממים, חומות ירושלים אבלות והיכל קדשך נמוג. חזה ציון, קרית מועדנו! אך מגור מסביב, אך זועה בפנת יקרת, שאגת צוררים תחת המון חוגג וקול באי מועד, שאון תרועת זרים תחת המית נבלים, כנור ועוגב מעוברי בסך אל בית אלהים, ודמעת נדכאים תחת נסך יין. עורי, עורי, זרוע ה' עורי אל חוסיך והתעוררי על צריך. אביר יעקב! צא מחביון עוזך, הראנו תגרת ידך בשדה צוען

ומטה עוזך על הים. מה נורא אלהים, בקומו למשפט! ומה נאור ואדיר, בלבשו נקם! רב העליליה יתן אות וכל תולדות השמים והארץ עזבו משטרם, חלפו עברו חוקות עולם. להגה מפיו יצא יתלכדו אש מתלקחת וקרח הנורא ויתכו כמים ארצה. לפנים רכב אלהי המשפט על מרכבות ישועה, וחומר מים רבים נצב לפניו כמו נד; געו בתהומות וירגזו לקראת בני חם. עתה למועד הזה בא, בסופה מרכבותיו וגערתו בלהבות אש, שרפים ממעל עפו וידאו על מחנה אשור, סופה וסער מתחולל היה מעופם, ובמוטות כנפיהם הפיחו מוקדי עולם ויהי רוח זלעפות; המה שטו עברו וישאירו אחריהם מהומת שקט, דומיה נוראה ותרדמת מות. אך רגע זעם ה' – וצבאות אשור היו לשרפה, מאכולת אש".

וכמו השחר עלה לגלות סוד אלוה, הצפון בחיק עלטה, עוד ממשלת היום וממשלת הלילה נלחמים, מבלי דעת למי יאתה להודיע מעללי יה, והיושבים על החומה הקשיבו אל מחנה אשור, והנה אין קול ואין קשב, אין אומר ואין דברים. וישאו הצופים קול וירונו במרום ציון לאמר: "עורי והתעוררי, עיר אלהים! כי נרדמו צריך; פצחי רנה וצהלי, כי צורריך נאלמו דומיה; ימין ה' עשתה חיל כימי מצרים, הכניעה שאון זרים, הפכה עליהם לילה ותדכאם לפני עש. בת ציון! לבשי עוזך, כי שונאיך לבשו בושת, מציקיך עוד אינם. חָגי, יהודה, חגיך!"

עברו בעותי לילה, השמש הופיעה בקרני ישע והוד על עיר דוד ותבא בכנפיה מרפא לנפשות יושביה. עזב החולה את ערש דוי ונגוע ברעב נטש אוהל עוני, מחזיקי בפלך השליכו משענתם, פסחים דלגו כאילים ונכשלים אזרו חיל. כל הכתוב לחיים בירושלים יצא אל מחנה אשור, והנה העמקים, אשר מלאו רכב ופרשים, היו עמקי פגרים, ואשר היו למו ידים שללו ויבוזו בז למרבה.

ועיר אלהים הנבוכה היתה לקריה עליזה, כי ברא ה' את ירושלים משוש, והנה צהלה ושמחה בישע נפלאותיה ובחג מועדה תודה וקול זמרה בהר קדשה, וששון ושמחה על כל מקראיה, נשכח כל עצב, נסו יגון ואנחה.

ותמר גם היא עלתה עם נעמה ופנינה על הר בית ה' ותאמר: "אנא, אל עושה פלא, יחיה-נא מֵתַי וישיש את עמך משוש".

– נחמו-נא גם אנחנו, – ענו נעמה ופנינה – נחמנו, אל משלם נחומים לציון ולאבליה.

ותרצה נגשה אליהן ותאמר: "הן חלה ציון גם תלד את בניה. אך טוב אלהים לקנָיו ובו נשים מבטחנו, כי יַראנו את אמנון".

וחזקיהו אסף לפני שערי ירושלים את שרידי שבויי מצרים וגלות כוש, אשר נהגם מלך אשור, וידבר אליהם לאמר: "הנה פרק ה' עול אשור מעל צואריכם, נתקו מוסרותיכם וחבליכם, דעכו כפשתה מאש קנאת ה' צבאות, אשר קנא לציון, אך לא עת דבר שפתים היא לספר מפעלות אלהים, בעת אשר יגידו שמים צדקו והאדמה תפצח רנה, כי כָלה רומס מעַוֶה פניה. לא עת משמע אזנים היא, בעת אשר עיניכם הרואות נפלאות אלהינו, רק דור אחרון, עם נולד, יטה אוזן לשמוע את אשר נראה אנחנו למראה עינינו. הביטו, איפוא, פליטי הגוים, והתמהו תמהו! ראו פגרי בני אשור ולוחמי בני עילם כגללים על אדמת יהודה! מה היה לך, חולש על גוים? כשודד לילה באת וכגנב נחבאת לברוח, בזרוח לנו שם ה' שמש צדקה. אתה מפץ כל הארץ! מפניך נעו אלהי העמים, אלילי חמת וארפד, כרכמיש וכלנה, וקרן מלכיהם לעפר גדעת; הניפות ידך גם על בת ציון, צבי ממלכות, וידך לא שבה עוד אל חיקך. גם אתם, גבורי חילו, שרים וסגנים, מלכים ורוזנים יחדיו! כנשרים דאיתם מרחוק על בית ה', לא ישנתם ולא נחתם, עתה מגערת אלהי יעקב נרדמתם. עיפים הייתם, עתה תנוחו על אדמת יהודה מנוחת עולמים. ועתה ראו, פליטי הגוים, והגידו באיים מרחוק, כי חזק אלהי יעקב".

ויענו פליטי הגוים ויאמרו: "אך בך אל! אך בציון גדול שמו! לה' הגדולה והגבורה, תפארת והוד למקדשו וצבי לצדיק!"

ופליטי הגוים השמיעו נפלאות ה' עד אפסי ארץ ויגידו צדקתו באיים רחוקים. והנה מכנף ארץ זמירות נשמעו ויושבי קצוות הריעו לאלהים בציון, לאומים רבים חלו פניו במנחה וישלחו מגדנות ומתנות אל חזקיהו. הממלכות אשר מעבר לנהרי כוש שלחו בים צירים ומלאכים קלים אל עם נושע בה'. ובת צור גם היא חלתה פני אלהים במנחה ותבא את נדחיו אשכר לציון. כל אשר בשם ישראל יכנה, כתב ידו לאלהי יעקב ויאמר: לציון אני!

והדורם היה בין מלאכי צור וצידון, אשר קדמו פני אלהים במנחה. ויסר אל בית ידידיה לדרוש את שלום אמנון, וימצא את תמר נעצבה לדודה כי נפקד, ויספרו לו כל בית ידידיה ככל אשר קרה את אמנון. וישום הדורם וישרוק.

ויאמר חננאל: "לו הביא לי איש את אמנון, כי עתה את כל הוני נתתי לו".

ויאמר הדורם: "אנכי עברתי ארחות ימים לעת הזאת, אפגע באניות ובספינות, בצנות ובכלי גמא, הטשים כנשרים על מים אדירים:כולם נושאים נדחי ירושלים ונודדי יהודה. אין רוח קדים ואין סערות תימן, זולתי רוח צח נושבת על ים שוקט להביא נדחי יהודה באניות רנתם ירושלימה. ועתה הנני שב אל ארצי ומגמת פני לשבת באניתי לסחור את איי יון הרחוקים וללכת תרשישה, ואנכי לא אשית לב למרכולתי, כי אם אוקיר איש יהודה מפז ונדחיה אבקש כמטמונים באשר אמצא, ולו יַקרה ה' לפני את אמנון, כי עתה אביאהו כאשכר הלום, לא בכסף ולא במחיר, כי יקרה נפשו מאד בעיני".

ותמח תמר דמעתה מעל פניה ותאמר: "כן תיקר נפשך, הדורם, בעיני ה', והביאות את אמנון, והשיבות אותו גם עתה מאשר הוא שם כאשר השיבות אותו מנינוה, ומה יעלוז לבך אז, בראותך המון אנשים עוטרים אותך ומברכים את שמך על הטוב אשר עשית, וברכתי תבוא לראשך והשיגתך כל ימי חייך".

ויאמר הדורם: "את אשר לי לעשות אעשה, ואַת חלי את פני ה' והצליח דרכי, כי נוטה ה' בימים האלה כנהר שלום ליושבי ציון".

ויברכו בית ידידיה את הדורם ויתנו לו משאת ומנחה, וילך מאתם וישם לדרך פעמיו.

פרק כ"ח

עברו שני ירחים מיום אשר נשתה גבורת סנחריב וחילו סביבות ירושלים, ותקות תמר הלכה ואבדה מיום ליום, אך תוגתה הלכה ורבתה. ותימן גם הוא ראה, כי תוחלתו תכזב מפנינה, ולא עצר עוד כח לשבת קרוב לפנינה חמדתו ולהיות רחוק ממנה קצוי ארץ, וישב עם סתרי בכרמל. ותמר ישבה בבית הקיץ, ויתן לה ידידיה נערה חכמה לשרתה ושמה פועה. ותדבר פועה על לבה תמיד להסיר עצב מלבה, להנחם אחרי אמנון ולתת את דודיה לאשר ישר בעיניה.

– אל-נא, פועה, – אמרה לה תמר – אל תאיצי לנחמני ואל תהיי בין מנחמי עמל. "אחת אַת לי", ענה דודי ואמר לי, ואחד הוא לי מן העת ההיא ואחר אין לי על פני האדמה. לשוא תאיצי לנחמני, כי דבריך כשמן על מוקד אהבתי.

כן עבר קיץ ואין קץ לאבל תמר. הגיע ירח האיתנים ורוחה לא שבה לאיתנה, ותתהלך הנהלאה והאומללה בכל המקומות, אשר התעלסה באהבים עם בחירה, וזכרון מחמדיה הרחיב פצעי לבה. יש אשר ראתה את אמנון במראות הלילה, וחזיונות הלילה היו תוכחתה לבקרים, ויש אשר נדדה שנתה מעיניה, וברוב הגיונה דמתה לשמוע את קולו מבין הזיתים, ותעורר את פועה בקול ששון לאמר: "הנה קול דודי נשמע באזני!" אז הקשיבה פועה, והנה אין קול ואין עונה, ולא שתה עוד לבה לחלומותיה ולדבריה. ויהי בחמישי לירח האיתנים ותמר מצאה את הספר, אשר שלח אמנון מבית לחם, ותבוא בדד אל בין הזיתים ותקראהו, ואלה דבריו:

א

שְׂדוֹת בֵּית-לֶחֶם, מְקוֹם שַׁעֲשׁוּעֵי עֲלוּמַי,

פֹּה אַרְיֵה מַשְׁחִית נָפַל בַּעֲצוּמַי,

זִכְרוֹן יְדִידוּת, חֵן, אַהֲבָה וָרֶצַח;

כְּעִנְבֵי רוֹשׁ אַהֲבָה בְּלִבִּי פָרָחָה,

אָז סָרָה רוּחִי, נַפְשִׁי לֹא נָחָה,

הָאַהֲבָה, הָהּ! תְּקַפַתְנִי לָנֶצַח.

ב

יָדַעְתִּי אַהֲבָה, יָדַעְתִּי עֲצָבָת,

וּבְקִרְיַת מָשׁוֹשׁ אִוִּיתִי שָׁבָת;

בַּעֲבוֹתוֹת אַהֲבָה, תָּמָר, מְשַׁכְתִּינִי,

וַתִּמְשְׁכִי לִי חֶסֶד נְעוּרַיִךְ,

וַתְּבִיאִינִי מַשְׁכִּיוֹת חֲדָרַיִךְ,

וּבְעֵינֵי יוֹנִים תָּמִיד לִבַּבְתִּינִי.

ג

אָז שָׁגִיתִי בְּאַהֲבָתֵךְ, יְפֵה-פִיָה,

לִבִּי הָגָה בָךְ, עֵינִי צוֹפִיָה,

אַךְ בָּךְ רָאִיתִי מַחֲמַדֵּי תֵבֵל,

זֹאת הִיא, דִּמְיוֹנִי, חֶלְקִי בַחַיִּים.

הוֹי, חֶשֶׁק נִמְהָר, פַּחַז כַּמַּיִם!

הָהּ, תִּקְוָתִי! אֵיךְ הָיִית לִי כְּצִיץ נוֹבֵל!

ד

בְּשַׁחַר חֶלְדִּי רָאִיתִי חֲלִיפוֹת,

אוֹיְבֵי שֶׁקֶר צָדוּנִי לְמַדְחֵפוֹת,

וְאַתְּ, תָּמָר, אוֹיָה לִי, בְּאַף תִּשְׁטְמִינִי;

רוּחִי חֻבָּלָה, אֻמְלַלְתְּנִי רְעָדָה,

אֶת נֶשֶׁף חִשְׁקִי שַׂמְתְּ לִי לַחֲרָדָה,

כִּי גָעַרְתְּ בִּי, עֲדִינָה, וַתַּרְעִימִינִי.

ה

לֹא שָׁלַוְתִּי, וַיָּקָם בִּי שָׁאוֹן,

לְכָל מְכַבְּדַי, הָהּ! הָיִיתִי דֵרָאוֹן,

וּמָה עָשִׂיתִי, הֲלֹאֵל כִּחַשְׁתִּי?

בְּקַשְׁתִּיךְ, תָּמָר, וָאֶמְצָא קֶבֶר,

הָהּ! שָׁשׁוֹן וְגוֹן, הַשֵּׂאת וְהַשָּׁבָר!

הָהּ! אֻמְלָל אֲנִי, כִּי בְתָמָר נִבְאַשְׁתִּי.

ו

תִּקְוַת חַיַּי נִתְּקָה בִּידֵי רָשַׁע,

דּוֹעֲכָה כַּפִּשְׁתָּה בְּלִי פָּשַׁע,

אַבְדוּ עָשְׁתּוֹנוֹת לְבַבִי הַבְּכִירוֹת;

אַהֲבָה בְּתַעֲנוּגֶיהָ, חֵן וּנְעִימוֹת,

הָיוּ לְגִדּוּפִים, הִשְׁיגוּ כְּלִמּוֹת,

מָוֶת! הָשֵׁב יָדְךָ עַל הַצְּעִירוֹת.

ז

עַמּוּדֵי שָׁמַיִם בְּעֵינַי יְרוֹפָפוּ,

כּוֹכְבֵי אֵל מֶנִּי נָגְהָם אָסָפוּ,

אוֹיָה לִי! אָן קוֹדֵר אֵלֵךְ בְּלַחַץ?

בְּקֶרֶב צָבָה – הָהּ! – אֵלְכָה עֲרִירִי,

יְשׁוֹדְנִי רָעָב אוֹ קֶטֶב מְרִירִי,

תַּהַרְגֵנִי לְשׁוֹן אֶפְעֶה אוֹ בְּנֵי שָׁחַץ.

ח

פַּחַד מִימִינִי, מִשְּׂמֹאלִי פַּחַת,

לְפָנַי צוֹפֶה אָסוֹן, אַחֲרֵי שַׁחַת,

אֵיזוֹ דֶּרֶךְ, בּוֹ יִשְׁקֹט לְבָבִי?

אֶרֶץ תַּחְתַּי תִּתְנוֹדֵד כַּמְּלוּנָה,

עַל כָּל מִדְרָכֶךְ רַגְלַי רֶשֶׁת טְמוּנָה,

שׁוֹט לָשׁוֹן, חֶרֶב, רָעָב וְלָבִיא.

ט

אַךְ בְּאֶרֶץ נְשִׂיָּה אֶמְצָא מַרְגּוֹעַ,

בָּהּ שְׁכָם אֶחָד לָכֶשׁ וְלַשּׁוֹעַ;

שְׁעִי מֶנִּי, תָּמָר, קִבְרִי לִי אַפְרִיוֹן.

מִשְׁאוֹל לא עוֹד תְּנַדְּנִי יַד רְשָׁעִים,

חֶרֶב אֲשׁוּר לא תְּשַׁכֵּל בֵּין רְפָאִים,

הָאָרֶץ בְּרִיחֶיהָ בַּעֲדִי כַּשְׁרִיוֹן.

– רב לי, אלהים! – ענתה תמר ואמרה, בנשאה לשמים עיניה, – רב לי להגות תאניה ואניה בקרית משושך. הן את נפש אמנון לקחת, קחה גם את נפשי ינסו יגון ואנחה מציון. הנה שאגות אמנון, הנתכות על הגליון, הנה נהמת רוחו בצאתה. הה! נהם הרעם הנורא הוא מפוצץ לבבי. מה נעמת לי, ציון קריה עליזה, עת שפך עליך אמנון רוח חן, ובמה נחשבת לי עתה? הלא כעמק הבכא, ואנכי כבת יענה מקונת בך, להעציב בך כל רוח ששון ולהלאות אלהים ואנשים. ואולם לא אאריך בך ימים אחרי אמנון: הן אהבתו ערוכה ושמורה בלבי עודני חיה, וגם במותי חנוטה היא בקרבי ועמי יחד על עפר תנחת, ומי יתן והשתפכה נפשי על האדמה ההיא, אשר פצתה פיה לקחת את דמי אמנון!

עודנה מדברת וידידיה נגש אליה ויאמר: "הן ירח ימים תחגור בתולה שק על בעל נעוריה, ואת תספדי ימים על שנה למרר את חיי הוריך".

ותאמר תמר: "ולמה, אבי, הסתרת ספר אמנון ממני? לא מאז קראתיו, כי עתה כבר תמו חיי ונסתר עמל מעיניך".

ויאמר ידידיה: "הלא במתים נחשב יוסף ליעקב וברבות הימים היה מקור חיים לכל בית אביו. קוי, בתי, לה', כי לא יבצר ממנו מאומה".

– אויה לי – ענתהו תמר – מה כחי כי איחל, ומה אחריתי, אם אראה את אמנון, בהיותי בין המתים ובין החיים? אל-נא תאיץ, אבי, לנחמני, כי נסתר כל נוחם מעיני; אבכה, אריד בשיחי ותהי זאת נחמתי.

קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא, מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים

מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת.

(שה"ש ב', ח')

וזה היה משפט ידידיה מימים ימימה: אחרי אספו מגרנו ומיקבו, אסף את אוהביו אל בית הקיץ, ויעש להם משתה בלשה עשר לירח האתנים, ואחרי כן סגר את בית הקיץ ויעזבהו עד שוב האביב לתקופת השנה, וישב שבעת ימים בסוכה, ויצא ממנה לשבת בבית-החורף. וגם בשנה הזאת, אשר לא היה זרע וקציר, וארץ יהודה אכלה ספיח, – גם בשנה הזאת לא גרע ידידיה את חוקו ויעש משתה שמנים לאוהביו.

ויאמר ידידיה לתרצה: "הן רבה השמחה בשנה הזאת בקרית ציון, וגם יושבי הערים הרחוקות ינהרו אליה לשוש משוש כל הארץ בקרית מועדנו בחג הסוכות, רק בביתנו ערבה שמחה. לכן אקרא-נא לבחורי חמד כלילי יופי ולעלמות היפות, תפארת ציון וחמדת יהודה. וקראתי למנגנים, אולי תסור הרוח הרעה מתמר ונשאה עיניה אל אחד הבחורים ושכחה את אמנון".

ותרצה הניעה ראשה ותאמר: "הלא כדבר אחד הגברים תדבר, אישי. ואולם דע לך, שאהבה נפשי, כי לא כגברים הנשים, כי יתנו הגברים עיניהם בנשים רבות והנשים באחד תתנה עיניהן, ובסור האחד מהן וסרה רוחן, לא תשכחנה אותו לנצח. ובכל זאת נסה-נא וראית, היקרך דברי".

ויהי בשלשה עשר לירח האתנים בצהרים, וסתרי ותימן באו מן הכרמל ואבישי בא מבית לחם אל בית ידידיה, ובחורי חמד ובתולות יפות באו גם הם אל בית המשתה. גם נעמה ופנינה חשו באו, והנה המית נבלים, כנור ועוגב ומחול משחקים. אך ערבה שמחה בתוגה וצהלה ביללה, כי תימן ראה את פנינה ושניהם נאנקו דום, ותמר באה אל חדרה ותשא קול בוכים לקול זמרת נבלים, ורעותיה אשר בציון וגם עלמות, יושבות הערים האחרות, אשר באו ירושלימה בשנה ההיא, האיצו לדבר על לבה ולנחמה, ותמר מאנה להתנחם. ותימן ופנינה גם הם לא יכלו למנוע עיניהם מדמעה, ותבכינה גם נעמה ותרצה אתם.

ויאחרו הקרואים בבית הקיץ עדי נשף, ויספרו איש לרעהו על אדות התלאות, אשר מצאום מיד צבאות אשור, ויודו לה' חסדו ונפלאותיו, אשר הראם, ובראותם כי בבית ידידיה ערבה שמחה, וישובו איש איש למקומו.

ונעמה ופנינה לנו בבית הקיץ, בחדר, אשר פִּנתה תרצה למו, וסתרי, אבישי, ידידיה, חננאל ותימן נתנו תנומה לעפעפיהם בלילה ההוא בבית הקיץ, ויהיו נכונים לקום לראש אשמורות לכרות ענף עץ עבות וערבי נחל.

ופועה, שפחת תמר, שתתה יין ותשכר, ותאמר אל תמר: "הלא כאבך כאב תימן ופנינה, ולמה תרבי אבל מהם? ונעמה הלא אם אמנון ופנינה, ובכל זאת תבליג על רוחה".

ותאמר תמר: "הלא שנים ילדה נעמה, האם לא תשיש באחת במות האחד? ואנכי אחד אהבתי והאחד איננו. גם פנינה תשיש בשוב נדחה מן הכרמל, אך איה נדחי, כי אשיש בו? הן שערי ציון פתוחים יומם ולילה ונודדי יהודה יבואו גם מעבר לנהרי כוש, מצפון ומים, אך בעד בחירי סגרה הארץ בריחיה ולא יצא עוד ממסגרותיה. ישמח כל לב ותעלוז כל נפש, אך לבי אנוש ונפשי תאבל לדודי כי נפקד".

כן דברה תמר במרי שיחה בעת אשר כל בני בית ידידיה נמו שנתם והיא מאנה לנום, ותילל מר עד אשמורת הבוקר.

ובני ציון, החרדים לדבר ה', השכימו טרם השחר עלה, וישטחו להם שטוח בין ההדסים אשר במצולה ובעמקים על כל יבלי מים. זעיר שם, זעיר שם, עמדו ויכרתו להם ענף עץ עבות וערבי נחל, אותות ישע וגבורה, לשמוח בהם לפני ה' ביום מחר, ביום הראשון לחג האסיף. כוכבי נשף כהו, חורו מאור יפעת שחר חכלילי, הנוצץ בירקרק חרוץ. פני קדים מתולעים מלהבות אש פלדות, אשר יחצוב השמש טרם צאתו מאהלו. נהרים ויאורים נחים ושקטים שוכבים בין שפַתַים כתבנית רקועי פחי כסף ומוצקים כראי בגדותיהם, עליהם יזהיר אור יקרות ירקרק-אדמדם, מירק הרים אשר סביבותיהם ומאודם פני קדים. גם זוהר הרקיע בתכלת מראהו ובכוכבי בוקר, המשובצים בו כנקודות הכסף, ישים עליהם נוספות להרנין לב. הנשר העיר קנו וצפרי שמים פצחו רנה, התרועעו וישירו כל תולדות השמים והארץ, יחד הררי ציון הרנינו לאלהי עוזם. ידידיה השכים קום בין שומרים לבוקר לעלות אל בית ה', ותימן וסתרי הלכו לכרות ענף עץ עבות וערבי נחל. אך תמר העיפה מבכי תשכב למעצבה, כמעט רחפה תנומה על עפעפיה, אך לא לעצובת רוח כמוה שנה ערבה, כי היא ישנה ולבה ער. שמורות עיניה סגורות, אך אזניה קשובות אל כל הגה והמולה, והחלום בא לברוא מהם חזיונות לילה, ויסכסך חזיון בחזיון, בשוא ותפל ובדברים, אשר אין להם שחר. והנה קול נעים הומה באזניה, קול ערב יוצא מבין הזיתים, אשר בירכתי בית הקיץ, ומדבר את הדברים האלה:

"מה יפו תועפות הר הקודש! ומה נאוו זיתיו הרעננים, עליהם נורא הוד נאדר בקודש! מה יפה ומה נאוה גאון צמרתם ודליותיהם, המרעיפים רסיסי טל שמים, המתנערים מכנפי הכרובים ויורדים על ראש צדיק, על קדקוד בן אמוץ, אשר יעיר לו ה' אוזן לשמוע בלמודיו בבוקר בבוקר. מה ידידות משכנותיך, ציון! גבעותיך תחגורנה גיל, שלום בחֵלך, רנה וישועה בארמנותיך. כמעט הממוך רעמים, בעתוך נחלי בליעל, אך חלפה חרדה, בא שקט, וכשושנה ענוגה תתפתחי עתה ממסגרותיך. עוד תפריחי, תוסיפי תת ריח, בניך שקטים על משכבותם ורוממות אל בגרונם. פה אב לבנו יתנה צדקת ה' ונפלאותיו, אשר הראם, בעוז שדי ישמחו ויגילו בישועתו; ופה אשה מחבקת עולה בהשקט ובבטחה, תאצל לו עתרת נשיקות, ועתרת ברכות תביע לשונה לאל משמח אם על בנים. פה ישיש חתן

על כלה, כי נסו יגון ואנחה מציון, וששון וגיל ירננו עתה לבותם, משנה שמחה ישמחו ויתעלסו באהבים באין מחריד; ופה מעירי שחר ינהרו בלב עלז אל בית ה' לזמר לשמו, ברן יחד כוכבי בוקר. האח! שמעה אזני קול מהיכלו אומר כבוד, קול ה' לעיר יקרא, קול נעים, נשמע עד קצות ארץ. הס כל בשר, דומו, בעלי כנף, ושמעו שירות היכל!"

והנה קול מהיכל, והמון תרועת הלוים, המנצחים בנגינותיהם, נשמע לאמר:

הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ, צִיּוֹן, חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים,

הִנֵּה שַׁחֲרֵךְ פָּרוּשׂ עַל הֶהָרִים,

וְחשֶׁךְ וַעֲרָפֶל כִּסָּה שִׂטְנָיִךְ;

פִּתְחִי שְׁעָרַיִךְ לַהֲמוֹנִים הֲמוֹנִים,

וְיָבֹא לָךְ גּוֹי צַדִּיק שׁוֹמֵר אֱמוּנִים,

הַחֲרִדִים מִמֶּם לָחֹג חַגָּיִךְ.

שְׂחָקִים עַל רֹאשֵׁךְ יִזְלוּ טַל אוֹרוֹת,

מִשָּׁמַיִם נִשְׁקָפוּ אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת,

אִמְרוֹת אֱלוֹהַּ, דִּבֵּר אֶל נְבִאַיִךְ;

יִרְאוּ אֹיְבִים צוּרֵךְ מֵרֹאשׁ צוּרִים,

יֵרְאוּהוּ וְיִכַּבְּדוּהוּ בָּאוּרִים,

וּמֵרָחוֹק יָבִיאוּ לָךְ בָּנָיִךְ.

הַרְנִינוּ מוֹצָאֵי בֹּקֶר וָעָרֶב,

יַחַד הָרִיעוּ, לְאֻמִּים שְׁרִידֵי חֶרֶב,

אִמְרוּ לְבַת צִיּוֹן: הִנֵּה זֶה אֱלֹהַיִךְ!

הִכָּה גּוֹיִם עָרִיצִים, חִפֵּצִי קְרָבוֹת,

וַיְשַׂמַּח בַּךְ בָּנִים עַל אָבוֹת.

חָתָן, כַּהֵן פְּאֵר, וְכַלָּה, עֲדִי כֵלָיִךְ!

ותמר התעוררה ותעורר את פועה ותאמר: "הקיצי, פועה, כי קול נעים שמעתי, כקול דודי מדבר נעימות, וכמעט חדל הקול".

ופועה, אשר נסך היין עליה רוח תרדמה, מאנה להקיץ ותאמר: "הניחי, גברתי, לעיפה, כי אין קול ואין דברים זולתי חלום".

ותתאנח תמר ותאמר: "אולי חולמת אני, כי כן הסכנתי".

והנה הקול ההוא מדבר שנית באזניה לאמר:

"האח, נבלי שמים, שמרת יה, ממנה לב ובשר ירננו! רק הדרת קודש, רק שלוה חופפת על עיר אלהים. אמנם, שבו נודדיה כיונים אל ארובותיהם. כל חתן יכהן עתה פאר, אך איה פאר נזרי, ידידות נפשי? הה! ידידות נפשי נתונה לאחר, ולי נתונה מגנת לב ותוגת עולם! – ציון! ציון! בשמים עדי, כי עמך שתיתי כוס קובעת, ולמה לא אשתה בהר קדשך כוס ישועות? כילד נכרי, כבן עֲולה נגרשתי משעריך, ויגונך ואבלך מצאוני באיים רחוקים; אספיני-נא עתה אל חומותיך, כי אליך נשאתי נפשי השבעה מרורות, אשאנה מאדמת נכר לערות אותה על אדמת קדשך. הנה הזית הנחמד, בו חקוקים שמי ושם תמר, עוד יזל מים מדליו וטל בוקר ילין בקצירו, אך יבש טל ילדותי, והנני כעלה נובלת, טרופה מגזעה ונהדפה מרוח סער. הנה בית אפריוני – צל ימי ששוני, בו יתעלס עזריקם עם תמר באהבים, ואנכי – הה! נפשי פה תשתפך, והיה לי הזית הזה למצבת זכרון!"

ולא יכול עוד אמנון דבר ויאנק דום. ותמר, אשר לא ישנה עוד, הקשיבה לקול הדברים האלה, ותאמר: "לא, לא חולמת אנכי עוד, הנה דמעותי נוזלות על לחיי, ולבבי הולם פעם בהקיץ".

ותקם ותלבש שלמותיה, והנה ידיה הרועדות אוחזות בכפות המנעול, אך מפתח הדלת אין. ותעורר את פועה בחזקה ותאמר: "קומי, פועה, ותני לי את המפתח, פן אשחר את דודי ואיננו. מהרי-נא, כי כמעט יצאה נפשי בדברו".

ותקם פועה ותסר תנומה מעפעפיה ותאמר: "שאי-נא, גברתי, כי שוגה את בחלומות ואת כל נפשות ביתך תוליכי שולל. מה זאת כי תחרדי עלי את החרדה הזאת?"

– הוי, אשה סרת טעם! – זעקה תמר – תני לי המפתח, כי צר לי המקום פה.

ותקח פועה את המפתח מראשותיה ותתנהו לתמר. ותצא תמר חיש מחדרה ותצעד אל ירכתי הבית מפה ומפה, ודודה חמק עבר. ותלך הלאה ותקרא: "אמנון! אמנון!" ותספוק כפיה ותאמר: "האומנם חלום חלמתי בהקיץ?" והנה הדורם לקראתה ויאמר: "לכי, תמר, הלאה אל בין הזיתים, ושם תמצאי את אשר תבקשי. וגם את אשר לא פללת לראות תראי, אך אל-נא תגידי לאיש מבית אביך, כי אני הפודה והמבשר יחדיו.

ותרץ תמר כאילה שלוחה אל המקום, אשר הראה הדורם, והדורם בא אל בית ידידיה.

– אמנון! – נתנה תמר קולה, בגשתה אליו. – אמנון! אורי וישעי בארצות החיים!

מדי דברה נפלה על צואריו. ואמנון גם הוא נתן קולו: "האומנם לי עודך, תמר, יונתי תמתי?"

ולא יכלו שניהם דבר עוד מששון עליצותם, ויעמדו כפסילים אלמים וזרועותיהם חבוקות אלה באלה. אחר פתחה תמר פיה ותאמר: "אכן השמים הגידו צדקך והארץ ענתה בך תומתך, ולי בושת הפנים, כי הייתי כיונה פותה, נתעה בשוא להאמין בטחי תפל. למצער שגיתי וימים רבים רחצתי חטאת נפשי בדמעות שליש. אך לאמנון הרועה עוללתי כל אלה, ובן יורם האלוף יכפר לי".

– הניחי לי, תמר, – התחנן לה אמנון, אשר לא הבין מה ירזמון מליה, – הניחי, בת נדיב, לאמנון הרועה, ולכי לך לבן יורם, השוגה באהבתך. אנכי חטאתי נפשי, ובן יורם יכפר לך. הסבי עיניך מנגדי, כי למה אערה נפשי לעיניך?

– אל-נא, אלוף ביהודה, אלוף נעורי, אל-נא תערה את נפשך, כי בה קשורה נפשי; חיה-נא לפני תמר אהובתך, אשר לא תוכל עוד להאריך ימים בלעדיך. עזריקם עשה עושר ולא במשפט, כי בלע חיל זר, נחלת יורם אביך, ובאחריתו היה נבל, בן עכן הבליעל, אך מות יִרְעֵם; גם זמרי, חפר ובוקיה וכל הקמים עליך לחכו עפר, ואתה, אמנון בן יורם, ראה חיים עמדי!

עוד אמנון משתומם לדברי תמר, והנה ידידיה, תרצה, חננאל, נעמה ופנינה, גם תימן וסתרי חרדו אליהם ויפלו על צואריו אמנון חליפות ודמעותיהם שטפו על לחייו.

– בן שעשועי! – קראה נעמה.

– אהה, אחינו! – הריעו שפתי תימן ופנינה.

– הנה חמדת לבנו! – ענו ידידיה ותרצה. – הנה בן יורם אוהבנו! אלהים השיבך הלום לרפא כל מחץ, לפתח מוסרות ולמחות דמעה מעל כל פנים.

– האח, פודה נפשי ויורש הוני! – קרא חננאל – אמותה הפעם, כי בא חלומי, לא נפל דבר ארצה.

– הן בא חלומך, – ענה אמנון בלב פג, – אך אנכי כחולם הייתי הפעם ולא ידעתי נפשי, אם מישרים תחזינה עיני, או חזיון שוא והתולים עמדי.

ויאמר לו סתרי: "פקח עיניך, בן יורם, וראה כל מחמדי נפשך, העוטרים אותך. עורה לתמר אהובתך ושגה באהבתה ואל תשגה עוד בחזיונות שוא; הן צורריך מתו בקלון ובכלמה ויהיו דראון לכל בשר, ואתה התנער מעפר, וקרנך תרום בכבוד?

עודנו מדבר, והדורם בא מבין הזיתים ויורם אתו, ולא ידע יורם עדנה, כי אמנון הוא בנו, כי כחד הדורם ממנו, למען הגדל שמחת שתי המשפחות האלה פתאום. ויהי כראות יורם את ידידיה, ויגש אליו ויפול על צואריו, ויתן קולו בבכי, ויקרא: "ידידיה! רעי! גבר עמיתי!"

ולא הכירו ידידיה כרגע ויאמר לו: "ומי אתה, קורא בשמי?"

ואמנון עמד מחריש ומשתאה ולבו פג. ויורם הסיר חותמו מעל ימינו ויאמר: "זכור דבריך, אשר אמרת אלי זה שנים רבות לאמר: 'הן כל חפצים לא ישוו באהבה, אך אזכרתה יקרה, יקרה מאד לאוהבים נאמנים/. זה עשרים שנה, אשר לא נעתק החותם הזה מיד יורם עמיתך. נפלתי בידי הפלשתים, נמכרתי לבני יון, אשר פשטו חמדתי, והחותם הזה היה לי שארית וסגולה. מדי שומי עיני בו שכחתי ארץ שבותי, עניי ומרודי, ולבי הגה בך ובכל מחמדי נפשי. ועתה הגידה-נא לי, רעי, העוד חי חוטר מגזעי, או עירירי אנכי?"

– מה זה תראינה עיני? – נתנה נעמה קולה בחרדה. – האם אמר אלהים לארץ: הקיאי מתיך! ולשאול – עוררי רפאים!? – ולא יכלה לענות עוד, כי העתיקו ממנה מלין.

– אך אלהים עשה את היום הזה! – קרא ידידיה בבכי, בנפלו על צואריו יורם. – אלהים הראני נפלאות, ומה תודה נשיב לו? הנה לעיניך נעמה תמתך, אשת נעוריך, והנה מחמדי בטנה, אמנון ופנינה, ויהיו אלה תנחומותיך לשלם לך את השנים הרעות. הן גלויה היתה אהבתנו ופעלה נראה על צאצאינו ביתר שאת וביתר עוז, ואנכי לא ידעתי.

ויספר לו ידידיה את כל הקורות אותם מיום נפלו בשביה עד היום הזה.

ויפול יורם על צואריו נעמה ויאמר: "האח, תמתי! עשרים שנה ערגה לך נפשי, וכל אנחותי נהפכו עתה לשמחת עולם. אכן שמחת עולם היא, ואלהים יחזק לבבי לשאתה".

– האח, אלוף נעורי! קראה נעמה בבכי, – למענך העמידני אלהים ויחזק כחי לשאת חרפות ומכאובים. אך אם ימי עלומינו כלו כענן וכערפל, מצהרים יקום לנו חלד.

ותחזק נעמה בידי אמנון ופנינה ותגישם אל יורם ותאמר: "חבק, אישי, הפעם פרי בטני, יוצאי חלציך, גם הם לקחו מיד ה' יגון ואנחה".

ויחבק יורם את אמנון בזרועותיו וינשק לו ויאמר: "האתה, עלם נחמד, האתה בני יקירי? אתה לקחת את לבבי על אי כפתור! אנכי סעדתיך על ערש דוי, בהתעטף עליך נפשך; הן מאז דבקה נפשי בך, אהבתיך ולא ידעתי מה אני לך".

– אבי! כבודי ומרים ראשי! – קרא אמנון גם הוא. – לבי רחש לך אהבה גם אני ולא ידעתי.

ויפן יורם אל פנינה ויאמר: "ומה שמך, בת יפה ועדינה?"

– פנינה שמי, – ענתהו העלמה.

– פנינה! – קרא יורם, בנשקו אותה. – מה גדלו תנחומותיך, אלהים! לו מצאתי שריד כמעט לכל ביתי, כי עתה אמרתי: רב לי! ומה אענה הפעם, בראותי את אשר לא פללתי לראות? ועתה הנני נותן היום את נחלותי אשר בבית לחם לאבישי, עקב אשר שמר חסד לבני אמנון, ואת נחלותי אשר בכרמל נותן אנכי לסתרי, יען אשר הטה חסד לאשתי נעמה, האהובה לי כאישון עיני, ולבתי פנינה, אשר כאבן חן אראנה. ולך, הדורם, מה אשיב גמול? וכל הוני אין די לפעולתך, כי השיבות לב אבות על בנים, ולב אהובות על אוהביהן.

ויאמר הדורם: "אנכי קרבתי רחוקים וקרבת אלהים אחפוץ, אשר נגלה כבודו בימים האלה על כל יושבי תבל, כי השבית מלחמות עד קצות ארץ ויתן מנוחה לעמים מרחוק. לכן אלֶוֶה-נא עליכם, כי גדול אלהי ציון על כל אלהי העמים, ולו הגדולה והגבורה והתפארת. לכו-נא ונעלה אל הר בית ה' ונקדמה פני עליון בתודה ובזבחים".

ויאמר לו יורם וכל הנצבים אתו פה אחד: "לנו אתה, הדורם! ואלהי יעקב, הרוצה בעמו, הוא ירצך לעד ויספחך אל בית יעקב".

ויעל הדורם עם בית יורם ובית ידידיה אל בית ה' ויזבחו יחדיו זבחי תודה ויודו לה' חסדו ונפלאותיו, וישובו אל בית הקיץ ויאכלו וישתו וייטיבו לבם. ויאמר ידידיה ליורם: "ראה-נא, כי בא דברי, אשר דברתי לך זה עשרים שנה לאמר: "כי ישיבך ה' בשלום וזבחנו יחד זבחי תודה לה' ושמחנו בבית הקיץ הזה, אנחנו ונפשות בתינו".

– האח! אמר חננאל, בראותו את תמר מתרפקת על אמנון דודה. – האח, ראתה עיני, חלומי נפתר וכל כמוס וחתום נגלה!

– רב לי! – ענה תימן, בנשקו לפנינה. – רב לי, כי השיב לי אלהים את אשר לקח ממני והספיר והטבעת דבקים לעד.

– ראה-נא, אמנון, – ענה עוץ גם הוא – הוא אשר דברתי לך מאז לאמר: "עוד תקוה נשקפה משמים, רוָחה תצמח מארץ ומחרבוני קיץ לא תיבש דמעת עשוקים".

– הלא זה דברי, – ענתה תמר, באחזה ביד ימין אמנון. – הלא זה דברי מאז: "קוה, אמנון, כי טובה תקוה מחיים".

ויחבק אמנון את תמר וינשק לה ויאמר: "קוה קויתי, ידידות נפשי, קויתי כדבריך, וטובה לי אהבתך מחיים".

לתוכן הענינים

לדף הראשי של פרויקט בן-יהודה